

СРПСКА ПРЕША

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ БРОЈ 5 ГОДИНА I 10. ОКТОБАР 1990. 20 ДИН.

СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЋ КОМУНИСТА ИЛИ СРБИН

ИТАЛИЈА 2200 ИТП, ФРАНЦУСНА 6,30 ФПФ, ШВЕДСКА 3,00 СХФ, АУСТРИЈА 20АТС, СР НЕМАЧКА 3,80 ДЕМ, БЕЛГИЈА 40 БЕФ, ХОЛАНДИЈА 3,50 НЛГ,
ГРЧКА 200 ГРД, НОРВЕШКА 14,50 НОН, ДАНСКА 15,00 ДМК

ПОЛАГАЊЕ ВЕНЦА СРПСКОЈ РЕЧИ

СРПСКО-СРПСКО КАМЕНОВАЊЕ У КОСОВОМ ПОЉУ

ШТА ЈЕ ВИДЕО ОТАЦ САВА

стр. 16-21

Косово Поље

САМО КОМУНИСТИ МОГУ ДА БИЈУ

стр. 29-32

Насиље

ЖУТА ГРЕДА У ЧАЈЕТИНИ

стр. 38-39

Хрвати

БАН ЈЕЛАЧИЋ ЈЕ БИО ЛУЂАК

стр. 59

Црвени терор

КЛАНИЦЕ СРБА ШИРОМ ЗЕМЉЕ

стр. 62-65

Никола Каваја, најупорнији атентатор на Јосипа Броза

ОДМАЗДА БРОЗОВИХ УДБАША

стр. 66-69

Злочин и казна Драже Михаиловића

ЈАСЕНОВАЦ У СЕНЦИ БУЏЕТА БАНОВИНЕ

стр. 72-76

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ, СРПСКА РЕЧ

ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА. ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Милослав САМАРИЋ, ЗАМ. ГЛАВ. И ОДГ. УРЕДНИКА: Богољуб ПЕЈЧИЋ. УРЕДНИЧКИ КОЛЕГИЈУМ: Вук ДРАШКОВИЋ, Милан КОМНЕНИЋ, Слободан РАКИТИЋ, Дејан ЛУЧИЋ, Александар ЧОТРИЋ. ДИЗАЈН: Дејан ЂУРОВИЋ. САРАДНИЦИ: Душка ЈОВАНИЋ, Раде ГРУИЋ, Властимир ЂОРОВИЋ, Љуба РАНКОВИЋ, Жељко СИНОВАД, Бора ЂОРЂЕВИЋ, Зоран КОСТИЋ. АДРЕСА: Хотел „ЈУГОСЛАВИЈА“ (с. 879), 11080 ЗЕМУН, тел. 011/600-222, лок. 9979. ЖИРО РАЧУН динарски 60801-603-27562 девизи 60811-620-128-25731-7495633 са ознаком за „Српску реч“. РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ. Штампана: „БОРБА“, Косовска 26, 11000 БЕОГРАД

СЛЕПИ И ГЛУВИ ЗА СВОЈ НАРОД

Драги наши, Обраћавам Вам се не случајно на начин који је уобичајен за ослобађање породице приликом писања, јер Ви, осведочене демократе, визионари нових времена и велики синови српског народа, нашим људима трезних глава, значите исто што и породица.

Желим да Вас охрабрим, да не одустајете од својих намера, да не поклекнете пред силом, да следите и даље као и досад своју звезду водилу и свој пут правде и поштења, јер у овим тешким временима, Ви сте поштеним људима једина нада да ће у Србији бити боље, да ће Србија изаћи из мрака тираније, страховладе и срамног битисања и да ће последњи болшевички бастион пасти, макар за неки дан пре Албаније.

Осим тога, желим да изразим своје велико огорчење и жалост бог последњих догађаја у Србији.

Никако ми није јасно, без обзира што схватам да су људима на власти драже фотеље и дебели коверти од сопственог народа, како их није срамота и какав то морал имају да чине оно што су задњих дана свом народу учинили обманом, уценама и осталим нечасним работима којима су се заправо увек и служили. Питам се, да ли им је ишта свето осим свог сопственог лика у огледалу и да ли се плаше тренутка када ће због својих злодела народу одговорати. При томе не мислим само на наше комунистичке лидере који испадоме бољи ученици од својих врлих учитеља, већ посебно на представнике београдске телевизије-јадовизије и црвене штампе.

Знају ли они шта је истина, објективно информисање и новинарска етика. Испада да више има демократије чак и на Туђмановој телевизији него на београдској.

Такви новинари нису заслужили ни да буду извештачи са прела и такмичења у шишању оваца. Стид ме је и да укључим телевизор, а намоли да гледам београдске информативне емисије које више личе на лоше направљене цртане филмове него на озбиљне и објективне информативне програме.

У Зајечару је 24. септембра, одржана Скупштина месног одбора српског покрета обнове у саби позоришта. Сала позоришта је била претесна за људе који су дошли да чују Милана Комненића, Дејана Лучића и представнике месних одбора других опозиционих странака из Зајечара. Било је присутно и доста гостију-социјалиста, па ако се сумња у објективност мишљења чланова

опозиционих партија, не може се сумњати у изражене утиске људи који припадају социјалистичкој партији или оним који су због горког искуства досадашњег рада владајуће партије, аполитични, а који су сви без обзира на политичко опредељење, након одржаног скупа са одушевљењем говорили о заиста достојанственом и величанственом догађају, паметним, искреним и полетним речима говорника.

Било је присутно доста новинара, представника локалног радија и телевизије, који су у мањим градовима у већој мери демократски настројени, између осталог вероватно и због тога што нису као њихове колеге из Београда директно притиснути „гвозденим петом“. Уместо да се 25.09.90 макар на „Хроници региона“ прикаже, бар неколико минута извештаја са овог масовног и величанственог скупа, на свим информативним емисијама, приказани су лажирани, срамни и просто смешни извештаји о „спонтаном“ изливу незадовољства радника због поступка и говора Вука Драшковића и осталих првака СПО у Пионирском парку. Изгледа да су ти људи толико слепи и глуви за свој народ, да занемарују здраву памет људи којима је јасно да кад и на тренутак баце поглед на екран, јасно виде о чему се ради. Ту од спонтаног излива огорчења радника нема ни речи.

Радници једноставно мирно и апатично слушају са видљивом досадом, унапред припремљене лажи од стране комитета (дакле и даље присутних у предузећима), које читају монотоним гласом упарађени, задржани директори и у плавим мантилима бивши партијски секретари, а у најбољем случају председници синдиката, који се распадају, јер су и до сада служили само за набавку зимнице.

Како се организују ти „спонтани“ митинзи, свима је јасно и сама сам присуствовала тим смешним окупљањима, још у времену када се наш „дични Слоба“ на тај начин, метеорски уздизао уз звецкање оружја и претњу силом, а сада за такве речи олтукује Вука Драшковића. Чак су и децу из основних школа изводили на улици са строго припремљеним паролма и детаљно режираним, устаљеним сценаријима: прво народна колва (чак и после оног дана када је толико људи на Косову изгинуло), онда говор једног успаваног политичара, једног радника (који добије текст у задњем тренутку, те га једва прочита) па једног оладинца, једне мајке (чији текст срочи професор књижевности) и на крају Шиптара који срећно живи у Србији и никога не дира.

Све док се такав скуп није одржао у Зајечару и ја сам веровала телевизији да се ради о спонтаним окупљањима грађана, а када сам изблиза видела какви су и када су нам из комитета дали упутства које пароле да носимо и коме и како да кличемо, било ми је јасно каква је то смешна фарса и било ме је заиста срамота што сам и сама учесник ове лаждије, те сам чак сумњала и у спонтаност митинга испред Скупштине који је тенденциозно инициран емитавањем преноса из „Цанкарјевог дома“.

А колико смо веровали Слободану када се појавио као први „демократа“ и „душебрижник“ напаћене Србије. Певале су му песме новокомпоноване певаљке, свуда са собом је водео полове, лепиле се на аутобусима и по канцеларијима његове слике, продавала ко алва његова књига (чудо од књижевног умећа) и очекивало се од њега чудо, слобода, демократија, процват Србије и тада је то тако и изгледало. А шта се десило и шта је урадио. Нико није до тада успео да српски народ за тако кратко вре-

ме завади са свим народима. А српски род што више некоме поверује и завола то га више омрзне када га тај исти изнари. Српски народ уместо благодестања до

је беду, затворене фабрике, отпуштени раднике, и понижења свих врста. Окружен се наш Слоба неспособним политичарима старим и новим, лакташима, галамцима оставио у привреди све лопове на броју им се валда не замери) на Косову му фе ла само правна држава па да стање сре а кад је и њу на Јуриш добио уз пуну ршку нашег поштеног народа, опет станије средно, осим што се за реванш при Рашковића потпаљује ново „Косово“ Хрватској, јер тамо наши дични комуни не смеју ни да се појаве, при том наша „Јективна“ телевизија опширно снима Рашковића без обзира што је и он опозицијер опозиција српским комунистима не ста ван граница Србије, а опозицију у свој земљи блате и прогоне, јер нормално прети фотељама и удобним вилама на дињу. Израстао је наш Слоба уместо д и српског Јунака из новокомпонованих мица у апсолутисту каквом нема пре прерда су још у почетку паметни људи прорицали, а ми нисмо зеровали или хтели да верујемо, јер нам је био потра неко ко ће извући ову земљу из сиротства, сталинизма и тоталитаризма.

Горка судбина је поново задесила српски народ. Још једном је наш напаћени род поново изигран и осрамоћен. Дозвољено је регистровање странака, али не зато са намером да вишепартијски систем рено заживи, већ да се под плаштом партијских странака још више учврсти власт социјалиста (камелонеа) који као нуде праву демократију. Вероватно су се социјалисти већ прорачунали, нису веровали да странка може бити толико јака да заса величину славног вође, али када се та опасност реално појавила, не уздајући више ни у лажирање избора, наши социјалисти из све снаге и свим средствима ирају по опозицији, а нарочито по Вуку и говој најмасовнијој странци, јер су схватили да им од њега највећа опасност претЗвецка се оружјем и поново прети силанкао другачије схватити забрану одржања митинга у Београду. Опозиција се прорује на Ушће, вероватно ће ускоро и на нав, а шта је то друго до претња „Темизром“ која се такође приписује Вуку, до алне основе јасно дају социјалисти српски народ више не чини „послушни тунци“, који „ћуте, жмури и војују о сехруху“.

Поново ће голоруки народ изаћи на цу, јер осим свог голог живота ничег нема, а наш дични политичар ће поново редити да се бије народ, заборављају при том да се баш таквим реченицама род не сме нико да бије), људи најлаш прославе и назваће народ пијаном рудомжда другим бираним речима, којима народ већ називан од стране претходног политичара.

Неће бити нимало тешко потегнути војску, што је новија историја већ показана без обзира што војску чине наша деца, а војском командују „другови“ са добрим тама, становима и свим осталим привилегијама, па да би то одбранили неће им бешешко да гурну децу против своје браде очева и мајки.

Зато, браћо наша, не дајте да нас симуци и даље гвзе и срамоте пред самим собом и целим светом, будите храбри и трајте у вашој борби, јер је поштени народ уз Вас.

Надица ЈОВАНОВИЋ
Зајечар

О СРПСКОЈ АТИНИ — ДАНАС

Поштована редакцијо.

Дана 13.09. ове године, присуствовао сам представљању СРПСКЕ СВЕТОСАВСКЕ СТРАНКЕ, у Новом Саду. Иако сам члан СПО, дошао сам на овај скуп, јер сматрам да је свака српска стварка уједно и Светосавска, осим оних левих. Поред представника неколико опозиционих странака, као гост, говорио је и председник СПО за Бачку господин Јефтић, што је пропраћено бурним аплаузом присутних. Све у свему, било је то пријатно вече у „Жутој сали“ СО Нови Сад, која је веома комфорна и луксузно опремљена, наравно не за ову прилику. Председник СССР др. Жарко Гавриловић, а и остали говорници, више пута су износили чињенице због којих је Нови Сад својевремено назван СРПСКОМ АТИНОМ. Да не бих кварило расположење присутних, од којих не мали број Београђана, нисам се јавио за реч. Ипак, морам да кажем да тај назив, којим се поносимо, овог тренутка одудара од новосадске стварности. Називи свих улица у Новом Саду су исписани искључиво латиницом, да не говорим о томе да многе од њих носе имена оних, који су се својски залагали за затирање српства на овим просторима.

Књијани, ето пушком у руци бране своје писмо. Не дају да се табле са називом њиховог места, исписане ћирилицом, мењају, а српским Атињанима је изгледа све једно што су табле на свим прилазима Новом Саду исписане само латиницом. На телевизији Нови Сад српски језик је на дну лествице, од пет језика, којим говори ова телевизија, која емитује стране филмове посредством хрватске телевизије, наравно титловане латиницом, иако те исте филмове са ћириличним преводом може да преузме од телевизије Београд. Српском језику у Војводини, уопште, предстоји борба за равноправност. У многим предузећима северне покрајине, па и неким новосадским, услов за запошљавање је знање једног „светског“ језика, каква је на пример мађарски. Имао сам прилику да се и лично уверим у равноправност свог језика и писма у свом граду. Због промене радног места била ми је хитно потребна нова лична карта, претходној је био истекао важећи рок. На мој захтев да лична карта буде исписана ћирилицом, добио сам одговор да у том случају морам да чекам месец дана, јер немају ћириличну писаћу машину. Како је рок за пријављивање радника осам дана, остао ми је избор: радно место или ћирилична лична карта. Како се без рада не може, бар у већини случајева, морао сам да прихватим латиничну личну карту, која срећом није још и особна. Ето

Новом Саду, па се сада ја српски Атињанин Милош презнам ДЈУРДЈЕВ, пошто „савршеном“ латиницом слово Ђ може да се пише и овако и онако.

Као што видите и ово писмо је писано латиницом, јер заиста у Новом Саду је веома тешко доћи до ћириличне писаће машине.

Милош ЂУРЂЕВ
Нови Сад

ИСТИНА О ВОЈВОДИ НИКЧЕВИЋУ

Група следбеника двојице црногорских усташа Секуле Дрљевића и Савића Марковића Шдедимлије неколико последњих година у загребачкој и сарајевској штампи пишу текстове у којима оцрњују Црну Гору и тиме дају свој скроман допринос ширењу антисрпске хистреје. Но, њихва писанија је прије свега у функцији расрбљавања Црногораца у складу са брозовском стратегијом цепања српског националног бића. Измишљајући сукобе између двије српске државе — Србије и Црне Горе, најчешће и најрадије се позивају на уједињење ових двију држава 1918. г. и да „докажу“ да су зеленаци као и они били србомрсци. Међутим, да су се зеленаци осјећали најбољим Србина није тешко доказати. Истина, они су били против нове власти из различитих разлога, а само неки од њих и против уједињења. Никако сви, како се то обично велико. То најбоље показује примјер једног великог човјека и великог српског патриоте, о коме желимо да у ово вријеме освајања слободе проговоримо, јер је, мислимо, он то заслужио.

Ријеч је о једном од вођа побуњеника из 1918. г. а у вријеме другог свјетског рата прослављеном четничком војводи Радојици Никчевићу, који је још за живота, а нарочито послјери своје смрти, постао скоро легендарна личност никшићкога краја.

Послије уједињења Црне Горе и Србије 1918. г. Радојица Никчевић је био један од најпознатијих побуњеничких вођа у Црној Гори. У књизи „Црногорска buna“ објављени су изводи из мемоарских биљежана Марка Кавача, секретара омладинске организације која је бранила Никшић од побуњеника. Кавача је ишао на преговоре са побуњеницима и о томе пише следеће: „Посједали смо и ја поставих прво питање: — Јесте ли против уједињења?“ Као из једног гласа сви загалмише гласно и почеше да псују свакога Црногорца који мисли да смо ми против уједињења, јер је то наш петвјековни сан.

После овога обратих им се, готово у шали:

— „Па за кога се онда ђавола бијемо између себе?“

На то ми приступи један главоња, унесе песницу у лице и раздра се из свег гласа:

— „Бијемо се зато што сте ти и твој друг неваљали и ускогаће и синови иглара и чивитара варошских, отјерали поштене војводе и сердаре па дошли да нам судите! Ево зато се бијемо.“

С овим се сложише сви, што ме зачуди, јер такав одговор нисам очекивао пошто се популарно мислило да се бијемо око уједињења и династије. Када сам изјавио да метнике још једном не зачуди изјава Радојице Никчевића који ми рече да сви чују да ће послушати Марка Даковића унука славног војводе Анта Даковића, све што он нареди (Марко Даковић је био један од идеолога уједињења.)

(Миле Кордић: Црногорска buna 1919 — 1924, Нова књига, Београд.)

ПИСМА

Радојица Никчевић се предао 1924. г. међу последњим одметницима. Осуђен је на вјечиту робију, али је послјери 11 година пуштен. У затвору је уз помоћ групе осуђеника направил један необичан храм од дрвета кога је назвао Национални храм. Храм је био направљен без иједног ексера, могао се расклопити и спаковати. Величина основе износила је око четири квадратна метра. На храму су били урезани ликови свих српских владара од времена Немањића. Овај храм је касније излгвао у многим градовима земље. Људи који су га гледали кажу да је имао изузетну умјетничку вредност и да је просто засјењивао људе својом љепотом. Шта се са овом рукотворином догодило није познато.

Кад је отпочео грађански рат у Црној Гори и Херцеговини, чији су изазивачи и подстрекачи били комунисти који су почели убијати све угледније људе — интелектуалце, свештенике, официре и домаћине, Радојица Никчевић је један од народних вођа у никшићком крају. Не прихватајући „безкомпромисни“ курс који је водила Комунистичка партија приступа четничком покрету. Није му пало на памет да учествује у раду тзв. петровданске скупштине на којој је група црногорских сепаратиста, предвођена Секулом Дрљевићем, прогласила тзв. Независну Црну Гору под покровитељством фашистичке Италије, већ се ставља под антифашистички и ослободилачки барјак генерала Михаиловића и постаје командант свих четничких јединица Црне Горе и Херцеговине. Повремено одржава везе са Италијанима у циљу „егзистенцијалног маневрисања“ и избегавања беспотребног провоцирања окупатора што би подстакло окупаторску одмазду над недужним цивилима. Преко својих веза у Никшићу интервенише спасава ухапшене грађане. Индикативно је да он у једном свом прогласу позива у четнике мушкарце старе између 20 и 35 година старости, за разлику од партизанског команданта Броза који је на сремску кланицу повео децу од 16 и 17 год. Наравно као такав, дакле као истински народни вођа, комунистима је непријатељ број 1 кога треба што прије ликвидирати. И у току једне борбе са комунистима један комунистички револуционер убачећи у четнички одред убио га је с леђа 10. марта 1942. г.

Његова смрт скупо је коштала становништво никшићког краја а посебно братство Никчевиће. Народ га је ожалео као великог свог сина и опјевао његово војевање и његову смрт мученичку и херојску. Послије рата па све до прије неколико година ако би неко запјевао неку од пјесама о војводи, што није био риједак случај, ишао би у затвор или код судије за прекршај.

Из свега реченог се види да је црногорско — херцеговачки војвода Радојица Никчевић био присталица уједињења, баштиник немањичке традиције, чувар српске заједнице мисли у Црној Гори, антифашиста и антикомуниста, и посматран у свјетлости тих чињеница из његове биографије, Радојица Никчевић је израстао у великог српског националног хероја. Свој знатни умјетнички дар, своје интелектуалне и ратничке способности, свој патриотизам, несебично и на најбољи начин ставио је у службу свом српском народу. Тиме је обавезао младе српске нараштаје, а посебно нас у његовој Црној Гори, да га се са пијететом сјећамо и да слиједимо његов примјер.

Будимир АЛЕКСИЋ
Михаило — Мико НИКЧЕВИЋ

ТИТОИСТИ ПОНОВО ДИГЛИ ГЛАВЕ

Политика од 10. септембра 1990. године у рубрици „Одјаци“ пише да окупатори нису у Баковци порушили православну цркву, а порушили су је Титови комунисти и на том месту направили су нужник. Ја хоћу да додам да су ти комунисти Срби по народности, јер је доказано да само Србин може бити таква вазал и нико више. Политика даље пише да се старији људи који се сећају те цркве када прођу поред тог нужника крсте са поштовањем а сви млађи који не памте цркву на том месту мисле да се пролазници крсте нужнику, па их исмејавају. Ја постављам питање: Зар смо тако шта доживели да смо због вазалства и каријеризма дозволили себи да рудимо своје православне цркве и да правимо на тим темељима нужнике да би се додворили Јосипу Броз, обичном убици српског народа? То и јесте оно зло што су обични варвари и лопови ушли у Савез комуниста, па су осласотили и Маркса и Лењина и све поштене комунисте који већ одавно нису у чланству, јер су видели да им није место међу таквим шљамом. Све то добро зна друг Милошевић. Мене интересује шта је друга Милошевића везало за тај шљам, да са њима иде на изборе? Напредне новине као што је „Српска реч“ у Београду и „Погледи“ у Крагујевцу пишу да треба створити нова мучилишта по узору на Голи оток за оне који су тамо послали 86.000 — српских патриота (који су тамо поубијани без метака и штрапке, значи досада нечувеним мучењима).

Друг Милошевић је подигао свест српском народу и указао му пут како да изађе из четрдесет-годишњег ропства у којем је Јосип Броз држао српски народ, али нас сада све скупа изненађује шта ово ради друг Слободан Милошевић? Зашто је сам посрнуо и иде на изборе са такозваним члановима комуниста? Опет морам рећи, док напредна штампа пише да треба да се затре све што је титоистичко, Титоисти су поново дигли главе, јер им је омогућено да иду на изборе са СПС. Друг Слободан Милошевић у свом говору у Пироту каже да не треба копати по прошлости и ту губити време, већ треба гледати у будућност да нас време не претекне. То копање по прошлости односи се на зверства хрватских устава која су починили над српским народом а то није прошлост, јер Хрвати са тим зверствима никад нису прекинули. Непотребно је да описујем да се у Хрватској и дан-данас пролива српска крв и да се у кафанама певају песме са садржа-

јем попут овог: „Ми Хрвати не пијемо вина, већ само крви од српскога сина“.

Војно руководство српске народности мора знати за шести април 1941. године, када је целокупно хрватско војно руководство отказало послушност армији, па су своје јединице са војницима српске народности одмах предавали Немцима и Италијанима у ропство, а официрима српске народности кидали су палете, те многобројне и поубијали.

Српско армијско руководство данашњих дана мора знати да сви Хрвати дишу духом генерала Туђмана и да зато морају бити опрезни.

Бивша Југословенска влада била је више него наивна кад је веровала у „братство и јединство“, па смо њиховом кривицом у том рату изгубили два милиона Срба, које у логорима које на бојном пољу. Не знам како то наша власт не примећује да нас је Јосип Броз све хрватизирао и одмах морам да кажем да ја и моји унуци не говоримо истини језиком: ја кажем „пажња“, а унук ми каже „позор“, ја кажем „дежурни“, а унук ми каже „позорник“, а позор и позорник су усташки изрази. Колико је Јосип Броз мрзео читаво православље може се видети по томе што је чим је дошао на власт уништио назив хотела „Руски цар“, па је поставио назив „Загреб“. То је чинио Јосип Броз који је пун мржње према Србима и Русима а код мене је остало главно питање: зашто су се тако понашали и многобројни Срби? На пример: један резервни војни старешина, Сремац из Кузмина чије име нисам запамтио, са поносом ми је говорио да смо за сремски фронт мобилисали 20.000 сремских младића, рекавши: нека заглаве за њихове очеве четнике“. Када сам га ја упитао шта је онда требало учинити са усташким синовима, прећутао је јер га је Јосип Броз васпитао да само српске четнике треба мрзети.

Недељко БУГАРСКИ
НОВИ САД

ОТВОРЕНО ПИСМО МИЛОШЕ- ВИЋУ

Искрено Вам кажем да сте ми били врло симпатични док сте радили — sit venia verbo — на левој обали Саве. Али сте ме преласком — на десну страну страховито разочарали:

1. Увођењем „економских станарина“ сте показали невероватно непоштење или непознавање социјалне карте Србије. Стрпали сте у исти тор и овце и вукове — сиротињу и пљачкаше, рецимо, који не знају шта ће с парама. Па сте тако упали у контрадикцију: на једној страни Закон о материјалном обезбеђењу породице, а онда иста та породица мора да плаћа ЕС, без изузетка и бенефиција.

2. Допустили сте нешто чега нема у историји света: за ПРЕНОС телефона грађа-

нин Ваше дичне и правичне Србије мора платити 15 милијарди ст. динара, што је далеко (наравно сразмерно) најскупља такса на свету. NOTA BENE: пре тог поскупљења било је 220 милиона ст. динара.

3. Допустили сте да велики издајник Србије, Бакочевић, буде члан њеног Председништва. Осим што је био члан Уставне комисије 1974. (а дипломирани је правник он је легендарног визионара Добрицу Ђосића најжешће напао на пленуму ЦК СКП 1968. А знате шта је време доказало о говору Ђосића. Код Вас је, очито, одлучило шта се Бакочевић и Вама бесомучно улизивају.

4. Врло недемократски сте угушили један демократски покушај из Удружења резервних официра против Добривоја Видића. Зашто нисте пустили да људи на Удружењу сучелно про и контру па демократски шта реше?

5. Вама и Вашем „министру за народ“ Кертесу, сам писао опширно и драматично о сточном насељу ГАЈ Барајево, где је народ бачен без игде ичега „богу иза леђа“ па — ништа! Министра за народ сам молио да ме прими, а он, највероватније, кад је видео да ће са мном тешко бити разговарати не сме да ме прими од марта до данас.

Будите храбри и поштени: допустите једном Видим Ваше уплатнице за комуналије и колико сте платили за пренос телефона. Зад сад толико.

Милован МАРКОВИЋ, Барајево

„ЗЛОЧИН“ ИЗ НЕСТАШЛУ- КА

Госпођо уредници слободних новина, Први пут сам некако дошао до „Српских речи“ и у вези написа „Књига лажи и фалсификата“ желео бих да кажем и нека своја запажања која сматрам чињеницама.

Од 1970. до 1980. године радио сам као сезонски радник на брању воћа у Лештанма, где сам често разговарао са мојим земљаком Ратком Вукосављевићем из Дуба. Тада ми је причао да је одмах после капитулације Југославије приступио Југословенској војсци у отаџбини у околини Косјерића, као и о многим борбама с Немцима.

Од Ратка Вукосављевића сам чуо и један занимљиви детаљ који су касније комунисти искористили да би компромитовали покрет Драже Михаиловића. Наиме, у доколици и из несташлука, неки његови другови су се сликали са једним заваљеним војничком, и то тако да га двојица држе а један тобож коље, док Ратко држи уперену пушку испод његове главе.

По доласку комуниста на власт, Ратко Вукосављевића су ухапсили у Косјерићу и показали му инкриминисану слику. Он је испленицима рекао да човек који је лежао под камом није ничија жртва, већ да је припадник војске генерала Драже и да је жив. Такође им је рекао да су у животу и остали агенти овог неукусног несташлука и после тога су га пустили кући.

Међутим, ја сам касније, кроз неке комунистичке пропагандне књиге и у новинама, у више наврата видео ту слику тобожњег клања, а та иста слика је обиграла и свет, да би се показала свирепост четника.

Било би занимљиво да неко од ваших новинара посети Ратка Вукосављевића и чује изворно како је настала та озлоглашена слика над којом се неупућени и данас згражавају. Ратко је сада у дубокој старости, живи и даље у селу Дуб, задња пошта Злодол.

Исто тако бих желео да вас обавестим о многим недељима комуниста убачених у редове југословенске војске у отаџбини и да та недела треба да изађу на светлост дана после полувековних лажи.

Дозволите ми да нешто кажем о такозваним демократским и слободним изборима, које нам наводно нуде комунисти-социјалисти. Ја то и јавно говорим, па ми пријатељи кажу „бога ти Видосаве, ћути и гледај своја посла, зар ти није доста мука које си претрпео од власти, па сад хоћеш опет да их нервираш“. Они ће опет да удесе изборе како њима годи и све ће учинити да и даље остану на власти.

Моје је мишљење, а и многих других, да опозиционе странке морају да употребе сву енергију да би се народ правилно упутно како да гласа. Најбоље је путем куглица, а не листића, јер има доста неписменог света, па и оних који слабо стоје са видом, и постоји опасност да заокруже на листићу странку или представника странке коју не желе, а неки ће из незнања да заокруже шта им дође под руку. Наравно да су ту могуће грешке и злоупотребе којих је и раније било, зато сваки кандидат треба да има своју кутију и свог представника, као чувара кутије. Гласачу се притом објасни да је кутија тога и тога, да руку стави у сваку кутију, а да куглицу спусти где му је драго.

Све вам ово пише старија особа, са жељом да име и адреса за сада остане у редакцији.

ЗАКЛЕТВА ЗАРИЈЕ МАРТИНОВИЋА

Знам да комунисти (који су се недавно закамouflирали иза једне мање камуфлиране речи) не воле реч „заклетва“. У њиховом новомовору уместо те речи стоји „свечана изјава“. Међутим, излагање поменутог (иначе широм Србије добро познатог, мада се не бих закleo и популарног) делегата на једној од седница Републичке скупштине личило је више на дубоко емотивну заклетву, него на неку свечану изјаву. Свечане изјаве, колико знам, дају се у једној озбиљној атмосфери, а не као у неком трансу... самувај Боже.

Пошто се прво послужао неким општим фразама, изанђалим од претеране употребе у последњих неколико деценија, прешао је на ствар. Напоменувши да су сви национа-

лизми (ова реч само у комунистичком говору има негативно значење) подједнако опасни и да је свако дужан да се бори против тог зла у сопственој кући, на сопственом прагу, он као осведочени патриота и верни следбеник своје Партије (тада се још заала комунистичком) и њених светлих традиција, изјављује да ће се до последњег даха (замислите до последњег даха) борити против... кога? Наравно, против Вука Драшковића јер је он, са гледишта владајуће Партије, оличење свих овоземаљских зала. Замислите, молим вас, он се, између осталог, бори и за — власт. Чак се тога и не стиди, тако далеко иде његова дрскост. Истина, Зарија се, док ово говори, не присећа да његова партија већ четрдесет пет година држи власт и на памет јој не пада да се због тога стиди и да је испусти из руку. Уосталом силазак с власти био би непатриотски чин, јер би на тај начин Вуку Драшковићу и другим сличним смутљивцима Партије уступила простор пружајући им могућност да упропасте ову земљу коју су Зарија, његови другови и њихови претходници и учитељи привели, ево, сви смо томе сведоци, у обећану светлу будућност. Истина за то је потребно да Партија остане још само мало на власти (бар још нових четрдесет пет година) и да тај давнашњи толико сањани сан буде остварен.

Има још један додатан и, можда, још важнији разлог, зашто Партија нема право да се одрекне власти: историјске законитости су предодредиле Партију да се стави на чело човечанства и поведе га срећнијој будућности. А то је уредљивице од легитимитета који су некад краљевци и царевци налазили у фрази „по милости Божијој“... Занимљиво да ни једним ни другим није ни на памет падало да би се могло доћи на власт по милости народној... До те идеје дошла је тек трула демократија, дегенерисана буржоазија...

(Нисам ни слутио да један Заријин успаљен говор може подстаћи човека на дуги низ асоцијација)

Дакле, Зарија изјављује да је главни противник Партије, и његов лично, Вук Драшковић и да ће се против њега борити до последњег даха. (II)

Док је у истом говору помињао Ругову и Туђмана, за њих је имао речи прекора и погрде, али му ни на памет није падало да их огласи за непријатеље број један (па они су туђи националисти, а рекла смо „сваки против свог“) и да се против њих бори до последњег даха... Прво, треба да се обрачуна с националистима у својој кући (то је чврсто уверење сваког правоверног комунисте), прво своје националистичке сатерати у мишју рупу (како то већ четрдесет пет година лепо и узбудљиво звучи). Зато ће Зарија сву своју енергију утрошити да их, не онемогући већ, уништи без остатка. После тога, с Туђманом и Руговом ће се већ ићи неко решење... Договориће се... Комунисти су бар вички решавању свих проблема обичним људским договарањем (пошто им се, наравно, претходно с највишег места одреди какав им је став и какав договор се мора постићи).

Овај Заријин говор ме је нагерао на размисљање. Желео сам да однетнем зашто је Вук Драшковић Зарији и његовима једноумним друговима већи непријатељ или, тачније, зашто он за њих представља већу опасност од Туђмана и Ругове.

Нисам ни слутио како је било лако одлучити ову, само привидну, загометку. Објашњење је више него једноставно. Заријину фотелју (а њему и његовим друговима, макар подсвесно, само је та важно) угрожава баш Вук Драшковић, а не Туђман или Ругова.

Шта, на пример (Сачувај Боже), ако би на неким вишестраначним изборима добио

ПИСМА

Драшковић, а Зарија и његова Партија изгубили? Пошто су Зарија и мноштво његових другова најчешће студирали марксизам и одбрану, а у новим условима то никоме не би било потребно, Зарија би морао напустити своју удобну фотелју делегата, извадити радиу књижицу (вероватно је нема јер му никад у његовој партијској каријери није ни била потребна) и пријавити се на Биро за запошљавање. Каква незамислива трагедија! Не само за Зарију већ за читаву војску сличних. То би заиста било тешко преживети...

И сад је више него разумљиво зашто ће се он до последњег даха борити против Вука Драшковића (који у његовој подсвести симболизује и све остале партије које се усуђују да се боре за власт коју су наши народи, предвођени Партијом, крвљу извојевали и сад би тамо неки Драшковићи, Губерине, Мићуновићи и други да дођу на готово).

А Туђман и Ругова? Они су тек у другом плану... јер они не угрожавају Заријину фотелју... Истина, угрожавају интересе Србије, али Зарија је одавно (стари кадар) навикао да његови претходници и учитељи никад нису много марили за те интересе. Зашто би, онда, он друкчије поступао...?

Све је, дакле, јасно. Вук угрожава Заријину фотелју, а Ругова и Туђман интересе српства и Србије. Чему дати предност — питање је сад. Зарија је давно одлучио: прво и до последњег даха против Вука Драшковића, а онда видећемо...

Драган ДЕСПОТОВИЋ
Краљево

ОПАКИ „БРАТСКИ“ ЗАГРЉАЈ

„Вечерње Новости“ извештавају — најмо се истинито — како је у Титовом Дрвару 150 свршених средњошколаца на школовању у Хрватској и Словенији променило веру, односно прешли из православног у католичку. Информација је писана неутрално али и таква изазива горчину. Последица комунизма по српски етове толико је трагична да је мазохистички заваравати народ „интеграцијом“ СК и ССРН како би се комунизам одржао у другој форми. Колико је комунистичка владавина штетила српском народу лишу ових дана и Лубарда и други аутори, а својарсно сведочанство је и текст у „Вечерњим новостима“ од 17. јула о.г.

Промена вере у СФРЈ није поступак који се може ставити у раван сличних у Европи. Зашто? У Немачкој Немац може бити и протестант и католик и исламске вероисповести али он остаје НЕМАЦ! У Француској се посебно размахнуо Ислам (неки кажу последица нафтне експанзије) али ти грађани остају Французи. У СФРЈ није тако; грађанин Србин ако пређе у ислам он је Муслиман; ако пређе у католичанство Хрват. Муслимани као нација су признати у БиХ али не

и у Македонији. Они су само Македонци исламске вероисповести. Дакле промена вере за српски народ значи не конфесионални плурализам већ денационализацију. У процесу денационализације српског народа је и истеривање ћирилице из употребе; српске власти и оне пре VIII седнице СК Србије а и садашње сем малих, занемарљивих, потеза и даље настоји задржати овај плурализам писама. Да ли да се додворе „(раз)браћи“ или да Срби „уче“ читати латиницу?

Истраживачи народних карактеристика доказали су да су за народ најопасније властите издајнице. У току историје српски народ је то више пута спознао. По губљењу самосталности од Османлија Срби — потурице су са таквом бруталношћу убијали властите сународнике да су остали запањени у историјском сећању народа. Ћеле — кула је дело потурице, Србина. Има још на стотине примера који потврђују ову хипотезу. У Српско — Турским ратовима догодило се да се један потурица вратио у православље; међутим, тако се брутално обрачунавао са својим дојучерашњим сународницима да су српски команданти (желећи да очувају част војске) морали да нареде његово стрељање. Или: за геноцид над Србима у Херцеговини окривљује се (са разлогом) католичка црква и део (већи) Хрватског народа. Међутим, најбруталнији су били они Срби који су прешли на католицизам; они су своје земљане јавили, ножили, палили... Шта хоћемо рећи? Проема вере у Титовом Дрвару само показује колико је нездрава та средина; колико је било (пре)тешко опстати у њој што је за последицу имало психичко оболевање. Зато би Српска Православна Црква и Српска академија наука и уметности морале (а вероватно и држава Србија) комисије које би проблем свестрано истражиле и спречиле даљњи развој болести.

Следеће питање које српски народ мора себи поставити ако жели опстати јесте: КО нам васпитава децу? И сам живим у средини где је ово питање дневно присутно. А закључак који се може извући је да децу најчешће /у просеку васпитава телевизија, односно средства масовне комуникације и улица. Родитељи трче за динаром у овим кризним временима не сећајући се да пренесу деци елементарне културне основе; да им покажу хришћански пут и створе основ за касније асимилрање хришћанско-православне културе. Не може српски народ у Европу али ни у културну утакмицу са неवासпитаном децом која при првом (организованом) сусрету са католичком културом прихватају све што од ње долази. Комунисти то нису радили а нити су дали СПЦ. Али ни они немогу бити криви у тоталу јер нико није изградио такав систем да је могао спречити преносе бар породичне традиције.

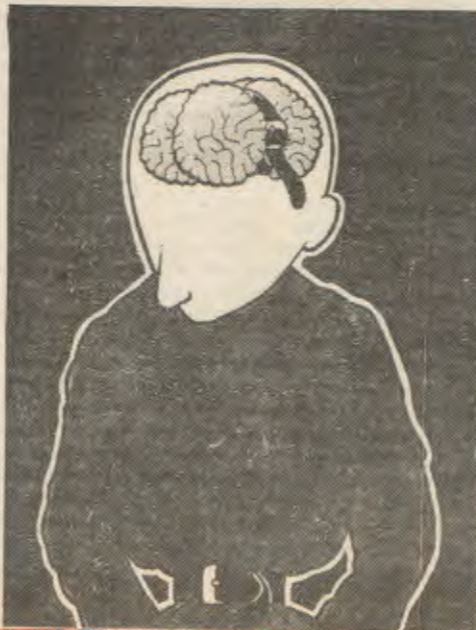
Са октобарском револуцијом православље је ушло у кризу из које се до данас није извукло. СПЦ нема ни кадра ни средстава да буде носилац супростављања и пропаганде. Са пријатељима сам имао разних сусрета са православним свештеницима, међутим они нису ни покушали да нам „наметну“ неку хришћанску истину, а камоли да савремене догађаје тумаче у духу ових (хришћанских) начела. Ово казујем само да се схвати да деценијско антиправославно усмерење комунистичких вођа данас доноси трагичне последице. Дакле, постојећи кадар, у просеку, је неагресивно (у позитивном смислу) односно другачије речено па-

сивно чекајући да се ствари реше само од себе. Насупрот православљу кат. црква је успела да оправда све грехове из II светског рата: подршку фашизму, геноцидне радње свог клера у Хрватској (и другде) итд. Данас је кат. црква морално обновљена, чиста за већину Европских грађана и као таква логични интеграциониста Европе. Кат. црква показује и изузетну агресивност у стварању католичке Европе од Атлантика до Урала. Свуда где се граничи са православљем кат. црква преводи православне у своју веру. Зато је и политички наиван став са Међународног саветовања православних Црква у Москви којим се изражава нада „да Римокатоличка црква неће искористити нову ситуацију (у којој православне цркве немају финансијских ни људских потенцијала којима би могле успешно да одговоре новим могућностима деловања — З.М.) за утврђивање и ширење своје власти, него ће продужити да иде путем екуменске сарадње с православном и протестантском Црквом“.

У СФРЈ кат. црква веома успешно делује на Косову и Метохији у сарадњи са Арнаутима, у Македонији (папа је проглашен почасним чланом македонских писаца? али и у суседној Бугарској. Дакле, она се не шали, жели освојити Европу и то чини постепено али сигурно. У низу политичких странака које се ових дана организују верска питања се, сем начелно, не обрађује изузимајући СПО. Ова странка заговара, за овакве услове, правилан агресиван приступ а бивши комунисти, односно садашњи социјалисти блажењем српских странака само продужавају агонију православља, односно помажу Кат. цркви. Дакле, не можемо ми кривити њих за нашу неагресивност.

Да закључимо: српски народ мора преко својих политичких представника захтевати од државе Србије да СПЦ, САНУ и по потреби и она формирају комисију која ће истражити прелазак 150 српских средњошколца у католичанство и на основу тога предложити конкретне мере. Друго, католичка црква није нека непобедива организација. Она, тамо, и да освоји Европу, распашће се сама по себи управо што циљ захтева неприродност организовања: милитантност; осим тога у кат. цркви не одобравају сви ватиканску политику. У њој има и те како искрених екумениста. Ако се све ово зна морају се и сабрати снага и средстава за акцију; јер доста нам је пасивности и очекивања да други буду добри браћа. Ако неће ми их морамо приморати да буду бар добри суседи нашим знањем снагом, и умећем.

Зоран МИЛОШЕВИЋ Богатић

ОТВОРЕНО ПИСМО РАШКОВИЋУ

СРПСКОЈ ДЕМОКРАТСКОЈ СТРАНЦИ КНИН

Драга наша у Христу браћо у данашњем броју дневног листа „Политика“ 31. август 1990. године, објављено је у целини тобожње отворено писмо Председника СДС Јована Рашковића упућено Слободану Милошевићу, поводом писања за гребачког листа „Слободни тједник“.

Овакво нечасно, полтронско, удворничко, лакејско, слугерајско, огавно и човечијо недостојно писмо, убеђени смо, не би да нас потписало ни један Србин под овим Божијим сунцем.

Дубоко смо убеђени да је по среди апокриф и највулгарнији памфлет који је у функцији блажења моралног и људског лица целог српског народа.

Зато Вас преклињемо да учините све да се открије ко је ово писмо подметнуо и да се ова „најчудовишња и најаоргантнија најбескрупулознија и најнеодмеренија лаж демантује и обелодани.“

Уколико нисте у стању то да учините демантујте сваку вашу везу са овим писмом или нека се Ваш Председник повуче и поднесе оставку — што би био частан морални чин, и нека се престане са том мефистофеловском лакрдијом и флертом који компромитује Вашу странку, Србе у Далмацији и Хрватској и цео српски народ.

Са изразима дубоког поштовања и пошрше

Уређиштво „ГЛАСА ЦРКВЕ“ — Ваљев

ПРОМЕНИТЕ ИМЕ ФОНДУ

Већ 15 година постоји Титов фонд за школовање деце радника који то школовање показују одличне успехе. Међутим, у ери стварања вишестраначког система поставља се питање да Фонд може да носи назив Тито. Приликом формирања фонда Тито није уложио ни динара иако формиран док је био жив. Средства фонда користила су деца по општинама и по Републици који је усвајан на нивоу Републике. С обзиром на формирање вишестраначког система, предлажемо да покренете акцију да се мења назив фонда, јер под таквим именом ни у ком случају не може остати. Нисам за гашење фонда који ће и у будућности користити оној деци којој је најпотребније, али јесам за промену његовог имена. Ако смо из буквара избацили слику Титову онда мора и фонд да промени свој назив.

Јелица ТОМОВИЋ
35213 Деспотовић

ПИСМА

нади да ћете купити неку Нушићеву комедију, антологију народне поезије, или чак „збирку песама“ овејаног криминалца и ратног зличинца Јована Дучића. Изгледни су вам прилично слаби.

Додуше, одређеним напором и уз доста изгубљеног времена, успећете. Али зато у СВАКОЈ књижари са полица вас гледају Броз, Шувар, Кардељ, Милошевић, па чак и такви великани као Фадиљ Хожа или Стево Крајачић. Гледају вас тако, луксузно повезани, штампани и ћирилицом и латиницом — о државном трошку — СРПСКИМ парам, и смеју вам се цинично у лице проверени српски непријатељи.

Због свега овога, и многих још кудикамо горих ствари, крајње је време да се најозбиљније приступи спасавању свих оних обележја нашег народа која још увек нису бесповратно уништена, јер ако изгубимо још само мало од свог националног идентитета, остаће од нас само име, а и оно ће брзо бити заборављено. Ако се то догоди, значи да ништа боље никада нисмо ни заслужили, и да не заслужујемо, а ту нам више ни хиљаду Вукова не може помоћи.

Радомир ЖИВКОВИЋ
Београд

ПОДРШКА ДЕКЛАРАЦИЈИ

Поштована Господо, са изузетним занимањем и искреним одушевљењем пратим излагање Вашег цењеног листа који ме на први поглед освојио, како својим расветљавањем историјских заблуда у којима смо тенденциозно држани све ове године, тако и приступом актуелној политичкој ситуацији.

Желео бих да у овом писму дам своју пуну подршку настојањима Г. Драшковића за стварањем Декларације о заштити нације, као и Српског националног програма.

Пре свега бих се осврнуо на хронични проблем систематског деловања против српског националног бића, који се и дан данас манифестује у свим видовима јавног и културног живота. Примера за културни геноцид над српским народом има на жалост превише, па ћу навести само оне који ми највише „боду“ очи.

Ако у било које доба дана или ноћи укључите радио апарат бићете у прилици да живате у звуцима музике далеке али пријатељског и несврстаног оријента, али у доста различитим варијантама, у извођењу какве Шемсе, Галида или неког шумадијског „потурчењака“. Лично немам ништа против, ако се некое то свиђа — нека слуша. Врећа ме нешто друго; зар је овај народ толико сиромашан духом, па му протурају копије (и то време) једне културе коју није прихватио за време петовеновног ропства? Или је ту, ипак, можда нешто друго у питању? Било како било, Србин изгледа веома воли да

падне у СЕВДАХ уз звуке зурле и уз разне опцене текстове, који су жива реклама за блуд и разврат. Аферим!

Ако се затекнете у иностранству, код каквог лојалног Србина, доброг Југословена, питајте га онако узгред у разговору, или још боље неко од његове деце, којим језиком они то говоре. Осим у случају неког од часних изузетака, од одговора ће вам се дићи коса на главиЖ они говоре ЈУГОСЛОВЕНСКИ!!! Саветујем вам да не инсистирате на објашњењу, јер ће вам бити речено да није баш најпрепоручљивије говорити српски... Исти је случај и са осталим нашим народима и народностима којима српски није матерњи језик, као што су например, ЦРНОГОРЦИ, БОСАНЦИ и њима слични, који се у говору служе ЈУГОСЛОВЕНСКИМ језиком. Код Хрвата је то већ мало друкчије; они говоре хрватски. У овој језичкој збрци верујем да би се тешко снашли чак и надалеко чувени академици са Косова...

Проблем хијероглифа званих ћирилица је већ толико познат, да га не треба посебно ни помињати, мада је у последње време ово „некултурно“ писмо доживело благу ескалацију у оквиру комунистичке кампање: „Ми смо Срби“. Иначе, текст овог писма је писан латиничном машином, јер пре неколико година, када је иста набављена, нагађало се да су једини поседници ћириличних машина амбасаде Совјетског Савеза и Бугарске, као и Патријаршија СПЦ.

Прошетајте престоничким књижарама у

И РАЂЕНА, СРБИЈА ПРАШТА

НАПАДОМ на Југославију 1941. године са свих страна од пет нација и издајом Хрвата, капитулација Југословенске војске била је неминувна. Српски војници и официри, који су се нашли у Хрватској на путу за Србију, били су убијани од Хрвата, уколико их нијесу заробили Нијемци.

Непосредно по капитулацији почиње убијање Срба у Хрватској, Далмацији, као и у Босни и Херцеговини, те и у сваком мјесту где су се Срби нашли у окупираној Југославији од НДХ. Циљ је било побити три милиона Срба у пријечанским крајевима, те установити чисту католичку Хрватску.

Парадокс ове идеје био је давање Далмације Краљевини Италији.

Разумљиво је да су Срби за кратко вријеме увидјели да су сви осуђени на смрт од НДХ. Брда и шуме напунише се наоружаним српским избјеглицама. Почетак српског устанка је почео за одбрану српских домова и имања.

У исто вријеме, пуковник Дража Михаиловић, на Равној гори, диже устанак у Србији против немачке војне силе. Све герилске јединице стављају се под команду Драже Михаиловића и тиме почиње опћи трећи српски устанак у цијелој Србији. НДХ навјешта рат савезницима. Рушење комуникација са Грчком (возова, путева, мостова) за даје велике потешкоће њемачкој армији која је била ангажована у освајању Грчке, а касније пут за Африку. Хитлер напада УССР. Његови савезници, југословенски комуни-

ти мењају партнера. Школовани за 20 година како спровести комунистичку револуцију, 7000 добро организованих комуниста долазе у српска брда и учествују у отпору. А, 70.000 комуниста остаје у варошима, добро организовани у пропаганди и снабдевању. С паролом — Руска црвена армија долази да нас ослободи, успјевају да придобију на њихову страну један дио српских русофила.

Напади на непријатеља, без икаквих стратешких циљева изазивају га да пали српска села и убија сто српских цивила за једног Њемца. Комунистички циљ је био — направити што више српских бескућника, те тиме повећати број осветника.

Слом сарадње са комунистима био је коначан, да се никада више не обнови. Комунисти мучки нападају четнике. Дража организује офанзиву да их избаци из Србије. Бјежећи кроз Босну и Херцеговину били су потучени од босанско-херцеговачких и црногорских четника. Остаци партизана налазе уточиште у брдима Хрватске.

Од тада, па до конца Другог свијетског рата, у Југославији букти грађански рат између југословенске војске у отаџбини (четници) и југословенске (ослободилачке) армије — партизани. Идеја — ослободити Југославију са ослободилачком армијом од окупатора била је највећа глупост двадесетог вијека. Та комунистичка пропаганда била је само за извоз. У ствари постојао је само један рат, а то је против југословенске војске у отаџбини, четничких одреда и југословенске владе у Лондону.

Радио-Лондон чак и четничке успјехе против окупатора проглашава партизанским. Черчилове (која је одувјек постојала) створити одунавску федерацију (стару Аустро-Угарску), што по његовом мишљењу гарантује стабилност Источне Европе, постаје за та могућност. Тито у Хрватској прихваћа масовно домобранце (Хрватска војска) и усташе са паролом „Сви су гријеси опроштени, час је дошао да спасите Хрватску“. Черчил признаје партизане, те шаље огромне количине оружја. Велики марш партизанске војске. Преговорима са Њемцима о ненападању на њемачку окупациону силу добијају дозволу за пролаз у Србију. Црвена армија ослобађа Београд и маршира у Србију.

Тито ослобађа — ослобођени Београд. Пеко Дапчевић ослобађа — напуштени Загреб. У исто време хрватски кољачи, као умируће аждаје кољу Србе у Јасеновцу и осталим усташким логорима. Уместо ослобођења, умиру у Јасеновцу. Тито наређује Дапчевићу да затвори границу према Аустрији и покоље 10.000 четника које он са задовољством извршава уз помоћ савезника који (поред наређења да се четници не предају Титу), под убјеђењем партизанских официра они извршују. И тако, драма српског народа се наставља. За све то време усташе у задњи минут завршавају покољ у Јасеновцу. Лов на Србе се наставља и сада, послједице 50 година.

Нема више Немаца, Италијана да бране нове усташе, а Србија може да пређе Дрину, што је за време рата било немогуће, јер су Немци палили читава српска села у Србији и убијали, или одводили у ропство српски живаљ. Сада је дошло време да српски партизани увиде да их је хрватски вођа вођадио у рат за уништење Србије. Рањена мајка Србија ће вас (ја сам уверен) примити у њено крило и опростити заблуде. Доста је српских жртава.

Срби! Немојте заборавити да је Тито пољубио руку римског Папе и загарантовао аутономију Римске цркве. У исто време, Српска православна црква постаје само један огранак Комунистичке партије, разбијена у три цркве; српску, македонску и слободну цркву у иностранству, као и хрватску православну цркву.

Избори у Хрватској потврђују наш став од 1941. године који идентификује хрватски народ са усташким покретом. Изнимак има али они као и увијек потврђују правило.

Велко БУРИЋ
Детроит

ОПЕТ ИЗДАЈА КОМУНИСТА

С обзиром да је крај Југославије на помолу, занимало би ме какви су ставови Српског покрета обнове поводом иступа Борисава Јовића — недavno на Телевизији када је објашњавао могућа решења за будућност земље.

Нема сумње да је мишљење Јовића, у ствари мишљење Милошевића, Трифуновића и целог српског комунистичког руководства и по мом уверењу сведоци смо њихове још једне издаје српског народа који живи изван граница Србије. У ствари, ставови које заступа Јовић, углавном одговарају Словенцима и Хрватима, а директно су уперени против интереса српског народа. Он предлаже да се о судбини Југославије обави ре-

ферендум, али као што су увек досада радили комунисти, он и даље упорно избегава да узме у обзир то што су у многим општинама Србији тј. Срби мањински део становништва, због геноцида који је почињен њима. По Јовићу и очигледно дела српског руководства, Хрвати и Муслимани имају право да из тог геноцида извукну корист за себе. Српски народ се у тим крајевима вековима борио дајући огромне жртве. Његов број је сведен на минимум, а изгледа да ће му баш српски комунисти, задати коначан ударак. Невероватно, али истинито! Они којима је српски народ у Хрватској и Босни давао безрезервну подршку и због тога извукло бес тамошњих националиста на срамнији могући начин издати су и дефинитивно предати непријатељу у руке.

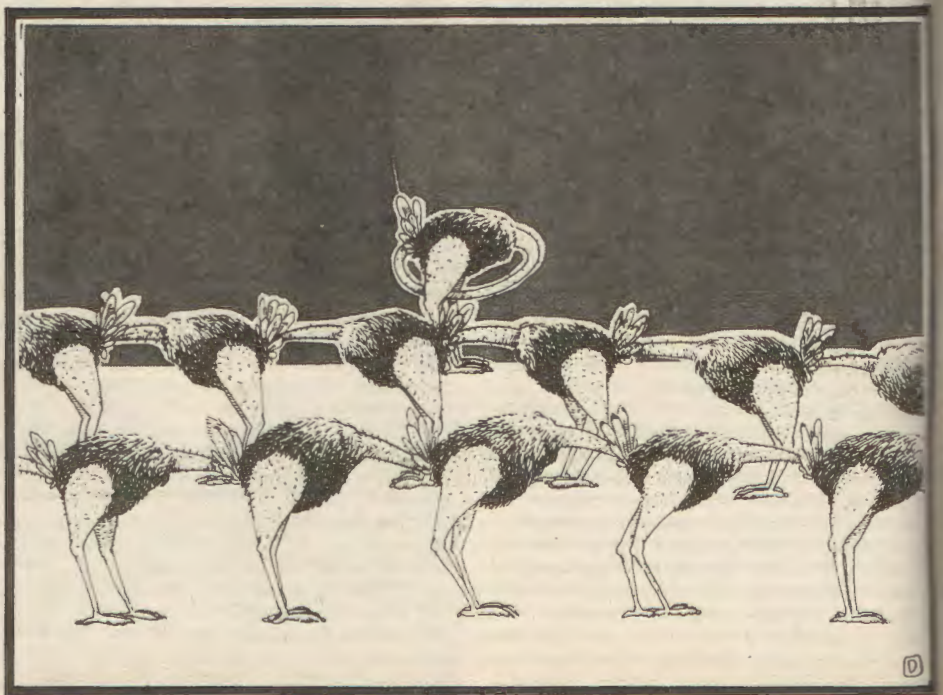
Јовић у свему види и нову улогу Југословенске народне армије. Без обзира шта су Хрвати и Словенци увек свим средствима били против ње, она очигледно треба да баш њима омогући несметан излазак из Југославије, под најбољим условима и спречава свако ометање у томе од стране друге пре свега Срба. Као што су од Југославије против које су увек били, извукли све што се могло, Хрвати и Словенци ево имаће својим плановима пресудну помоћ ЈНА, коју су увек радили против ње.

Српска штампа, радио и телевизија сходно својој слуганској политици, дају безрезервну подршку Јовићу (и српском руководству) да је баш ово најбоље. Циљ је бесумње да се још једном изманипулише српски народ у Србији и тако одбаци могућност његовог солидарисања и пружања помоћи Србима који живе изван Србије.

По том мишљењу, сведоци смо како страшније издаје и мислим да би СПО могао да позове српски народ да се бори против тога. Очигледно је да српски комунисти који су друге кривили да сарађују са антисрпском коалицијом, не само што не чине, него су као увек, главна карика тог мрачног савеза. Једном ће то сигурно бити осуђено, само бојим се да ће тада бити касно да се било шта исправи.

Какви су по овоме ставови Српског покрета обнове?!

Зоран ПЕТРОВИЋ, Београд

ОПОЗИЦИЈА НИЈЕ ДЕКОР

ДВАДЕСЕТИ век је на измаку. Корени-
те, досад незамисливе, промене по-
тресају свет социјализма. Умире
„идеолошка звер“, али ће сирад ове труле-
жи још дуго тровати атмосферу њеним бив-
шим сужњевима.

Зашто пропада социјализам? Пре свега,
зато што полази од негације свега онога
што је сама суштина људске природе: при-
ватна својина, породица, вера, право на
слободу, на слободну мисао, говор. Соција-
лизам подразумева постојање надчовека —
хладног, безосећајног бића, које слепо и
беспоговорно испуњава марксистичка про-
странства у походу ка светлој будућности.

У једном систему искривљених вреднос-
ти стаљинизма и титонизма, гулази и голи
отоци, црвена буржоазија, мегаломанија и
луксус владалаца, „у име народа“, привред-
ни, културни и морални крах, сиспензија од-
говорности и савести, нормалне су појаве.
Уместо истинских идеологија „идеолошка
звер“ нуди лажне вредности: социјализам,
самоуправљање, делегатски систем, брат-
ство и јединство, несврстаност.

Она каже: „будите сви бедни и никакви
и живите у срећи што ниједан неће одска-
кати од другог“.

Социјализам полази од накарадне тезе
да су сви људи једнаки. И зато узима од
онога који је способан и даје ономе који је
неспособан. Колико нерадника данас из-
држава један радник!? Тако се мотивација
двоструко убија: онај што ради не жели да
ради кад ради за другог, а онај други —
што би радио — кад други ради за њега.

Цела та ситуација је, заправо пакленаза-
мисаокомунистичке врхушке да замагли со-
цијалу и да се вечно забетонира на власти.
Зашто себуните. Дали смо вам фабрике, са-
моуправљање, шта још хоћете!? Штитићи
друштво својину, партију у ствари штитите
своје привилегије. А, управо, у друштвеној
својини лежи узрок свеопштег привредног
колапса.

Социјализам се свуда у свету руши сам
од себе, силом природних (тржишних) за-
кона, па и у Југославији. Последњи експо-
нент пропале идеологије је СПС, најконзер-
вативнија и најдогматичнија снага у Југос-
лавији.

Социјалистичка партија Србије је без
програма. Јер, неколико уопштених фраза о
„модерној економски јакој у демократској
Србији“ — нису програм. Социјалистичка
Партија Србије има само Слободана Мило-
шевића.

Репертоар прљавих потеза и превара
ове партије у томе је управо неискрпан.
Хвале се да су Србији довели демократију,
а колико пре само годину дана, одржали су
„превремене“ изборе, а њихов челник је го-
ворно о „једнопартијском плурализму“.

Убеђени да ће им опозиција представ-
љати само декор на вишестраначким избор-
има, били су запањени неистином којом су
се ови обрушили на њихове лажи. Почела
су батињања и прогони опозиције, пуштени
су с ланца верни новинарски послушници.
Учестале су оптужбе о „издаји Србије“, на
најлојалнији начин потуране лажи о тобож-
њој сарадњи опозиционара са шиптарским
сепаратистима... Врши се чистка и постав-
љање „подобних“ у средствима информиса-
ња. Уводи се метода да комунисти постају
„социјалисти“ и раскидају са грешкама, али
не и парема и просторијама „бивше парти-
је“. Расписује се срамни „референдум“ о
Уставу (ова манипулација је класичан при-
мер) и присваја право на писање устава. У
Уставу се предају и „резервно решење“:
недодирљивост и својом председника Ми-
лошевића. Убеђени су да је народ ионако
збуњен писањем предлога Нацрта изборног
закона.

Међутим, опозиција се не да. Дике се
протест стручњака, образованих, младих,
радника. Ни упис им не иде од руке. Учла-
њују се пензионери, преварени сеља-
ци („пшенична фарса“), домаћице... Кому-
нисти су принуђени на уступке, коригује се
Устав, закон о изборима, све на кашичицу.
Комунисти се бусају у груди да су толеран-
тни и спремни на дијалог, а у ствари ни јед-
ну запету не би променили без притиска де-
мократске јавности.

Комунисти позивају на пожртвовање,
поштовање закона, а сами их крше (промо-
ција СПС у предузећима).

СПС се куне у „реформе“, а у суштини
чини све да их заустави. На челу партије на-
лазе се људи који изјављују:

„Нећемо ићи на реприватизацију, јер је
то повратак експлоатације“ (Слободан
Милошевић у експозеу поводом Нацрта но-
вог устава Србије).

„ССРН биће ванстраначка организаци-
ја...“ (Радица Анђелковић, непрестано и
непосредно пре „брака“ СКС и ССРН, у који
је унела огроман мираз).

„Нема социјализма без друштвене своји-
не“ (академик Михаило Марковић).

„Закон о избацивању партија из преду-
зећа је ретроградан и ми ћемо се борити да
се укине“ (Петар Шкундрић на ТВ).

Уосталом, каква је то партија, којој је на
челу и један Михаљ Кертес?

Комунисти испред себе граде параван
лажи и мржње. Уче нас на новинским ступ-
цима да треба да мрзимо Шиптаре, Хрвате,
Словенце, Муслимане, Македонце, опози-
цију, СИБ и Анту Марковића, Америку...

У својој болесној тежњи ка власти, они,
полако, остају сами. Српски народ ради
свог опстанка, мора рећи збогом „другари-
цама и друговима“ доживотним професио-
налним политичарима. Иначе, Србија ће,
поред Албаније и Румуније, остати послед-
њи бастион болшевизма, изолована од се-
га, јер социјализам данас може живети са-
мо у изолацијама.

СПС је имала историјску шансу да искор-
исти народни полет и победе у Србији пу-
тем демократије и просперитета, али је све
прокоцкала јер је воде људи чије образова-
ње допире до уџбеника марксизма за сред-
њу школу.

На предстојећим изборима Србија пола-
же тест интелигенције и тест спремности
за улазак у Европу. Уверен сам да ће их ус-
пешно пребродити.

Предраг УРОШЕВИЋ, студент из Чачка Мила
ИВКОВИЋ 5/13

БРОЗА У КУМРОВЕЦ

Опитању погодности места Титовог гроба доста је писано. Међутим, и остала је велика непознаница, у чијој је глави зачета идеја да Јосип Броз буде сахрањен на Дедињу. Можда је и то била нека и нечија игра. А ми се често играмо озбиљним стварима.

Чињеница је да је Тито уживао у неограниченој власти и вешто изграђеном културној личности, да је волео да га величају и славе, да му се диве, да му се клањају и да је, притом, живео као „цар царева“. То својим сведочењима потврђују и његови идолопоклоници? Милован Ђилас и Владимир Дедијер, а и ми сви старији живи смо сведоци

свега тога. Нисам уверен да је, због овоземањских опредељења, стизао да размишља о свом крају, а још мање о месту где ће бити сахрањен.

А, ако је опијен влашћу и у својој амбицији да остане на божијем пиједесталу и после смрти, на крају и пожелео да му се и мртвом клањају (а ја нисам ишао на то ходочашће), то ни у ком случају није значило било чију обавезу да га сахрањују мимо постојећих законских прописа на конфискованом, туђем имању. Али, он је био изнад закона, па не само да је тако урађено са његовим посмртним остацима, него је по његовом одобрењу и његовој жељи у близини Белог двора сахрањена и његова ратна секретарица — Даворјанка Пауновић. А, на том простору покопани су његов пас и ратни коњ. О, tempora! О, homini!

У условима постојања партијске државе и самовлашћа кад су закони важили само за „рају“, све је било могуће кад су у питању привилеговани. Данас, међутим, на освитку нове зоре, рађања демократије и правне државе, многе ствари морају да се исправе.

Пре свега јер је све рађено по закону принуде и праву јачега и следе поданичке послушности. А друго, кад је у питању „кућа цвећа“ и Меморијални комплекс са експонатима везаним за Титову апсолутистичку владавину, треба рећи да одржавање свега тога, у данашњој претешкој економској ситуацији, кошта и превише. Дакле, не може се дозво-

лити да „кућа цвећа“ са Титовим гробом и ње заклања и своди на нижи ниво значај стеменика Незнаком јунаку на Авали, подигнуто као сећање на српску славу, српско оружје српске јунаке. Затим, та отета добра морају се вратити потомцима некадашњих власника.

А, кад је реч о имању Карађорђевића, једно са Белим двором на Дедињу, све треба или претворити у национални парк и туристичку атракцију (као што је учињено са дворцима француских краљева и руских царева), или да се и то добро врати потомцима династије, кад им буде одобрен повратак на земљу. А не видим разлог зашто им у новим насталим временима повратак не би био дозвољен. Јер, потомци и под претпоставком да су им преци били криви, не могу да одговарају за евентуалне родитељске грехове. Али, пре тога и без одлагања морају се уклонити гроб Даворјанке Пауновић и гробље тамо покопаних животиња, својине мртвог моћника, јер то није била његова „бабовина“.

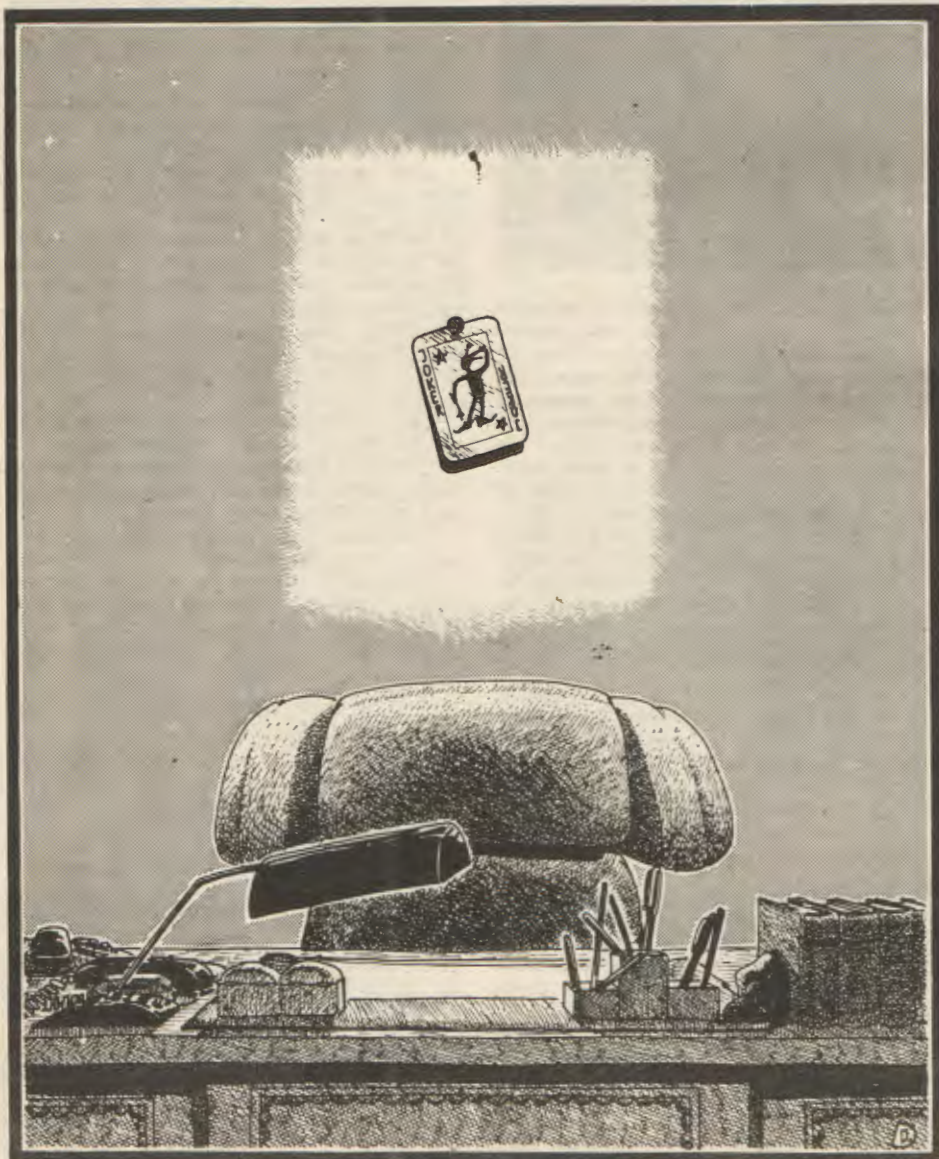
И, коначно, Титове посмртне остатке треба са Дедиња преместити на неку погодну локацију, понајпре у „родни“ Кумровец. А тамо, у зграду партијске школе, преселити и музеј из Ужичке улице са свим предметима везаним за Титову дугу аутократску владавину. Јер, то се мора рећи, Јосип Броз по својој укупној понашању према Србији и Србима није заслужио да му српски народ и Београђани својим недрима чувају земне остатке. Посебно због његовог бездушног односа према заточеницима, претежно Србима, на грозан начин усмрћеним у паклу Јасеновачког логора, које је оставио без помоћи чак и онда кад је за то имао могућност, већ их је до краја препустио усташком ножи и маљу. А, што је такође неопростиво, никад се није покљонио пред њиховим синовима, нити им одао дужност.

Уз то, српски народ није заборавио, него може заборавити, беспотребно жртвовањем српску младост и српску будућност на брисаном простору Сремског фронта. Памти Србија и пресељење њених фабрика и њено напавано потапање, а у живом сећању су и страхоте Голог отока, где су срамно мучени на најсвирилији начин уништени многи вредни животи често недужних људи. Опет у највећем броју Срби. А шта тек да се каже о трегедији српског и црногорског народа на Косову и Метохији. Свеу што се тамо десило, што се дешава — Тито је кумовао. Ништа на овој земљи није могло да се одлучи без његовог знања и сагласности.

Дошло је време да се због свега овога много чега другог, на овом простору избори се сећање на њега, али не и да се заборави све оно чиме је Србију и Србе „задужио“.

Ако се то пре уради, утолико боље. Траже закони правде. А коме Тито још треба и ко хоће да му се и даље клања, нека га тражи тамо где је „поника“. Србији и Србима доста је било Тита и титића.

**Др Владислав БОШКОВИЋ, Нш
Булевар Лењина бр. 1**

ПЕНДРЕК – ПУТОКАЗ КА ДЕМОКРАТИЈИ

Политици која посегне за насилљем као средством прети опасност да прерасте у политику којој насилље постаје циљ.

Са таквом опасношћу суочила се званична власт у Србији, као и владајућа „Социјалистичка партија Србије“. Прибегавши сили у неколико наврата, власти нису испољиле само нетрпељивост према демократској опозицији него су потврдиле небригу према српској нацији.

Немоћне да обуздају шиптарско насилље на Косову, невеште да узврате на хрватски изазов, неспособне да реше ма које економско питање, српске власти се не устезу од силништва према локалним грађанима чији се једини „грех“ састоји у припадности некој од опозиционих странака. О, какве ли жалосне најаве будућих вишестраначких избора!

Ирационална власт одбија да увиди рационалност демократске опозиције. Немаштовита и без идеја да поведе ка мирном расплету драме коју су комунисти режирали, Социјалистичка партија Србије се одрекла прокаженог комунистичког имена, али се не одриче проверених комунистичких метода силе и присиле.

Батинаши код Жуте греде, Вевчана, Фоче, Телевизије Београд, и Чајетине као да су учили од батинаша с Голог отока. По среди није пендрек полиције него је у питању батина идеологије.

Батинањем српских интелектуалаца 13. јуна пред Телевизијом у Београду започео је ритуал политичког силништва коме су се на удару нашле опозиционе странке. Уместо аргумента, власти посезу за пендреком. Уместо дијалога, јавно мњење је суочено са завером ћутања. Делатност опозиције се прећуткује, осућује или изопачено представља. Странкама се пребацује да се у овим тешким временима понашају себично. Себичност је друго име за некомунистичко мишљење. Такво мишљење се жигосе као непатриотско... И тако у недоглед.

Већ прокажена која небољшевичка, званична власт у Србији починила је грубе превиде на спољашњем и унутрашњем плану, наневши тако штету српском народу који се, услед мутних игара, нашао у опасном окружењу. Слаби али осииони, страначки ускогруди и заслепљени, поједини моћници данашње политичке сцене у Србији подсећају на гротескне латиноамеричке самодршце. Спремни да учине чак и оно што правила лепог понашања не допуштају, они се оглушују о разумне опомене које долазе од опозиције. Интерес своје партије ци-

нично изједначавају са интересом Србије. Расплет се не назире, на хоризонту је све туробније, а у народу расте суздржана зебња.

Они који више нису кадри придобити, још су кадри пребити.

Они који, с пуним овлашћењима, нису способни да обуздају шиптарско дивљање на Косову, били су спремни да изазову дивљање својих присталица које су довели да омету скуп Српског покрета обнове који је, уз претходно прибављену дозволу, најављен за 29. септембар у Косову Пољу. О каквој правној држави може да буде речи уколико „социјалисти“ запрете крвопролићем на туђем страначком скупу? Зар су заиста стигли до те црте безумља да страначки скуп Српског покрета обнове злоупотребе бацајући анатему на неистомишљенике и расипујући мржњу међу Србима на Косову? Зар члан Главног одбора СПС, злогласни Богдан Кеџман, сме да се понаша као хулиган, кабадахија и силеџија, да позива на линч, да пред тв камерама псује страначке прваче и пристолојан свет? Човека могу само да запрепасте призори, снимљени камером, који се свде на изливе безумља и нетолеранције, а насртање, кидисање и бацање каменца више доликују дивљој хорди него несрећним Србима које „само слога спасава“.

Насилнички упад јуришника СПС био је, тог дана, жалостан помен оној фарси коју је, на истом месту, у дворишту школе „Аца Маровић“, пре три године извео Слободан Милошевић рекавши: „Овај народ нико не сме да бије“. Ваљда су и челници СПО део тог народа?! Нису ли присталице „социјалиста“, макар на часак, помислиле како ликују они који Србима не желе добро и како Арнаути сеири из оближњих сокака? На мржњу, увреде и псовке, од којих су неке први пут изговорене на српском језику, припадници Српског покрета обнове су одговорили светосавски, смерно и разборито. Избегли су да прихвате изазов безразложно гневних, јер су у гневницима препознали своју ојаћену браћу.

Ојаћени и згађени, људи су се питали да ли има граница безочности. Готово се граничи с невероватним да су се „социјалисти послужили затвореницима“ које су довели из призренског затвора и хушкали их на челнике Српског покрета обнове. Али, камере су неумољиве, све доци одлучно тврде да су видели стражаре како спроводе кажњенике у аутобусе „Гџиланетранса“.

Каквим су се путем заплутили српски „социјалисти“? Немоћни да штите закон,

зар ће подлећи закону цунгле? Сме ли се њихова осииона странка понашати као горопадна руља? Свако добронамеран, без обзира на политичко уверење, мора се згрозити над покушајем линча који су, пред косовским Србима, 29. септембра учинили припадници партије чијом кривицом су остаи српског народа, на расрбљеном Косову, постали таоци.

Горопадне „социјалисте“ није обуздао чак ни јеванђеоско обраћање Вука Драшковића који је, подсетивши све присутне да су браћа, позвао на слогу, помирење, разум и спас Србије, анатемисујући сваку странку — а пре свих сам СПО — уколико би освајала власт по цену завада, раздора или крви. Није вредело што им је потписник ових редова лелекао песму посвећену косовском изгону.

Режимска штампа и телевизија су, како се могло претпоставити, кривицу бачили на Српски покрет обнове. Челници ове странке нису ишли на Косово да сеју раздор, а ни да придобијају бираче. Ишли су да окураже српску нејач испрепадану на Косову. Канда ту родољубиву побуду социјалисти неће или не могу да разумеју. Заузврат, мизерно подваљујући, Мома Трајковић је прекоревео СПО да не поштује српско руководство. Узгред, то руководство, кагоод и свако друго, ваљда треба поштовати према заслуги а не по присили. А тај неспретни Трајковић, наштавши се у улози која га превазилази, недавно је снисходљиво цвилео пред америчким конгресменима на степеницама авиона, недорастао да светску дипломатију уверава у исправност српске политике на Косову.

Инциденти који су се првачима Српског покрета обнове догодили у Фочи, Новом Пазару или Косову Пољу, пред Телевизијом Београд или у Чајетини свакако су туробни предзнаци бећ суморне српске јесени уочи избора. Политичку климу помућују јавни или прикривени видови насиља. Владајућа странка арогантно обесмишљава вишестраначки систем. Њему се опирала док је могла, а данас настоји да га свде на карикатуру. Тај систем, такорећи изнуђен, данас је принуђен да се опире самовољи социјалиста коју бескрупулозно изигравају сопствене, тек донете законе.

Уместо наде да ће и Србима „сванути“ демократска зора, народ обузима зебња. С разлогом се ваља запитати из чије главе излазе погубне замисли о вршењу присиле над народом. Није опасан пендрек у руци колико је опасан пендрек у глави.

Милан КОМНЕНИЋ

ШТА ЈЕ ВИДЕО ОТАЦ САВА?

На Велики четвртак, 1945. године, дан када је суђено и Исусу Христу, отац Сава Банковић осуђен је на смрт. Његов грех био је неопростив комунистима: учио је ћаке да не оду у партизане. Отац Сава ипак није доживео судбину небројених Срба, стрељаних због сличних грехова према црвеном богу. Осуђен је на „само“ 15 година робије. Није добио ни дана помиловања.

Отац Сава данас не мрзи никога. Вера му не дозвољава. Српска црква одликовала га је својим највишим орденом — напрским крстом. Међутим, огромно сећање овог старог човека не враћа се само тамници. Оно је поквећено оним Србима који су изгинули без правог разлога и чија је смрт била кап у мору непотребне погибније српског народа — у рату и миру.

Део својих сећања које је описао у књизи „Крвава превара“, отац Сава Банковић поклонно је и читаоцима „Српске речи“.

Као да је из дубине векова изронио у ово наше време, прота Сава Банковић, својим животом и својом појавом сведочи о првим хришћанским временима, када се Јеванђеље проповедало животом а Црква оснивала и утарђивала крљу и мучеништвом. Као какав столетни храст кога су громови и муње погађали и олује шибале, са својих 86 година још плени својим витешким држањем и непоколебивом вером и надом да девет деценија његовог живота није узалуд протекло. Као усамљени пустињски лав борио се против, како он каже, „црвене аждаје“ која је у свом безбожном рушилштву претила да сатре народе Источне Европе, посебно српски народ. Деветнаест година тешке комунистичке робије, од тога преко седам година самице, сведоче о жестини и бескомпромисности борбе овог великог српског свештеника. У данима када је само мали број Срба веровао да ће икада доћи крај црвеној диктатури, у мемљивој и студеној тамници грчило се од студи једно измоджено тело али је у срцу горела ватра вере и наде да ће над Србијом и српским народом гранути сунце слободе и победе и да ће тиранији доћи крај. Срце православног свештеника који је знао божанску логику живота да после Великог Петка и Голготе долази Гетсиманска зора и Васкрсење.

Прота Сава је рођен 18. фебруара 1905. године у Крагујевцу где је завршио основну школу и гимназију. Богословију је завршио у Битољу 1928. године а Богословски факултет у Београду. Рат га је затекао на дужности професора гимназије у Алексинцу а крај рата као професора гимназије у Врњачкој Бањи. Комунисти су га ухапсили 6. децембра 1944. године и на Велики четвртак 3. маја 1945. осудили на смрт стрељањем због сарадње са регуларном Југословенском војском у Отаџбини, која је од стране большевика проглашена „издајничком“. На дан славе Битољске богословије, Светог Јована Богослова 21. маја, такозвани „виши војни суд“ у Крагујевцу, преиначио је казну на 15 година робије и 10 година губитка грађанских и политичких права по издржаној казни. Једина „кривица“ је била што је као протички свештеник био идеолошки противник марксизма — комунизма, а све друго су биле потурене и измишљене комунистичке лажи.

Други пут је ухапшен од аутономашке большевичке власти 21. јуна 1973. године и од Окружног суда у Сремској Митровици осуђен на 6 година тешког принудног рада. Врховни суд АП Војводине казну је смањио на 4 године.

Ваља истаћи да је прота Сава оба пута казну издржао до задњег дана и да није добио помиловања ни једног дана. Својим чврстим и одлучним ставом био је учитељ и служио за углед бројним затвореницима а неумукли глас савести комунистичким апсанцијама да правда значи више него сила и да свакој сили и тиранији долази крај.

После другог изласка са робије аутономашки властодршци му нису дозволили да се врати на своју парохију и своје народу у Бешку код Инђије. Одузели су му право на пензију и он се као гоњена звер склонио под сводове фрушкогорског манастира Раванице у Срему где и данас живи са својом супругом.

Ценећи његов истрајни свештенички рад, Свети архијерејски синод Српске православне цркве га је одликовао највишим црквеним одликовањем — напсним крстом. Тако поред тешког голготског крста који Прота на својим плећима носи скоро девет деценија, на његовим грудима данас блиста златни крст као знак признања Српске цркве и српског народа коме је предано и пожртвовано служио.

МОЈИХ 19 ГОДИНА РОБИЈЕ

Прота Сава се радо одазвао да за читаоце „Српске речи“ каже нешто о свом тешком животном путу, не скривајући своју радост што је дочекао да у једном такође тамниченом али слободном српском листу — мученику, каже истину о свом животу. До сада је добијао простора само у српским листовима који излазе изван Отаџбине. Посебно му је било драго што је то лист слободне српске омладине која поседује онај жар и занос који је њега носио кроз цео живот и захваљујући чему је издржао сва животна страдања.

Доциније сам се распитивао у казнено-поправним домовима о људима са физичким недостацима које сам ја познавао и које су други људи познавали и тешко је веровати, али је истина, огромна већина тих физичких богаља пришла је комунистима и они су били најгори као и следници Озие. Као да су своју мржњу према Богу што су богаљи, искаљивали на људе који су били физички здрави и веровали у Бога.

ИНТЕРВЈУ

Оче Саво, Ви сте вршњак и сведок овога двадесетог века. Једног од најхваљенијих и најоспораванијих векова. Трагичног и апсурдног, који је најнемилојрднији био према нашем српском народу.

Када се осврнете на протекле деценије, како их оцењујете?

Овај сурови двадесети век по много чему је јединствен у досадашњој историји човечанства. До сада нема њему слична и ја се надам да он до краја времена, на срећу човечанства, неће добити свога близанца. Са једне стране он је век напретка у науци и техници, у животном стандарду једног дела човечанства, али је са друге стране век злочина, крви и невиђеног и незапамћеног насиља. Човек је у њему подивљао и постао крволочнији и опаснији од дивље звери. Најпре је заратио са својим Творцем — Богом. А онај који устане против Бога, истовремено је устао и против себе и против свога брата. Тада настаје хаос из кога се тешко излази. Богоборство се изметнуло у братоубиство и крвопролиће у коме је нестало преко двеста милиона људских живота. Два светска рата, совјетска и кинеска револуција су највеће кланице и непревазиђени космички злочини. Ни наш српски народ није мимоишла горка чаша страдања. Изгубили смо скоро пет милиона живота најбољих српских синова и стиче се утисак да још нисмо извукли довољан историјски наук. Још црвено чудовиште кидише на духовно и национално биће српског народа. Данас, разуме се огрунто плаштом национализма, а до скоро су народним непријатељима проглашавали оне који су искрено волели и бранили свој народ, а национализам је био највећи злочин. И џаптити, нема те маске и тога плашта које комунисти неће употребити да би обманули народ и да би задржали и сачували своје кржаве властодржачке фотеле.

Иако је моје животно гесло да је боље ћутати када треба говорити, него говорити када треба ћутати, ипак не могу прећутати оно што сам лично у овом уклетом веку преживео. Прећутати оно што сам преживео, видео и чуо, посебно за оних деветнаест година свога тамновања у Титовим казаматима, сматрам да би био неопростиви грех према садашњим и будућим генерацијама своје нације. То моје крваво животно искуство, зарад садашњих и будућих генерација, изнео сам као врсту, како Ви кажете сведочења, у књизи коју сам насловио „КРВАВА ПРЕВАРА“ и која ускоро треба да изађе у издању „Банатског весника“ — издавачке установе банатске епархије у Вршцу.

Књига „КРВАВА ПРЕВАРА“ осветљава једно изузетно тешко доба Србије и свих Срба у Југославији, доба у коме су српске главе биле јефтине од главиче купуса и продаване у бесцење.

Осветљава се време у коме човек није представљао никакву вредност ако није био припадник или бар симпатизер марксистичке идеологије, и самим тим, био је осуђен на прогањање, хапшење или убијање и то као народни непријатељ и издајник.

Људи којима су морал, карактер и лична духовна вредност дозвољавали да се преко ноћи преоријентују у то време, да плуну на све оно што су били, да плуну на самог себе и да убију човека у себи, примани су као преваспитани и стављени на испробавање. Стављани су пред тешке испите и тек када би дали задовољавајуће резултате, тада су укључивани у комунистичку машину — тј. када су као потурице постали гори од Турчина. Од тих људи; који до краја II светског рата нису били комунисти, стварани су органи комунистичке власти по селима, општинама, градовима и од њих стварана Удба и милиција.

Противници комунизма, Срби националисти, а посебно стари ратници из ратова од 1912-1918. године и њихове породице били су на удару тих нових комуниста који су терором националних Срба убеђивали своје господаре — комунисте, да су им одани и да су се искрено преваспитали.

Осветљава се доба када су комунисти преко штампе и телевизије говорили и убеђивали народ о новој демократији, о поштеној владавини, а сваки комуниста преобрао, непосредно по рату, могао је да ухапси или да убије невиног човека и да никоме за њега не одговара.

То је било време када комунисти нису никоме одговарали за хапшења и мучења људи, за пребијања и убијања и иживљавања својих дивљих нагона и садизма над својим жртвама. У комунистичком систему човек је ништа, нула, а партија је све. Личност човека и његова интелигенција и стручна спрема не значе апсолутно ништа, ако се човек није ушрафио у крваву машину безбожног комунизма.

Шта је по вама Комунизам?

Комунизам је најнижа и најекстремнија идеологија и људска творевина међу свим идеологијама колико их има на свету од почетка, и она у потпуности негира слободу човека као ни једна друга идеологија. Та је идеологија отров и куга за свако људско биће, за друштво и човечанство. Комунизам је идеологија заснована на злочинима и проповеда злочин.

СРП И ЧЕКИЊ — СИМБОЛИ КРВАВЕ ЖЕТВЕ

Црвена застава са петокраком, српом и чекињем, симбол је проливања крви, а срп и чекињ симболи су крваве жетве: убијања, пребијања и мучења људи. Као што се српом жито привлачи и онда сече, тако се у марксистичкој идеологији српом привуче глава човека а чекињем убија. Та је идеологија само у Русији однела у смрт више од 60 милиона људи, а колико је мученика прошло кроз ледени Сибир — то ни од мучитеља нико не зна. Титову комунистичку политику и слободу Срби су платили са око милион и седам стотина хиљада жртава, а колико та идеологија кошта цело Словенство — то никада и нико неће утврдити.

То је идеологија која проповеда слободу, најширу демократију, једнакост, равноправност, братство и јединство, издаје најхуманије уставе и позитивне законе, али само на речима и папиру, а у свакој земљи где је дошла на власт напунила је земљу гробовима, натопила крвљу и сузама, умножила затворе и стално их држала препуне затвореницима. Ниједна идеологија у свету и у историји света није била крвавија од марксизма-комунизма и више заснована на лажима.

Марксизам-комунизам спустио је човека са висина хришћанског морала и опште људске етике, на ниво обичне животиње чија је главна садржина живота ждерење, локање, новац, сексуално уживање и спавање.

Марксистичка идеологија негира духовну страну човека и њен човек стоји само на тасу где се мере животињски нагони.

Велики писац и мислилац Ромен Ролан каже: „Ко мисао хоће да убије, двоструки је убица“. Ко хоће да се отараси пса он га прво прогласи бесним — у томе марксизам има безброј примера и да би се отарасио не пса него човека, он најисправније грађане и најумније људе проглашава народним непријатељима и издајницима, реакционарима. Пориче постојање Христа и највећег словенског писца и мислиоца, Достојевског, ставља на индекс. Мрачним људима увек сметају велики и умни људи.

Комунизам се својим делима показао као рак рана на организму човечанства и као највеће идеолошко зло, које се родило у човечанству и на његовом тлу играло крваву мајмунску игру по замисли људи идеолога, који су тврдили и проповедали, да је први човек постао од мајмуна а не од Бога.

Али комунизам, каку наши „усређитељи“, урадио је много за Југославију, посебно за Србију и...

Комунистички режим у Југославији за ових пет деценија урадио је више и горе него што би најгори режим могао урадити за пет стотина година. Тај је режим патосао гробовима целу Југославију и натопио је крвљу и сузама. Поубијао многе српске ратнике са највишим војним одликовањима, нашим и страним. После II светског рата комунистички режим убио је више Срба него што их је изгинуло у два балканска и оба светска рата. Творце Југославије, ратнике који су протерали последње остатке отоманског царства, срушили аустријско царство и победили моћну немачку царевину, те ратнике комунисти су убијали под срамним жигом — народни непријатељи и издајници. Кроз мучилишта која се зову југословенски затвори — КП домови, у првим годинама после II светског рата,

Мада сам у души више волео смртну казну, јер би та смртна казна била јединствен пример у историји, не само српске, него и у осталим православним црквама, да је један православни свештеник био осуђен на смрт, без права на одбрану због борбе против безбожничтва-атеизма и то, баш у онај дан и час кад је био осуђен Господ Исус Христос на исти начин, са прирављеним лажним сведоцима.

прошло је више осуђеника него што их је било у турским затворима за пет стотина година робовања.

Тај комунистички режим претворио је српска села у пустиње, извор животне реке српске нације усахнуо је, српска села остала су пушта. Створени су велики градови, фабрике и у њих је увучен народ, стављен на списак, усељен у државне станове и ко не погне главу пред режимом има да се сели из стана, да се бриши са платног списка и баца се на улицу без средстава за живот. У томе је био циљ комунистичке политике, оставити сељака без приватне имовине и ставити га под своју команду.

Што се Србије и српског народа тиче, они су под комунистима имали посебан третман. Између два светска рата свуда се могла чути она изворна српска народна песма, певао је сељак на својој њиви, у својој кући, певало се на прелу, певало је чобанче у пољу занатлија у својој радионици, рабаџија на путу и путнику у возу. После II светског рата умукла је песма у Србији. Разлегао се само плач и лелек и могла се чути песма партизана и видети козарачко коло које се играло на улицама градова и села. Чула се само песма преко радија и телевизије а певао је онај ко је био плаћен за то и певао је по строго утврђеном и одобреном репертоару. У целој Србији умукла је изворна и народна песма, умукла је песма слободарска која је извира из срца и народне душе, а не само са усана као што се то пева за новац.

Доласком комуниста у Југославији је била само једна партија — комунистичка, а политички живот у Југославији смрдео је као најотужнији смрад стравне распадању. Ко у то сумња нека узме све бројеве режимског листа „Политике“ за 1981. годину, и на основу онога што је написано само у томе листу — а то су писали људи режима — не ја, писали чланови партије свако ће се уверити још у горе и теже ствари од свих га овога што сам Вам рекао.

Човек када има рану на своме телу осећа физичке болове, а када нема слободу осећа болове душе. Душа је рањена и ти су болови тежи од физичких болова. Ко никада није губио слободу и чије срце и душа није гризла носталгија — тај не зна шта значи слобода и нема језика, нити књиге која би му у потпуности објаснила шта значи слобода. А у комунизму човек и слобода су подређени револуцији.

ПАРТИЗАНИ У ЧЕТНИЧКИМ УНИФОРМАМА

Шта је, по Вама, револуција?

Кад се људи претворе у хијене, тигрове и вукове они на начин својствен само тим зверима прождира своје жртве: децу у присуству родитеља, родитеља пред њиховом децом. Комунистички идеолози, правдање таквога зверства измислили су једну реч — револуција. То је реч којом се правдају и покривају сви злочини.

Под покровитељством те речи комунисти-партизани

Мрачним људима увек сметају велики људи: Љубомир Ранковић у разговору са оцем Савом

ни облачили су се у четничке униформе за време рата, стављали југословенске амблеме на капе и онда упадали у шиптарска села и на најзверскији начин убијали све редом од деце у колеџци па до најстаријих старца и старица, палили читава села, а после таквих злочина долазиле су друге групе партизана са петокракама на капама и узимали у заштиту народ и притицали му у помоћ и тако су вршили пропаганду у корист комуниста. То су исто радили и у Босни међу муслиманима, па чак, ту и тамо и међу српским живљем где су се брзо откриле њихове лажи и преваре. Монструозна комунистичка идеологија, једноставно, од људи прави духовне наказе које су спремне на све.

И не само духовне. Не чини ли Вам се да је та сатанска природа комунизма створила један сој људи и посебне физиономије?

Потпуно сте у праву. Погледајте те њушке на телевизији са њихових седница. Све један другоме личи. У затвору сам са осталим затвореницима анализирао физиономије и физички изглед наших тамничара и Удбиних зликоваца. Сви су били са неким физичким недостацима. Доцније сам се распитивао у казненопоравним домовима о људима са физичким недостацима које сам ја познавао и које су други људи познавали и тешко је веровати, али је истина, огромна већина тих физичких богаља пришла је комунистима и они су били најгори као иследници Озне. Као да су своју мржњу према Богу, што су богаљи, искаљивали на људе који су били физички здрави и веровали у Бога. Тражио сам томе одговор и са неколико највиших и најумнијих интелектуалаца коментарисао сам и дошли смо до заједничке констатације: у душама тих физички обележених људи кроз цео њихов живот нагомилавала се мржња према Богу што их је створио такрим и стварала се завист према људима који су физички и духовно лепши од њих. Грбави Моша Пијаде са мајмунским ликом могао би се назвати њиховим представником.

Као што сиромаш завиди богаташу, нешколован човек интелектуалцу, тако и физички богаљи не могу у животу да пролазе поред физички здравих људи, а да им не завиде. У њиховим се душама годинама таложила мржња а када је комунистичка партија дошла на власт њима се дала могућност да сву мржњу исполе у времену безвлашћа мучењем и убијањем људи да би задовољили своја болесна осећања.

Ви сте се и сами, оче Прото, нашли у канџама комунистичке немани и на својој кожи осетили сав ужас болшевичког пакла. Као да избегавате да о томе говорите?

Када о томе треба да говорим или пишем, када прибирам снагу да опишем страхоте и зверства једнога доба и једне идеологије почињене у веку за који се говорило и мислило да је век културе, збуњујем се и коса ми се диже на помисао зверстава и злочина почињених овом народу. Не од непријатеља из туђе земље. Већ из редова нашег народа, појединаца затрованих и опијених комунистичком идеологијом. Моје лично страдање није ништа у односу на свеколику Голготу српског народа. Поносан сам као свештеник и као човек да сам са својим народом поделио горку чашу мучеништва. Радије не бих о себи...

Али, оче Саво, ради наших читалаца, ради наука нашем младом нараштају, молимо Вас да оживите бар неке слике Вашег личног удеса.

У току рата ја сам био професор гимназије у Алексинцу и Врњачкој Бањи. Сав мој грех је био што сам имао велики утицај на ђаке у гимназији а исто тако и у учитељској школи у Алексинцу: Нико од мојих ученика није отишао у партизане. За нову власт то је био неопростив злочин. Зато сам се одмах нашао на удару Удбе и Озне која ме је гонила као рањену звер.

Међутим, ја се нисам ни једног тренутка колебао. Као свештеник и интелектуалац, знао сам да Православље и комунизам немају никаквих додирних тачака. Напротив, то су антиподи. Православље је философија љубави, док је комунизам философија мржње и злочина. Стално ми је пред очима и на уму сјајна песма Ђуре Јакшића — „Стазе“, и у најтежим тренуцима сам је наглас рецитовао.

НА ГОЛГОТСКОМ ПУТУ

Ви сте били осуђени на смрт стрељањем. Како сте примили ту пресуду и како се уопште осећа човек када се још као жив прогласи мртвим и непо-

Волео сам да умрем од комунистичке руке!

жељним у једином друштву?

Кад су ме ухапсили и повели на суђење размишљао сам како да браним своју ствар пред комунистичким судом. Кроз главу су ми пролазиле садржине свих саслушања код Озне и у војном суду. Вагао сам у глави шта је боље: да ли је боље дати одбрану својом духовном снагом изнесећи истину и говорити без увијања и страха или ћутати и приказивати се крајње неспособним за ма какву одбрану? Ако одбрана буде снажна — није добро, јер, за суд и комунистичку партију неће бити пожељно да остане у животу човек који им може много сметати и таква би одбрана пред судом потврдила ону опасност каквом сам приказиван за комунистичку доктрину. Заузети други — супротан став, и то има рђавих страна.

Такве су се мисли муњевитом брзином смењивале у глави и напоследку сам одлучио: ако у суду буде много светине коју је суд прибавио да урла и плеска на сваку изречену лаж суда, онда ћу се држати на висини, остаћу хладнокрван и индиферентан према најстрожој казни, чуваћу пристојност човека и своје свештеничко достојанство, па бранити свим замахом свога духа оно што сам као свештеник проповедао из убеђења и с љубављу свом народу, са најсветијег места у православној цркви и што сам предавао српској омладини као професор-катихета с катедре у гимназији.

Дан мога суђења био је Велики четвртак. Дакле, дан када је суђено Господу Исусу Христу. То ми је давало посебну снагу, јер сам знао да сам и ја, исто као мој Господ, невини страдалник за свој народ. Пред судницом је био дугачак ред народа и сви до последњег беху упрли поглед у мене. Као оно када велики клубук избије из воде па се расплине и направи кругове у води, тако се нешто у мени расплину под утицајем тих погледа и као да се у том моменту у мени роди нов човек.

Усправих се и то гордо, добих неку дивовску снагу и тако лако почех да газим као да сам добио крила и чини ми се да ми ноге не додирују земљу. Рекао бих, да је ту било рођење једног новог духовног човека у мени, човека цина који је спавао а сада се пробудио, оживео и давао ми натчовечанску снагу да стоички поднесем све оно што сам доцније преживео по казаматима прво, за 15 година робије, и други пут за четине године строгог затвора, укупно 19 година.

На суду су се ређали сведоци и свашта причали само не истину, али, из тих причања сведока било је очигледно да су научени шта ко има да каже — улоге су им биле подељене. Цела та судска лакрдија трајала је негде до после 22 часа, а онда се судско веће повукло да донесе пресуду. Већање је трајало више од једног сата.

Председник суда се појавио, и онако сав важан, повишеним гласом прочитао пресуду:

„Оптужени Сава Банковић, свештеник — професор, крив је што је за време окупације наше земље био активан припадник четничке оружане формације у служби непријатеља, у одреду капетана Николе Анђелковића, познатог крволока, и што је као вероучитељ на часовима у школи говорио ђацима против НОП-а, те је својим делањем пружао моралну помоћ окупатору чиме је почино дела непријатељства према народу, па га суд осуђује на казну смрти стрељањем и трајан губитак грађанске части“.

По прочитању пресуде саопштено ми је да немам право жалбе на пресуду, могу само да напишем молбу и да молим за преиначење пресуде, а пресуда ће постати извршна када је потврди Виши војни суд у Крагујевцу.

За све време суђења, ваљда гледајући судску лакрдију, добио сам некакав посебан нагон за смех, као да је све то што гледам пред собом нека дечија игра или позоришна представа а не суд. Неки унутрашњи глас стално ми је говорио да се не плашим смрти. Можда је то била последица мог дубоког убеђења да ћу побећи из затвора или што сам осећао једно велико задовољство што ми један безбожнички и комунистички суд суди баш на Велики четвртак и то ноћу у истом времену када је донесена смртна пресуда Гос-

поду Исусу Христу чији сам војник и проповедник. У времену, када се у свим православним црквама читају Јеванђеља у којима је описано страдање и незаконита осуда на смрт Господа Исуса Христа.

Док сам седео и чекао изрицање пресуде једва сам себе савлађивао да се не насмејем и да им не довикнем: Зашто се толико мучите око доношења пресуде када је мени свеједно да ли ћу бити осуђен на смрт или на највишу временску казну — 15 година робије! Мада сам у души више волео смртну казну, јер би та смртна казна била јединствен пример у историји, не само српске, него и у осталим православним црквама, да је један православни свештеник био осуђен на смрт, без права на одбрану због борбе против безбожњаштва — атеизма и то, баш у онај дан и час кад је био осуђен Господ Исус Христос и на исти начин, са прибављеним лажним сведоцима.

Ноћ, тишина, ни дисање се не чује. Сви стојимо. Иза мене три стражара са упереним оружјем. Испред мене и са леве и са десне стране сви су погледи уперени у мене као да би хтели да продру у моје мисли да сазнају шта мислим, или да се напоје радошћу што сам осуђен на смрт, и што ће се убрзо ослободити једног идеолошког противника.

Пресуда је прочитана — кратка пауза, тајац. Питам Председника: Да ли могу да кажем само неколико речи иако је пресуда прочитана? Он баца поглед лево-десно, као да очима пита остале присутне да ли одобравају или не, па ми онда рече: Пресуда је прочитана, и она се не може преиначити. Одговарам: То знам и то не тражим, али то што ћу да кажем нема никакве везе са садржином пресуде. Председник: Изволите да чујемо.

Поноћ, мртва тишина, чланови судског већа, сведоци и стражари, сви се претворили у ухо и чује се само дисање.

Ја се усправљам и да могу дотакао бих главом плафон, окрећем се истоку и гласно изговарам, као када служим у цркви: У име Оца и Сина и Светога Духа! Ти Господе Исусе Христе, Сине Божји, који си дошао на земљу ради спасења људи, а људи Те на данашњи дан безаконито осудише и распеше, погледај на мене, српскога свештеника, и нека Ти је слава и хвала што си ме удостојио да и ја будем суђен, и осуђен на смрт баш у исти дан и час када си и Ти био осуђен.

Господе Исусе Христе, молим Ти се, не упиши у грех лажи ове жене — пружам руку на Милену, мајку моје ученице, јер сам своје ученике волео као своју децу. То сам имао да кажем, хвала вам, и лаку ноћ.

Само ко је видео сва присутна лица мога је да зна како су изгледала и из њихових очију да прочита како су се те особе осећале.

Одатле почињем да певам тропар (песму) који се пева на Велики четвртак и који говори о издајству Јуде Искариотског. Желео бих да моје певање чује, не само Ниш, него цео свет. Тешко је и немогуће описати тај доживљај иако сам га лично доживео и преживео, то осећање радости, то добијање однекуда физичке и духовне снаге и кроз главу ми пролази мисао, и говори: Када умириш, умри као човек.

Треба доживети и преживети та и таква осећања, па тек онда поверовати у све ово што говорим. Тврдим, да ни једна крунисана нити митроносна глава, када им се први пут стављала на главу круна или митра, није била радоснија, поноснија и пред собом узвишенија и срећнија, него што сам ја био у томе часу, у тој ноћи Великог четвртка 1945. године.

Шта се даље дешавало?

На дан славе моје Битољске богословије, 21. маја на Светог Јована Богослова, Виши војни суд у Крагујевцу, преиначио је ову пресуду на 15 година робије и 10 година губитка грађанских и политичких права.

То је била пресуда у име народа Југославије донесена по закону написаном у шуми, и „ослободиоци“ комунисти, стриктно су се држали тих прописа. Из ноћи у ноћ нестајали су невини људи — Срби из затвора, да их никада више не виде њихови родитељи нити деца. Митраљези су решетали њихова тела а затим су закопавани да ујутро нико не зна шта је са њима било. Преко њих је још у току ноћи прелазило ваљак и порав-

**Не верујем
Милошевићу и чудим
се како је могуће да
после пет деценија
комунистичке тираније
српски народ може сла-
вити и клицати
комунистичком вођи.
Он је комуниста и то
мора свима бити
јасно. А комуниста и
комунизам никакво
добро не могу донети
ни себи ни другима.
То је све тренутни
привид и олуја.**

навао гробове. Њихови родитељи, браћа деца и сва родбина оплакивала је њихову смрт по својим домовима, али за њихове гробове никада није дознала. Дешавало се да после 10 до 15 дана прозивају људе за пуштање кући које су поубијали, јер се утврдило да похапшени нису ни криви ни дужни. Када се то деси, у соби сви занемимо. Људи се питају: зашто се оволики људи убијају? Зашто Србин убија Србина? Зар нас у рату није превише нестало, нарочито од усташа у Хрватској? Зашто човек човека убија? Они што убијају верују да су ови људи сметња, кочица за бољу срећнију будућност. Они што издају наређења за убијање људи знају да неће бити ништа боље, али њима треба да се учврсте на власти. За постизање циља освајање власти код комуниста су дозвољена сва средства, сва зверства, све лажи и сав неморал сваке врсте — тако говори комунизам у пракси кроз своју крваву владавину.

Др Мољевић, мој друг из тамнице

Да ли се сећате некога посебно из времена Вашег тамновања?

Тамновао сам са многим познатим људима предатног и ратног политичког живота. Нећу их набрајати да се о некога не огрешим. Али једно име морам поменути. Др Стеван Мољевић, адвокат из Бањалуке и Председник Равногорског покрета. Имао све атрибуте високоморалног човека, интелектуалца највише класе и био је оличење искренности. Када се тиче добрих и рђавих страна код људи — ту је говорио гласно и јасно, ни по бабу ни по стричевима. Према себи је био строг и дисциплинован, да му се не може наћи примера међу људима. Своју нацију је волео изнад свега, а од свих српских земаља највише је волео и ценио Србију. Није веровао у Југославију. Сматрао је да је будућност Срба у Великој Србији са границом до Српских Моравица код Ријеке. Из српске историје највише је ценио Светог Саву и Кнеза Лазара, Карађорђа као војсковођу и трибуна, док је Милоша Обреновића презирао и за Други српски устав говорио, да није ни постојао, него је наставак Првог устанка.

Пред своју смрт причао ми је др Мољевић да у затворном затвору у Београду за све време истраге суђења није имао могућности ни реч да проговори за Чича Дражом. Али једном, ваљда неком грешком, кад су Дражу враћали са саслушања а др Мољевић водили, срели су се у ходнику и на брзину у пролазу упитао је Дражу: „Бенерале, ко Вас откри и издаде Дража је одговорио: „Калабић“. О томе др Мољевић никоме у затвору није говорио, да се људи између себе не би свађали и препирали око тога.

Ваша животна стаза је голготски пут. Шта Вас оче Прото, држало и одржало на тој Голготи?

Вера у Бога и мржња према злу. Затим, чврсто непоколебљиво уверење у Божју правду и над правде над неправдом. Из дна душе сам презирио зло у људима. Нисам мрзео људе, мрзео сам оно сатанско у њима. Комунизам је открио сво сатанско лице у човеку, зато сам свим својим бићем антикомуниста јер та куга уништава и негира човека.

Вама лично комунизам је нанео небројено зло. Да ли се у Вама икада јавила жудња за осветом?

Не, јер се то противи науци мога Господа. Против се хришћанству, Православљу, религији заснованој на највишој љубави, на Господњим речима: Љубите своје пријатеље своје, благосиљајте оне који вас куну, чините добро онима који на вас мрзе и молите се Богу за оне који вас гоне (Мат. 5,43-44).

Праштање не значи и скривање злочина. Напротив. У књизи „КРВАВА ПРЕВАРА“ изнео сам истину о страдању много хиљада мојих сапатника и мученика који су мученичком смрћу првих хришћана завршили своје животе у комунистичким и Титовим казаматама и своје кости оставили по знаним и незнатим местима и робијашким гробљима, до данас још неопојани.

Сматрам за дужност да изнесем на јавност што се није смело нити могло јавно говорити и написати. Да изнесем истину о људима чија су мртва тела скривана да би се могло сместити у кратке мртке сандуке и пробадана гвозденим рањем на камен, када су изношена из затворскога круга и сахрањена без верског обреда и воштаница, далеко од својих милих и драгих.

Жеља ми је и дужност, да на њиховим гробовима

Уместо воштанице и кандила вечито светли као буктиња изнесена истина и да осветљава зверства и злочине Тита и његових ђелата комуниста.

НЕ ВЕРУЈЕМ МИЛОШЕВИЋУ

Свакако пратите данашња збивања у српском народу. Да ли сматрате да је дошло време о коме сте сањали и које сте чекали, време за које сте жртвовали цео свој живот.

Пратим савремена збивања и то веома активно и будно. Још је далеко моје време. Ја га вероватно нећу ни дочекати. Али српски народ се буди, пренуо се из мртвила. Полако се диже и усправља. Велика сметња његовом духовном и биолошком оздрављењу су српски комунисти који покушавају да се преруше у јагањце, а изнутра су вуци грабљиви. Не верујем Милошевићу и чудим се како је могуће да после пет деценија комунистичке тираније српски народ може славити и клицати комунистичком вођи. Он је комуниста и то мора свима бити јасно. А комуниста и комунизам никакво добро не могу донети ни себи ни другима. То је све тренутни привид и опсена. Али вероватно да још као народ нисмо довољно платили за свој неразум, па нас Бог мимо осталих народа Источне Европе још држи у тешким искушењима.

Очекујете ли какве промене после избора у Србији?

Зебем од најављених избора. Чини ми се да нико као ја није свестан на шта су све комунисти спремни да би сачували своју власт. Та сатанска идеологија спремна је да изда и прода народ, да га завади и закрви, превари и обмане само да би постигла свој циљ. Комунисти ће употребити сва искуства из свог, злом богатог, арсенала по цену братоубиства и крвопролића. Недавни догађај на Косову о томе сведочи. Од 1981. године Шиптари су организовали на стотине демонстрација и комунисти нису организовали никада контра-демонстрације. А у Косову Пољу су против СПО-а организовали контра-митинг и умало се није

Комунизам је идеологија која проповеда слободу, најширу демократију, једнакост, равноправност, издаје најхуманије законе и уставе, али само на речима и папиру. А у свакој земљи где је дошла на власт напунила је земљу гробовима, натопила крвљу и сузама, умножила затворе и стално их држала препуне затвореницима.

После другог светског рата умукла је песма у Србији

ИНТЕРВЈУ

догодило најтеже крвопролиће које нам ни Бог ни историја не би опростили. И тај догађај ће имати несagleдивих последица по Србе у међународном јавном и политичком мњењу а у корист Шиптара и Хрвата. То прости народ не зна, нити Кеџман зна, али зна врховни жрец Милошевић који не бира средства да спасе болшевичку утарну партију.

На крају, да Вас питамо, какво је Ваше мишљење о Српском Покрету Обнове и шта бисте поручили његовим члановима и свим читаоцима „Српске речи“?

Имајући у виду чињеницу да се у Српском Покрету Обнове окупио српски подмладак, дакле будућност српског народа, сматрам да је то покрет будућности. Наравно, уколико они који га воде имају јасне визије изласка са ове странпутице на којој се налазимо. Вук Драшковић има харизме и његова звезда је у успону, док директног његовог ривала, вође српских комуниста, звезда из дана у дан све више бледи.

Али, као што рекох, није лако борити се против сила зла испод неба. Зато сматрам да се комунизам у Србији не може победити без удружене опозиције, односно, без заједничког антикомунистичког блока и покрета. На томе треба радити и то би била моја порука. Слога, братство, повратак светосавским коренима, повратак Цркви и хришћанском моралу, међусобна љубав, толеранција и поштовање. То је оно што Србима данас треба више него икад пре. Нису узалуд на нашем државном знамењу она четири слова С која данас као и увек поручују свим Србима широм целог света: САМО СЛОГА СРБИНА СПАСАВА!

Разговор водио: Љубомир РАНКОВИЋ, протођакон

ОД МИЛОМИРА ДО ДИРЕКТОРА

Традиција
да се на чело
виталних српских

колектива доводе политичке мирођије, а економске аналфабете, наставља се и у случају Миломира Минића. Није важно што се добри друг Миломир у возу само нагниао кроз прозор, важно је да је друг Миломир пристао да вози све возове у Србији. Како ће нас Миломир возити, сазнаћемо из Програма Социјалистичке партије Србије. Ако пригусту, поставиће га за директора рудника у коме још нису наишли на метан. Фотелја „Прогреса“ смеши се и Радошу Смиљковићу... По логици ствари, друг Слободан Милошевић лако би могао постати директор „Мерцедес-бенца“, нових модела на два котача.

Избор (именовање) Миломира Минића, једног од дојучерашњих челника Југословенских комуниста и „истакнутог“ члана нове социјалистичке партије Србије, директора Железничког транспортног предузећа „Београд“ — једног од највећих привредних колектива у Србији — последњи је у низу бисера која као на длану показује да промена имена није дојучерашње комунисте учинила мање комунистима него што су то били пре пет, десет или педесет година. Постављање „проверених партијских чланова“ на чело највећих привредних колектива, уз контролу штампе (телевизија се подразумева), биле су и остале основне полуге којим су дојучерашњи комунисти владали Србијом (и Југославијом), а што нови комунисти (социјалисти) прихватају без остатка. Негативна кадровска селекција која је на најзначајније привредне функције у Србији доводила идеолошке послушнике који из ових или оних разлога нису били политички најпотребљивији у датом тренутку (бар за руководеће политичке функције), само доказује, по ко зна који пут, колико садашња партија на власти (Социјалистичка партија Србије) ради против свог народа и против интереса Србије, у шта се вербално заклињу. Довољно је вратити се само годину дана уназад, те присетити се бројних случајева у којима су главну улогу имали неуспешни комунистички политичари који су преко ноћи постављали успешни привредни руководиоци, али и успешних привредних руководиоца који су преко ноћи постајали неуспешни политичари.

Чак ни власти најпојалнија средства информисања нису у биографији Миломира Минића, садашњег директора једног од највећих привредних колектива у Србији, могла наћи ни једну карактеристику која би га за ту функцију препоручивала, осим оне большевичке, да је реч о „истакнутом друштвеном политичком раднику, који је последњих година заузимао истакнуте политичке функције“. Овај остатак большевичке селекције привредних руководиоца, који би данас требао бити аргумент да такав друг никада не провири у привреду, баца у воду целокупну пропаганду садашње републичке владе (и партије на власти) да на путу успешног економског оздрављења српске привреде стоји једино влада Анте Марковића, односно њена противсрпска политика. Вербално залагање за равноправност облика својине, уз чврсто инсистирање у пракси за обезбе-

Претходна аргентинска влада оставила је новој власти спољни дуг од 70, и унутрашњи од 50 милијарди долара. У сличној ситуацији би се, после избора, нашла и нова власт у Србији, о чему сведоча упорна настојанија садашње републичке власти да руководеће највећим српским колективима пропусту својим идеолошким истомишљеницима којима су једино карактеристике у професионалној каријери да су били „истакнути друштвено-политички радници“. Случај друга Миломира Минића је последњи у тој низу комунистичких бисера. Све гласније су вести да ће на сличан начин бити удомљен и Радош Смиљковић, и да му се већ смеши фотелја првог човека београдског спољно-трговинског предузећа „Прогрес“.

живање приоритета друштвене својине, што је посебно место добило и у предлогу новог српског устава, само је маска под којом се спроводи политика која је убитачна за српску привреду и за радничку класу због чијих интереса се таква политика, наводно, спроводи. Јер, неколико деценија током којих комунистичка партија водила привреду „у циљу заштите интереса радничке класе“, резултирало је једино тиме да та класа (и не само она) буде доведена до границе egzистенцијалне издржљивости, а поједини њени слојеви и на руб глади.

Социјалистичка партија Србија данас чини то исто, јер је у позадини исти интерес. А он се, у најкраћем, своди на то да се само гладан човек (радник) може заваравати обећањима да ће добити храну (светлу будућност) када победи комунизам, односно, у верзији садашње владајуће партије у Србији — када она победи на наредним изборима. Уместо да властима народу објасни зашто гладују партија на власти (и њена влада) убеђује народ да ће све бити боље када они победе на изборима. У том контексту није ни мало случајно што је влада господина Радмиловића велики инвестициони циклус у Србији најавила за крај године, односно, пред саме изборе или чак у време њиховог одржавања. Суштина преваре је јасна: ако желите нови инвестициони циклус који ће вам донети благостање, смо за то једина гаранција и зато гласајте за нас! Сви други вам доносе нову муку и продужавање ваших невоља.

За надање је да такве комунистичке флоскуле у Србији више неће проћи. Јер, уколико би којим случајем прошле, бојим се да би за наредне четири године стање остало непромењено, с тим што би се оправдање поново нашло — или у некоректном понашању опозиције или, пак, у вичитом постојању спољног непријатеља, што је варка којом комунисти обмањују своје народе од 1917. године.

Случај друга Минића, зато је итекао важан, као што су важни и сви други случајеви пре њега: како је Зоран Тодоровић постављен на једно од руководећих места у здруженом комплексу нафтне и гасне индустрије Србије, преко друга Зорана Томића, дојучерашњег првог човека ССРН Београда, а потом директора „Југопетрола“ па до отворених протеста у београдском спољнотрговинском предузећу „Прогрес“ због вести да на чело овог колектива долази нико други до — Радош Смиљковић.

Као што је Миломир Минић својевремено послужио као ударна песница партије која је партијски подрано дискредитовала једнавест неподобних новинара „Политике“, тако власт од њега сада очекује да исто учини са коловођама штрајка машиниста који су се дрзнули да штрајкују против „своје“ владе. Они су у средствима јавног информисања и медијима републичких челника проглашени малтретирањима и нерадницима, па ће сада друг Минић имати одрешене руке да уз познате большевичке методе „радне диференцијације“ те коловође истера на чистину и утера им памет у главу.

И док се садашња и бивша власт заноси идејама да партијском строгаћом може зауставити неуспешне привредне токове, возови пролазе и односе са собом шансу да се у привреди Србије стварно почну дешавати корените промене. Али, рачун ће онако платити други. Садашња партија, којој су данас на власти очигледно одбројани, злурато се нада да ће тај рачун пасти на терет будућих победника на изборима, који ће после преузимања власти морати да се суоче са „аргентинским синдромом“ — да осим власти, као и победничка партија Карлоса Менема, новог аргентинског председника, наследе огроман спољни и унутрашњи дуг и једну привреду која је деценијама навикавана да живи због виших партијских интереса. Очигледно, рачунају да би то био крупан поен за опстанак на историјској сцени и повећао изгледе за поновни долазак на власт у чију сврху би ангажовали своје прикривене активисте — привредне руководиоце типа Минића и сличних. Помало су смешни у тој својој лаковерности. Као да не знају да комунисти, када су једном губили власт, никада је више нису освајали, бар не демократским путем.

Они очигледно и даље рачунају на „сва средства“. Јер, рачун и онако плаћају други!

Раде ГРУЈИЋ

Пише: Војин РАКИЋ

СРБИЈА БЕЗ ПРИЈАТЕЉА

Тренутно, Србија нема буквално ниједног савезника, јер сви традиционални (Француска, САД, Грчка) и потенцијални савезници (Немачка), немају интереса да буду превише блиски с државом обележеном као „последњи болшевички (комунистички) бастион“.

Срби су од пропасти средњовековне српске државе до данас (са изузетком периода од 1912. до 1941. године) непрекидно под мање или више отвореним геноцидом, тако да је право чудо како Срба још уопште и има на том подручју.

2) Поред овога, Косово и Метохија су део српске државе и то што Албанци чине већинско становништво на једном делу српске државе, не значи да они могу и располагати тим делом Србије. Наиме, када би се то допустило Албанцима на Космету, сличне захтеве оправдано би могли истаћи и Мађари у Румунији, Французи у Канади, Немци у По-

СНИМИО: ВАСА РАНКОВИЋ

Једна важна област политичког живота Србије која је до сада остала заостављена и од стране власти, али и од стране опозиције јесте спољна политика наше републике. Што је власт у Србији (СК-СПС) ову област „заборавила“ сасвим је разумљиво с обзиром на тежак неуспех који је на том плану доживела. Наиме, последњих година у готово свим иностраним средствима јавног информисања Србија бива помињана у скоро искључиво наповољном контексту, тако да већ и код просечног грађанина неке европске или, на пример, америчке државе име Србије неминовно изазива ружне асоцијације („тврђава болшевизма“, „заједно са Албанијом последња комунистичка база у Европи“, „непоштвалац људских права“ и слично), док се Слободан Милошевић по злу спомиње као „последњи болшевик“, „диктатор“, „унитариста“, „други Тито“, „окорели комуниста“ и слично.

Ма колико јака жеља владајуће партије била да овакав неуспех политике Србије (тј. неуспех СК или СПС) по сваку цену сакрије од српске јавности необлодањивањем оног што се пише о Србији ван земље, српска опозиција не би требало да учествује у овом бацању прашине народу у очи. Стога би било добро да опозициона штампа нашим људима учини доступним информације и коментаре који се објављују о Србији у страним средствима информисања. Тиме би наша јавност стекла увид у то на које савезнике Србија може рачунати у предстојећем рашчишћавању односа у Југославији (или са Југославијом?).

АРГУМЕНТ ИЗ БОЛШЕВИЧКОГ АРСЕНАЛА

Тренутно, Србија нема буквално ниједног савезника, јер сви традиционални (Француска, САД, Грчка...) и потенцијални савезници (Немачка?) немају интереса да буду превише блиски са државом обележеном као „последњи болшевички (комунистички) бастион“. Стога је неопходно направити разлику између писања које је условљено непријатељским расположењем према Србији и писања које је оправдано критикује недемократску политику у нашој републици.

ИЗРАЗИТО неповољно и неблагоданаклоно извештавање о Србији лепо се може приказати на примеру британских гласила. Оно се очитује у потпуном, готово униформном солидарисању са Албанцима на Косову и Метохији. Тако, на пример, Радио-Лондон отворено заступа тезу да је једино могуће решење косовског проблема у признавању статуса републике овој српској покрајини. Ово се образлаже већинским уделом Албанаца у становништву Космета — уз необазирање на два важна фактора:

1) Албанци су убедљиву бројчану надмоћ стекли кроз вишедеценијски државни терор југословенског режима над српским живљем. Овај државни терор се што мање што више отворено спроводио (и спроводи) на општинском и покрајинском нивоу уз благоданаклоност или неодлучност на републичком и савезном нивоу. Релативно масован удео „обичног“ албанског живља у овом терору над њиховим српским комшијама такође није за потцењивање. Но, и пре послератног терора Срби нису имали равноправне услове за живот у односу на Албанце: у Другом Светском Рату Срби су трпели балистички, а пре тога вишевековни турски притисак. Заправо,

љској и Чешкој, Мексиканци у деловима Калифорније, Кубанци на југу Флориде, итд. Али може се ићи и даље и сепаратистичке захтеве толерисати националним мањинама које преовлађују у одређеним општинама, па чак и у деловима неке општине. На пример: зашто се не би отцепили Горани у драгашкој општини, Румуни у неким деловима вршачке општине или Власи у деловима кладовске општине? Јер, зашто дозволити отцепљење одређене области, а то право ускратити општинама или пак (када се ствар доведе до апсурда) месним заједницама? Где поставити границу распарчавању неке државе? Стога су се цивилизоване (и не само цивилизоване) земље „сетиле“ да не дозволе цепање било ког дела своје територије, изражавајући овакво становништво појмом „неповредивости територијалног интегритета“.

И умето да власти у Србији пред иностраном јавношћу наводе ова два аргумента (други су тек од скоро почели бојажљиво да користе) и на тај начин пруже иоле прихватљиво објашњење за сопствене углавном неспретне акције на Космету, они се сетише једног другог „аргумента“, нама Србима добро познатог из болшевичког арсенала (титоистичке варијанте): Албанци су, у тој аргументацији, већином поштени (као да се овде ради о поштењу или непоштењу), тј. поштују интегритет Србије, али „групица сепаратиста покушава искористити албански народ“ (који је, иначе, ваљда просрпски оријентисан!?) „за остварење својих мрачних циљева“. И мада код нас у овакве бајке деца углавном престају веровати у првим разредима средње школе, комунистичке власти у Србији сматрају да ће европску јавност тако „убојитом“ аргументацијом сигурно убедити.

АНТИСРПСКИ ОБОЈЕНА ШТАМПА

Но, вратимо се са ове трагикомедије на извештавање британских гласила. Поред већ поменутог отвореног залагања Радио-Лондона (и других гласила) за „Косово-Републику“ ваља указати на врло велику пажњу коју држава Албанија и њене избеглице добијају у британском етеру. Извештаји и коментари су, при том, за британске прилике доста патетични и пуни разумевања за „напаћене Албанце у Албанији и на Косову“.

ЧЕСТ гост на таласима Радио-Лондо-

на је, иначе, Адем Демаћи. Интервјуи са овим „борцем за права Албанаца“ су на запањујуће ниском нивоу, што сведочи о априорној антисрпској обојености емисија овог гласила, јер разговор са познатим националистичким, али и ултра-левим албанским екстремистом претпоставља иоле квалитетнијем интервјуу са неким мало бољим познаваоцем косовске ситуације. Иначе, Демаћи је (на питање новинара како то да се бивши стаљиниста сада залаже за демократију и парламентаризам (парафразирам) изјавио како је он за то да се све решава мирним путем, јер је, како рече, од присталице Стаљина еволуирао у присталицу Хегела (!?) (такође парафраза). Надаље, Британци су у кинским збивањима у потпуности прихватили хрватске формулације о побуњеним Србима као о „наоружаној разбојничкој банди“ уз повремена открића (објашњења) како су се Срби масовно одазвали референдуму, „јер се плаше освете наоружаних банди“.

Из свега овога, али и из других индикација, може се закључити да је добар део британске штампе антисрпски обојен и да би се преласком Србије са комунистичког на демократски поредак само ублажиле критичке оцене о њој. Ипак, и то је нешто. Ево и једне потврде горње тезе у виду реченице коју је изговорио водитељ једне политичке емисије на Радио-Лондону: „Када би опозиција победила на изборима у Србији и уколико би заузела оштрији став према Албанцима на Косову него што то чини садашња комунистичка власт, инострана јавност би упркос томе говорила о Србији са већим разумевањем него што то чини сада“.

БРИТАНСКА ПОДРШКА ХРВАТИМА И СЛОВЕНЦИМА

Требало би дати и одговор на питање зашто су нпр. Американци и Французи (углавном), а у мањој мери Немци и нпр. Холанђани склони приказивању Србије у повољнијем (мада још увек неповољном) светлу од Британаца. Кључни разлог је у британском традиционалном, али и актуелном рачунању на Албанију као на потенцијалног савезника. Наиме, традиционално су Британци видели у свом продору у Албанији брану против руског утицаја на Балкану преко Црне Горе и Србије, док сада на Албанију рачунају углавном као на тржиште (пре свега као на тржиште јефтине радне снаге).

Надаље, вероватно се рачуна на могућност неутрализовања исламског фундаментализма кроз западни утицај у Албанији (што се показало сумњивом рачуницом — пример Иранске Револуције) што Ватикан са своје стране покушава искористити за продор у Албанију и на Космет као и за борбу против упорног православља. Ипак, оба ова разлога не

важе само за Британију, већ и за многе друге европске земље.

Шта, дакле, лежи у основи специфичног британског „антисрпског радикализма“? По свој прилици, то је страх од Немачке (пре свега од немачке привреде). Наиме, Британци су стално подржавали стварање (или одржавање) Аустроугарске као савезника против јаке Немачке и брану против немачког утицаја на Балкану. Тако је и Черчил радио на поновном успостављању Аустроугарске Монархије и то увелико после њеног нестанка са мапе Европе. Са тим циљем, Британци подржавају и некадашње саставне делове бивше (а можда и будуће) Аустроугарске (или „заједнице Алпе-Јадран“ — име је небитно). Тако британску подршку уживају Хрватска и Словенија, док се против Србије (као главном аустроугарском, а сада хрватском непријатељу) ангажују и Албанци на Косову, а, како изгледа у најскорије време у игри ће бити и сама Албанија. Занимљиво је, при том, запазити како британско антисрпско расположење расте скоро сразмерно јачању (сада већ уједињене) Немачке.

У таквој ситуацији, успешна српска политика потражила би савезнике у оним државама којима не одговара јака „Аустроугарска“ на европском континенту. То је, пре свега, Немачка (против које се и ангажује будућа „Нео-Аустроугарска“), али ни француски или италијански интереси се не подударују са стварањем још једне јаке конкурентске државе (или заједнице држава) у њиховом суседству. Тако би једна успешна српска политика створила савезнике тамо где их раније није имала (Немачка), а неуспешна политика изгубила би и традиционалне пријатеље (Француску, на пример).

НА РУКУ ОПОЗИЦИЈЕ

Ово последње се заправо догодило садашњем српском руководству које је остало без савезника. Један од најдрастичнијих примера лошег вођења политике јесте став комунистичко-социјалистичког руководства Србије према Македонији. Наиме, Бугарска је у завади са Македонијом (преко Југославије) због неслагања око македонског националног питања. При том је Србија успела да по истом питању (македонском националном) дође у заваду и са Бугарском и са Македонијом! И уместо да Србија игра на исту карту на коју игра Бугарска (јер за сада не постоје сукоби интереса), она се опредељује за превртљиву Македонију (која је, и поред превртљивости, у суштини увек против Србије) и добија два непријатеља: Македонију (нужно зло), али и Бугарску (у данашње време сасвим прихватљивог савезника). Понекад се због свега овога човеку учини да руководство Србије на плану спољне политике управо учува баш оне по Србију најгоре потезе. Да је то заиста тако, лако се може увидети из горе поменуте чињенице да је Србија остала без (иједног!) савезника.

Шта је стога чинити српској демократској опозицији? Најлогичније изгледа

да (опозиција) почне са обелодањивањем озбиљних неуспеха Србије (тј. СК Србије, сада СПС) на пољу спољне политике. Тиме ће се и у Србији створити јавно мњење које је окренуто спољној политици (између осталог) и које ће бити у стању да самостално открије интересе Србије у спољној политици.

КРИВАЦ ЈЕ — НАРОД

Ипак, ни комунисти-социјалисти не мирују. Суочени са католичко-исламским окружењем које их напада са антисрпских позиција и српске демократске опозиције која их напада са патриотских (српских) и демократских позиција, комунисти-социјалисти су се осетили нелагодно. Стога су многи очекивали да ће тражити помирење са српском опозицијом како би се лакше супротставили антисрпској коалицији. Но, десило се нешто сасвим супротно (што су они боље познаваоци српских (или „српских“) комуниста-социјалиста и предвиђали). Слободан Милошевић се у свом „историјском“ говору у Пироту прописно обрнуо на српску опозицију (не помињући је директно, али алудирајући на њу изјављујући при том, како за лоше стање у Србији нису криви Хрвати и Словенци (као да ико уопште тврди да су криви сви појединачни Хрвати и сви појединачни Словенци). Међутим, г. Милошевић пропустио је да нам саопшти ко онда јесте крив за то „стање у Србији“.

Пошто сумњам да себе види као кривца (јер би у том случају ваљда поднео консеквенце, тј. оставку), пошто му „Брозов период служи за понос“, мора да је кривац неко трећи. И заиста! Мало пажљивијим читањем кривац избија на видело. Како је реч била о привреди Србије и како је г. Милошевић рекао да за наш нерад нису криви Хрвати и Словенци (парафраза), може се закључити да су криви они који нису довољно радили, а обзиром на то да је за привредни колапс неке државе потребан нерад великог броја људи, кривац је, према начину мишљења г. Милошевића, јасан: народ Ту, дакле, наилазимо на познату фразу коју је њен творац Ј. Броз необично често понављао: „Ми горе све лепо смислимо, али не иде нам све потама, јер и ви доле треба мало да се заложите, више да радите, више да штедите“. И, наравно, није било потребно много времена да г. Милошевићу стигну и прве похвале за његове титоистичке акробације, за нападе на српску опозицију и за нуђење „руке помирења“ Хрватској (или је та „рука помирења“ пре рука сарадње пружена г. Туђману против обојици (Слободан и Франђо) мрске српске демократске опозиције!). А мноштво похвала стигло је управо из Хрватске (и г. Месић се огласио — „Борба“ од 14. 09. 1990), али и из неких страних гласила. И доиста, не би требало сумњати у то да ће Слободан Милошевићу, после пиротског наступ пораста политички рејтинг у Хрватској, великом делу британске и аустријске (!) штампе, али да ли ће му рејтинг у Србији показивати исту тенденцију остаје још да се види.

ПРОТЕСТНИ СКУПОВИ СПО 24. и 26. СЕПТЕМБРА — ШТА
СЕ ЗАХТЕВАЛО И КАКО ЈЕ ТО РЕЖИМСКА
ШТАМПА ПРОПРАТИЛА

ОПОЗИЦИЈА

ЛАЖ КАО ПОСЛЕДЊИ АРГУМЕНТ

Симблично, тачно у подне, више хиљада присталица Српског покрета обнове окупило се 24. септембра испред здања бившег двора и садашње резиденције владајуће српске гарнитуре. Повод — хапшење и малтретирање чланова Месног одбора СПО из Чајетине и одбијање комунистичке власти да изврши пуноважну судску пресуду и ослободи први број месечника „Српска реч“.

СРБИЈА ПОСТАЈЕ ЗЕМЉА ЗЛОЧИНА

Док су челни људи Србије седели скривени иза дебелих завеса, а њихови „службени стенографи“ бележили сваки покрет и изговорену реч, на достојанственом скупу чланова и симпатизера СПО и других опозиционих странака — присутни грађани једногласно су прихватили јавну одбрану „Српске речи“ коју је неколицина угледних адвоката одбранила и пред надлежним судом.

— Србија постаје земља злочина, биле су прве речи председника Српског покрета обнове г. Вука Драшковића. Маскирана, нашинкана бољшевичка власт Србије, пошто види да јој народ окреће леђа, посеже за методама 7. Јула 1941. Бије Србе у трнутку кад су са свих страна, од наше браће и небраће, у српске груди уперене пушчане цеви. Пре две ноћи су извршили рацију на чланове СПО из Чајетине. Тукли су људе песницама, цокулама, дршкама од револвера. Те ноћи извршили су и рацију по селима, а многи људи заноћили су у шуми, у збегу, у страху од српске полиције. Није на сву срећу ни сва полиција иста. Чачанска полиција одбила је навлог да туче припаднике наше странке. Достојанстао те униформе мора бити сачувано, српска полиција не сме бити полиција нити једне партије већ надстраначка, српска. Јер, кад загусти — полицијо, на Косово, на Арнауто. Зато обећавам, ако СПО дође на власт, наша полиција имаће плате као њихове колеге у Француској, Енглеској, Америци.

Подсећајући да садашња власт тргује несрећом Срба са Косова, г. Драшковић је рекао да та „рак—рана, тај малигни тумор, правна држава мора из српског тела извадити за месец дана, а не да српски народ на то чека девет година“. Он је на крају изнео три неодустајна захтева СПР српској власти, који су, уосталом, били и непосредан повод овог протестног окупљања.

— Захтевамо оставку републичког секретара за унутрашње послове и оставке на-

челника СУП—а у Ужицу и Чајетини због догађаја на Партизанским Водама, као и хитно ослобађање судски ослобођене „Српске речи“, затражио је челник СПО. Такође, тражимо и слободу сваке речи и васпостављање закона о штампи краља Петра I. Против смо сваке забране слободе савести и политичког удруживања, па иако смо изложени сталним нападима од стране Српског четничког покрета — захтевамо и њихово легализовање.

ПЕНДРЕК ПАРТИЈА

Председник Извршног одбора СПО г. Милан Комненић је приметио да власт која почива на крилатици „нико не сме да бије овај народ“, изненада почиње систематски да бије тај народ. Ако се тако настави, Србија ће ускоро морати да у свој грб унесе и пендрек као обележје. Захтевамо да се поднесе рачун српском народу за злочин пребијања чланова СПО у Чајетини, рекао је г. Комненић. Нека светска јавност зна да Србија не може на вишестраначки систем на начин како то режира СПС.

Један од хапшених, председник Месног одбора у Чајетини г. Драган Пенезић, ис-

причао је како је тамошња полиција са упереним аутоматима у груди, пушкама и пендрецима насрнула на чланове СПО уз речи да су „гори него они на Косову“.

Др Јован Марјановић, потпредседник СПО, рекао је да је овим чином партија Слободана Милошевића постала „пендрек партија“. Та партија, наставио је г. Марјановић, започела је терор над народом, а не само над СПО—ом.

— У Србији нема Темишвара, али неко изгледа призива Темишвар. Садашња гарнитура српске власти је Јаничарска. Ових дана водећи људи „пендрек партије“ одлазе у привреду, постају партијски директори. Намерно потписују неповољне уговоре за своје предузећа како би, кад сићу са власти, изазвали хаос и диверзије. Прете отказима, стављају на листе технолошког вишка, траже морално—политичку подобност уместо стручности. Проф. Марјановић је на крају позвао раднике да изјуре из предузећа активисте „пендрек партије“.

Овако је протрцао скоро двоиплочасовни протестни скуп присталица СПО, да би коначно делегација опозиционих странака, на челу с г. Драшковићем, ушла у зграду Председништва и затражила разговор са г. Милошевићем. Председник није био вољан да

разговара са представницима дела свога народа, а како делегација није пристала на разговор са г. Александром Бакочевићем, скуп је, после „реферисања“ г. Драшковића о „исходу разговора“, у миру окончан.

ПО „ЕКСПРЕСУ“ — ВУК КАО РУГОВА

Сутрадан је своју верзију догађаја српскоме народу обнародовала и режимска српска штампа. Извештач „Политике“ овако је „видео“ протестни скуп чланова и симпатизера Српског покрета обнове и других опозиционих странака:

„У Пионирском парку у Београду јуче је протествовало око хиљаду присталица СПО. Тражено је да се пусти у продају први број „Српске речи“, који је, наводно, ослобођен забране одлуком Врховног суда Србије. Протествовало се и због тога што су чланови Месног одбора СПО у Чајетини, наводно, добили батине од стране милиције. На скупу су иначе, певане познате четничке песме („Срби воле генерала Дражу“ и друге...)

... Бакочевић је саопштио деветочлаој делегацији, након одржаног протестног митинга у Пионирском парку, да председник Председништва Србије не прихвата никакве ултиматуме и насиље јер је то против демократије у Србији. Бакочевић је додао — ако вам је на срцу демократија, онда се за њу борите демократским средствима. Србији не треба председник који би прихватао ултиматуме и насиље. А што се тиче српског народа и свих грађана Србије, они ће своју вољу и своје поверење убрзо изразити на демократским изборима...“

Јача и бројнија „Експресова“ екипа „видела“ је нешто више од својих колега из новине — посестриме, али се ни они нису

„устручавали“ да у насловну конструкцију извештаја извуку реченицу „СПО прети и протестује“. Међутим, да се неће све на томе завршити, посведочио је и саопштење Републичког СУП — а о збивањима у Чајетини, које је „Политика“ великодушно, у целини, пренела. „Полицијци“ су хапшене чланова СПО образложили следећим текстом: „Дана 21.9.1990. око 21 час у кафићу „Турист“ на Партизанским Водама, дошло је до грубог нарушавања јавног реда и мира од више лица. До интервенције милиције која је нужно уследила није дошло због било каквог политичког скупа, већ искључиво поводом нарушавања јавног реда и мира у већем обиму, хулиганског понашања тих лица, као и супротстављања интервенцији патроле Станице милиције Чајетина...“ А онда је уследила лавина „Јавних епитета“ за сваког од осморице ухапшених.

ЗДРАВЕ СНАГЕ НА ДЕЛУ

Тога дана обнародована је за 26. септембар (за када је био најављен други протестни збор поводом већ изнетих захтева СПО) намера владајуће странке да неће презати ни од физичког обрачуна са „Вуковом странком“. Телевизија Београд, наиме, пренела је у свом ударном, другом ТВ — днеанику комплетан коментар из сутрашњег „Експреса“ из пера његовог главног уредника г. Слободана Јовановића, по вокацији иначе „важног друга“ из владајуће партије.

Г. Јовановић је „устврдио“ како „Српском покрету обнове очигледно није до избора и демократског надметања са другим странкама, у коме одлуку о победнику треба да донесе народ“ јер се СПО „изјашњава за застрашивања, погроме и, зашто не рећи, потоне крви“. Уредник листа који претендује да буде „глас српског народа“, уз пут ће се „запитати“ и — „не подсећају ли момци из Чајетине по судским досијеима на Туђманове јуришнике?“ и „ни-су ли Руговини следбеници инсценирали

сукоб са милицијом (као и ови, прим.аут.) коју десетак минута пред долазак америчког сенатора Дола у Приштину да би му се фотографија о догађају уручила одмах по изласку из аутомобила?“

А „да се Власи не досете“, „Политика“ истога дана отвара читаву страницу за „специјалне извештаје“ са „одјека и реаговања здравих снага поводом протестног окупљања СПО“. Ређају се наслови: „Не дозволити угрожавања историјског достојанства?“ „Резултати српског руководства ничим се не могу оспорити“, „Демократска Србија неће учене и насиље“, „Протест због хулиганског понашања опозиције“ (све са сликама радника у плавим комбинезонима, истераним са радних места), а из председниковог родног Пожаревца раднице „Моравке“ доносе „закључке“ да СПО нуди неслогу“.

Извршни савет Скупштине Београда „експресно“ ће донети одлуку којом се, због поштовања „воље Градског зеленила“ политички јавни скупови имају убудуће протерати на Ушће, чиме је аутоматски и, за 26. септембар најављени, други протестни скуп Српског покрета обнове — забрањен. Милиција је зато блокирала прилазе згради Председништва тада још „СР“ Србије и окупљено грађанство потиснула на саму ивицу Пионирског парка, готово до саме Скупштине Југославије, којој је, ваљда, опозиција могла мање нашкодити него оној републичкој. За сваки случај, јаке полицијске снаге „обезбеђивале“ су и зграду „Борбе“ у чијој се штампарији „крила“ већ утихнула „Српска реч“. Уз звуке „Светосавске химне“ и химне „Боже правде“ и молбу окупљенима за мир, пред импровизовану говорницу ступио је председник Српског покрета обнове г. Вук Драшковић.

ЧАС СРПСКЕ ЕТИКЕ

— Браћо и сестре, поздравно је грађане Вук Драшковић, молим све вас, а од чланова СПО захтевам апсолутни мир из два раз-

ВЕНАЦ СРПСКОЈ РЕЧИ

На венцу свакој убијеној српској речи писало је: „Убијеној српској речи, са вером да ће она ускоро да васкрсне — Српски покрет обнове“.

Остао је венац као огледало „демократичности и слободе“ оних који су слободну српску реч убијали од 1945. па наовамо.

ОПОЗИЦИЈА

изричито тражење Вука Драшковића, окупљени грађани мирно су се разишли, а једна делегација пошла је да положи венац убијеној српској речи.

КЕЦМАН НАЈАВНО ЛИЧ

Међутим, да све и не мора бити онако како је уистину било, потрудила се опет режимска штампа која је јавности презентирала своје виђење протестног скупа у Пионирском парку. Под насловом „Провокативно окупљање екстремиста СПО“, на своју 12. страну, у доњем десном углу, „Политика“ је „сместила“ овакав (од речи до речи), наравно непотписан, „извештај“ са протеста СПО: „Док су у сали Скупштине СР Србије делегати водили озбиљну дискусију о новом Уставу Републике, напољу, на улици, неколико стотина екстремиста СПО покушало је да омете њихов рад. Милиционари су, без примене силе, упозирали припаднике ове странке да се удаље, на шта је ратоборна супруга председника СПО, насрнула кишобраном на једног милиционара“.

Уштеду у простору и истини коју је и овај пут применила „Политикина“ уређивачка „кухиња“ — ваља разумети. Јер, било је и тог дана (а и следећег) обиље „важнијих“ догађања. На пример, наставак „одјекивања“ по СПО — у из претходног броја, опет на читавај страни. Са пристожне дистанце, из Смедерева, читаоцима „Политике“ било је сасвим јасно да су „демонстрације биле усмерене против Јединства Србије“, „социјалисти“ Палилуле су митинг окарактерисали као „вандалски и рушилачки“, неки су опет затражили „одговорност за носиоце мржње“, а све је засладио бивши „косовски јунак“ (неколико дана доцније показаће се — и кадија), председник „Божура“ и члан Главног одбора СПС Богдан Кеџман. Косоволошка реакција насловљена је, наиме, са „Протести због увођења погромаштва и хулиганства у политички живот“, да би већ сутрадан са једног од бројних „спонтаних окупљања“ утврђено да „СПО користи методе сепаратиста са Косова“. Ова је вест коначно и погодила своју циљну групу — напаћени народ Косова и Метохије, јер су они најбоље осетили шта значи сепаратизам. Кеџман је тада отворио ново, али већ познато поглавље у историји српско—српских односа. Надајмо се, бар, да и последице неће бити већ виђене.

Димитрије ВИДАКОВИЋ

лога. Први је недавно у Шапцу обелоданио генерални секретар Социјалистичке партије г. Петар Шкундрић када је рекао да вам Вук свима даје по 500 марака да бисте се скупљали. Пошто сам вам за данашњи скуп дао по 5000 — плаћени сте и морате да одрадите ову дневницу (Смех и извици „Хвала, Вуче“). Други разлог, а заправо први и једини је следећи: 1915. у овом граду када су Немци нападали српске положаје на Ади, између једног српског мајора и једног српског поручника радио—везом се одвијао овакав разговор — Поручник мајору: „Господине мајоре, трећина људства ми је изгинуло, дозволите да се повучем“. Мајор поручнику: „Не дозвољавам“. Пола сата касније, поручник мајору: „Господине мајоре, две трећине људства ми је изгинуло, дозволите да се повучем“. Мајор поручнику: „Не дозвољавам“. Нешто касније, поручник мајору: „Господине мајоре, све људство ми је готово изгинуло, а ја сам изгубио обе ноге, дозволите да се повучемо“. Мајор поручнику: „Не дозвољавам“, па онда гласом оца (били су то отац и син) додаје: „Сине поручниче, кумим те богом, издржи — цела Србија ти гледа у леђа“.

Прекидан бурним аплаузима десет хиљада окупљених грађана и повицима „Србија, Србија“, Драшковић је рекао да „данас СПО држи час српске етике и цела му Србија гледа у леђа“, иако су чланове СПО—сва средства режимске пропаганде прогласила за терористе и разбојнике.

— Не треба нама изборна победа чија цена треба да буде иједан повређени човек, а камоли да падне људска глава, наставио је Драшковић. У нашем програму смо прокламовали да нема идеје, нема барјака, нема странке, нема човека достојног да више икада Србин дигне руку на Србина. Девет месеци нас из СПО—а злостављају у нашој Србији, вређају, туку, у Пожаревцу су неким људима поломили ноге, у Косовској Витини ребра, у Драгињу — ребра и тако даље. Ми нигде (а милион људи је присуствовало промоцијама СПО—а), не да нисмо никога такнули, него нисмо ни травку згазили јер нам не да Свети Сава. Псују нам мајку четничку, мајку десничарску, мајку великосрпску. Нисмо реаговали јер смо знали да псовке долазе из уста још неосвешћене и заблуделе наше, српске браће. Трпели смо и само смо једном узвратили кад су нам мајку српску псовала уста која нису била српска. У Фочи.

СПО ЋЕ ПОШТОВАТИ ЗАКОНЕ ОВЕ ЗЕМЉЕ

Вођа Српског покрета обнове је подсетио да је „Српска реч“ забрањена (и запечаћена) у процесу производње и рекао да

је после задњих иступа режимских медија у Србији „убијена свака српска реч“.

— Главни уредник „Експреса“ ми замера што друкчије мислим, што мислим да усташки барјак не сме да се вије по Србији. Дали то он тиме брани Слободана Милошевића? Ја о председнику српске државе нећу да мислим тако лоше као што мисле његови сеизи. Хоћу да верујем да шеф ове државе ипак није срећан, као што његови „заштитници“ тврде, што се овом земљом носе усташке заставе. Жалосно је било синоћ на телевизији гледати полугладне раднике како их изводе да траже крв у Србији. У мом роману „Молитва“ има једна сцена у којој мајка пита сина који је у партизанима: — Шта ће бити са мојим Данилом који је у четницима ако ти победиш? — „Ликвидираћемо изрода“. — А шта ће бити ако Данилови победе? — „Ликвидираће мене“. — А мајка каже: „Тешко мени ко год од вас двојице да победи“.

На крају свога говора Вук Драшковић је обавестио присутне да је републички секретар за унутрашње послове Радмило Богдановић понудио да један представник СПО—а са њим лично иде у Чајетину да испита шта се тамо уистину десило. То је посредно признање да све што је званично саопштено, у ствари, није истина, али ће СПО поштовати законе ове земље, иако су они никакви, болшевички — али нису вечни.

Након што је Милан Комненић прочитао информацију делегатима Скупштине Србије, стигла је и вест да је полиција физички малтретирала три жене, међу којима је и супруга председника СПО. Упркос томе, на

Дана 24. септембра 1990. године пред зградом Председништва СР Србије, хиљаде чланова Српског покрета об-

нове одржали су двоипочасовни скуп израживши гнев због тога што је полиција из Ужица 21. септембра увече извршила рацију на припаднике СПО у Чајетини, којом приликом је претучено осам чланова СПО, као и због тога што је полиција из Београда, такође 21. септембра, без правног основа и без решења Окружног тужилаштва упала у Штампарију „Борбе“ и запленила 130.000 примерака месечника „Српска реч“ број 1 од 1. јуна 1990, не обзирајући се при том на околност да је тај број „Српске речи“ решењем Окружног суда у Београду од 6. јуна ослобођен, а решењем Врховног суда Србије од 25. јуна 1990. потврђена одлука Окружног суда чиме је по важећим законима „Српска реч“ правоснажно ослобођена. На протестном скупу су, због одговорности за премлаћивање чланова СПО, затражене оставке Радмила Богдановића, републичког

СНИМИО: ВАСА РАНКОВИЋ

ПИСМО ДЕЛЕГАТИМА СКУПШТИНЕ СРБИЈЕ

секретара за унутрашње послове, као и начелника СУП-а у Чајетини и Ужицу. Такође је затражено да се без одлагања ослободи судски ослобођена „Српска реч“. Ове захтеве подржали су и чланице Народне радикалне странке, Демократског форума, Демократске странке, Либералне странке и Удружења „Солидарност“.

По завршеном митингу осмочлана делегација СПО и представника присутних опозиционих странака које су изразиле своју солидарност, затражила је да буде примљена од господина Слободана Милошевића, председника Србије. Делегацију је предводио господин Вук Драшковић, председник СПО. У згради Председништва Србије са делегацијом је, уместо господина Милошевића, покушао да „разговара“ господин Александар Бакочевић. Сви чланови делегације, међутим, одбили су разговор с њим и без оклевања се запутили на излазу.

Идући за њима, господин Бакочевић је журно и у ходу изјавио да господин председник Србије не прихвата ултиматуме на шта је г. Драшковић узвратио: „Требало би да је г. Милошевић председник и претучених у Чајетини, а не само оних који туку српски народ. На томе се разговор завршио. У штампу је, међутим, убрзо потом, из Председништва Србије упућено лажно саопштење према коме је Бакочевић наводно примио делегацију и да су разговори обављени. У штампи је објављено и лажно саопштење о свему што се 21. септембра увече дешавало у Чајетини. Чланови Месног одбора из Чајетине су тим саопштењем представљени као криминалци и разбојници који су у пијаном стању покушали да нападну милиционера Милисаву Думоњића. Думоњић те вечери није био на службеном задатку, па према томе, није био ни у униформи, тако да је грађанин Думоњић позвао ми-

лиционере из Чајетине и Ужица која је „разбојнике“ похапсила и предала надлежном судији за прекршаје. Пресудне чињенице се кривотворе или прећуткују. У поменутом саопштењу се скрива да су чланови СПО Драган Пенезић, председник Месног одбора у Чајетини, Миодраг Буквић, Јаким Златић, Зоран Томоњић, Мирослав Буквић, Славко Росић, Милорад Росић и Миломир Костић задобили тешке телесне повреде о чему сведоче лекарска уверења. Прећуткује се, исто тако, да нико од милиционера није чак ни огребан. Прећуткује се и да су тројица ухапшених и претучених били одсутни у време тзв. инцидента у кафићу „Турист“ и да су ухапшени, а затим и претучени у својим кућама и постелима. Прећуткује се и да су све повреде фотографисане и снимљене на видео-траци, прећуткује се и да су малтретиранли лекари болнице у Ужицу који су указали помоћ повређенима након што су ови стигли из притвора. Прећуткује се да је један од претучених, Мирослав Буквић, инспектор СУП-а у Чајетини, те да је једини његов злочин тај да је пре два месеца приступио СПО. Прећуткује се да је лично републички секретар за унутрашње послове пре месец дана укорио СУП у Чајетини што имају члана СПО у својим редовима и да је, 22. септембра, након што је премлаћен, Мирослав Буквић добио отказ.

Прећуткује се да је напад на чланове СПО извршен са двоје борних кола и да су милиционери, њих тридесетак, кренули у акцију наоружани чак и аутоматским пушкама...

Посреди је очигледно државни терор почињен из политичких побуда. Владлајућа странка настоји да насилњем придобије народ и да терором заплаши грађане Србије који масовно приступају СПО... Раније су већ претучени чланови СПО у Пожаревцу. Председнику тамошњег одбора активисти

СПС сломили су ногу и за тај деликт нико није кажњен. Исто је било и у Драгињу, Крагујевцу, Нишу и Лесковцу... Подсећамо да у правној и цивилизованој држави за овакве немиле догађаје, боље рећи недела — падају министри и владе. У данашњој Србији, међутим, узима се за ултиматум наш захтев да се кривци открију и казне.

СПО упозорава делегате Скупштине Србије да одмах, без оклевања, затраже одговорност за све неразумнике који чине оваква недела и посебно за оне који дају налог да се туку чланови СПО или чланови других опозиционих партија... Програмско начело СПО садржи се у идеји о националном помирењу... Стрелимо при помисли шта СПС може изазвати у Србији ако настави са применом политике пендрека. Апелујемо на делегате Скупштине Србије да одмах затраже и да се изборе да буду кажњени сви починиоци и наредбодавци државног терора у Чајетини. Апелујемо и да се изборе за слободу судски ослобођене „Српске речи“.

Апелујемо да се изборе да се опозиционим странкама додели пословни простор и да се изврши правична законска деоба имовине бившег ССРН коју је присвојила СПС. Апелујемо и да се изборе и да се по закону, у штампи, на радију и телевизији равноправно буду заступљени чланови свих странака у Србији, те да њихови програми буду представљени равноправно. Подсећамо да су ови захтеви већ упућени и председнику владајуће странке који је уједно, игром случаја, и шеф српске државе. Уколико председник Србије подређује интересе грађана својој странци, ми очекујемо од делегата Скупштине Србије да се понесу на дружички начин.“

Извештач: Димитрије ВИДАКОВИЋ

САМО КОМУНИСТИ МОГУ ДА БИЈУ

Јон Илиеску довео је рударе да прекидају скупове опозиције, Слободан Милошевић довео је робијаше. Похвално је да демократија почиње пражњењем затвора, али каменце које су долетеле у главу Вука Драшковића и челника СПО нису постале мекше само зато што их је завитлала рука комунистичких плаћеника. Надамо се да ће барем робијаша бити награђени како доликује.

Комунистички режим у Србији свакога дана пружа све више доказа да спремност наших властодржаца да брвне диктаторски поредак није ништа мања него спремност оних који су бранили режим Николаја Чувшескуа. Чврсто решени да власт не препусте демократским путем, владајући болшевици примењују методе флагрантне дискриминације према опозиционим странкама, а нарочито према Српском покрету обнове, кога и према процени Франс радио интернационала, Ројтера и ББЦ, комунисти сматрају најозбиљнијим противником у изборном надметању.

Руководство Србије на челу са Слободаном Милошевићем настоји да потпуно анулира учинке опозиционих странака и дезауише их у очима јавности лажним информацијама у режимским медијима забраном странаčkih листова и скупова, хапшењем, премлаћивањем и отпуштањем са посла чланова тих странака. Доказују тако у потпуности српски тзв. социјалисти тачност мисли Фјодора Достојевског: „Што је већа власт, то је страшнија њена употреба.“

Јон Илиеску је пре неколико месеци, након фалсификоване изборне победе његовог Фронта националног спаса, довео рударе из унутрашњости Румуније у Букурешт да прекидају скупове опозиције, пребијају припаднике других странака, демолирају и пале седишта тих странака.

У суботу, 29.09.1990. на Сабору Срба Косова и Метохије, одржаном у Косову Пољу, српски тзв. социјалисти су се још једном пред читавом Европом легитимисали као заговорници најригиднијег режима на ста-

Командант српско-српског каменовања: Богдан Кеџман на митингу у Косовом Пољу

ром континенту, раме уз раме са Илиескуовим и Алијиним.

И овога пута се потврдила ваљаност допуне оне чувене изјаве изговорене на истом месту пре три године — да народ нико не сме да бије — осим комунистичке партије!

Српски покрет обнове, свестан чињенице да на Косову и Метохији има велики број присталица, заказао је Сабор у Косову Пољу у намери да ил демократски начин представи своја програмска опредељења, свој план исцељења косовске ране и своју визију Србије у којој ће сви људи добре воље моћи живети задовољно и богато.

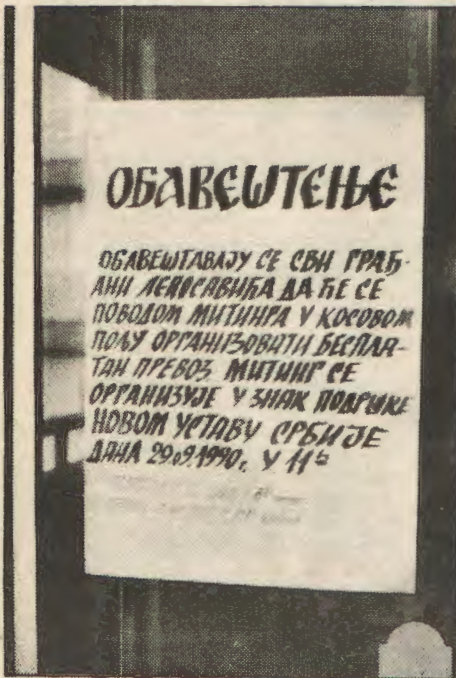
Али да њаво никада не спава показале су најаве тзв. социјалиста и припадника експозитуре њихове партије, друштва „Божур“, да ће по сваку цену, па и по цену проливања српске крви, спречити окупљање присталица СПО. Активисти СПС су данима пре Сабора путем средстава информисања и обилазних школе, предузећа и станове — отворено претили да ће се горко кајати свако ко се усуди да присуствује Сабору СПО.

Господин Богдан Кеџман и његови „пастарани“ из друштва „Божур“ (слободно се могу назвати друштво за иселјавање Срба са Косова), су, и без дозволе полиције, за сат времена пре почетка Сабора, на истом месту заказали скуп на коме су наводно требали да „прославе“ доношење новог Устава Србије. Донекле је разумљиво да људи славе нешто о чему немају представу, али је у најмању руку необично да се доно-

шење новог Устава, па ма какав он био прославља псовањем, гађањем камењем и физичким насртајима на припаднике других странака. управо то су радили српски „кеџмани“ („нетмени“) приведени са читавог Косова, а опет их је било не више од 500. Невесели да служе интересима оних којима не лежи на срцу јединство српског народа, ти људи су стварали паклену галаму и вероватно да нису чули ни сами себе, а намоли председника СПО, Вука Драшковића, који им се обратио као браћи.

„Контрамитингаши“ су се за време трајања Сабора понашали све агресивније, а посебно је предачко Богдан Кеџман, који је тражио од милиције да пусте „његове људе“ на бину, пратећи при томе милиционери који то нису дозволили да ће их он „отпустити“ са посла. Председник друштва „Божур“ је за све време обраћања Вука Драшковића и Милана Комненића ружно гестикულიрао, тукао се са новинарима, тражио да се погне на бину, камењем гађао говорнице и потезао пиштољ пратећи убиством.

Бројни Косовци су сведочили овом репортеру да су учесници „прославе доношења Устава“ бесплатно довожени аутобусима „Електропривреде Косова“, предузећа познатог по томе да запослени у њему већ три месеца нису добили плату. Једна од првих одлука новог директора ЖТО Србије Миломира Минића је и та да се бесплатно превезу возовима сви чланови СПС са Косова који су добили задатак да спрече скуп СПО.

Планирани обрачун: на слици лево, присталице СПС, десно — СПО

Љубиша Голубовић из Крагујевца нам је изјавио, а то су потврдили и многи други очевици, да су Сабору присуствовали и робијаши из затвора у Призрену. Господин Голубовић каже да је чуо када је милиционер пришао затворенику Николи Петровићу, са којим је г. Голубовић пре тога разговарао, и ухвативши га за врат рекао: „Хајде, улази у аутобус, завршили смо оно због чега смо данас дошли овде!“ Аутобус „Косово-транс“ је био пун затвореника и на предњим и задњим вратима је стајао по један милиционер.

И док су се тзв. социјалисти, међу којима су били и ови робијаши, али и Шиптари, ученици из Истока, Пећи и других места довозили организовано са часова, припадници СПО су се за све време трајања скупа понашали крајње достојанствено. Чланови „странке пробужене отаџбине“ су мирно стајали десно од позорнице, на оном истом крилу које је пре шест векова предводио Милош Обилић. СПО-овци су доказали на најверљивији могући начин да партнера за српско-српска каменовања и линчовања СПС никада неће наћи у СПО-у. И овога пута припадници најбројније странке у српском народу су поступили по Христовој заповести: „Ко тебе каменом, ти њега хлебом“.

Морамо посебно истаћи изузетно коректно понашање милиционара који су предузели све да не дође до окршаја припадника две странке. Да нису крајње савесно обавили свој задатак Косовом би сигурно летеле српске главе. Људи у униформама често нису крили своје симпатије према СПО. Показивали су три прста и тражили да им дамо страначка обележја поздрављајући нас са нескривеним симпатијама.

Дочекан на једној страни врећањем, отвореним претњама и каменицама, а на другој узвицима одушевљења и аплаузима „до неба“, Вук Драшковић је у говору за незаборав рекао:

„Браћо, Покажимо нашим непријатељима да ов-

де данас постоји само једно тело, једна душа. Зар да ликује Туђман данас, једна нам мајка? Зар да ликује Тирана, да ово Срби раде против Срба?“

Слушајте ме присталице СПО! Нз сваку провокацију одговорите на коленима — скривених руку. Свако ко данас овде буде увесељавао Загреб и Тирану биће искључен из Покрета.

„Никад више“, поновио је Драшковић мото Српског покрета обнове, „у име ма које идеје, заставе, идеологија или човека — Србин не сме дићи руку на Србина! Никада!“

„Не постоје политичке странке да би се Срби између себе мрзели и свађали“, рекао је даље Вук Драшковић, очигледно алудирајући на понашање припадника СПС, који су више личили на припаднике терористичке, него ли политичке организације.

„Неко покушава да баца зло семе раздора у српски народ“, додао је Драшковић.

А ко? — Очигледан одговор је одмах у виду камените стигао са левог крила и погодио Косту Булатовића, Косовополца и буревесника српског бунта на Косову.

На то је Вук одговорио:

„Удрите камењем слободно, нећемо се помаћи!“

Апелујући у наставку говора на свесрпско јединство, председник СПО је казао:

„Једина странка на овом Косову пољу је Србија. И ја вас молим скандирајте: Србија, Србија! Партије морају бити организације патриота које се такмиче за добробит Србије, као „Звезда“, „Партизан“ који се витешки надмећу на спортском пољу, а најбољи иду у репрезентацију Србије.“

Док је Вук изговарао те речи „социјалисти“ су све озбиљније насртали на чуваре реда, не либећи се чак и физичких обрачуна са њима.

Чланови СПО су за то време стајали мирно и свечано као у цркви на богослужењу. Хришћанска вера и српска традиција нису им дозволили да поступе друкчије.

Након Вука са говорнице се обратио г. Милан Комненић, који није говорио као председник ИО СПО, већ као српски песник. Рекао је да се обраћа народу песмом која је једнако намењена и левом и десном крилу. Затим је казивао потресну, антологијску песму „Изгон“, која је постала чимна српском страдању на Косову. Док је Комненић говорио у очима многих прави српских

патриота заискриле су сузе, можда туге, можда кајања, можда зебње...

Милан Комненић је завршио говор реченицом:

„Живели браћо Срби, свих политичких уверења!“

Затим се на говорницу попео друг Момчило Трајковић, потпредседник Извршног већа Србије, који је окупљенима честитао нови октроисани Устав, Устав који има све шансе да постане један од оних са најкраћим трајањем. Он је у свом говору неколико пута узвикивао: „Живело српско руководство“ — аероватно забравивши да постоји и српски народ. Њега су присталице СПО саслушале без ометања.

Сабор је завршен говором Вука Драшковића:

„Ја овде не видим две стране. Ја овде видим један народ, једно тело, једну муку и опет бацам проклетство на оног ко дели народ. Њему ће судити српски народ и српска историја. Ко је да је — проклет био!“

Ми то нисмо, ми вас све волимо. Живео јединствени српски народ и демократска, вишестраначка Србија!“

По завршетку Сабора представници СПО су се, окружени бројним присталицама упутили на манастиру Грачаница, где су у манастирском конаку веома срдечно дочекани од свештенства. Челници и чланови СПО су посетили и споменик косовским јунацима на Гази-местану.

Уместо закључка, на крају боравка СПО на Косову и Метохији, замолили смо председника странке г. Вука Драшковића да прокоментарише догађаје у Косову Пољу.

— Опет проклето лево крило, рекао је. Опет отказује лево крило српског народа. Опет је то издајничко крило.

— Колико је Срба данас на том крилу?

Мало, али мало их је било и 1941. али ево учинише зло јер немају части, немају одговорности, јер их покреће мржња. Они су данас били спремни да пропе крв ради једне слике и ради нечије таштине која је и све ово и гурула.

— Како коментарише понашање присталица СПО?

— Ја сам био спреман, и не само ја, него и цело чланство, буквално да пузимо по прашини, само да не дође до братоубијања. Ми данас и нисмо били странка.

Ми смо били српска црква.

Александар ЧОТРИЋ

Нуђен и бесплатан превоз: позив грађанима да дођу на „контрамитинг“ у Косовом пољу

ПОДСЕЋАЊА

решења у времену када је марксистичка мисао била изложена притисцима како догматског духа на једној страни тако и ревизије на другој.

Зато је он марксистичку теорију, која је била његова идеологија, примењујући народноослободилачког рата.

Титово одлучно одбијање да поклекне пред фашизмом и да се покори застрашујућој Хитлеровој војсци било је довољно да га уведе у светску галерију предводника народних устанака и социјалистичких револуција. Али је Тито имао политичку интуицију, личну снагу и мисаону одважност, да достојанствено и одлучно даље настави револуционарни пут за који се на самом почетку определио. То његово достојанствено и одлучно „не“ понижењу, неправди, свему што није било у интересу његовог народа — Тито ће изговорити касније још једанпут и запамтиће га заувек његов народ, читав свет. Он је пред готово констернираним светским јавним мњењем изрекао „не“ Стаљиновом хегемонистичком и моћном диктату, његовом покушају негирања идентитета Југославије, укидања њене независности и њеног самосталног пута у социјализам. И тада, али и много пута доцније, храбро се одупирао свима који су намеравали да с дневног реда револуције и слободе уклоне лењински принципи права народа на самоопредељење. И то „не“ је изречено у тренутку када је већина других била уплашена и спремна да подлегне хегемонизму и спољашњем притиску. Супроставља се јавно и одлучно стаљинистичком деспотизму у часу када се овај осећао неприкосновеним. Тито је под крај-

ности различитих путева развоја социјализма, залагање за мир, за равноправну и достојанствену сарадњу међу народима и државама, дијалектичност и мудрост са којом је повезивао теоријско и практично — данас су основ за даљи развој нашег друштва.

Тито је носио у себи дубоко и снажно осећање енергије, сигурности и оптимизма. Ове његове особине имале су друштвени, политички, готово историјски значај у чињеници да оне нису красиле само Тита човека већ исто тако Тита ратника, политичара, револуционара. Зато је и могао да у своје време стоји на челу револуције и зато је ту револуцију могао и да добије.

Није се плашио битака, сукоба, непријатеља, ризика. Није се плашио ни да изгуби иако је ишао у сваку битку да би је добио, можда зато што је дубоко у себи био уверен да се бори за праву, велику ствар, за највећу идеју свога доба и да ће та идеја победити с њим или са неким другим касније, али победити — сигурно.

Те његове особине испољене у најтежким историјским тренуцима наше револуције морале би данас да кале срце генерације којој није лако, али која треба да зна да живот и будућност припадају поштеним и храбрим људима, и да за своје идеале треба да се боре одлучно и бескомпромисно...

Тито је, дакле, најпре допринео да се од Комунистичке партије Југославије створи снажна, јединствена и ефикасна авангарда, био на челу устанка народа Југославије када се земља већ увелико нашла у фашистичком жрвњу и када је посејана мржња почела да даје застрашујући крваве плодове, и учинио нешто по чему је постао узор свим народима који су тежили слободи и правди: он је снагом свог заиста визионарског генија, у условима већ постојеће оружане борбе, успео да обједини ослобођене земље од окупатора, односно национално ослобођење с класним ослобођењем и социјалистичком револуцијом, дајући тако народноослободилачком рату димензију револуције и револуцији димензије ње неравноправним условима не само одбранио достојанство, интегритет и независност Југославије него и хумане шансе социјалистичког идеала...

Припремајући и остварујући револуцију, Тито је показао да су му страни теоријски шаблони и духовни догматизам. Као човек који је у свим приликама имао храбрости да буде самосвојан и слободан, Тито је успео да развије социјалистичку праксу и да обогати марксистичку теорију уносећи нове идеје и нова

слободан
милошевић

О ЛИКУ И ДЕЛУ ЈОСИПА БРОЗА ТИТА

(Из реферата на свечаној седници
ЦК СК Србије, 23. септембра 1987)

Другарице и другови,
Данас обележавамо педесетогодишњицу доласка друга Тита на чело наше Партије, као и значај доприноса његових схватања и његовог дела југословенском друштву. Тиме изражавамо поштовање за оно што је друг Тито у свом дугом и плодном револуционарном животу учинио за Партију, Савез комуниста и наш народ али у исти мах изражавамо и своју одлучност да очувамо и стваралачки развијемо његово дело.

Титова стваралачка мисао и његово револуционарно дело успостављају и данас као и некада раније, мостове разумевања међу генерацијама, међу људима, међу народима и представљају трајну инспирацију новим поколењима у борби за социјалистичко самоуправљање, свима који настављају непрекидни ток револуције.

Његов богати животни и револуционарни пут не само да је ушао у историју већ је постао сама историја, његово дело не припада прошлости, као што је уосталом одувек и било када су у питању велики људи, њихова мисао и њихово дело.

Титов смисао за разумевање историјских и друштвених процеса, његово схватање бића радничке класе и њене историјске улоге у еманципацији човека и рада, његово уверење у неопходност класне борбе, његово инсистирање на уважавању посебности у оквиру међународног радничког покрета, и на нуж-

РЕФЕРАТ
СЛОБОДАНА
МИЛОШЕВИЋА
ПРЕДСЕДНИКА
ПРЕДСЕДНИШТЕВА
ЦК СК СРБИЈЕ

1937
1987

у стварном животу, стално преиспитивао, али и допуњавао, развијао. Оно што су време и живот захтевали да им се прилагоди, није се могло избећи, а није ни било потребно.

Тито је марксизам схватио као мисао револуције, као теорију засновану на искуству радничког покрета и класне борбе, али је читаво време знао и то да ниједна, па чак ни ова теорија нема све одговоре и решења на сложеност стварности и политичког живота.

Овај Титов став дошао је до изражаја његовим доприносом концепцији Партије која се ослободила секташтва и формирала као авангарда не само радничке класе већ и свих радних људи. Он је схватио и доказивао да политичка партија радничке класе, у конкретним условима национално сложеног и социјално хе-

терогеног југословенског друштва, може да постане водећа снага у борби против класног непријатеља и у социјалистичкој револуцији само ако је спремна и способна да гради мостове према свима који су одбијали да у стварном капиталистичком и капитулантском друштву животаре без значајне социјалне, политичке и националне перспективе...

У том контексту треба разумети Титову спремност и одлучност за идеју самоуправљања, за њену реализацију. Он се супротставио дотадашњем концепту и дотадашњој пракси социјализма у тренутку када је наша земља била изложена огромним економским и политичким тешкоћама и притисцима. Чинило се да је то било време у коме се треба борити за голи живот, а не за нови пројекат социјализма. Међутим, врло брзо се показало да без новог таквог пројекта социјализма тешко да би се, у ондашњим условима, и голи живот сачувао.

Касније ће идеја самоуправљања из Титове земље кренути на свој пут планетом. Друштво у коме сви људи управља-

ју својим радом и животом постало је идеал и циљ свих потлачених класа, народа и људи на свету...

Основна Титова схватања о нужности борбе радничке класе и о националној равноправности, о социјалистичком самоуправљању као нашем систему, о братству и јединству народа и народности, о Југославији као заједничкој домовини свих југословенских народа и народности, о несврстаној спољној политици Југославије су наша темељна опредељења. Није проблем југословенског друштва данас у томе што та опредељења нису добра, већ што се та опредељења остварују слабо или никако. А слабо, споро или тешко остварење неког друштвеног пројекта и програма не значи увек да су идеја или програм неосстварљиви, већ често да они који раде на њиховој реализацији не чине то добро. Зато је неопходно променити и преиспитати и нека средстава и неке механизме, а и неке људе, да бисмо опредељења и идеале револуције остварили, односно наставили тамо где нас је на револуционарном путу зауставила криза...

ВУК ДРАШКОВИЋ

ГДЕ СМО БИЛИ ПРЕ ПЕТ ГОДИНА

У паклу Косова Поља, 29. септембра, док у ме присталице Социјалистичке партије Србије, помамно виђајући страначком петокраком и фотографијама председника те партије господина Слободана Милошевића, гађали каменицама и псовали, док је живи зид полиције једва задржавао те људе, те Србе, ту нашу браћу, да не почине линч над браћом, над Србима нешто другачијих политичких уверења, до мене је допирало једно, најчешће понављано, питање: **ГДЕ СИ БИО, ИЗДАЈНИЧЕ, ПРЕ ПЕТ ГОДИНА?**

Ћутао сам, да их не бих подјарене још више подјарио. Ћутао сам, јер зацелути од мржње нису могли ни да чују ни да разумеју. А желео сам да одговорим: **ПРЕ ПЕТ ГОДИНА, ЈА САМ И ОД СЛОБЕ БРАНИО СРБЕ КОСОВА И МЕТОХИЈЕ!**

Желео сам да их подсетим на петицију 2014 Срба, упућену партијском врху Србије у јесен 1985, у којој су преклињали за помоћ, за спас. Да ли знају — желео сам да их припитам — шта је о том њиховом вапају рекао друг Слободан Милошевић? Да ли су у рукама икада имали стенограм са седнице Председништва ЦК СК Србије, од 25. децембра 1985, када је Петиција 2014 разматрана? Друг Милошевић је рекао:

„... Ми смо се овде суочили са једним драстичним примером политике злоупотребе великих проблема који стварно постоје, да би се манипулисало људима

и да би се разбуктавао национализам... Није реч о спонтаном, већ о једном пажљиво припреманом непријатељском деловању... Било је идеја и покушаја да се од Косова Поља са везама које су се тражиле у Београду праве нереди и у Београду...”

Желео сам да их подсетим да је Коста Булатовић, главни организатор те петиције, ускоро ухапшен и да је требало да и ја будем ухапшен, јер сам јавно манифестовао подршку Србима Косова и Метохије и презир према њиховим тамничарима.

„... Да ли је” — питао сам на једном протестном скупу у Београду — „хапшењем Косте Булатовића уклоњено сазнање да је један цео народ, српски народ на Косову и Метохији, изложен организованом терору који над њим спроводе и суседи Арнаути и власти у тој само формално српској покрајини. Да ли је уклоњено сазнање да ће, по ко зна који пут већ, речима и обећањима утешени и умирени косовски Срби, и даље, морати да трпе најбруталније и најпримитивније изливе мржње и фашизма и да наставе своју Голготу под двоглавим орловима и заставама једне туђе државе?!”

Звиждале су каменице око моје главе и проламали се узвици Богдана Кеџмана, члана Главног одбора Социјалистичке партије Србије, да ме руља прегаци и закоље, а ја сам желео да им, тако спремним да ме раставе од живота, поручим:

„Добри људи, браћо, не обожавајте никад никога. Не верујте слепо и безус-

ловно ни господину Милошевићу ни господину Драшковићу... никоме, никоме. Верујте само себи, својој муци, истини...”

Далеко од тога да поричем косовски преображај господина Милошевића који је уследио касније. Кажу да се само камен не мења, а можда ни то није истина. И ја сам, у младости, подлегао био вирусу бољшевизма и сада грех испаштам, окајавам.

Непоречица је, ипак, чињеница да је огромна већина захтева из Петиције 2014 Срба Косова и Метохије остала, све до данас, неиспуњена. Може се, чак, рећи и да је положај нашег народа на тој светој земљи гори него пре пола деценије.

А чињеница је и то да су сви првоборци српског устанка на Косову и Метохији, од пре пет година, данас у немилости врха владајуће Социјалистичке партије Србије. Зашто? У милости врха те исте партије су Кеџмани, Грујићи, Шћепановићи, Трајковићи... људи који су, пре пола деценије, служили уз скуте шиптарским окупаторима и који су, 29. септембра 1990, организовали каменовање Срба на Косову Пољу!

Тада сам им рекао: „Не знате, браћо, шта радите и ја вам опраштам”. То и сада понављам.

И још нешто. Свуда говорим да између јучерашњих поклица „Живео друг Тито” и данашњих поклица „Живео Слоба” или „Живео Вук” нема суштинске разлике: то је иста мелодија исте несреће!

**МИЛЕНКО РАДИЋ, ГЕНЕРАЛНИ
СЕКРЕТАР НАРОДНЕ
РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ**

ОПОЗИЦИЈА

КО ЋЕ СЕ ВОЗИТИ ПЛАВИМ ВОЗОМ?

Првак српских радикала, познат по свом оштром језику, не верује претерано у успех безброј кривичних пријава против садашње власти у Србији. У недостатку правне државе, судско одуговлачење је најбољи метод против ружне истине.

Међутим, господину Радићу уопште неће сметати неколико задатака за размисљање:

Зашто СДК Србије није добила никакву судску одлуку која би потврдила да је Социјалистичка партија Србије наследила имовину бивших комуниста?

Да ли је Зајам за препород Србије кога ће грађани враћати уз огромне камате заправо цена српског социјалног мира?

Због чега се из савезног буџета нескврстанима даје преко 3 милиона долара, а за сузбијање малигних обољења — 600 долара?!

Господин Радић сматра да је у овом тренутку то сасвим довољно.

Један од најчешћих приговора које је власт упућивала опозицији односио се на њено недовољно коришћење могућности деловања кроз институције система. При том се, наравно, заборављало да те институције не функционишу по многим основама. Да је то заиста тако, потврђује седмомесечна упорна борба адвоката Миленка Радића, генералног секретара Народне

радикалне странке да путем представки упућених на различите адресе у Републици и Федерацији властодржце коначно „приведе к познавању права“, како је то давно рекао Његош. Та дуготрајна и упорна борба за успостављање владавине права није до сада резултирала неком судски потврђеном одлуком, али је и само указивање да се испод идеолошке глазури врши грубо кршење закона било довољно да узнемири све директне и индиректне кривце.

Тако је опозиција, схваћена као вечно будна контрола власти, почела да делује...

„Прву представку коју сам саставио посветио сам проблему просторија неопходних за рад новоформираних странака“, каже господин Радић. „Упутио сам је 27. фебруара на адресе Скупштине града Београда, Скупштине Србије, и општине Стари град. Одговори који су ми стигли после више од месец дана били су више него поразни: Скупштина Београда ми је одговорила да не располаже никаквим слободним просторијама, а Скупштина Србије ми је отписала да се они не баве издавањем просторија. С обзиром да сам њавке одговоре и очекивао, наведену представку сам послао и председнику Милошевићу, нагласивши да се надам да ће он снагом свог политичког положаја и личног ауторитета учинити да се овај проблем на задовољавајући начин разреши.“

Међутим, господин Милошевић није нашао за сходно чак ни да одговори на мој допис.

Наредних месеци сам се искрено надао да ће неко на републичком или савезном нивоу покренути питање стварања основних претпоставки за деловање нових партија, што би свакако обухватало и

ОПОЗИЦИЈА

питање пословног простора. Уместо тога, 12. маја сам у „Политици“ пронашао вест да се у закуп издату просторије у згради друштвено-политичких организација која се налази на Новом Београду. То ме је понукало да се већ сутрадан обратим писмом Централном комитету Савеза комуниста Југославије. Упозорио сам их на чињеницу да се финансирање рада ДПО врши из буџета федерације, и то сумом која износи 162.791.000 долара за ову годину. Навео сам да је потпуно незаконито да ДПО располажу добрима која, с обзиром на начин финансирања, припадају свим пореским обвезницима, грађанима Југославије.

О оваквој злоупотреби сам писмом обавестио и Савезно извршно веће, и указао да би се хитном интервенцијом оваква противзаконита радња морала спречити.

Међутим, као што знате, одређена површина пословног простора зграде ДПО на Новом Београду ипак је дата у закуп, чиме је свесно почињена противзаконита радња.

Навели сте суму намењену финансирању друштвено-политичких организација на савезном нивоу. Колико се за такву делатност у Србији издваја из буџета?

Одговорићу вам апсолутно прецизно: за активност друштвено-политичких организација из буџета Србије је за ову годину предвиђено 4.452.067 долара. Само у Београду, за ову намену се издваја 1.199.723 долара! Занимљиво је питање, шта се под појмом друштвено-политичка организација подразумева? Ако је ово правна држава, онда би то морале бити само оне организације које су уписане у регистар након 27. јула ове године, од када је у Србији на снази Закон о политичким организацијама. Међутим, власт не хаје за право.

Као што је познато, у Србији још увек делују нерегистроване странке под именом Савез комуниста и Социјалистички савез радног народа. Штавише, иако формално не постоје, сасвим неометано узурпирају велики пословни простор.

Зато сам се 31. августа и обратио ГСУП-у Београда, обавестивши их да ми је познато како се просторије на Студентском тргу 15, у Париској улици 13, на Булевару Лењина 6 и да не набрајам даље користе од неовлашћених лица. Јер, у њима раде нерегистроване, па самим тим и нелегалне политичке организације. Сматрао сам да Народна радикална странка, у чије име наступам, као и све друге новоформиране странке, имају апсолутно права на коришћење тог простора. То ме је и мотивисало да просторију за једну од конференција за штампу Народне радикалне странке тражим управо од Градског комитета Савеза комуниста. Одговорили су нам да је тако нешто потпуно неизводљиво. Чак сам стекао утисак да су запрепаштени нашом дрскошћу да тако нешто тражимо.

Епилог вам је вероватно познат — конференцију за штампу смо морали да одржимо испред зграде Градског комитета.

НОВАЦ ЗА НЕПОСТОЈЕЋЕ ПАРТИЈЕ

Претпостављам да им нисте остали дужни?

Наравно. Сада ми је био циљ да разобличим њихове махинације у сфери финансијског пословања. Зато сам се 4. септембра обратио писмом Служби друштвеног књиговодства СР Србије, тј. контролном одељењу њихове београдске централе. У писму кажем:

„Формирањем Социјалистичке партије Србије спајањем Савеза комуниста Србије и Социјалистичког савеза радног народа Србије, ове две партије су престале да постоје. Народна радикална странка располаже информацијом да ове две угашене партије нису угасиле и своје рачуне, и да настављају коришћење средстава из буџета Србије, Београда и општина. С обзиром да је пословање преко рачуна јавно и да подлеже контроли, захтевамо да се изврши контрола пословања свих рачуна СК и ССРН од 1. јануара 1990. до 27. јула, и посебно од 27. јула 1990. године до данас.“

„За активност друштвено-политичких организација из буџета Србије је за ову годину предвиђено 4.452.067 долара. Само у Београду, за ову намену се издваја 1.199.723 долара! Занимљиво је питање, шта се под појмом друштвено-политичка организација подразумева? Ако је ово правна држава, онда би то морале бити само оне организације које су уписане у регистар након 27. јула ове године, од када је у Србији на снази Закон о странкама. Међутим, власт не хаје за право“.

Овај захтев сам мотивисао чињеницом да би било сасвим нормално да се наведени рачуни блокирају и да се сва средства која ове две организације поседују заплене, како би се спречиле даље злоупотребе.

Пошто до 17. септембра нисам добио никакав одговор из Службе друштвеног књиговодства, послао сам на њихову адресу још један допис, заправо информацију да је следећа конференција за штампу Народне радикалне странке заказана за 24. септембар и то — у њиховим просторијама! Сматрао сам да би то била идеална прилика да неко од одговорних каже коју реч о стању финансија у нашој Републици. Верујем да би јавност интересовало да нешто чује и о средствима Зајма за привредни препород Србије: колико је новца прикупљено, где је инвестиран, шта је са до сада нераспоређеним средствима. Постоје индикације да се тим новцем плаћа социјални мир у Србији. С обзиром да ће та средства грађани враћати уз немале камате, мора им се рећи шта се са тим новцем ради.

Верујем да је најважна конференција за штампу убрзала састављање одговора на ваше писмо од 4. септембра?

Тачно. Већ 18. септембра сам добио писмо из СДК за Србију (сектор контроле) потписано од стране помоћника генералног директора, господина Илије Петровића. У писму се констатује да све друштвено-политичке организације, (иако фактички непостојеће) имају и даље своје жиро-рачуна преко којих остварују приходе и врше располагање својим средствима.

Поред тога, у овом писму се наводи да надлежни органи поменутих ДПО до сада нису доставили Служби друштвеног књиговодства никакову одлуку о престанку рада, нити захтев за гашење жиро-рачуна, што су иначе били дужни да учине у складу са Законом о политичком организацијама. СДК Србије такође није добила никакву судску одлуку која би потврдила да је Социјалистичка партија Србије правопријемник (правни следбеник, настављач) имовинских права и обавеза СК и ССРН.

На крају писма стоји да правни положај и пословање друштвено-политичких организација нису уређени ни савезним ни републичким законима, и да ДПО никада нису извршиле регистрацију код суда или другог надлежног органа. Значи, никада нису легализовале свој рад!

НЕОПХОДАН ЈЕ ДЕОБНИ БИЛАНС

Малочас сте рекли да је СПС на извршан начин правопријемник имовинских права и обавеза СК и ССРН. Да ли то значи да је СПС и наследник целокупне имовине ових двеју организација?

Е, не значи. Они јесу правни следбеници самим тим што су настали спајањем две политичке организације које сте поменули. Али, тек треба утврдити да ли они могу да користе ту имовину. Јер, и Савез комуниста и Социјалистички савез су се годинама финансирани из буџета, а у буџету није разграничено којој друштвено-политичкој организацији припада који део тог колача. Само се каже да су та средства намењена за финансирање рада ДПО. Зато би било једино исправно да су у овој ситуацији састану све регистроване политичке организације и направе некакав, условно речено, деобни биланс. Такође, треба сачинити договор како надаље вршити деобу буџетских средстава.

Али, аладајућа партија често потенне аргумент да већина њених средстава потиче из чланарине?

Да, али се они такође хвале и податком да у садашњој Социјалистичкој партији Србије има много чланова који раније нису припадали Савезу комуниста Србије. Зар ти комунисти који се нису учланили у СПС немају право на повраћај средстава која су током година, на име чланарине, уплаћивали једној другој партији? То се може и на суду добити.

Да ли сте ви лично покушали да сазнате ко је формално власник пословног простора који користе друштвено-политичке организације?

Извршио сам проверу код надлежног суда, и установио да се кућа у Париској улици 13 сматра друштвеном својином и да нема укњиженог корисника. Зграда на Студентском тргу 15 има укњиженог поседника на непокретности — то је град Београд. На неки волшебан начин, ови објекти су постали власништво друштвено-политичких организација.

У последње време се такве волшебно све чешће догађају — дешава се да Скупштине општине готово преко ноћи поклањају друштвено-политичким организацијама зграде које су власништво општина.

КОЛИКО НАС КОШТА ДРЖАВА

Дакле, социјалисти, баш као и у време када су себе називали комунистима, не поштују ни законе које су сами донели?

Навешћу још нешто у прилог потврде ваше тезе. Као што вам је познато, Законом о политичким организацијама изричито је забрањено организовање и деловање по радном принципу. Међутим, сведоци смо да се Социјалистичка партија без пардона промовише у многим радним колективима. Лично сам телефоном позвао већи број руководићких људи у предузећима у којима је промовисана СПС. Питао сам их да ли би Народна радикална странка, или било која друга партија, могла да пред њиховим радницима изложи свој програм. Одговорили су ми да тако нешто не долази у обзир.

Нормално, поднео сам кривичну пријаву Округном јавном тужилаштву (5. септембра ове године) због тога што СПС нарушава забрану организовања и деловања по радном принципу.

Једну кривичну пријаву сам поднео и републичком јавном тужилаштву (26. септембра) а исту сам допунио три дана касније, када је Српски покрет обнове на бруталан начин био онемогућен да у Косову Пољу промовише програм своје странке. (Текст кривичне пријаве приложен је уз овај интервју — прим. аут.). У тој кривичној пријави тражио сам да се забрани рад Социјалистичке партије Србије. После оног у Косову Пољу, то би се догодило у свакој правној држави. Штавише, био би смењен и министар унутрашњих послова, који је одговоран да обезбеди услове за промоцију сваке регистроване странке.

Вратимо се на тренутак раширеној појави злоупотребе и несавесног располагања буџетским средствима. Како то изгледа на савезном нивоу?

Претпостављам да ће за ваше читаоце бити занимљиво да прочитају шта бива са њиховим тешко зарађеним новцем који се одлива на име савезног буџета. Ту овако стоје ствари: у овој години, за одржавање репрезентативних објеката савезног ранга (између осталог, трошкови одржавања виле на Брионима, трошкови организовања посета репрезентативним објектима) предвиђено је да се потроши 4.567.641 долар. За пружање за потребе репрезентације савезних органа на располагању је у овој години 3.750.883 долара. За покриће повластица које у путничком саобраћају уживају лица запослена у савезним органима, издваја се 355.416 долара. Сервис за пружање услуга радницима запосленим у савезним органима коштаће ове године наше друштво 3.750.883 долара.

Да је Тито вечит, казује и податак да се још увек одржава његов Плави воз, а то ће само ове године бити плаћено целих 143.000 долара. Иначе, за одржавање Меморијалног центра Ј.Б. Тито предвиђено је 2.112.933 долара.

У афрички Фонд за развој смо ове године уплатили 23.016 долара, а наш члански улог у афричкој банци за развој износи 626.300 долара. Несврстаној браћи ће се ове године из савезног буџета дати 3.115.000 долара.

Остане ли после толико расипништва и неки долар за паметније намене?

Како да не! За сузбијање и превенцију малигних обољења савезна каса ће ове године извојити 600 (шесто) долара.

За трошкове образовања и васпитања деце југословенских грађана у иностранству обезбеђен је 891 долар. Поређења ради, за школовање новинара из несврстаних земаља издваја се три пута више.

Комисија за рад са омладином на привременом раду у иностранству добила је ове године на располагање 1.200 долара из федералне касе.

Да ли сте размишљали да на ТВ дуел изазовете неког од представника извршних или надзорних органа Републике и Федерације, који би том приликом покушали да објасне критеријуме за деобу буџета?

За сада нико није показао спремност да у ТВ дуелу правно заступа ову неправну државу. То је сасвим разумљиво ако се има у виду да су подаци које сам сада навео само врх леденог брега незаконитости и злоупотреба.

Републичком јавном тужилаштву сам 29. септембра поднео кривичну пријаву у вези с бруталним онемогућавањем странке Српски покрет обнове да у Косову Пољу промовише свој програм. У тој пријави сам тражио да се забрани рад Социјалистичке партије Србије. После оног у Косову Пољу, то би се догодило у свакој правној држави.

ОПОЗИЦИЈА

Иначе, јако бих волео да се пред ТВ камерама у директном програму сретнем са Станком Радмиливићем. Имао бих много тога да га приупитам...

С обзиром да тврдите како имате доказе о многим незаконитим радњама, какви су изгледи да то и на суду докажете?

Верујте, изгледи да до суђења дође су минимални. Разлог је једноставан — надлежни органи којима сам у више наврата подносио кривичне пријаве, могу да никад не узму те случајеве у разматрање. Закон их не обавезује ни на какав временски рок.

Какав би онда могао бити крајњи домет акција које континуирано спроводите већ седам месеци?

За сада, довољно је да јавност буде наведена да размишља о једном аспекту незаконитости о којем се за дугих година једнопартијског монопола упорно ћутало. Друго, ова садашња власт много тога не би урадила да није било конструктивног притиска од стране опозиције. Већ сада је уочљива поларизација снага у врховима републичке власти: то се јасно видело и на примеру забране „Српске речи“ — два суда су донела ослобађајућу пресуду, а онда је посегнуто за инструментом ванредног правног лека, који извршење судске одлуке одлаже до даљњег. Дакле, догматске снаге су поново посегле за провереном тактиком одуговлачења, што се до сада увек показивало као добар метод опструкције демократизације и деловања правне државе.

Чини се да опозиција у последње време успева да се избори за колико-толико равноправан положај у политичкој утакмици?

То што ће нам они спорадично давати простор у медијима не значи никакву равноправност. Тек када их сведемо да послују као и ми, без узурпације друштвеног новца из буџета, може се говорити о равноправности. А тада, дубоко сам уверен, њихови изгледи да добију на изборима би били сведени на минимум.

Иван КАТИЋ

НАРОДНА РАДИКАЛНА СТРАНКА

Београд, М. Бирјузова 13

Тел./Факс: 011/631 850, Телх: 71246 АДМИРА

Београд, 29.09.90.

ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО СРБИЈЕ

Немањина 22 — 26

11040 Београд

Предмет:

Предлог за покретање поступка

У складу са чланом, 12. Закона о политичким организацијама (Сл.гл.СРС, бр. 37/90), а на основу захтева чланова више регистрованих странака: НРС, СПО, ДС, ДФ, неопходно је да покренете поступак код Врховног суда Србије ради ЗАБРАНЕ рада Социјалистичке партије Србије — СПС и БРСАЈА СПС из Регистра политичких организација, а из следећих разлога:

1. СПС стице средства на начин који је супротан прописима (средства из буџета општина, Београда и Србије која се уплаћују на рачуне свих организационих облика СК и ССРН).

2. Као прави следбеник СК и ССРН, СПС до данас није поднео захтев да се угасе жиро и други рачуни свих организационих облика СК и ССРН, а такође бесправно користи другу непокретну и покретну имовину.

3. И поред тога што је Законом о политичком организовању забрањено организовање на радном принципу, СПС наступа у радним организацијама, врши притисак и уцену директора и радника у циљу насилног уклањавања у СПС. На тај начин уноси раздор у радне организације ометајући процес производње што кулминира бојкотованим куповине робе и коришћења услуга тих организација од стране чланова других странака.

4. СПС онемогућава другим странкама да остварују своја уставна права и права из Закона о политичким организацијама, на тај начин што омета скупове других странака (данас, 29.09.1990. онемогућено је одржавање јавног скупа СПО у Косову Пољу од стране више хиљада чланова СПС које је предводио члан Главног одбора СПС Богдан КЕЦМАН који је уз претњу пиштољем позивао чланове СПС на обрачун са члановима СПО).

Надам се да ћете без одлагања поступити по овом предлогу и предлогу који Вам је достављен 26.09.1990. о чему наведене странке очекују да добију одговор.

С поштовањем,

Адв. Миленко РАДИЋ,

ГДЕ ЈЕ ПРИЈАТЕЉ А ГДЕ ДУШМАНИН

На иницијативу Српског покрета обнове о потреби усвајања Декларације о заштити нације и доношења Српског националног програма 17. септембра 1990, у просторијама Удружења књижевника Србије састали су се представници Српске православне цркве, Удружења књижевника Србије, Удружења „Солидарност“, Народне радикалне странке, Народне странке, Либералне странке, Демократског форума, Српског покрета обнове и чланови независних интелектуалаца Веселин Ђуретић и Василије Крстић.

На састанку коме се нису одазвали сви позвани одлучено је да се на идући састанак позову представници свих политичких партија српског народа, осим Социјалистичке партије Србије, и то због категоричког одбијања социјалиста да учествују заједно са осталим странкама у изради Српског националног програма.

Скуп је отворио Вук Драшковић, председник СПО и у свом обраћању објаснио због чега је предложио његово одржавање.

НИСМО РАЧУНАЛИ НА ПОЛИТИЧКИ ПРОФИТ

„Српски покрет обнове је пре две седмице предложио да се састанемо овде и данас. На адресе Светог синода СПЦ, САНУ, Матице српске, Матице иселјеника, Удружења књижевника Србије и неколико српских политичких странака упућено је писмо које имате и које не бих понављао. Садржи на је та да ми предложимо да се сађемо за једним столом и да удруженој србомржњи која је на сцени, и која је са свих страна уперила пушке у нас, супротставимо јединствени национални модел, да одбрану нације надредимо својим уским страначким интересима.

Тешко је било пронаћи адресе појединих странака. Неке прибављене адресе биле су погрешне, али су ипак писмено, или телефонски, правовремено, или у последњи час, мање-више, сви обавештени. Свих, који су позвани, међутим, данас овде нема. Председник УКС, г. Матија Бећковић, спречио је због раније заказаног свог књижевног наступа у Ни-

Своју неодговорност пред драматичним изазовима историје, своју распојасаност и одвећ комотно држање, жестоко смо у овом веку два пута платили. Излагање Вука Драшковића на скупу у Удружењу књижевника Србије

кшићу, а саму идеју он подржава и поздравља. Демократска странка из Београда, како стоји у писму упућеном на адресу СПО, дели забринутост за садашњи положај српског народа у Југославији, али не жели да седне за исти сто са представницима владајуће странке, тзв. Социјалистичке партије. Српски комунисти су послали писмо у коме тврде, потписао га је Петар Шкундрић, латинцом, и цео текст је написан латинцом — да је од 8. седмице до данас пројектована српска будућност, да ту нема шта да се дода ни одузме. То је, по њима, готов национални програм, и то треба, сматрају они, уважавати. Све што ми, тобоже тражимо, Социјалистичка партија је већ донела и то баш уз помоћ САНУ, УКС и СПЦ.

Судећи по овоме писму, а да не знамо истину и да не знамо где живимо, испало би да је овај данашњи састанак измишљен. Остали који су позвани, а изостали су, ничим нису оправдали изостанак. Коначно, и њима следије право на такав став. Није ово први пут да српски кнезови изнад интереса нације постављају своју таштину и самољубље.

Српски покрет обнове је, како се из писма види, само покретач овог сусрета и за себе није резервисао никакву ексклузивну позицију, или улогу. Ни на какав политички профит нисмо рачунали. Зато смо и предложили да велики посао израде Декларације о заштити нације, као и Српског националног програма поверимо онима који би требало да буду „капа“ свим странкама и свим Србима — нашој Свето-савској цркви, академицима и књижевницима.

О чему, дакле, данас да почнемо разговор?

О томе, чини ми се, да најпре схватимо да српски народ као вишемиллионски људски организам има своје тело и своју душу. Тело српског национала су границе његове државе и о томе, о тим границама морамо да се договоримо и заузмемо јединствени став.

О души, пак у том телу, о државном уређењу Србије нећемо да се договарамо. О томе се одлучује на вишестраначким и слободним изборима.

СРБИ НЕМАЈУ НА КОГА ДА СЕ ОСЛОНЕ

Титоистичка Југославија је, господо, у агонији — пред распадом. Све што је већ пола века расло на антисрпској стратегији, уједињено је против Срба и Србије. Хрвати траже територије до Дрине, Нотора и Земуна. Већ пишу и конфедерални уговор као прву степену на успостављању своје сасвим суверене државе. Чврсто се ослањајући на Хрватску, исламски фундаменталисти у Херцег-Босни омеђују своје „имање“, при чему рачунају на Рашку област, односно Санџак, као да га они зову, и ако им небеске прилике буду наклоњене и на Косово и Метохију и западну Македонију. Још неотрежњени и од србобобије неисцељени Брозови сејмени у православној, вардарској Македонији не разазнају где је брат, а где небрат, где је пријатељ, а где душманин, па и они успостављају некакве територијалне апетите и рачуне Србији. Арнаути проглашавају албанску републику и само чекају, поуздано се зна — „day D“ да крену у рат. Сами не могу и неће, али хоће и планирају да ударе онога момента кад ударе Хрвати са запада, а муџахедини по Босни и Рашкој Хрватима се придруже. Уједињењем Немачке усташка идеја у Хрватској добија крила, и то „поглавник“ Туђман и не крије. За две-три године, судбину Европе одређиваће „германски цин“ и за сада нема у изгледу снаге која ће моћи да му парира. Енглеска је остарела, која се не усуђује да стане испред огледала, већ са сетом разгледа своје девојачке фо-

Српски народ има своје тело и душу: скуп у Удружењу књижевника Србије

тографије. Француска слава је давно зашла, а Русија је у агонији. Зато „поглавник“ Туђман често понавља — Срби немају на кога да се ослоне, сада је настао прави „повијесни тренутак“. Сатанском Брозом и ватиканском стратегијом сталног подривања тзв. „македонског питања“ — Србија се и даље гура у спорове и свађе са Бугарима и Грцима. Нормално је да при оваквом распореду снага дижу главу и мађарски претенденти на српску Војводину. Сви србофобни и србоједни штабови на Балкану, а не само у Југославији уобличи су већ своје националне и верске програме и сви хоће да се почасте српским територијама.

А шта ми радимо?

Где је наш програм? Где је наш одговор?

ДА НЕ ПОНОВИМО ГРЕШКЕ ПРОШЛОСТИ

Своју неодговорност пред драматичним изазовима историје, своју распојасаност и одвећ комотно држање, никло из уверења да смо јачи од свих, јер смо најбројнији на просторима од Беча до Константинопоља, жестоко смо два пута у овом веку платили. Хоћемо ли грешку да поновимо? Хоћемо ли и по трећи пут у овом столећу на судбинско раскршће историје да изађемо слепи и неприпремљени? Наша национална политика, наша национална стратегија данас не постоји. Свако умишља да представља српски народ и прича и прича шта хоће — шта му падне на памет.

Потпредседник тзв. Социјалистичке партије Србије, академик Михаило Марковић, пре неки дан изјављује како ће Србија у случају конфедерализације Југославије у мирнодопским условима, мирнодопским методама водити бригу о Србима у републикама које се отцепе. Шта то значи?

То значи капитулацију! То значи издају!

То је давање сагласности на Хрватску до Дрине и повлачење Србије у простор између Драгаша и Хоргоша, како то воли да каже председник Социјалистичке партије Србије, која је одбила да дође данас овде. Председник СДС из Книна, академик Јован Рашновић, предочава Фрању Туђману неку своју идеју о аутономној покрајини „Српска крајина“ која би била састављена од садашње Босанске крајине и српских крајина у данашњој Хрватској, и која би, као таква, у случају конфедерализације Југославије, или њеног распада била у саставу хрватске државе. Три дана касније исти човек казује нешто друго. А прекјуче (15. 09. 1990. оп. прир.), изјавио је нешто треће.

Овде смо данас и да се договоримо да се више не може и не сме водити та пијачна национална политика и дипломатија.

Прваци Демократске странке из Београда неће да седе за истим столом са српским комунистима, који нису ни дошли. Ја ипак верујем да они тиме нису хтели да кажу како сутра, уколико избије рат на Косову, или рат са Хрватима, чланови те странке не би ишли у чете и пукове у којима би било и Срба социјалиста односно комуниста. Право је, наравно, Главног одбора Демократске странке, да за свог председничког кандидата у Србији изабере принца, понављам Томислава Карађорђевића, нудећи том члану краљевске фамилије сличну улогу коју је Броз био доделио Ђорђу Карађорђевићу 1945, али никоме, па ни г. Зорану Ђинђићу, члану ГО Демократске странке, не следују право да наговештава могућност територијалних нагодби са Арнаутима, односно деобе Косова и Метохије. На такве изјаве и такве нагодбе нема право ни један Србин, ни једна политичка странка — надлежна је цела нација. Она и само она.

ГРАНИЦЕ СЕ МОГУ ПОМЕРИТИ САМО САБЉАМА

Падне неком на памет да се прогласи председником „Одбора за хитно уједињење Србије и Црне Горе“, па почне да сакупља потписе, а новине, радио и телевизија ту приватну промоцију прогласе за политику нације. Одмах иза тога Каптол и Ватикан, Мена и Тегеран зазвоне на узбуну:

— Хоће Србија да окупира и укине Црну Гору!

И под изговором одбране српске Спарте од српске Атине рашире ти браниоци на Цетињу исламске и хрватске заставе. У једној својој послани-

Против капитулације и издаје: Вук ДРАШКОВИЋ

ци, својеглавим и непромишљеним Глуходољанима Петар I Петровић Његош је написао: — Глуходољани, ви чините што знате, ама не знате што чините!

Ми смо данас овде, господо, да почнемо свепрпски договор о томе где је и докле тело српског народа, да поставимо међе, не данас, него да почнемо договор о томе где су међе које наши непријатељи могу померати само сабљама. Овде смо да не водимо ни приватне, ни страначке националне политике, да нико не чини оно што зна, већ да свако чини зна оно што чини.

Што се СПО тиче, ми смо, такође, немајући никаквог свепрпског националног програма исто били у прилици да сами тумарамо, па смо у јануару истакли принцип: — У случају конфедерализације, или распада Југославије, српској држави морају припасти све територије које је 1. децембра 1918. ондашња Краљевина Србија након уједињења са Краљевином Црном Гором, као свој мираз унела у југословенску државу, и — све области у данашњој Херцеговини, Босни и Хрватској у којима су Срби били у већини пре почињеног геноцида над њима. Ми сматрамо да су источне границе Србије, то је формулација Милана Комненића, обележене светињама које никада не смеју постати јама, а да су наше западне међе утврђене јамама које морају постати светиње.

НУЖНО ЈЕ ПОТПИСАТИ МИРОВНИ УГОВОР С ХРВАТКОМ

Колико ми је познато, овакав или сличан однос према размерама српског националног тела, током последњих неколико месеци прихватиле су још многе политичке странке у нашем народу. То даје наду да ћемо о границама Отаџбине брже и лакше да се договоримо. Морамо да радимо брзо! Немамо ни права ни времена за чеквање. Као што знате, крајем ове године најављен је референдум о Југославији. Ако сам добро разумео председника Председништва Југославије г. Борисава Јовића, тада ће пасти одлука — федерација или конфедерација? Каква федерација, каква конфедерација? Куда ће да иду границе? Сматрам да најумињи људи овог народа морају, ако ништа друго, саставити Нацрт српског националног програма, пре расписивања планираног и најављеног референдума. Мишљења сам, тв-кође, да данас можемо да започнемо разговор поводом мировног уговора потписаног у Москви са Немачком, да поставимо питање:

— Зашто Европа потписује мир са Немачком, а нема ни говора о потписивању мировног уговора са немачким савезницима. Зашто је то тако?

Да то није можда због тога што су све немачке савезнице у Европи ратовале против Срба и Србије? Ми имамо право да инсистирамо, да потпишемо мировни уговор са Хрватском, немачком ратном савезницом. Молим вас, Хрватска је рат изгубила кад је потписана капитулација. Ја мислим да пре било какве конфедерализације Југославије, или поделе, ми, као поклани народ и победнички народ, у II светском рату морамо да потпишемо мировни уговор са Хрватима, односно да Хрватска има да призна капитулацију. А где ћемо седети и потписати тај уговор, мање је важно. Можемо и у Москви пред Горбачовом, као Немци. И на крају још ово.

Неопходно је, сматрам да данас овде, нарочито упозоримо владајућу странку у Србији да схвати драматичност тренутка, да се уразими, да прекине са бешчашћем и самовољом очувања болшевизма по сваку цену и да допусти поштене вишестраначке изборе, уместо што провоцира репризу 1941. године. И 1941. кад су као и данас циви свих српских душмана биле уперене у нас, комунисти су кренули у грађански рат, борбу за власт.

Не смемо дозволити да 1990. годину искористе као годину обнове грађанског рата, да би ту нечасно стечену и освојену власт задржали.

Приредио: А. Ч.

Претучени без разлога: чланови СПО на конференцији за штампу

ЖУТА ГРЕДА У ЧАЈЕТИНИ

Недавно је наша јавност обавештена да је Социјалистичка партија Србије за потребе вођења предизборне кампање ангажовала једну француску агенцију специјализовану за политички маркетинг. (Ту агенцију је, иначе, био ангажовао и Фронт националног спаса у Румунији). Не знамо да ли су српски социјалисти већ почели да раде по упутствима те агенције или не, али њихов садашњи маркетинг се састоји у хапшењу, премлаћивању, каменовању и отпуштању са посла припадника других странака.

Председник Српског покрета обнове, г. Вук Драшковић је, на конференцији за штампу одржаној 1.10.1990. рекао да СПО привремено одустаје од учешћа у предизборној кампањи зато што не жели отворену конфронтацију са једном терористичком организацијом која се крије иза назива Социјалистичка партија Србије.

Један од „маркетиншких потеза“ СПС (Странке послушних Срба) је и нечувано батињање припадника МО СПО из Чајетине, почињено 22.9.1990.

Након промоције СПО у Пожеги одржаној у присуству 20.000 грађана, Драган Пенезић, председник МО СПО у Чајетини и Миодраг Буквић, Јаћим Златић, Зоран Томоњић и Славко Росић, чланови МО, свратили су у кафић „Туристи“ на Партизанским водама. У кафићу је после њих ушао припити милиционер у цивилу, Милисав Думањић и иззавши их „четницима“ затражио да уклоне слику Вука Драшковића и беоцве са амблемом СПО које су носили на реверу. Када су то они одбили, милиционер је из чиста мира снажно ударио М. Буквића и затражио да пође са њим у станицу. Пошто је он то одбио пијани милиционер је напустио кафић.

СПО поднео кривичну пријаву Општинском јавном тужилаштву у Ужицу против тројце припадника СУП-а због кривичног дела наношења тешких телесних повреда и насилничког понашања над члановима Српског покрета обнове из Чајетине

Милиционер се, међутим, убрзо вратио, али са појачањем из Ужица и Чајетине. Пристигли су двоје борних кола полицајци су опколили кафић и блокирали све излазе, као да се у њему налазе терористи РАФ-а и Црвених бригада, а не мирни чланови СПО. „Командоси“ су затим, једног по једног члана СПО изводили напоље: варварски их тукли чиме су стигли — ногама, палицама, песницама и дршкама револвера. Измрцварени СПО-овци су након тога убачени у „марицу“ један преко другог и одведени у притвор.

У тој „ноћи дугих пендрека“ отпочела је рација на Златибору против припадника СПО. Социјалистичка полиција је дизала из постеле чланове СПО, малтретирали их, претресала им куће и упућивала претње породицама. Још петорица припадника странке су те ноћи ухапшени, а међу њима и Мирослав Буквић, инспектор СУП-а у Чајетини који је пре два месеца приступио Српском

покрету обнове. Тако смо по нестанку Пиночевог, Хонекеровог и Чаушесковог режима поново постали сведоци да политичко уверење може бити разлог пребијања и хапшења. Случај је за репутацију српског режима утолико поразнији што се ради о прогону припадника у једне регистроване политичке странке.

Шта се даље збивало са опкољенима испред кафића „Турист“ и у ужичком затвору сведочили су Миодраг Буквић, Мирослав Буквић и Зоран Томоњић, претучени припадници СПО на конференцији за новинаре, коју је 26.9.1990. организовао СПО у хотелу „Југославија“.

„Милиционери су у нас уперили аутоматске пушке и спроводили нас говорећи: „Хоћете партију?! Сад ћемо ми вама показати какву партију имамо!“, причао је Миодраг Буквић.

Извели су нас затим напоље. Томоњићу су ударили главу о зид, а мене су изненадним ударцима скоро онесвестили. Чуо сам само урлике: „Удрите их намртво! Убијте их!“

Док сам лежао на земљи чуо сам како их Златић моли да га не ударају по стомаку јер је недавно оперисан од малигног тумора. Видео сам да га је један милиционер цокулом гађао у стомак повредилаши му том приликом рану која још није ни била зарасла. Док сам тако полуонесвешћен лежао добио сам ударац ногом, услед чега ми је прободена бубна опна.“

Буквић је тада показао лекарско уверење које поткрепљује његову изјаву.

„Када смо полумртви и везаних руку“, наставио је даље, „полицијским колима довезени до Ужица сачекао нас је шпалир полицијаца. О томе сам само читао да је тако нешто примењивано на Голом отоку. Када

смо то прошли, рекли су нам да нема других партија у Србији док они „држе у рукама пиштоље и пендрене“.

Ухапшени младићи су сутрадан изведени пред општинског судију за прекршаје и — пуштени на слободу. Супротно намерама полицајаца који су родбини поручивали да им се ухапшени неће живи вратити, судија је донео ослобађајућу пресуду јер су сви сведоци на суду потврдили да окривљени нису криви. Сведоци, упркос свим могућим притисцима на њих нису подлегли.

Када је Српски покрет обнове обавештен о злочину на Златибору, странка је реаговала саопштењима за јавност у којима је руководство владајуће странке упозорено да се цианизовано и разумно понаша, јер постоје границе трпљења. Председник СПО, Вук Драшковић је већ сутрадан понартају партијске полиције на СПО-овце детаљно обавестио републичког секретара за унутрашње послове, Радмила Богдановића о акту државног тероризма почињеном из политичких побуда. Драшковић је затражио хитну суспензију милиционера — батинаша и казне за њихове налогодавце.

Председништво СПО је на састанку одржаном 22.9.1990. оценило да је предизборна кампања СПС(б) почела државним терором и да Србију због тога очекују тешки и чемерни дани.

Између два протестна скупа у Београду председнику СПО се обратио г. Радмило Богдановић предлажући да се оформи заједничка мешовита комисија састављена од представник СПО и полиције, која би имала задатак да утврди све релевантне чињенице и изда саопштење за јавност. Тиме је г. Богдановић на имплицитан начин признао да нису истинита саопштења која је тим поводом издавала полиција. Вук Драшковић је Радмила Богдановића позвао да присуствује конференцији за штампу и да се лично увери у неистинитост тврдњи полиције из Ужица и Чајетине. Министар Богдановић није дошао на конференцију, а да јесте и њему би уз помоћ идентичних исказа и видео-снимака пружан уанд у ток драматичних догађаја у ужичком округу. Присутнима је приказан видео-снимак урађен након пуштања претучених на слободу из затвора у Ужицу. На снимцима су се јасно виделе тешке телесне повреде главе, лица, леђа и руку.

Конференцију за штампу су водили Вук Драшковић, др Јован Марјановић, адвокат Боривоје Боровић и др Радмило Рончевић.

Мирослав Буквић, од колега претучених инспектор чајетинског СУП-а запитав се у једном тренутку:

„Председник Републике рече: Нико не сме да бије народ, па се питам, шта смо то ми?“

Адвокат Боровић је саопштио да је СПО поднео кривичну пријаву Општинском јавном тужилаштву у Ужицу против тројице припадник СУП-а из Чајетине и Ужица. Реч је о командиру станице милиције Чајетина — Радоју Синђелићу, инспектору СУП-а Ужице — Војину Дрндаревићу и раднику СУП-а Чајетина Милисаву Думвашићу, због почињених кривичних дела наносења тешке телесне повреде, насилничког понашања, омаложавања и пребацивања за кривично дело.

На конференцији је говорио хирург светског гласа др Радмило Рончевић, члан Извршног одбора СПО, који је изјавио да је прво чудо како нико од повређених није мртв.

Одговарајући на једно питање, момци из Чајетине сви у један глас су истакли да би им без помоћи СПО који је од првог тренутка свим расположивим моћима стао уз њих било много, много теже.

Александар ЧОТРИЋ

ОПОЗИЦИЈА

БОЈКОТ ИЗБОРА

поступку, тако да би избори могли да буду расписани за 27. децембар, с тим што би предизборна кампања почела 27. октобра и трајала два месеца. Овај скраћени рок предизборне кампање, на који смо спремни да пристанемо уколико буду уважени сви наши други захтеви, омогућио би да се слободни избори у Србији одрже пре краја ове године, чиме би био испуњен и услов за учлањење Југославије у Европски савет.

Но, хоће ли српски комунисти одустати од свог једнопартијског монопола, хоће ли и даље бити брана слободи и демократији у Србији, хоће ли и даље спречавати укључивање Југославије у Европу, све то зависи од њих, а не од нас. На нама је једино да још једном позовемо на бојкот оваквих избора и да у овим данима, судбоносним по српски народ, останемо чврсти у уверењу да ће слобода и демократија бити боља одбрана националних интереса од комунистичке диктатуре.“

Будући да су овај захтев потписали лидери свих опозиционих странака, на крају конференције за штампу председник СПО Вук Драшковић је рекао, да ће се, по свој прилици, до 9. децембра, водити изборна утакмица између странке Рома, Нове комунистичке партије, господина Китановића и Социјалистичке партије Србије, господина Милошевића.

У одговору на једно питање дописника Ројтера, Вук Драшковић је рекао да господину Туђману веома одговара да Србија остане бољшевичка, извргнута руглу и потсмеу целог света. На појачани притисак демократске јавности Србије, који прети да бољшевичку власт сатера у ћошак, случајно или намерно, господин Туђман одмах шаље усташке трупе у српске крајеве Хрватске, што неминуовно узрокује пад тензије у односима бољшевика и опозиције у Србији, јер се тада сви сврставају под исту заставу, односно, под команду шефа српске државе.

Господин Туђман, по речима Драшковића, добро зна, да може, да држи усташку шапу на српском грлу, све док су бољшевици на власти у Србији. Зато је и заинтересован да курвинском игром продужава и спасава живот бољшевица у Србији.

На конференцији за штампу, одржаној 3. октобра у Београду, представници опозиционих странака у Србији најавили су домаћим и страним новинарима бојкот предстојећих избора, уколико власти не удоволе њиховим захтевима, које оцењују „минималним“ и „разложним“.

Новинарима је том приликом подељено саопштење политичкој јавности Србије, које гласи: „Пре два дана, 1. октобра, најавили смо бојкот предстојећих избора уколико српске власти не удоволе нашим минималним, разложним захтевима. Данас, пошто се српска власт није огласила, изјављујемо да ћемо бојкотовати изборе расписане за 9. децембар 1990. и позивамо грађане Србије да нам се у томе придруже.“

Ако ипак не жели да од Србије направи другу Албанију, другу жалосну једнопартијску тиранију у данашњој демократској Европи, српској власти нудимо још један излаз. Нека поништи одлуку о расписивању избора за 9. децембар и сазове Округли сто са свим странкама на којем би био усаглашен нов, демократски изборни закон. Тај закон би био заједнички израђен и донесен по хитном

КЊИЖЕВНИ

90

Даље од УКС

Поводом покушаја окупације зграде УКС

ДАЉЕ ОД УКС - БЛИЖЕ СПС

Не одговарам на мржњу, већ на лажи анонимног писма коментара ДАЉЕ ОД УКС, објављеног 1. октобра 1990. у „Књижевним новинама“.

Зграда Удружења књижевника Србије није „окупирана“ 17. септембра 1990. нити је састанак чији је иницијални сазивач био Српски покрет обнове одржан без дозволе.

Пристанак да се, тога дана, у просторијама УКС састану представници Удружења књижевника Србије, САНУ, Српске православне цркве, Матице српске, Матице иселјеника Србије и представници водећих српских политичких странака, укључивши ту и комунисте, дао је председник УКС господин Матија Бећковић.

Ја сам, сем тога, 17. септембра разговарао са секретаром УКС господином Душаном Вукајловићем и он је потврдио да је сагласна слободна. Господин Вукајловић је, коначно, водио тај састанак.

Зашто је скуп сазван у просторијама УКС? Само због тога што је Српски покрет обнове, као иницијатор састанка, сматрао да посао израде Декларације о заштити српске нације ваља поверити нестраначким и надстраначким националним установама, пре свега САНУ и УКС.

Никаких свађа и обрачуна међу „војводама“ на састанку није било. Тек по завршетку скупа, појавио се Војислав Шешел, псујући мене што нисам дозволио да његови четници уђу у просторије УКС.

Нисам дозволио да том састанку присуствује ико ко није био позван, јер сам, управо штитио достојанство и углед здања у Француској 7.

Безимени коментатор лаже и када каже да сам у чланство УКС примљен да би ме, својевремено, писци „како-тако заштитили пред нападима режима“.

Опраштам „Књижевним новинама“ ако је онакав коментар био цена да се не угасе, да их од банкрота спаси Социјалистичка партија Србије

Заштиту УКС никада нисам тражио нити сам је икада ни имао. Од 1980. па до 1987. био сам стално на Голготи, а у чланство УКС одбијао сам да уђем. Мене су браниле једино моје књиге, моји романи, односно „списи“, како каже анонимус из „Књижевних новина“.

Током тих седам година, када сам остао и без посла, УКС није сročило ни ретка у моју одбрану, никада није протествовало због кривичних тужби подношених против мене, због честих ноћних упада у мој стан и насилних привођења на саслушања.

Истини за вољу, ћутало је УКС али нису ћутали „Књижевне новине“. О мени и мојим књигама писале су на исти начин као и „Рилдиндија“, „Ослобођење“, „Вјесник“, „Политика“... или као чувени књижевни критичари онога времена: Владо Шегрт, Кољ Широки, Хамдија Поздерац, Добривоје Вндић, Никола Љубичић, Бранко Микулић...

Члан УКС постао сам 1987, пошто је хајка јењала. У том тренутку, имао сам иза себе романе „Судија“, „Нож“, двотомну „Молитиву“ и књигу полемика „Одговори“.

О томе како је мене штитило меје еснафско удружење сведочи и чињеница да никада ниједан роман Вука Драшковића није јавно промовисан у Француској 7, иако је то Издавач тражио. Чак и када су шам-

пску писменост. Јер, док је Државна гарда држала стражу ме чинодејствовања њихово понижавала све „позва“ што се постављају на у „војвода“ Шешел поз под „кокардама“ у о зграду у којој се твентици национал трајући да може ву свог члагу „Ој, дава би да кр пеза“

Сујета изнад националних интереса: памфлет из Француске 7.

пале „сва излагања“ српских писаца на неким дискусионим трибинама, „Књижевне новине“ су одбиле да објаве једино оно што сам ја говорио.

Како сам штићен онда тако ме „Књижевне новине“ штите и сада. Коментар, испод кога нема имена и презимена, пренеле су одмах Београдска ТВ, „Политика експрес“, „Политика“, „Нин“ и остали мегафони владајуће болшевичке партије.

Недавно сам рекао: „Неке моје уважене колеге из до јуче славне Француске 7 преселили су се овог лета у Лењинову 6, где је врховиштво Социјалистичке партије Србије (болшевика)“. Очито је да у том суду нисам претерао.

Наслов коментара састављеног једино од мржње и лажи је — Даље од УКС. Требало би додати: Ближе СПС.

Ко је писац коментара? Болшевички је специјалитет да се испод текста потписује НИКО, односно КОЛЕКТИВ, односно ЧОПОР, односно МРАК.

Знало се, и до сада, да у Француској 7 велики углед уживају поједини писци који немају ниједну књигу и ниједног читаоца. Сад сазнајемо да немају ни име.

Опраштам „Књижевним новинама“, ако је онакав коментар био цена да се не угасе, да их од банкрота спаси Социјалистичка партија Србије.

Вук ДРАШКОВИЋ

П. С.

Част (а и Закон) налаже да овај текст буде штампан на истом месту где су објављене и лажи које демантујем. Или ће, можда, господин Перишић и овога пута да каже: „Док сам ја газда, тај неће у Књижевне Новине“?!

Импозантни скуп у Новом Пазару коме је присуствовало више од 60.000 грађана био је заиста достојанствен и непрекорно организован. Организатор скупа, Српски покрет обнове, учинио је све што је било потребно да Сабор по својој организацији буде европски, а по примерном понашању његових учесника — српски. Чланови Срског покрета обнове који су присуствовали великој светковини, видели се то по пароллама и транспарентима, допутовали су из Крагујевца, Крушевца, Пријепоља, Лознице, Краљева, Велике Планае, Рашке, Прибоја, Опленца и многих других места.

Носећи у рукама страначка обележја, а у себи решеност да се постојбина српске државе одлучно брани, чланови СПО-а су манифестовали висок степен политичке културе. За разлику од припадника СДА који су летос, приликом оснивања њихове странке демонстрирали мржњу, фанатизам и искључивост, многобројни припадници СПО су долазили на збориште без прављења ексеца. На великом простору испред цркве Св. Петра и Павла аплаудирали су и певали српске родољубиве песме, не претећи никоме и не позивајући ни на какво рушилаштво.

Међутим, у потоњим интерпретацијама режимске штампе и Телевизије покушана је дискредитација скупа. Нарочито су злонамерно тумачене поједине изјаве првака СПО, са очигледним циљем да се, по давнашњем обичају југословен-

ских режима, „кривци“ пронађу и на „другој страни“.

Треба рећи да је неколико хиљада милитантних муџахедина имало среће што нису успели да се пробију кроз полицијски кордон који им се испречио на путу према учесницима Сабора СПО. Да су се само приближили месту одржавања Сабора, с обзиром на бројност и обученост обезбеђења СПО, вероватно да не би прошли тако „нежно“ како су прошли у окршају са полицајцима.

Бурно поздрављена од свих присутних, Милица Рајић, посланик у Скупштини Србије и члан Централне управе СПО у емотивном обраћању окупљенима је рекла:

„Српски народ мора схватити да треба да превазиђе све поделе и закопа све ратне секире, јер само јединствен може постићи оно што треба, а то је — да поново Србија буде јака, велика и јединствена.“

У Србији, на жалост, све што је носило српски атрибут није било пожељно. Тако се од владајуће партије у Србији не чују никакве оптужбе против неких странака које испољавају сепаратистичке тежње, али зато им смета све што има српски предзнак. Када би наш покрет носио назив „црначки покрет обнове“, или „несврстани покрет обнове“, онда би га владајућа партија помагала“.

„Мене питају поједини представници Социјалистичке партије са Косова“, рекао је г. Булатовић, „колико ваша партија има чланова? Питају ме то подругљивим тоном сматрајући да нас има мало. А ја их онда питам: — Колико ви имате чланова у вашим редовима? Кажу да за сада имају укупно у Србији

око 200.000 чланова. После тога ја их питам: Колико има Срба у Србији, Југославији и свету? Одговоре ми да их има 12,5 милиона. — Е, онда им кажем да тих 200.000 одузму од 12,5 милиона јер колико од тог броја остане толико је људи са нама!“

Слободан Ракитић, познати српски књижевник и повереник СПО за Рашку област рекао је, између осталог:

„Није случајно што смо овај Сабор заказали за данас, јер је данас наш национални празник — Сабор српских светитеља. Није такође случајно да смо изабрали ово место — цркву апостола Петра и Павла. Немањине речи изговорене давно у Расу, као да су упућене и нама данас. Дуго смо се повлачили према северу, селећи се у том прау. Дошло је време да се вратимо на југ, своје основном националном језгру, својим почецима и својим историјским коренима. Да са овога места опет почне да зрачи она енергија којом се одликовао српски народ у својим највећим историјским искушењима. У таквим искушењима са оним хамлетовским: бити или не бити, српски народ се суочава и данас“.

Да књижевник Милан Комненић ужива велику популарност у српском народу видело се и на овом Сабору. Често прекидан правим овацијама током свог надахнутог говора Комненић је најпре у име странке захтевао да се српска власт одреди према изливима мржње испоњеним на промоцијама странке СДА у Рашкој области а затим је наставио:

„— Никад цркви није било тесно поред џамије, чак ни у царскоме Призре-

НОВИ ПАЗАР

ЈОСИП БРОЗ КАО СИНАН ПАША

На скупу пред 60 хиљада грађана
рашке области промовисана
странка Срског покрета обнове

ну где је од цркве Светих Архангела направљена Синан-пашина џамија. Али ми имамо у нашем националном телу забијен један клин којег морамо дефинитивно избити. То је Синан-паша двадесетог века — Јосип Броз, који је створио све ово. Не би данас, браћо и сестре, било ни Туђмана, ни проушташке владе у Хрватској, не би било муслиманских фундаменталиста, не би било Руговиних ругоба по Косову да није било тога Броза који је од наше благословене земље направио грозу. То бронзано доба морамо завршити!

Петоминутним аплаузом и повицима који су се чули до центра Новог Пазара, удаљеног неколико километара од места саборишта пропраћен је излазак за говорницу председника СПО, Вука Драшковића. Дуго Драшковић није могао да почне свој говор од буке која је пратила његово појаљивање, а онда је рекао:

„Када је 1925. године обнављана Његошева капела на Ловћену, тада се владика Николај овим речима обратио Њ.В. краљу Александру: Налазимо се на крову отаџбине, — на колена Ваше Величанство!

И збиља, Ловћен је кров — небо српске Отаџбине, а ово место на којем стојимо и на којем одржавамо наш данашњи Сабор, темељ је српске вере и српске нације! Знају ли то они који овом Рашком земљом витлају барјацима Азије — турским, барјацима мрака — албанским, барјацима геноцида — хрватским, усташком шаховником? Ево месецима раде то отворено, и онда описано догађаје од пре неколико дана, када је СПО имао промоцију у Прибоју.

Муслимански фундаменталисти, наставио је Драшковић, су по Прибоју и околини цео дан витлали тим барјацима. Клицали су: Живео Павелић! Живео Туђман! Нарочито хистерично су халакали: Турско! Турско! Када сам дошао у Прибој затекао сам себе без очију и закланог. Није било плаката СПО са мојом фотографијом на којој ми нису биле извађене очи, и на којој ми није било пререзано грло. Нема их ни у Ноаом Пазару. И овде су ме „заклали“. Ја сам се од тих плаката, од тога клања, од вађења очију, од пуцњава на мајку Варнаву у манастиру Сопотани, насртаја на децу, рушења цркава — страшно „уплашио“. Нисам се уплашио за себе од њих због њих. Мене је страх за њих и од њих...

У обраћању свим народима који живе у Рашкој и читавој Србији, Драшковић је поручио:

„У овој благословеној земљи српској, дивној земљи Рашкој има места за сваког, без обзира у коју цркву иде, и да ли уопште иде, ако је човек и ако земљу Србију признаје за своју Отаџбину, ако не ради о глави, ако не напада комшије, ако не понижава. То је азбука српске историје и српског православља. Нико никада из земље Србије од стране Срба није био прогањан зато што је друге вере. И неће никада, ако су у питању људи“.

А. Ч.

ШКУНДРИЋ ПРЕТИ ГОЛИМ...

ЧЛАНОВИ Социјалистичке партије Србије су са оптимизмом и смешком започели промоцију своје странке 25. 09. 1990. године у Шапцу, у сали Дома синдиката. Главну реч је водио Петар Шкундрић.

Комунисти своје промоције држе у салама, где се може сести и одморити, ако се одужи. Ти чили старчићи не би могли издржати сатима на ногама, као опозиција. Ту је и разлика између власти и опозиције — они су у фотељама, а ови на ногама.

Но, било како било, Шапчани су радознао народ. Занима их рецимо: када ће новооснована Социјалистичка партија Србије вратити имовину и средства бившег Савеза комуниста Србије, новој комунистичкој партији Србије? Онако, успут, неки повикаше: „Тито, Тито, Голи оток“!

— Чујем да неко доле помиње Голи оток. Па добро, кад га већ помињете, извикну Шкундрић, и имаћете га!! Потом, упери прст према маси. Сваки из те масе је имао осећај да је показао баш

СПС

на њега. Сви су се тресли од страха. Да ли то он мисли на онај Голи оток где су се отпремали „непослушни“ у највећим мукама? Је ли то онај исти Оток што Темпо за њега каже: „Никад чуо“?

Неколицина одлучи да поднесе кривичну пријаву Општинском јавном тужилаштву у Шапцу због кривичног дела угрожавања сигурности из члана 67. став 2 КЗ Србије.

Не верујемо да ће се Шкундрић забринути. „Закон“ је у његовим рукама а и име Голи му није подалеко. Успут, машта и о томе у коју ће ћелију Голог отока или неког сличног (по њима треба штетети на становима, а не на ћелијама) стрпати све који му се опиру. Можда је неки собичак и за мене већ спремљен. Ако дозволе, писаћу!

Ливија ЛАЗИЋ

НЕВЕШТЕ ПОРУКЕ

ОСИМ што су невештом руком исписане „поруке“ у разним кафанама, проданицама, предузећима, да се радници упишу у странку СПС, код директора у канцеларији, врховници МАРКЕТИНГА СПС су се досећили!!! Поделили су приступнице докним и незапосленим грађанима (вероватно су тетке, стрине, и остала многобројна родбина укључене у акцију). Обилазећи станове својих комшија, нуде летке уз гомили речи, како би збунили противнике. У руке гурају папир и оловку ради потписа, не остављајући могућност за постављање било каквих питања. На пример — „шта се то у ствари потписује?“

Они мало промућурнији, ништа не предузимају, док не испитају све детаљно. Када схвате да су то приступнице за СПС, љутито одбијају учлањење.

Кад мало боље размислим, боље је и то, него да из авиона бацају летке. Пошто би их ретко ко дигао са земље, остало би пуно — смећа. Замерили би се „Зеленима“.

Л. Л.

ПРЕТПЛАТА НА „СРПСКУ РЕЧ“

Овим се претплаћујем на „Српску реч“, чија полугодишња претплата износи 110 динара, а годишња 220 динара (урачунат је попуст од 10%). Годишња претплата за иностранство је 50 ДЕМ, 30 УСД, или одговарајућа противвредност у другим конвертибилним валутама или динарима.

Уплате вршити на девизни жиро-рачун: 60811-620-128-25731-7495633 с назнаком за „Српску реч“, односно динарски, вршити на број 60801-603-27562. Уплате из иностранства се могу вршити и чековима и међународним уплатницама.

По један примерак уплатница или других доказа о уплати, заједно са овом наруџбеницом послати на адресу:

„Српска реч“
хотел Југославија (с.879)
11080 Земун
Име и презиме:

Адреса:

ИЗБОР ИЗ ПИСАЊА ШТАМПЕ О С

СПО

„НОВОСТИ ПЛУС“ 7. 9. 1990.

„РАШКА НИЈЕ ТУРСКА“

На промоцији Српског покрета обнове у Прибојској Бањи којој је присуствовало око 10.000 грађана из Прибоја, Пријелоља, Нове Вароши, Титовог Ужица и других места, присутнима се обратио лидер СПО, књижевник Вук Драшковић.

— Муслимани траже културну аутономију Санџака у српској земљи Рашкој. Какву културну аутономију хоће? 'Ајде да то видимо. Ми нисмо рушили џамије. Ако СПО победи, а неко од православних такне и у једну џамију, ако пребаци муслиману на клањању, на слављењу Бајрама и Рамазана, на ношењу димија, феса, било чега, ја му кажем — уједаће се за шта се нико његов није уједао!

Али, тешко и ономе ко не буде поштовао иста таква верска права српском народу. Вера исламска није основ за културну аутономију. Ми поштујемо њихову веру. Ако је у доба рата, или после рата, страдала и једна џамија, и једна медреса у овој Рашкој земљи, СПО ће је обновити, али ће обновити и сваки српски гроб, сваку пвлу српску цркву и српску светињу.

Што се тиче језика, питам их који би то језик хтели аутономаши СДА? Турски. Не знају. Арапски? Не знају. Које би то писмо хтели? Арапско, клинасто, кинеско? Не знају! А и када би знали турски и арапски, у српској земљи користити се не би могао.

О каквој је то онда аутономији реч? Шта то заговарају? Кома бацају прашину у очи? Сва аутономија своди се на овај пусти жал и онај поклич: Турско! Турско! Србија је отаџбина свих људи добре воље.

ДНЕВНИК 8. 9. 1990.

„ПРОМЕЊЕН НАЗИВ УЛИЦЕ“

Главна улица у Путинцима више се не зове Улица маршала Тита. На иницијативу чланова СПО из овог села румске општине, Савет МЗ је одлучио да убудуће поменутој улици да име познатог научника Николе Тесле.

„НОВИ ЛИСТ“ 9. 9. 1990.

„ЗАБРАЊЕН СКУП СПО“

Око двије стотине житеља Приштине и околине окупило се вечерас на најављеној промоцији Српског покрета обнове. Прије почетка припадници милиције су упозорили организаторе да скуп није уредно пријављен општинским властима и да се због тога

не може држати. То је изазвало негодовање организатора скупа, чланова и симпатизера ове партије, који су у краткој расправи са милицијом тврдили да су се промотивни скупови других странака, посебно Социјалистичке партије Србије, одржавали на Косову без пријаве и дозволе власти.

„НАРОДНЕ НОВИНЕ“ 10. 9. 1990.

„МИЛИЦИЈА СПРЕЧИЛА СУКОБ“

На митингу, који је под називом „Сабор Срба“ организован код цркве Светог Петра и Павла, било је неколико десетина хиљада људи.

Истовремено, у време одржавања тог митинга, на прилазу Новоом Пазару, недалеко од цркве Светог Петра и Павла, окупило се неколико хиљада припадника Странке демократске акције (СДА) који су клицали тој странци.

Јаке снаге милиције спречиле су било какав контакт припадника СДА и СПО и у неколико наврата употребиле су сузавац.

„ПОБЈЕДА“ 10. 9. 1990.

„ИВИЦАМА ЉУБАВИ, МРЖЊЕ И НАСИЉА“

Док је предсједник Српског покрета обнове Вук Драшковић пред више од тридесет хиљада ватрених обожаваца говорио да је Лоаћен кров отаџбине, а Рашка област њен темељ, у Новом Пазару су се јуришници Бошњачко муслиманске партије СДА, житељи овог града организовано скупљали на улицама, а затим упутили према учесницима српског сабора.

ПОБЈЕДА 11. 9. 1990.

„ПРОМОЦИЈА СПО“

Више хиљада грађана Титовог Ужица, Чајетине, Пожеге, Прибоја, Бајине Баште и Ариља, присуствовало је вечерас промоцији Српског покрета обнове. На Тргу Партизана код споменика Титу, где се традиционално одржавају сви важнији скупови, окупљеним се обратио председник Српског покрета обнове Вук Драшковић који је добар дио говора посветио напади на комунисте.

Драшковић је грађанима Ужица замјерио што њихов град још носи Титово име и што још чувају „овакву ругобу“, како је рекао, показујући притом прстом на Титов споменик, који је ту постављен прије непуних 30 година.

„ЈЕДИНСТВО“ 5. 9. 1990.

„У ДУХУ СРПСКЕ ТРАДИЦИЈЕ“

Синоћ је у Зубином Потоку основан Иницијативни одбор странке Српски покрет обнове. Легалне власти Зубиног Потока су без сметње уступиле салу Дома културе за овај скуп, коме је присуствовало око 400 грађана. Са програмом Српског покрета обнове упознао их је Небојша Радојевић, члан Иницијативног одбора.

Аплаузом су пропраћене његове речи да СПО у саом програму има трајно решење косовског проблема, као и то да се укине послератни закон којим је забрањен повратак Србима и Црногорцима који су за време окупације протерани са ових простора.

Присутни на овом скупу, махом млади и интелектуалци, са одушевљењем су прихватили део програма СПО којим се предлаже да службени језик у Србији буде српски, писмо ћирилично, а да грб и остала обележја државности буду у духу српске традиције.

Иначе, Српском покрету обнове у Зубином Потоку приступило је око сто грађана, а карактеристично је да је поред Срба и Црногораца овај странци приступио и један Хрват.

ПОБЈЕДА 5. 9. 1990.

„СПО У ДАНИЛОВГРАДУ И ТИТОГРАДУ“

На црногорској политичкој сцени, по свему судећи, појавила се још једна партија. Заправо, ових дана, оформљена је подружница Српског покрета обнове за подручје даниловградске и титоградске општине.

По ријечима професора Драгољуба Статива, који је изабран за предсједника Одбора СПО за општине Даниловград и Титоград, једно од основних њихових залагања биће да се рашчисте контакторности које се јављају у вези са СПО.

СПО је, нагласио је, странка националног помирења српског народа која жели да врати његово достојанство.

Иначе, СПО за општине Даниловград и Титоград сарађиваће са Народном странком из Црне Горе.

4

**ПОЛИТИКА
ЕКСПРЕС**

ПОБЈЕДА

БОРБА

VJESNIK

О СРПСКОМ ПОКРЕТУ ОБНОВЕ

„НАРОДНЕ НОВИНЕ“ 11. 9. 1990.

„МЕДИЈСКО ЈЕДНОУМЉЕ“

„Медијско једноумље ТВ Београд големи нонсенс доживљава у време викенда, након новопазарског збора СПО. Наиме, док је Радио Београд доста реално прослеђивао информације са лица места, ТВ Београд је у „Теми дана“ (недеља други канал), у Јутарњем програму (понедељак), без свог става и коментара, изједначила релативно мирну промоцију СПО са фундаменталистичким и насилничким испадима СДА (Странке демократске акције).

РЕЧ НАРОДА, 11. 9. 1990.

„ЗА СВЕСРПСКО УЈЕДИЊЕЊЕ“

Један од догађаја који су обележили политичка збивања у Петровцу на Млави, ако не и сасвим, протекле недеље била је промоција странке Српски покрет обнове. Око две хиљаде окупљених грађана у самом центру Петровца могло је да чује истакнуте прваке странке као и друге госте ове промоције, међу којима је био и представник Радикалне странке.

Отварајући промоцију, Др. Обрен Јоксиминовић, председник Иницијативног одбора Српског покрета обнове из Петровца, истакао је да је ово странка свеколиког српског помирења, љубави и мира.

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ, 12. 9. 1990.

„МИР И СЛОГА — НАЈПРЕЧИ“

На Тргу Устанка у Чачку синоћ је пред пет хиљада присталица представљен Српски покрет обнове. У достојанственој атмосфери и напади на водећу странку, о програму су говорили протођакон Љубомир Ранковић, Боривоје Боровић, Милан Комненић, Слободан Ракитић и лидер Вук Драшковић.

Сви они су истакли да у Србији треба да престану мржње и поделе и завлада мир и слога за спас српске части.

Мато напада били су комунисти. Нема их, по речима Боривоја Боровића, потпредседника Извршног одбора СПО, у Фочи, Новом Пазару и Косову, већ су се сместили у београдски пашалук. Црвену буржоазију треба протерати са Дедиња.

„НОВОСТИ ПЛУС“, 14. 9. 1990.

„ОПОЗИЦИЈА ПРЕТИ БОЈКОТОМ“

Више од 50.000 људи окупило се на протестном митингу удружене српске опозиције, на Тргу републике, захтевајући вишестраначке комисије за пребројавање гласова на будућим изборима, тромесечну изборну кампању и по 50 потписа за свачију изборну кандидатуру. Уколико се овим захтевима не изађе у сусрет страначки лидери позвали су грађане на бојкот предстојећих избора.

Свакако, највећим одобравањем и правом експлозијом одушевљења дочекан је Вук Драшковић, председник Српског покрета обнове. Оптужилаши српске социјалисте да се громовито закљичу у демократију, а да демократија нигде као у Србији није изложена толиким батинама, он је предложени Нацрт устава назвао лењински и титовски. Драшковић је на крају позавао присутне да не верују маскираним болшевицима, да им на предстојећим изборима не дају ни један глас, јер је то услов да Србија у идућу годину уђе спремна да обави историјски задатак националног уједињења и препорода.

„БОРБА“ 14.9.1990.

„ОФАНЗИВА СПО“

Када би на будућим вишестраначким изборима у Србији гласали само учесници прејучерашњег митинга удружене опозиције, Српски покрет обнове би тријумфовао са натполовичном већином (53 процента). За Демократску странку гласало би 21 посто грађана, за Српску народну обнову 3,8, за Народну радикалну странку 3,5. Српска светосавска странка добила би 2,4 одсто гласова бирача, док би остале странке катастрофално прошле.

На питање „За ког бисте гласали на изборима за председника Републике“, грађани су, опет, Вуку Драшковићу дали апсолутну подршку — близу 52 процента присутних гласало би за њега. Далеко иза, „у срцима бирача“ су краљ и Коста Чавошки (за њих би се изјаснило 14,5, односно 13 одсто гласачког тела), за Слободана Милошевића определило се 4,2, а за Вељка Губерину 2,5 одсто присутних, док је 14 посто учесника митинга још увек неопредељено.

Највећи број присталица Вук Драшковић има међу младима испод 35 година (укупно 57 посто).

Примера ради, међу лицима која су присуствовала митингу било је чак 44 процента

СПО

оних са вишом или високом стручном спремом и 4,2 одсто грађана са докторатом или магистратуром.

И још неколико важних података: У односу на јунски митинг опозиције, умногоме се смањило број неопредељених. СПО је забележио снажан пораст броја присталица са (27,8 на 53,8 посто). „Демократе“ такође имају благи пораст популарности од два процента, док је број присталица Народне радикалне странке и СНО—а готово у пола смањен.

„БОРБА“ 14.09.1990

„ПРОМОЦИЈА СПО“

Српски покрет обнове, са својих три хиљаде регистрованих чланова је, за сада најмасовнија страначка политичка организација у краљевачком крају. Миломир Јелчић, стоматолог, и председник Месног одбора у Краљеву, који је изабран за председника, каже да интересовање за упис нових чланова све више расте и да је то резултат основне концепције странке — да се међу људима, члановима и симпатизерима аредује критеријум стручности и поштења. За разлику од других опозиционих странака СПО је не само демократска већ и национална странка са својом бити очувања српског идентитета и развоја Србије, и странка где екстремисти немају шансе за опстанак.

„ВЈЕСНИК“ 14.09.1990

„ЈУГОСЛАВЕНИ ПРОТИВ СПО“

Поводом позива Српског покрета обнове за доношење „Декларације о заштити нације“, упућеног већини странака, САНУ, СПЦ и другим организацијама и институцијама, Странка Југословена упозорила је да је то провјерена метода „Хисторијског месијанства“, која поспешује пробуђени фанатизам. Та странка у саопштењу за јавност енергично протестира и одбацује овакве методе хисторијских договора, који се темеље на компромитираним методама прошлости, а особито ако се аргументи налазе у оптужбама програма других странака или легално освојене парламентарне власти.

Јединство

NOVI
LIST

вечерње
НОВОСТИ

ПОЛИТИКА

НОВОСТИ
ПЛУС
БЕОГРАД

45

НА КЛИНИЦИ УЖАСА

Лекари из већих центара Србије, у групама одлазе на Косово и Метохију, а стучњаци из Београда, углавном у Приштину. Циљ ових боравака на Косову и Метохији је да се, колико је то могуће, помогне српском народу у медицинској заштити.

За 15 дана борављења у Приштини утисци су за цивилизованог намерника застрашујући. Први утисак дошљака у Приштини је да је то град деце и младих. Сва та младеж је добро и модерно обучена, углавном, робом из Турске. Лица шетача на популарном приштинском корзоу готово непогрешиво одају националну припадност: ко је Србин, а ко Шиптар.

У новозграђеним стамбеним четвртима намерник стиче утисак да је закорачио у гета великих блискоисточних градова. Свуда прљавштина и трагови примитивизма, а са свих страна одјекују тактови шиптарске, турске и арапске музике. У тим четвртима живе и Срби. И Срби и Шиптари робују традицији — посмртнице залепљене о бандере и стабла дрвећа. По броју посмртница стиче се, на жалост, утисак да у Приштини већину становништва чине Срби. Посмртнице умрлих Срба су бројније, јер српски живаљ на Косову и Метохији, на супрот Шиптарама, чине углавном стари.

СВЕ ПОДРЕЂЕНО ПОЛИТИЦИ

На овим просторима све је подређено политици: рађање, сунећење, свадбе, весеље, умирање, сахране, улице, пијаци, шко-

ле, цамија, медицина... Званичне изјаве надлежних Србије о здравственој служби у овом делу Југославије су углавном и обазриво сročене. Незнање, неодговорност, јавашлук, примитивизам, неред, неред, сиромаштво, и политика — карактеристике су медицине Косова и Метохије. Такве медицине данас, засигурно, нема ни у најзаосталијим земљама света иако је Медицински факултет у Приштини, уз опремљене клинике и институте, одавно на другом месту у Југославији по броју уписаних студената.

Превентивне службе, практично, нема. Заразне болести, карактеристичне за заостале и непросвећене средине, још харају овим поднебљем. Оне су у овом трену на четвртном месту, као узрок опште смртности. Ове болести су на првом месту као узрок опште смртности у одојчади и мале деце.

Ово је подручје са највећим наталитетом у Европи, а засигурно и у свету. Овде се на хиљаду становника годишње рађа 30 беба. Свака трећа беба — умире. Жена је, искључиво, машина за рађање и обављање традиционалних обавеза и послова. Здравље жене је крајње занемарено.

УЉБЕНИЦИ ИЗ АЛБАНИЈЕ

Године 1948. овде је 35,3 одсто укупног становништва било активно (старије од 20, а млађе од 60 година). А, године 1981. активно становништво чини свега 23,8 одсто. Данас је проценат активног становништва још знатно мањи. Број пасивног становништва, дакле оних које треба издржавати вероватно је процентуално највећи на свету.

О стручности лекара Косова и Метохије говори и следећи застрашујући податак. За 30 одсто умрлих на Косову и Метохији, у току 1988. године, није био познат узрок смрти. Тако нешто највероватније нема ни у најнеразвијенијим земљама света. Ова појава је карактеристична и за саму Приштину иако има Медицински факултет, бројне клинике, институте и професоре медицине.

Утисци лекара из Београда, који су боравили у Приштини на Медицинском факултету су застрашујући. Пријем гостију из Београда био је хладан, а често и крајње нетолерантан и непријатељски. Само мали број је добио мантиле и ормане за пресвлачење. Привидна, каква таква толерантност, углавном, старијих колега је само маска правог лика. Ови лекари су, углавном, школовани у Београду. Млађи лекари, школовани у Приштини, а потом у Загребу и Љубљани, отворено су нетолерантни и непријатељски расположени према свему што је српско, па и према српској медицини. Млађи лекари на све видове после дипломске наставе и усавршавања одлазе у Загреб и Љубљану.

Свуда је изражена севилност свему што долази из Загреба и Љубљане. Већина лекара одлази на усавршавања у иностранство. Ови одласци изван земље су пропорционално знатно бројнији у односу на сличне одласке лекара Универзитетског центра у Београду. Нажалост, од свих тих усавршавања у земљи и иностранству нема видљиве користи. Лекари недовољно знају медицину, а поготово савремену. Немају модерне уџбенике, не прате домаће стручне часописе, а да и не помињем непратење

светских стручних часописа. Они који нешто читају и знају и држе наставу то раде, углавном, из старих уџбеника као и уџбеника из Албаније. Већина лекара не зна ни приближно колико не познаје медицину. Медицинске сестре су необразоване и примитивне.

На сваком месту грубо се крше принципи асепсе и антисепсе /све мере против инфекције/. У операционе сале улази се често као и у сваку болесничку собу, чак и са цигаретом у устима. Болесници се превијају у болесничким собама или ходињима. У клиникама алада општа небрига о болесницима. Царује прљавштина. Купатила нема или не раде, тако да се болесници никада не купају. Месецима се не чисте степеништа између појединих клиника. Нужници су свакодневно запуштени.

То би укратко била слика Медицинског факултета у Приштини. Како је онда у мањим местима, домовима здравља, сеоским амбулантама, лако је закључити.

Најупечатљивије и најневероватније сазнање које лекар носи из Приштине је да Шиптари родитељи неће да дају крв чак ни за своју децу, поготово ако је оно женско. Родитељи, такође, неће да дају кожу за своје опечено дете. У Приштини је тешко доћи до крви. Они који то чине најчешће је продају онима коме је потребна. То говори и о солидарности Шиптара, као народа. Садашња солидарност постигнута је не само духовним терором, политичком и верском индоктринацијом, већ и уценама, претњом, митом и корупцијом.

РЕЖИРАНО ТРОВАЊЕ

ПОЈАВА масовног тровања деце и омладине је, такође, последица духовног терора над сопственим народом. Шиптари су необ-

разован, нецианлизован народ сиромашног духа и душе са развијеним нагонима, а као јединке слаби и несигурни. У таквим условима није било тешко извести „Операцију“ масовног тровања. Но, зачуђује да су најлежни у здравству Србије и српска власт прихватили налаз и мишљење савезне здравствене комисије, која је саопштила да масовног тровања није било, већ да је у питању масовно психогено реаговање, дакле, нека врста колективне хистерије. Овни налазом и саопштењем спасена је част шиптарског народа и злочинаца који су режирали ово тровање, међу којима су лекари Шиптари одиграли водећу улогу. Овај налаз је још једана подвала српском народу, јер је за необавештени свет масовно психогено реаговање шиптарске деце и омладине последица српског терора.

Невероватно је да је колективно, масовно психогено реаговање истовремено, захватило баш шиптарску децу и омладину у готово свим местима Косова и Метохије. Егзактна ретроспективна анализа, коју није било тешко спровести указала би да је заиста постојало психогено реаговање, али свакако у много већој мери глума тровања и самотровања своје деце и омладине. Тровање је обављено највероватније атропином (постојали су знаци атропинског деловања, а касније су нађена и тајна складишта лекова међу којима је био и атропин у значајној количини). Сви тако „отровани“ долазили су у здравствене установе, највише у клинике Медицинског факултета у Приштини, и сви су, без икакве анализе о врсти тровања, у инфузији примили атропин. На Косову и Метохији токсикологија је на најнижем нивоу, практично и не постоји. Ко је онда на тако волшебан начин открио

узрок тровања и одредио терапију. После овакве „терапије“ већи број „отрованих“ имао је благе знаке тровања атропином, поготово они који су од режисера тровања претходно примили атропин. Нема сумњи да је већи број лекара био укључен у „операцију“ тровања, сви су се брзо оријентисали о узроку тровања и применили исту „терапију“.

Дакле, и овде је српска власт, као и у случају Мартиновић, преко медицине, капитулирала пред шиптарским злочинцима и њиховим помагалима из Хрватске и Словеније. Била је спремна да прихвати оваква саопштења, на штету и срамоту српског народа, него да до краја расветли један од највећих злочина и да режисере казни.

Акција слања српских лекара на Косово и Метохију-велики је промашај. У условима крајње хладног и нетолерантног пријема и без икаквих овалаштења лекари из Србије нису могли готово ништа значајније да учине.

Медицину на Косову и Метохији могуће је унапредити радикално, само у оквиру глобалних решења. То значи суспендовати не само све органе власти и институције, већ сва радна места. Након тога поновним пријемом способних, радних и лојалних обезбедити функцију правне државе у свим сферама живота. Ако би остао Универзитет у Приштини и у оквиру њега Медицински факултет, настава на Универзитету мора да буде само на српском по програмима и критеријумима Универзитета у Београду.

1. Звонимир Вучковић:

ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА

Ово је други део књиге „Сећања из рата“ у коме Звонимир Вучковић говори о догађајима у којима је учествовао од 1942. до 1944. године, када га је генерал Михаиловић упутио на последњи задатак у Италију. Нека од поглавља су: „Први Равногорски корпус“, „Бугари у Драгачеву“, „Отпор кроз саботаже“, „Војна мисија Сједињених Држава“, „Омладински конгрес“, „Ба“, „Летећа бригада“, „Шумски аеродром“, „Борба за Србију“, „Савезници напуштају Дражу“...

Страна 230. Њирилица. Цена 180 динара.

2. Звонимир Вучковић:

СЕЋАЊА ИЗ РАТА

Књига мемоара Звонимира Вучковића, првоборца покрета генерала Драгољуба-Драже Михаиловића, команданта Првог Равногорског корпуса. Ово је први пут да се у Југославији објављује целовита ратна прича припадника четничке војске. Делови књиге „Сећања из рата“ објављују се у фељтону „Погледа“ под називом „Мемоари једног четника“.

Страна 230, Њирилица. Цена 180 динара.

3. Документи Хуверовог института:

РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА

Док је 1946. године у Југославији одржано инсценирано суђење генералу Драгољубу-Дражи Михаиловићу, у САД-у су најбољи амерички адвокати, о свом трошку, одржавали паралелно суђење. Необјективни комунистички суд у Југославији није узео у обзир потпуно супротан исход америчког суђења. Међутим, научници Хуверовог ин-

ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ

„ЧИЧА“

Оглашава продају књига са попустом од 40%

ститута при Станфорд универзитету у Калифорнији, прикупили су документа са америчког суђења, синтетизовали их, и уз критички есеј Дејвида Мартина, објавили у овој књизи. У књизи „Случај Ђенерал Драже Михаиловића“ дат је један од најобјективнијих приказа догађаја у другом светском рату у Србији и Југославији, а посебну специфичну тежину има чињеница да су њени аутори страни држављани.

(место и датум)

Издавачко предузеће „ЧИЧА“
11000 Београд, Сретена Младеновића 1/5,
Телефон 011/507-454, 507-425 и 507-124

Поручујем књигу:

1. „ОД ОТПОРА ДО ГРАЂАНСКОГ РАТА“, по цени од 180 динара
2. „СЕЋАЊА ИЗ РАТА“, по цени од 180 динара
3. „РОДОЉУБ ИЛИ ИЗДАЈНИК: СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА“, по цени од 260 динара.

Заокружити број књиге која се поручује. Књиге шаљемо поузећем. Плћање поштару.

(презиме, име оца, име и занимање)

(број поште и место стана)

(улица и број)

(својеручни потпис и број 1. к.)

Напомена: књиге се могу поручити и преко напред датог телефона.

4. ЗАПИСИ О КЊИЗИ „СЛУЧАЈ ЂЕНЕРАЛА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА“

— Лој В. Хендерсон, бивши амбасадор Сједињених Држава и помоћник заменика државног секретара: „Дејвид Мартин до танчина описује неуспешну борбу Ђенерала Михаиловића да своју земљу спасе и од нацистичке и од комунистичке превласти. Ову веома обилно документовану књигу треба сматрати као последњу реч о том предмету и сваки онај који се интересује за савремену историју Европе, треба да је има у својој библиотеци.“

Страна 500, Њирилица, 260 динара.
Све три књиге су илустроване фотографијама из доба рата

ПОРУЏБЕНИ КУПОН

**СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ
ПОКРЕТ ЗА ОБНОВУ И БУДУЋНОСТ СРБИЈЕ
ПОЗИВА ВАС ДА БУДЕТЕ ЈЕДАН ОД СПОНЗОРА ОДРЖАВАЊА
СВЕТСКОГ САБОРА СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ КОЈИ ЋЕ СЕ ОДРЖАТИ У „САВА“
ЦЕНТРУ, У БЕОГРАДУ, 28. и 29. ОКТОБРА 1990.**

ПОЗИВАМО

**ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВЕ, КУЛТУРНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ, ПРИВАТНЕ ПОСЛОВНЕ ЉУДЕ, КАО И СВЕ
ГРАЂАНЕ КОЈИ СВОЈОМ ПОМОЋИ ЖЕЛЕ ДА УЧЕСТВУЈУ У ОСТВАРЕЊУ ОВОГ, ЗА
СРБИЈУЗНАЧАЈНОГ СКУПА.**

**СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ ЈЕ ПОКРЕТ ЗА БУДУЋНОСТ СРБИЈЕ ЈЕР НУДИ ИСТОРИЈСКУ,
ЕКОНОМСКУ И ДУХОВНУ ОБНОВУ СРБИЈЕ!**

**СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ ЈЕ ПОКРЕТ ЗА БУДУЋНОСТ СРБИЈЕ ЈЕР ЈЕ НАЈВЕЋИ БРОЈ
ЊЕГОВОГ ЧЛАНСТВА ОМЛАДИНА!**

**СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ ЈЕ ПОКРЕТ ЗА БУДУЋНОСТ СРБИЈЕ ЈЕР НУДИ ПОМИРЕЊЕ И
СЛОГУ, БЕЗ КОЈЕ НЕМА ОПСТАНКА!**

**МОЛИМО СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ — ПРЕДУЗЕЋА, УСТАНОВЕ, КУЛТУРНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ,
ПРИВАТНЕ ПОСЛОВНЕ ЉУДЕ, КАО И СВЕ КОЈИ ИМАЈУ ДОБРУ ВОЉУ ДА СЕ ОДАЗОВУ
ОВОМ ПОЗИВУ, ДА СЕ ЈАВЕ СЕКРЕТАРИЈАТУ СПО У БЕОГРАДУ, БРАНКОВА 24, КАО И НА
АДРЕСУ „СРПСКЕ РЕЧИ“ (ХОТЕЛ „ЈУГОСЛАВИЈА“ €.879, Тел. 011 600-222), НАЈКАСНИЈЕ ДО
15. ОКТОБРА ОВЕ ГОДИНЕ, РАДИ УГОВОРНОГ РЕГУЛИСАЊА СПОНЗОРСТВА ЗА САБОР.**

У БЕОГРАДУ, 2. ОКТОБРА 1990.

**ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР
СВЕТСКОГ САБОРА СПО**

**ПОМОЗИТЕ НАЈЈАЧУ ОПОЗИЦИОНУ СТРАНКУ СРБИЈЕ. СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ
(СПО) НЕМА НИКАКВИХ ПРИХОДА, ОД СВОГА МИЛИОНСКОГ ЧЛАНСТВА НЕ
НАПЛАЋУЈЕ ЧЛАНАРИНУ, АЛИ ЈЕ ОДЛУЧАН ДА СЛОМИ БОЉШЕВИЗАМ КОЈИ
НАМ ЈЕ РАЗОРИО ОТАЏИНУ. ВАШИМ ПРИЛОЗИМА УЛАЖЕТЕ У БУДУЋНОСТ
СРБИЈЕ И МА КОЛИКИ ОНИ БИЛИ, БЛИЖИ СМО ИЗЛАСКУ ИЗ ТУНЕЛА
КОМУНИСТИЧКОГ МРАКА. ДИНАРСКИ ЖИРО РАЧУН СПО ЈЕ 60812-678-91956
СДК ЧУКАРИЦА И ДЕВИЗНИ 60811-620-128-25731-7425341**

ХЕЛЕН ДЕЛИЋ БЕНТЛИ СПЕЦИЈАЛНО ЗА „СРПСКУ РЕЧ“

Волела бих да видим неку демократску земљу у којој се забрањују новине

Г-ђа Х. Д. Бентли није дошла у Србију на позив партије на власти. СПС је била добар и захвалан домаћин америчким конгресменима изразито непријатељски опредељеним према српском народу и праведном решавању проблема због којих су боравили у земљи. Негативне резултате тих посета Србија осећа у економском, политичком и етничком губљењу најелементарнијег достојанства у свету.

Г-ђа Бентли, амерички конгресмен српског порекла припада малобројном утицајном кругу угледних Срба који су у Америчком Конгресу, и свуда и у свакој прилици бранили истину, нарочито према свом отачаству. На позив Демократске странке присуствовала је њиховој Скупштини и одржала гоговор и љубазно се одазвала молби „Српске речи“ за кратак разговор.

Г-ђо Бентли, Ваш ненајављен долазак на Скупштину Демократске странке изазвао је велико интересовање. Долазите ли као члан странке, као гост или као симпатизер?”

Х. Д. Б. — Дошла сам искључиво као гост. Лидери српских опозиционих партија нису инсистирали на ближим контактима, а господин Раде Стојановић био је први који ме љубазно позвао да будем гост Београда.

Колико сте упознати са Програмима српских опозиционих партија?

Х. Д. Б. — Нисам упозната ни са програмом Демократске странке. Мој долазак протумачите као подршку успостављању вишестраначког система и парламентарне демократије коју стварате у земљи. До тога може доћи само елиминисањем комунистичке контроле над земљом која ствара веома ружан утисак у свету о Србији. Ја сам данас у Конгресној сали рекла да док са српске заставе не уклоните петокраку, демократска светска јавност имаће веома негативан став према Србији. Антисрпски шиптарски и хрватски лоби у Америци задњих година интензивно уобличавају негативну слику о Србији и нама је све теже да убедимо америчку јавност у супротно. Ја сам једино заинтересована за коначно извођење комунистичке власти из Србије. Ако до вишестраначких слободних избора дође, и уколико грађанима буде дозвољено да гласају по сопственој вољи, верујем да ће се то и догодити. Да ли ће интерес српског народа у његовом Парламенту заступати две велике партије, као у Америци, или више њих и које ће то бити, не бих се опредељивала.

Владајући режим спрето контролише средства јавног информисања и тек појавом првих страначких новина разбијен је снажан информативни монопол и једностраначко једноумље комунистичке власти. На који начин се Ви информисаете о ситуацији у земљи?

Х. Д. Б. — Америчке новине задовољавајуће пишу сваког дана. Одржавам и проширујем контакте са људима одавде и имам сасвим прецизну слику стања о приликама у земљи.

Јесте ли читали „Српску реч“?

Х. Д. Б. — Не, нисам имала прилике, али бих јако желела ако могу да је добијем. Волела бих да видим новине које су у такозваној „демократији“ забрањене.

Успостављање демократије у Србији немогуће је без истовременог решавања националног питања. Ова Скупштина Демократске странке показала је велики степен неслагања унутар саме странке по питању

ГОСТ

СА ЗАСТАВЕ УКЛОНИТИ ПЕТОКРАКУ

нућења решења националног програма. Струја радикалног националног српског програма убедљиво је изгубила. СПО је странка која посебно инсистира да без доношења свесрпског националног програма нема решења за Србију, ни у оквиру Југославије, ни ван ње. Какав је Ваш став према овом питању?

Х. Д. Б. Ја сам велики присталица концепта да Југославија остане целовита, али под условом да свака од Република има слободно изабрану владу. Демократија мора имати отворене границе и нужан услов заједничког живота грађана је пристанак на сарадњу.

Шта мислите о владајућој партији и њеној промени назива?

Х. Д. Б. — Егзактно не знам шта СПС значи у поређењу са осталим социјалистичким партијама источне Европе и у свом излагању на Скупштини нисам их назвала ни социјалистима ни комунистима. О свим социјалистичким партијама, па и о СПС мислим исто. Ја нисам, знате, никакав заљубљеник социјалистичких партија.”

Славица ЛАЗИЋ

ИЗБОРНА СКУПШТИНА ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

ДЕМОКРАТИЈА БЕЗ СРПСКОГ ДЕМОСА

Да ли ће испољено убедљиво нејединство челника Демократске странке на изборној Скупштини одржаној у Сава центру 29. 9. 1990. бити названо расцепом или компромисним разилажењем, у овом тренутку и није важно. Избором руководства, усвајањем програма и повлачењем истакнутих првака, међу којима су и оснивачи странке, Демократска странка се приближава умереном либерално-западном моделу који ће бити допадљив Европи и свету, али не у земљама са нерешеним националним програмима.

Супериорном победом коју ни сами нису очекивали (Председник Драгољуб Мићуновић изгласан је са уверљивих 230 гласова, док је Кости Чавошом припало свега 70) ово крило странке добило је апсолутну подршку делегата и приликом избора потпредседника, на чије место су изабрани Војислав Коштуница и Десимир Тошић!

До озбиљног разилажења унутар странке дошло је пре Скупштине око осетљивог националног питања при чему је такозвано национално крило странке (Н. Милошевић, Б. Пекић, К. Чавошки, А. Илић и А. Петровић) инсистирало на доношењу радикалнијег националног српског Програма сматрајући да понуђени Програм недовољно штити националне интересе. Надгласавањем и елиминисањем са руководећих положаја, ово крило остало је без подршке делегата и одустало од кандидатуре и за чланове Главног одбора, а лист „Демократија“ оставком А. Илића остало је без главног уредника.

Усвајањем Програма странке коме је претходила веома искључива и аргументована расправа до касно у ноћ окончан је рад Скупштине. У покушају сумирања резултата једнодневнег рада делегата Демократске странке, основно је истаћи да после оваквих персоналних и програмско-идејних промена до којих је дошло, странка у изборну трку (ако до ње уопште дође) излази са битно промењеном концепцијом у којој је избегнут одговор на нерешено национално питање, а нација у овом тренутку не може да се изузме.

Демократију без српског народа нисмо смо 45 година. Без заштите егзистенцијалних интереса српског народа у српској држави демократија постаје демонократија.

Са ове Скупштине прочитано је и подржано писмо Српског покрета обнове упућено српској власти због спречавања промоције у Косовом Пољу.

С. Л.

КАЛЕНДАР ЈЕДНОГ ГЕНОЦИДА

Оно што је, још пре неку годину, из уста живих сведока усташког геноцида ендехазиске над српским народом, звучало као „крвава успомена“ страха и крви, за коју се ипак веровало да се не може историјски поновити — „повјесно“ се догодила у грдовима Петрињи, Двору на Уни, Сиску, Книну — не као опомена „усташидног терора“ (нако се то још увек еуфемистички назива), већ као отворена сцена истребљивања Срба из српског Јерусалима. Само је сведоцима и жртвама историјског геноцида над српским народом у Хрватској, те онима којима је крваво предање национално и фамилијарно блиско — коначно јасно да се не ради о „усташидном“, већ правом УСТАШКОМ терору, потеклом и легализованом од стране нове Туђманове „демократске власти“ која никада неће моћи толерантно да се односи спрам природне српске Аутономије.

УНУЦИ ПАВЕЛИЋЕВИХ УСТАША

Последњег дана септембра, из Петриње су кренули Срби — у правом збегу — према касарни „Васил Гађеша“, бежећи пред Туђмановим специјалцима, као пре педесет година од усташког ножа. Били су то читаве колоне народа, у којима је — опет као пресликана слика геноцида — било деце, младих мајки, старица и стараца. Многи очеви породица, били су, који час раније, ухапшени без икаквог образложења, из једног јединог разлога и због једне једине „кривице“ — што јесу и што се осећају Србима! Начин на који су легитимисани и привођени, био је истоветно насилан, груб и убилачки, као и некада... Довољно је било носити српско презиме и личној карти, па бити целе ноћи малтретиран, тучен и „испитиван“ у сисачком затвору или у локалним станицама милиције. Туђманови, заправо хрватски специјалци, чије је просечно годиште између двадесет пет и тридесет година — унучи су некадашњих Павлићевих усташа, а деца оних који су више од четири деценије, због Брозовог хибридног „братства и јединства“, прикривали своја проуштаска опредељења. Толики набој усташтва и природне му „идеологије“, нескривено је и острашћено доминирао улицама Двора на Уни, Петриње и других градова, да су се и сами протагонисти одмазде — итекако смишљено дириговане — ПРЕПОРУЧИВАЛИ КАО УСТАШЕ, о чему сведоче узвици специјалца као одговор на српске апеле („Не поступајте као фашисти!“): „Ми нисмо фашисти, ми смо усташе!“

Најдраматичнија банијска ноћ, деценијама после првобитног усташког србождерства, била је последња ноћ септембра, када су посебно обучени државни терористи хрватске милиције, те фамозни „редарственици“ — упадали у српске куће, одводећи мушкарце, па и жене, бацајући уснулу децу, у накани као некада у Јасеновцу. Ни мешовити бракови нису били поштеђени од усташког чишћења, те су малтретиране и Хрватице удате за Србе и младићи, синови хрватско-српских парова.

МАЛОЛЕТНИ ТАОЦИ

На улицама Двора на Уни, у предвечерје је двама српским девојкама поцепана одећа са горњег дела тела, уз највулгарније сексуалне псовке с конотацијама „српске мајке“ и „српских гробова“. Јед-

Оно што се ових дана догађало у хрватским градовима насељеним српским живљем, равно је крвавом сценарију од пре педесет година. Сви они који, упркос добрим намерама, верују у „превазилажење братоубилачког рата мирним путем“, падају у замку и заблуду чија је трагична последица био Јасеновац! Само се Срби могу одбранити од непомирљивог непријатеља себе и свога покољења. Ако дозволе први ударац, дозволили су и завршни маљ, зато не треба веровати у „смиривање ситуације“ на Банији и Кордуну, већ своју Аутономију треба војевати новим српским календаром двадесет и првог века...

ној четрдесетогодишњој жени (нипошто јединој) из Петриње упућена је силеџијска претња групе специјалца, који су се сви „препоручили“ да над њом изведу срамни сексуални чин, јер јој је муж активан у Српском национално вијећу.

Оно што се посебно запажало у грубом и насилничком понашању редарственика, био је (и заувек ће остати) нескривени садизам спрам Срба у Хрватској, из простог разлога што су „неискорењиви“ у овим крајевима, што чувају национално биће, језик, културу, традицију, историју, веру и, надамце, непоколебљивост у настојању да им се све то не сме дирати, затирати, савњивати са земљим и у земљи.

Један од многобројних малолетних талаца, био је и син Бранка Полица, председника главног одбора Српске демократске странке из Петриње. Хапшене су и супруге „угледних Срба“, основци су пред специјалцима — Хрватима, на команду „Руке увис!“ били претресани, у интуитивном самртном страху од одмазде далеке четрдесет година, на удаљености од четрдесет сантиметара!

За то време, истих тих ноћи, у кућама угледних хадезеоваца, приређиване су читаве гозбе, слављена је „победа“... Над чим? Над ким? У име чега — добро је познато! Локални челници ХДЗ-а, пиrowели су, као некада павлићевци, доказујући сопствено „јединство“, уз јединство места и радње, с изузетком времена...

Нема другог имена на хрватском месту, до имена ДРЖАВНОГ ТЕРОРА над српским народом. У том смислу (а који бисмо други узели као критеријум?! — не можемо правити никакву разлику између Павлићеве Независне државе Хрватске и Туђманове Републике Хрватске, устоличене у Брозовом социјализму и комунизму!

НЕУМОЉИВИ РЕДАРСТВЕНИЦИ

Тридесетог септембра, Двор на Уни, био је скоро мртав град, јер је највећи број незаштићеног српског становништва прешао реку и пребегло у Босну. После масовних хапшења Срба, они малобројни који су се у предвечерје окупили у центру града, били су растерани сузавцем и по којим вешто употребљеним пендрекром „по глави српског становништва“.

Специјалци и редарственици, на исти начин, нису штедели ни новинаре из српских редакција, нису се обазирали ни на слабији пол; младој фоторепортерки, Маји Илић, покушали су да узму филм и фотоапарат, те је ова девојка морала физички да се обрачунава са два наоружана специјалца, који су је вређали као новинара, као очевица, као Српкињу. Они, пак, који су покушали „кривично да гоне народ“ због „насилног одузимања оружја“ из станице милиције, добили су одговор од Сергеја Веселиновића, на збору СДС-а у селу Медвеђа: „Читава акција одузимања преосталог оружја, чин је самоодбране! Учествовао је у томе читав народ, а против народа се не може водити истражни поступак“. У овој се, најновијој, хрватској држави, против народа (српског), не води, међутим само истражни поступак, већ ПОСТУПАК ИСТРЕБЉЕЊА, које се не може допустити!

Првог октобра, у книнским предузећима, потпуно је прекинут рад, у граду — престоници српства у Хрватској, владала је атмосфера оправдане панике, народ је био приправан. У свим школама, прекинута је настава... Као да је избио рат... Да ли је префикс

„као“, сувишна реч у овом контексту?! Током ноћи, чула се пуцњава, жељезнички и друмски саобраћај, потпуно је био блокиран. Книн је тражио ослобађање српских талаца, ултимативно, без поговора.

БАЧЕНА СВЕСКА МАЛИШАНА

У Глини, милиционери су напуштали службу. Напуштали су је, јер нису хтели да пуцају у голоруки српски народ. Директива Министарства унутрашњих послова Хрватске, да се из редова милиције у овим местима уклоне Срби, не само да није могла оставити равнодушним српске житеље Глине, већ је жестоко упућивала на све могуће (и стварне) последице оваквог полицијског акта. Најпре је командант милиције, Миле Дивјакина скинуо униформу, потом је одмах ухапшен, да би затим то исто учинило још осам милиционера. И милицију хапсе, зар не, да парафрирамо наслов једног филма...

Милош Кепчија, наставник историје из Двора Ути, прича да су специјалци претресали дечије торбе и шутирали их по путу, жестоко малтретирајући и застрашујући децу; исто сведочење смо чули и од четворице очевидаца из овог града: једног једанаестогодишњег дечака су ишмарали што није хтео да узвикне: „Живио ХДЗ!“

У једној, сасвим недвосмисленој и нипошто само метафоричној изјави, сагласни су сви протагонисти најновијег календара српског геноцида у Хрватској: све је исто као и четрдесет прве! После оваквог, с наше стране до краја провереног сведочења, сувишно је наводити још многе и ине бројне, само у варијантама различите примере усташког терора Туђманове републике. Једино је, на несрећу

ТЕРОР

(коју нећемо допустити), примерено понављати изјаву терорисаних сведока: „Све је исто као и четрдесет прве“!

Сви они гласови, протести, позиви, алармни до-бронамерни вокали српске подршке Србима у Хрватској, уз остале помирителске апеле разуму и толеранцији, вера у ЈНА, реакција Председништва државе — све су то несумњиво изрази пријатељства, заштитништва и лојалности, али нема радикалног, беспоштедног гласа, до гласа оних Срба (а такви ваља да су сви Срби) који ће бранити сав свој нараштај, све своје колевке, сваки дамар свог националног бића, последњи и први траг своје вере, своју матичну слободу и свеколику аутономију на земље и изнад земље својих дедова.

Свака политика и свака држава, ма колико здушно штитила „Југословене српске националности у Хрватској“, мора знати да их не штити ни до-вољно, ни гарантовано, нити свим расположивим средствима, док још увек бојажљиво УСТАШТВО зове усташондношћу, а на терор гледа као на кризни национални сукоб... Бачена свеска или тека једног српског малишана у Глини, на сву страхотност сазнања и закључивања по аналогји, већ је отворена јама. Историја се „повјесно“ овога пута не сме поновити, ни за педесет ни за стотину година.

Јелена КРСТИЋ

из
спе-
љом
ван
сил-
век
ват-
и“ у
ник,
по-
ди-
њи.
сно
од-
ап-
су
ке
ом
на

них
је-
—
за-
ве-
зу-
те-
ом
?)
ла-
ве
и-

ог
у
5-
у
г-
у
л-
е

е

е

е

е

е

е

е

Поштована господо,

У Сава-центру у Београду, 28. и 29. октобра 1990. године, одржаће се Светски Сабор Српског покрета обнове. Сабору ће присуствовати око 4500 делегата и гостију из земље и иностранства, а пратиће га неколико стотина новинара из југословенских и светских редакција.

Сабор треба да буде преломни тренутак не само за Српски покрет обнове као најјачу српску националну странку, већ и за будућност Србије.

Српски покрет обнове као странка пробужене отаџбине на овом Сабору жели да покаже пред лицем домаће и светске јавности да је странка новог времена, спремна да понесе одговорност за преузимање кормила власти и способна да изведе нашу отаџбину из тоталитаристичког и болшевичког мрака и уведе је у европску економску и политичку заједницу.

Желимо да Србија буде демократска, слободна, модерна и снажна држава српског народа.

Сабор треба да покаже и да је заиста историјски догађај пресудан за судбину Србије која мора да буде важнија од сваке странке.

Судбинско питање садашњег тренутка Србије је слога и јединственост пред коалицијом мржње, која се око Србије ствара. Слоге у Србији не може бити без националног помирења свих Срба, па је због тога Декларација о националном помирењу један од основних докумената Сабора.

Уместо новог сукоба, у који нас систематски, смишљено, на коминтерновски начин гура једноумље на власти у Србији, нудимо слогу, јединство, просперитет и будућност на темељним духовним вредностима.

Да би један овакав скуп успео, неопходно је да буде одлично организован јер ће се одвијати пред очима не само домаће већ и светске јавности. Таква организација подразумева и обезбеђивање значајних материјалних средстава.

Због тога Вам се обраћамо са молбом, да финансијски помогнете одржавање овог великог скупа. При томе се сами можете одлучити на који начин желите да помогнете. Нудимо Вам, све могућности маркетинга и рекламе који ће пратити овај скуп. Можете да постигнете и велике комерцијалне ефекте али апелујемо и на ваш патриотизам. Напомињемо да ће Сабору присуствовати и власници великих фирми из САД, Канаде, Аустралије, Немачке заинтересовани да у слободну и демократску Србију уложе велики капитал, па Вам се пружају све могућности за пословне контакте и будућу сарадњу.

Ради потпунијих информација можете контактирати са представницима Организационог одбора Сабора на тел. 188-465, или 425-086. Жиро-рачун Српског покрета Обнове на који се могу уплатити средства је 60812-678-91956, СДК Чукарица.

Девизни рачун: 60811-620-128-25731-7425341, Кредитна банка Београд.

У нади да ћете одговорити на ово наше писмо Српски покрет обнове вам упућује најсрдачније поздраве, и жели много успеха у Вашем послу.

Секретар за маркетинг
Петар Анђић

Подпредседник СПО
Професор ДР Јован Р. Марјановић

ОМЛАДИНСКИ радио Б-92 припремио је серију разговора са Његовим Краљевским Височанством Александром Другим Карађорђевићем. Ово је први део интервјуа. У осталим емисијама и слушаоци, односно читаоци могу постављати питања пре емисије.

Престолонаследник је обећао да ће на сва питања одговорити. С обзиром на чињеницу да је престолонаследник одлично образован, уз то бизнисмен — тим је инспирација за сваки разговор — већа. Све телефонске линије Радија 92 су биле окупиране два дана, од слушалаца који су се интересовали за ову емисију и серијал. Уз слушаоце, велико занимање су показале и стране новинске агенције и домаћа средства информисања.

Колико сте упознати ситуацијом у Југославији и како гледате на проблеме демократизације друштва на целој територији земље?

— Прво, дозволите да поздравим слушаоце и њихове фамилије. Поносан сам што сам на челу династије Карађорђевића и уверавам вас да је моје срце са вама и да су ми интереси народа увек на уму. Упознат сам са сложеном ситуацијом у Југославији и њеним проблемима. До сада су ту спроведена само два демократска гласања, у Словенији и Хрватској. Остатак Југославије, још је под диктатуром и ту је укључена Србија. Ако не пазимо, остаћемо у историји последњи у Европи, који су имали праве демократске изборе.

Мора се одмах применити следеће: прво, дозволити приступ средствима информисања, приступ свим политичким партијама; друго, поштена изборна кампања за најмање три месеца; треће, финансирање опозиционих партија да би се довеле на пристојан ниво. Оне морају да буду у истом положају као и Социјалистичка партија која има инфраструктуру коју је изградила за последњих 45 година. И најзад, редовне сасретанке свих партија да би се пратио цео процес како би се осигурало одржавање демократских принципа у обављању поштенних избора.

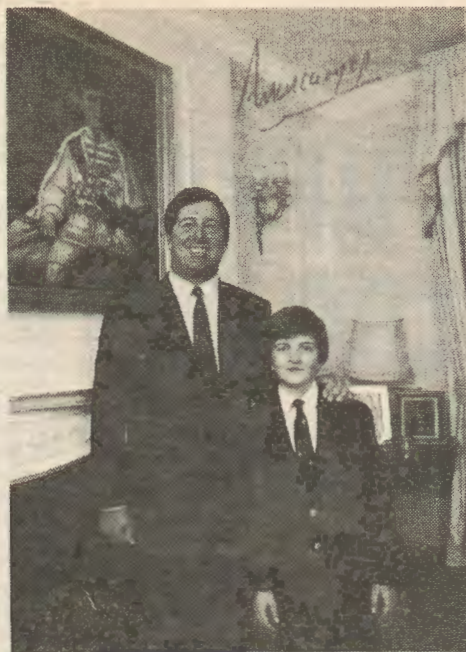
ОПОЗИЦИЈИ — СВА ПРАВА

КАКВЕ врсте конфликта види Ваше Краљевско Височанство и како их решити?

— Сви наши конфликти могу бити решени демократским путем. Демократски изабрана влада била би одговорна. Што се тиче референдума, брзоплето је извести референдум пре него што се одрже демократски избори. Народ има право да чује и прати дебату преко слободних медија. Сада владајућа партија има привилегован положај. Мора се допустити опозицији да се изрази и развије своје ставове. Владајућа партија мора да се понаша часно и да се консултује са опозицијом. На крају, не сме да буде никакве освете нити одмазде, само разумни преговори.

Сигурно најбољније питање у Србији и Југославији је Косово. Где Ви видите решење овог проблема?

— Косово је драго у срцима свих Срба. Проблеми Косова не смеју да буду експлоатисани у политичке сврхе што би допринело продужавању политичке и економске стагнације са којом смо сада суочени. Као што сам рекао, Косово је у срцима свих Срба и зато је важно да сви политичари третирају тај проблем веома озбиљно и на де-

НАРОД У СРЦУ

мократски начин да би дошли до његовог решења. Ја бих препоручио оснивање трију комисија састављених од истакнутих политичара, правних стручњака и чланова Европског парламента, када буду одржавани демократски избори у Србији. Косово није јединствено само на нашем терену, тај проблем је и европски, као у Француској, Енглеској и Немачкој. Ове три комисије би поднеле предлоге о имовини, људским правима и економском развоју. Најзад, притисак би требао да се стави на Албанију да би се реформисала и омогућила услове за тржишну економију и тако смњила индиректно економски притисак и миграцију.

Коју би улогу имало обнављање монархије у Југославији?

— Краљ је по Уставу глава државе и симбол јединства и континуитета. Изабрана влада је одговорна за управљање земљом у свим политичким и економским стварима. Краљ је тачка на којој се састају све политичке партије и треба да ради на промоцији земље као амбасадор заједно са изабраним владом. Ово функционише врло добро у Ев-

ПРЕСТОЛОНАСЛЕДНИК

ропској заједници. Од 12 земаља чланица Европске заједнице шест су уставне монархије. Не заборавимо да су Јапан, Шведска и Норвешка исто тако уставне монархије и да добро пролазе.

Српска народна обнова најављује да ће Вас кандидовати на предстојећим изборима. Да ли је то могуће извести?

— Краљ и ни један други члан краљевске породице, не може да учествује у политичким изборима. Сви чланови краљевске породице су по дужности обавезни да мене помажу и да подржавају Устав.

У СЛУЖБИ ОТАЏИНЕ

КАДА би дошло до стварања конфедерације у Југославији, а у исто време се Србија конституисала као монархија, да ли бисте Ви прихватили место монарха?

— Што би Србија једино била монархија? Ви знате да у Британској заједници народа имате и монархија и република, а краљица је глава заједнице. Тако могу и ја да будем. Србија је увек била монархија. Нема проблема. Не заборавите, ја сам тренирани војник, увек спреман да служим своју отаџбину.

Недавно је принц Томислав био на представљању српске опозиције у Франкфурту. У нашој штампи се то коментарисало као његово наметање као некога ко би могао да наследи круну. Пошто је познато да унутар породице Карађорђевића има неслагања шта нам о томе можете рећи? И како коментаришете предлог Демократске странке да принца Томислава предложите на изборима за председника Србије (предлог који је принц Томислав одбио)?

— ЈА САМ НА ЧЕЛУ ДИНАСТИЈЕ КАРАЂОРЂЕВИЋА. Мој отац је краљ Петар II а ја сам његов једини син. Ја имам три сина. Мој син Петар ће ускоро напунити једанаест година. Исто тако, као што очекујем да служим моме народу и мојој земљи тако очекује и мој син да служи својој земљи. Тако, то питање, ја бих желео да се заборави, о позивању принца Томислава да буде кандидат, и да се више никада тако нешто не понови.

Када планирате да посетите Југославију с обзиром на то да се правосудје огласило констатацијом да краљевској породици није забрањен улазак у Југославију?

— Господине Матићу, ја бих тако желео да посетим моју земљу. Али ја нисам туриста. Када будем дошао у нашу отаџбину са мојом породицом, биће само да јој служим као краљ. Међутим, прво, хајде да се спроведу фер и демократски избори. Предстоји нам много тешког посла да би наша земља ушла у Европску заједницу. Сетимо се да смо изгубили четрдесет и пет година. Ми хоћемо да имамо исти стандард као у Европској заједници, ако не и бољи. Мислимо о будућности, миру, политичкој стабилности, тржишној економији, али све то кроз демократске изборе. Свиња у земљи шаљем топле поздраве и поздраве моје породице у нади да вас једног дана поздравим све у нашем лепом Београду. Нека вас Господ благослови заједно са вашим породицама и пријатељима.

Веран МАТИЋ

СРПСКА ЦРКВА УВЕК СА СВОЈИМ НАРОДОМ

Шести пут, у току косовског шестовековља, пред Србима се отвара небеска књига од Богородице, донета од светиње од Јерусалима. Поново се Српски народ налази на судбоносној историјској прекретници и дилеми — коме ће се приволети царству? Време у коме живимо може се поредити само са оним временом уочи Косовске битке, уочи Првог и Другог српског устанка и уочи Првог и Другог светског рата. Суочени са историјском стварношћу у пет поменутих догађаја, значајних не само за српски народ него за Европу и свет, Срби су остали верни светосавском и светонемањинском опредељењу за Царство Небеско и његове непролазне вредности.

Озбиљност савременог историјског тренутка намеће Српској светосавској цркви важну, ако не и пресудну, улогу у животу српског народа. У свим судбоносним данима и догађајима наше историје Српска црква је била са својим народом. У временима када је отомански мрак претио да навуче капке на уморне и исплакване очи српског духовног вида и када је претила опасност да свака светлост у Србији утрне, једино будно око које никад склопљено није, било је око бесмртне мајке српског православног народа — Цркве Православне. Руке њеног материнског и покровитељског загрљаја никада нису клонуле под теретом трагичних историјских збивања. Српска светосавска црква као бесмртна српска аила вековима је видела љуте раице свог народа и отварала му очи духовног вида помажући му да пронађе себе и свој предањски пут на беспућима и распућима историје.

Српски народ и у овим историјским данима очекују од своје Цркве да она буде поуздан историјски компас, непогрешиви критеријум и одважни духовни человођа. Уосталом, превасходни задатак Српске цркве и јесте да под своје свето окриље прикупља растурене духовне снаге верујућег народа и да осветљава нове путеве искупљења и васкрсења блиставом зубљом духовног живота и чистоће. Нажалост, после пола века болшевичке тираније и оргијања на телу Српске цркве, она данас делује као тешки рањеник. Ни на једну организацију или установу на овим европским просторима није се сручио такав брутални одијум уништења и сатирања као на Српску цркву. Комунистичке и партизанске силеције и зликовци су од укупно 544 пострадали свештеника убили близу три стотине, док су остали број побили усташе и Немци. Трагедију и тиранију несравњено већих размера од поменутих у облику крвавог пира и лудачког сеира, изводила је болшевичка тзв. Верска комисија (због својих злодела у слободном свету названа ЗВЕРСКА) на рањеном и беспомоћном организму Српске цркве све до пре неколико година. Методама и начинима који су учили и позајимали од самог Сатане, систематски и континуирано су четири деценије настојали да почасе све животне функције и животворне импулсе црквене организације и егзистенције.

Данас, када је болшевичко чудовиште огрнуло плашт национализма да би сакрило своју ругобу и

**Данас, када је
болшевичко
чудовиште огрнуло
плашт национализма
да би сачувало своју
ругобу и власт коју
тренутно поседује,
постоји велика опасност
да поједини људи из
црквене јерархије у
својој наивности не
постану жртве опкене и
преваре великих
мајстора лажни**

Пише:
Љубомир РАНКОВИЋ

сачувало власт коју тренутно поседује, постоји велика опасност да поједини људи из црквене јерархије у својој наивности не постану жртве опкене и преваре великих мајстора лажни. Битна особина великих и разумних људи је да поседују јасну визију будућности. Та способност је нарочито неопходна онима који су ближи црквеном кормилу. Зато охрабрује вест која је недавно обишла нашу земљу, да је један епископ најодлучније забрањено представљање неологоване српске партије (СПС) у црквеној порти. То охрабрује и радује, али много више жалости чињеница да се поводом неких црквених празника и догађаја даје места и простора комунистичким јуришницима, онима који су до јуче ковали мачеве и спремали уништење Православне вере и Српској цркви. Разуме се, Српска православна црква као мајка целог српског народа не може и не сме одбацити ни једно своје дете, ма где оно живело и ма каквих идеолошких опредељења или политичких уверења било. Она о свима мора подједнако бринути и над свима заједно бдити. Нарочито над онима који су се удаљили од свог корена, од свог народа и коначно од себе самих. Материнство у српском народу је појам витештва, храбрости, слободе и правде. Не сентиментална и удовичка плачљивост и кукавичлук. Зато Српска црква у тежњи да према свима буде једнака не сме се изложити опасности да буде компромитована због свога пасивног и „несврстаног“ држања, које данас иде на руку српским комунистима.

По својој природи Црква је надстраначка, изнад и изван сваког странаштва и поделе. Она по својој суштини не може припадати никаквом појединству јер тиме би негирала саму себе и своје васељенско и општечовечанско послање. Зато древни канони Православне цркве најодлучније забрањују свештеницима учешће у партијским надметањима и припадност политичкој партији. На тим освештаним прописима и вишевековном искуству Српске цркве заснован је мудри и очински апел Светог архијерејског сабора са овогодишњег редовног заседања у Пећкој Патријаршији, упућен свештенству да се не учлањују политичке партије. Недавно је уследило упутство од стране Светог архијерејског синода да се црквене просторије и порте не могу употребљавати за страначке скупове и представљања. Јасна је тежња Српских архијереја који су најодговорнији за живот Цркве и њену будућност, да Цркву сачувају од страначких трвења и да она остане изван свих страначких и политичких подела. Дакле, да остане надстраначка организација.

Такав став првих људи Српске цркве изазвао је незадовољство код припадника појединих партија и наишао на неразумеване. Међутим сав неспоразум је у томе, што израз надстраначки не значи да је Црква нека апстракција, имагинација, нешто што је изван и изнад народног живота, у неком самодовољству и удобној изолацији. Напротив, таква позиција није у природи Цркве. Зато би за њену, условно речено, „неутралност“, много прикладнији израз био да је она свестраначка а не надстраначка. Јер превасходно дужност Цркве јесте да буде у самом центру друштвеног живота свога народа. Да својим благодатним средствима народни живот преобразијава изнутра и усмерава га токовима који су у складу са њеним учењем и Божјим законом.

Дужност Цркве у овом времену јесте да буде са својим народом. Србија полако али сигурно улази у нову, вишестраначку форму политичког и друштвеног живота. То ће, разуме се, донети нове садржаје и обогатити једноумно свишло народног живота. Донеће и нове проблеме и изазове за које треба тражити одговарајућа и најбоља решења. Не сме се сметнути са ума, да управо истинска демократија и слобода захтевају максимално одговорности и озбиљности. Демократија без одговорности је, уствари, анархија. Српски народ који има дубоке демократске традиције и који је озбиљан историјски народ, у периоду полувековне комунистичке сатрапије изгубио је део оног неопходног осећања и слуха за демократију, што је случај и са осталим народима који су доживели исту судбину. Болшевичка диктатура и тиранија погасили су онај витешки српски осећај да чојство значи чувати другог од себе, а јунаштво себе од другог. Но српски народ је после петовековне азијатске тираније створио државу која је била пример свим европским државама. То даје наду

за ће. ј
оновк
адата
прави
налази
друшт
ватил
на јес
слско
ве, нип
итичи
е јасн
Српски
надстр
својим
чки и
на све
расн и
скупит
е. Ра
нора б
недер
јдниц
енски
мор
јтори
е узра
дрств
једни
Нео
Српски
у поз
ману и
тражи
санн
нећ оп
методи
стасис
својц
де две
не о б
ко гро
ице за
стео.
несре
траш
Српски
вазно
визи
ста.
изо
Српски
ма :
Српски
везтик
теће
Српски
Српски
дан
во на
лудног
ећал
је с
Српски
орг
вљни
теће
данн
сте
вцу
Српски
за :
е ду
Српски
Ов
Српски
бол
алек
ња ви
Српски

СТАЗА СВЕТСАВЉА

будућност". Црква мора отворено и гласно рећи своје народу да испод звезде петокраке српска светосавска народна душа не може наћи свога израз. Будућност Србије и српског народа је под знамењем часнога крста Господњег, који осам векова као огњени стуб светли овоме народу, а не под крвавим большевичким знамењем које је за пет деценија више штете нанело српском народу него полумесец за пет векова. Српској православној цркви ни један непријатељ, нити страни освајач, није толико зла нанео као пет деценија комунистичке владавине. Зато је дужност Цркве да помогне своје народу да то зло што пре истреби између себе. Не сме се пристати и поново поверовати старим обманам да се сада креће „новим путем“ и да се по ко зна који пут „раскрстило са прошлошћу“.

У осталим земљама источне Европе у рушењу большевизма Црква је одиграла пресудну улогу. А зна се да су тамо ненародне цркве чије је седиште изван територија њихових држава. Тим пре је већи задатак Српске цркве као народне цркве да своје народу помогне да скине са себе срамени знак који га компромитује у Југословенској држави, Европи и свету. Уосталом то и није уплитање у страначке борбе. Зна се да је комунизам тоталитарни светски покрет који никад и нигде није признавао нити подржавао другу страну. Дакле, он и није странка. Сада узима облике странке да би продужио своју сатанску оргију у народу.

Као што је пре триста година Патријарх Арсеније Чарнојевић повео свој народ у сеобу пред терором и тиранијом, дужност је Цркве данас да поведе свој народ из большевичке земље недођије. Поготову што је большевизам на издисају а његова партија представља бал вампира, Брозових трабаната и полтрона. На састанцима СПС-а дефилију реуматични и сенилни старци и смишљају нову будућност својој деци и унуцима. Србија мора изћи из тога својеврсног апсурда. Црква мора бити са подмлатком свога народа на коме је будућност Србије. Дошао је крај силпивој и остарелој большевичкој Србији и све се чешће у народу чују речи: Поменуло се и не повратило се. На ово време се могу применити библијске речи: Старо прође, гле све ново постаде!

Црква треба својим ауторитетом да предочи народу, да гласачки листић који буде у рукама сваког Србина, није обична хартија и политичка играчка, већ тапија и камен темељац будуће Србије. Са таквом озбиљношћу и одговорношћу се према њему свако мора односити. Велика је историјска одговорност на нашим генерацијама. Ми смо данас у ситуацији да Србији одредимо пут. Од тога колико будемо имали разума, мудрости, духовног вида и слуша, зависиће наша судбина и судбина генерација које долазе. То ће бити мера по којој ће се мерити наше време и по којој ће се писати историја овог времена. Две могућности стоје пред нама: Или ћемо бити сврстани са славним генерацијама на челу са Светим Савом и Светим Кнезом Лазаром или ћемо бити бачени на отпад историје заједно са Вуком Бранковићем и свима који до данашњег дана, ради својих личних интереса и власти, издају и продају свој народ.

да ће, и ову кризу превазићи и да ће српска држава поново заблистати старим сјајем. Превасходни је задатак Цркве да своје народу помогне да пронађе прави пут изласка из лавиринта у коме се тренутно налази. Поготову када се зна да је основни узрок друштвене кризе, управо, духовна криза која је заветила наш народ у овом веку. Једно је данас свима јасно: Неће бити могуће извршити обнову српског народа и његове државе без духовне обнове, нити ће бити могуће извршити привредни и политички препород без духовног препорода. А свима је јасно да се то не може извести без учешћа Српске цркве. Зато Црква не сме и не може бити надстраначка него свестраначка. Она мора бити са својим народом и помагати му да свака странка сачини што бољи програм и на начелима и принципима светосавским и светопредањским. Мора истаћи јасан и заједнички циљ око кога ће се све странке купити и око кога неће бити погађања и неслагања. Различити путеви могу и морају бити, али циљ мора бити свеопшти и неприкосновени. Тај циљ је модерна, духовно и економски богата Србија у заједници и међусобном поштовању свих јужнословенских народа и европских држава. Црква тој идеји мора да удахне душу живу и да јој да Божански ауторитет. Јер срећна ће бити само она држава које узраста по мери раста свете Божије државе — царства небеског које започиње оаде на земљи, и појединачно и колективно.

Неизбежно се намеће питање какав став да зазме Српска црква према новобольшевицима српским, који настоје, користећи тренутну владајућу позицију и све расположиве мас-медије, да обнове и поново звезду народ и да још коју годину преживе на народој грбачи. Окупљени и трансформисани у тзв. Социјалистичку партију Србије, сад већ опробаном и препознатљивом иконографијом и методама покушавају себе прогласити за „једине гласноце“ српског народа од братоубиства и крвопролића. И у свим својим наступима и говорима те две речи им не силазе са уста. Никада неће ни смћи. Савест њихова, и глас Господњи у њима грмеће о братоубиству и крвопролићу које починише и гробова њихових. Глас савести непокајаног злочинца никад умукнути неће. А зна се, нико толико није завадио, закравио, раздуховио, разбожио, осиротео, исклао и у братоубиство увео свој народ као несрећни српски комунисти. Чак су почетак најстрашнијег братоубиства и крвопролића у историји српског народа прогласили за српски национални празник. Нигде се на европским просторима те речи више не помињу осим у речнику српских комуниста. Они су једино опседнути убиством и крађу, а као што је некада Господ Христос својим божанским тихим гласом лечио оболела срца и душе својих савременика позивајући их на покајање и правку, задатак Цркве, која наставља Његову мисију на земљи, јесте да и њих позове на покајање. Српски народ није склон освети и није се никада светио својим непријатељима и унесрећитељима. Неће се светити ни онима који су његовог рода и од његове крви и колена, а који су заведени ирачким силама светског подземља, не знајући шта чине, радили против себе и против свог народа. Христос, као најрадикалнији и најдоследнији духовни револуционар, од својих савременика који су му се обраћали за помоћ тражио је суштински преображај и све се задовољавао козметичком шминком и претварањем. Нензлечена и зашминкана рана је вулкан на организму. Большевичка звер која пола века неувољиво кидише да растргне национално и верско биће српског народа мора се позвати на покајање. Једини глас који може наћи одзива у њиховој души јесте глас Српске цркве. И она је дужна да залуталу децу своју позове да се врате у очев дом из кога су изашли и пола века без оријентације лутају у потражи за земљом недођијом. Велика радост и преобила духовна гозба за цео српски народ у Небеској и земалској Србији били би, када би се блудни синови српски вратили са њива глади. У том повратку Црква може да одигра одлучујућу улогу.

Ове јесени у Србији ће бити одржани вишестраначки избори. Биће то уствари двобој демократије и большевизма. Европског светлог поимања државе и власти, и азијатског, стаљинистичког црног поимања владавине народом који је вечити објекат експериментисања у проналажењу пута у „срећнију

**АГЕНЦИЈА ЗА
МАРКЕТИНГ
СРПСКОГ
ПОКРЕТА
ОБНОВЕ »ЦЕР«**

**пружа Вам
прилику да
постанете
власници
предмета на
којима се
налазе
обележја
странке**

ПРЕПОРУЧУЈЕМО ВАМ ДА ПО ОВОМ ОГЛАСУ ПОРУЧИТЕ.

1. МАЈИЦЕ
2. БЕЏЕВЕ
3. ЗНАЧКЕ
4. ЗАСТАВЕ
5. НАЛЕПНИЦЕ
6. УПАЉАЧЕ
7. АДРЕСАРЕ
8. ЈАКНЕ

НАРУЉЕНИЦА

Неопознато наручујем ком. _____ предмета _____
Наручене предмете уз трошкове поштарине платићу поштару —
ПОУЗЕЋЕМ!

(име и презиме)

(улица и број)

(место и поштански број)

(телефон)

(л.к. бр.)

(потпис)

Наруџенице слати на адресу: Саве Ковачевића 50, 11000 БЕОГРАД

Све информације могу се добити на телефон (011) 453-592.
САВ ПРИХОД ЈЕ ЗА СТРАНКУ — СПО.

Oткako је Хрватска добила своју ХТВ, пардон — „свјетломичну удружбу“, боде уши како спикери ТВ дневника заплићу језик када „приопћавају најновија извјешће“ из домовине и шире. Али они су још мала дјеца у савладавању (старог) новог хрватског језика још пред изборе обновљеног у ондашњим опозиционим листовима. И није ово први пут да треба времена за савладавање сопствене оригиналности.

Овај нови хрватски језик примјеса је снобизма и примитивне језичке чистоће са склоношћу ка измишљању нових и превођењу и непреводивих ријечи, па је капитализам — главничарство, а ЛП — дугсвирајућа плоча.

Језичким се пуританцима ништа љепше није могло десити него да почне дефинитивно черечење српскохрватског или хрватског језика. Већ око самог назива језика потрошило се толико времена, новца и емоција а донијело тако мало разумних рјешења. Сабор Хрватске у јуну прошле године, оглушујући се о мишљења Уставног суда Југославије, само потврђује формулацију у свом уставу и земљава „хрватски књижевни језик“.

Новије политичке прилике, пobjеда ХДЗ-а на страначким изборима, омогућиле су наглу политичку инструментализацију хрватског језика. Отпочело је друго велико насиље над језиком са само привидним циљем јасног разграничења између хрватског и српског језика које је, уствари, наставак језика ендехазиса из прошлог рата. Лингвистима пуританцима, који се још од тада нису смирили у намери да „заштите хрватски књижевни језик од туђинаца и србизма“, тешко можемо оставити могућност несавјесног судјеловања у стварању суверенитета хрватске државе којој треба и ферметички „суверен“ језик.

Док цијели свијет неким природним путем осувемењује свој језик у Хрватској га силују. Обновљају застарјеле конструкције и нешто што би требало наликovati на архаизме. Трeбало би чути шта би на њих рекли Вук Караџић или Људевит Гај! А можда се архаичним сматрају ријечи из језика поглавника Ате.

У истом стилу свом силом се измишљају нове ријечи које ће се барем за нијансу разликовати од оних из заједничког језика.

По свему судећи више се ни буквално нећемо моћи разумијети. Пошто на разум већ одавно не рачунамо, по мени, преостају само два рјешења — или да се хрватски и српски језик обострано одвоје, или да Срби прихвате као своје све нове хрватске ријечи. Онда би се сјајно забављали гледајући бијес врховништва Хрватске које би морало тражити нови начин да буде „Европскије“.

Овај нови хрватски језик у почетку се чуо међу лицима из новијег политичког живота и опозиционим листовима Хрватске, али неминуовно продире све више. Људи га углавном не прихватају, мада су приморани да га полако уче. А ко хоће бити прави Хрват морат ће учити свој језик брже. Јер, зна се, прави се Хрват мора „европски“ изражавати, мора имати мајицу са натписом „Хвала ти боже што сам Хрват“, а у кући видео касету са „атентатом на Др Фрању Туђмана“.

Овај хрватски учила сам и ја да би написала текст у духу тог новог језика. Текст је измишљен, али су све ријечи и сложеннице у њему сакупљене из новина које у свом називу носе хрватско име. Прочитајте га, ваљда ћете нешто разумијети.

Из хрватске круговалне постаје одастиремо најновије извјешће о поснети хрватских исељеника нашој домовини.

У красном хрватском селу, петнаест тисућ метара од Сплита, пред сто тисућ раздраганих видејоца одржан је пригодни уранак поводбом поснете наших исељеника. Након вишеминутог гласобучја и рукоклапа изведена је пиесмица из новог школског штивоичтја, а свој уистински врховец ова приредба имала је у прелипој коначи када је наш хрватски исељеник ударио челника странке кључевнама непробног самовоза. Донста то бијаше милогодни удојмак.

А сада ћемо приопћити пучанству Хрватску бајку о рибару и златној рибици!

Изливши на мозак жестоку јарост челник својих мисли ухвати злаћану рибицу сву ужеглу у својој намери да избјегне мрежу његових умних промиц-

ХРВАТСКА РИЕЧ

Страст да од ничега направи нешто, најизраженија је, изгледа, у Хрвата. Народ који тако сноватељски мења свој језик, променно би и самог себе. Али то је, нажалост, немогуће.

ХРВАТИ

би. Немогавши побјећи ухићена рибица приопћи замолбу рибару да је пусти, те да подастрије своје усрдбе које ће она испунити. Био је то милозвук за његове уши.

Жеља 1. — журне мјере подузети и безобзирдбе неумолбено искористити и одминити мрску власт, те пучанство нека буде велике чинидбене способности.

Али пучанство од силне сријеће заборавило на рад, зачамило од нерада. Кад оснети глад пошаље рибара да приупита за нову жељу.

Жеља 2. — вратити стиге повности са црвеном бојом која има обвезати потснети на кржаве јадовке прошлости. Са биелидбом која има обратити свачију помњу на вијековну пријатељдбу са жалосном поворком пучанства на Косову. Са шаховницом по средини која има за означити умне потезе који се имају повући да би се промакнули до небеске плаве боје. Она би имала представити ведрину и финоћу наших односа са исељеницима који су успијели прескочити провалије црвене боје.

Мало то би пучанству. Стога рибар позва рибницу поново.

Жеља 3. — да пучанство узме прецизност, једрину и лакоћу хрватског називља, те да се говор заодиене лиепим једноставним хрватским риечима.

Мијења се језик, врховништво и знамење, али остаје дио пучанства другачије виере. Нашавши се у голему чуду рибар спуститице позиваше рибу. Али ова нетрагом нестала.

Он окупи заповједиштво да прогласи изнимно стање. Преко брзојавне жице одастре наредбе за оружаничтво, те из својих оружаничких постаја пошаље крилаше. Орамивши стројнице и набивши самокресе ходне постројбе упутити се колопутем до диела пучанства које је одбацило уљудбене промиджбе и дало се у одметничтво у жаркој настројби да побјегне од умие језе која се надвила над њима.

Не прође, из међутим, вечма колочиност времења а постројбе се необављеног посла вратише. Зато рибар понуди рибици циело своје господарство и становничтво за само још једну жељу. Риба одбије замолдбу, искочи из мочваре и прогута га.

Поновно пучанство мијења врховничтво, језик и знамење, али глад остаје.

Милодари за настрадале примају се са захвалбом.

Санда КОСАНОВИЋ

ОСТАЛО ЈЕ ШТАЊЕ

У ИМЕНУ — ПРАВА НАРАВ

НАРОДНО име само по себи најбоље говори и сведочи о врлинама и манана сваког народа. Зато један од најбољих начина за успешно проучавање и правилно разумевање прошлости једног народа, као и његових културних, моралних и духовних особина и вредности, јесте познавање правог значења његовог народног имена које се преноси са колена на колени од старијих на млађе којима се оно оставља у наслеђе са жељом и намером да га нови нараштаји чувају неупрљаног и у светињи као нешто што је највредније.

Зато се одређи свог народног имена, у било ком народу могу само његови изроди, или поједини изгубљени нараштаји, који као такви ничега више заједничког немају са народом из којег су потекли са својим прецима, као што је то случај данас са Југословенима. Јер, променити своје име могу само она лица и народи који немају своје народне свести, и који су историју уништили не по својим добрим делима, већ по свом лошем имену. Такви нареди обично зато све чине, да од јавности сакрију право значење свога народног имена по коме су познати у свету мислећи да ће тако сакрити и истину о себи и својим делима.

То је случај и са Хрватима који сада узалуд покушавају да прикрију своје кржаве и страшне злочине које су починили у нашој ближој и даљој прошлости за време њихове „тисућ љетне културе“. Зато Хрвати са правом своје име носе, на срамоту своју и целог света, јер нема ниједног другог народа на свету који би такво име могао да понесе!

О ЗНАЧЕЊУ имена Хрват није се пуно говорило и писало, јер је било „тешко“ утврдити и објаснити шта је оно првобитно значило? То је сасвим разумљиво, јер се ради о имену чије се право значење једино може установити и објаснити помоћу српског језика. Нешто мало података о значењу имена Хрват сакупио је хрватски историчар Фердо Шишић у својој расправи о досељавању Хрвата, у којој он наводи да се према тврђењу Томе архијакона име „Хват односи на хајдучку скупину“. Ни са осталим тумачењима свога имена Хрвати се не могу дичити и поносити, што се види и из мишљења Карла Пенка који објашњава да реч Хрват означава „онога који другом припада“ што значи роба.

Претпостављало се, такође, да хрватско име долази од иранске (српске) речи Хаурвата — што значи чувара стоке — говедара. Познати лингвиста Рудолф Муха, заступао је мишљење да „реч Хрват долази од германског израза хрватна“ са којом се означава рогата стока. Његово мишљење наводи и проф. Фазмер у свом етимолошком руском речнику од 1953. године. У староиранском речнику Христијана Бартоломеја стоји и објашњење речи Хрват (Крвант) која означава грозног и језивог човека.

Као што видимо значење имена Хрвата до сада је у науци било спорно, јер ранији покушаји да се оно научно осветли и објасни остало је без успеха. Познато је само толико, да је старо племенско име за Хрвате установљено у њиховој „прадомовини“. Јер, његове трагове налазимо на више места у појединим деловима данашње Пољске, Чехословачке и Немачке, где се оно није сачувало као живи етнички назив, као што је то случај са српским именом у Лужици, већ у остацима речи појединих географских имена.

Мислим, да није никоме потребно наглашавати да се име Хрват не изговара истовремено у свим језицима. Сваки језик се прилагођава својем изговору. Тако су настали изрази: Хрват, Крват, Хрват, Крват, Хрват, Крвати, јер данас многи народи тако називају Хрвате. Али, и овај међународни општеуспојени назив за име Хрвата, је погрешни израз за њихово право име које се правилно треба да изговара Крвати, а не Крвати!

Да се Хрвати називају Крвати, а не Крвати дошло је због тога што је код многих народа због сажимања, и лакшег изговарања изостављено слово В, тако да данас Хрвате други народи правилније зову него Срби који су Хрватима оправдано такво

У речи „Крвати“ крије се крвожедна природа Хрвата, чија зверства немају пример у новијој историји света.

име дали због њихове крволочне природе и многобројних страшних и крвавих злочина које су Крвати починили кроз своју прошлост. Јер, реч Хрват је српског порекла, и као што се види то је погрешни израз за народно име Крвата који се састоји из две речи КРОВ и АТ. То су старе српске речи које се још употребљавају у говору код многих славенских народа који су својим, далеким пореклом СРБИ!

Зашто њихово значење сваки прави Србин вероватно још увек зна. Јер те речи КРОВ и АТ — и саме по себи најбоље остављају, сведоче и говоре о томе што су и ко су својим пореклом данашњи Хрвати, односно тачније речено Крвати?!

За оне Србе који су заборавили свој лепо и дивни српски језик који „цео свет разуме“ и који данас говоре српско-хрватски или југословенски, али не и српски, дужност нам налаже да им кратко објаснимо да реч КРОВ значи крв, и она служи као основи или корен за следеће речи: крволочни, крвави, крвожедни, крвопије, крволочи, крвници итд.

А реч АТ је нека врста члана који се употребљава као наставак после главне речи, и са њиме се жели у тој речи нешто посебно да означи, покаже, нагласи и истакне. Осим тога, реч АТ може да означава и име које се односи на једну посебну пасмину или врсту расних арапских коња.

ЗАТО нема сумње да се у речи Крвати као правом имену Хрвата крије и налази објашњење за многе његове врлине и мане. Јер, наши славни преци са реч АТ-и као да су желели да нам посебно скрену пажњу, да нам означе, нагласе, покажу и истакну заједничку народну расну крвопијску, крвожедну природу, одлике и особине Хрвата, о чему непобитно говори и сведочи осим њиховог народног имена, и многобројни крвави и страшни злочини које су Крвати починили кроз „хиљадугодишњу“ историју своју. Своје крволочне, крвопијске, крвничке одлике и особине Крвати су показали и у нашем времену када су „хиљадугодишњицу“ своје културе обележили и прославили крвавим невиним српске деце, жена и људи, старих и младих, здравих и болесних, итд. Отимањем њихове имовине, палењем српских књига и рушењем српских цркава и споменика. Хрватским зверствима нема примера у новијој историји, а тешко је такве примере навести и наћи у најстаријим временима.

Зато је тврдња појединих „научника“ да су Хрвати добили име своје због тога што су некада живели за Карпатима по хрбадима или гребенима планинским, као што се данас зову Загорци због тога што живе за гором најобичнија заблуда или покушај да се тако од јавности сакрије право значење народног имена Хрвата које смо ми сада, по први пут колико нам је познато на овај начин приказали, објаснили и протумачили шта оно значи и одакле потиче.

Према томе, сада је смисао и значење хрватског имена у потпуности јасно, јер та реч не означава ништа друго него по злу имену у свету познатог и чувеног народа који је увек спреман на пљачку и отимачину, на страшне и грозне кржаве злочине. Због тога је име Крват и постало оличење сваког зла на овоме свету, па зато не треба никога да чуди што су Хрвати често пута избегавали да се Хрватима означавају и својим народним именом зову. Било је времена када су они себе другим именима звали са жељом и намером да тако сакрију праву истину, о себи пред светом који је и даље Хрвате само Крватима звао!

Тако је било и остало код других народа који су на тај начин млађим својим нараштајима које нису упамтиле страхоте рата остављали у аманет да никада не забораве страшне злочине и зверства Хрвата.

Немци су то учинили у облику молитве упућене Свевишњем господару неба и земље, а коју су крупним словима исписали на „Већници“ у Минхену: „Сачувај НАС БОЖЕ, ОД КУГЕ, ГЛАДИ И КРОАТА!“. Какав ли дивне поуке и примера за углед нама Србима!

Пише: јернеј
Михаило В. МИКИЋ

КО нема сокола са кукавицом, се дичи

БАН ЈЕЛАЧИЋ ЈЕ БИО ЛУЂАК

На исти начин као што се дешавало 1941. и 1970. г. поново се у неким католичким кућама Боке Которске могу чути вапаји: „Устај, бане Јелачићу!“ Засада само у кругу породица, приликом фешта у добром расположењу, одјекују звуци и истоимене пјесме. То је повод да подсетим моје суграђане на чињеницу да је бан Јелачић био луђак и да их упитамо што им треба васкрсење једног давно изчезлог луђака из Хрватске и то у Боки? Ако то чине у Загребу, нека им буде. Многи су се тамо поводили и за луђаком Хитлером. Како су зло нанијели луђаци и њихови слијепи сљедбеници читавом свијету, а прије свега свом народу, неће се никада заборавити.

Хрвати су кроз своју прошлост имали истакнутих личности са којима су се можда могли дичити, али мудри великани остају у заборава. За њихов углед је и боље да их не позивају они којима најбоље одговара да их воде луђаци, односно који се диве луђацима из прошлости. Таквима иду на руку и они историчари и политичари Боке, који су измишљали Јелачићеве заслуге и за Боку, прикривајући непобитне чињенице да је он био најјернији слуга туђинима и да је највише зла наносио сиротињи, управо хрватским масама, али и мађарским револуционарима.

Тако у луксузној монографији „12 вјекова Бокелске морнарице“, која није случајно стварана баш у доба „маспока“, налазимо чисте измишљотине и најгрубље фалсификате о чувеној скупштини Бокеља 13. јуна бурне 1848. године у Прчу. У инкриминисаној монографији се каже да је Скупштина одржана „под патронатом Његошевим, на којој је усвојена, први пут у Приморју, резолуција да се ондашње Југословенске земље у границама Аустрије уједине у једну државну заједницу.“ (Стр. 223.)

Тамо има још таквих бисера, укључујући и овај: „У вези позива бана Јелачића и Хрватског сабора за присаједињавање Боке, с Далмацијом, Хрватској, највише су се истакли которски и други бокелски поморци да до тога присаједињавања заиста и дође...“ (Стр. 24.)

Из тог доба има доста сачуваних докумената који све то потпуно демантују, али у доба једноумља сви покушаји демантовања су остајали необјављени, док се режимска штампа утркивала да покаже (не и докаже, јер би то било неизводиво) како су креатори тенденциозне политике у односу на Боку у праву, па је све то требало допуњавати новим измишљотинама, овакве врсте: „Овом приликом упућен је позив бану Јелачићу и Хрватском сабору да се Бока присаједини са Далмацијом.“ (Лист „Бока“, Котор, 1. априла 1896.)

Реаговања и демантовања ових измишљотина, упућивана су редакцији листа, али то ни на ургенције нису хтјели (или нису смјели) да објаве. Исти је случај и са зборником-годишњаком „Бока“ из Херцег-Новог, који ни након сакаћења рецензијом није још објавио прије три године упућено реаговање на измишљотине у новијој литетатури о 1848. години, које нагињу политици приклањања Боке Хрватској, иако су та реаговања била потпуно документована и подастрта факсимилима докумената.

У недавно објављеној књизи „Српска народна гарда — Котор“ може се наћи нешто од оног што је нуђено, а није објављено, али овдје, у кратком информативном прилогу, то не може стати ни у најкрћим цртама. Умјесто тога, можемо рећи само оно што је везано за Јелачићеву лудило.

Луђаци-вође, као физичке личности, престају бити опасни када иструле под земљом, али увијек претни опасност од њихових сљедбеника који таквог и вођу траже

Васкрсавање давно изчезлог луђака: бан Јосип Јелачић

ХРВАТИ

Јелачићевим идејама се заиста у почетку заносио и Његош, али под његовим патронатом није одржана Прчањска скупштина, на којој је заузет потпуно негативан став према Јелачићу и његовим идејама. Убрзо је и Његош кориговао свој став, нарочито када је увидио да је са луђаком имао посла, који га је потпуно разочарао. То јасно произилази и из сачуване преписке Његоша са Јелачићем.

Знатан дио Дубровчана такође се противио Јелачићевим идејама, о чему постоји доста докумената, али ни то у бившем једноумљу није излазило на свијетло дана, по свој прилици неће ни у садашњем другом једноумљу у Хрватској. Ако је нико имао своју дуговјечну, самосталну и успјешну средњовјековану државу на нашем сјеверозападном тлу, онда је то Дубровник са околином која му је припадала (подручје Дубровачке Републике). По томе би ово подручје по свим „повјесним“ критеријумима требало и данас да има аутономију. У доба бана Јелачића Дубровчани су још сањали о изгубљеној државности, али нису само због тога сматрали Јелачића поремећеним.

Обично кажемо да је неко полудио, ако иступи са неком нервалном или неприхватљивом идејом. Међутим, има довољно доказа о стварној Јелачићевом менталној болести, због које је сметао и онима које је највјерније служио. Овдје је довољно поменути само један од низа иззора, и то онај који је свакоме доступан, а за кога се не може рећи да је антихрватске оријентације. У првом издању Енциклопедије Л. З. Загреб, под појмом „Јелачић Јосип“, стоји и ово: „За вријеме Bachova апсолутизма (1851—59.) Ј. као бан послушно проводи германизацију и поробљавање Хрватске, а банска се влада претворила у аустријско царско-краљевско намјешништво. Од 1855. душевна поремећеност Јелачићева преузела је посве маха. Поткрај живота, у једном од својих посљедњих свијетлих тренутака, Ј. је увидио да је служио Аустрији, а против интереса свог народа.“

Ту је речено када је Јелачићево лудило кулминирало, а не када се почело манифестовати. Само годину дана раније, када су Јелачића већ сви знали као луђака који смета, цар га је 1854. г. наградио титулом грофа и послао на „опоравање“.

Луђаци-вође, као физичке личности, престају бити опасни када иструле под земљом, али увијек пријети опасност од њихових сљедбеника који таквог вођу и траже. Луди траже збуњене за своје задовољење, па о томе имамо и вицеве. Ко, и поред свих искустава остане збуњен, нико му није крив.

Васко КОСТИЋ

Књигу „Српска народна гарда — Котор“ аутора Васка Костића, можете наручити по рекламној цијени на адресу: Васко Костић, Ул. Николе Ђурковића 15. 85320 Тиват.

Књига је формата 24 x 17 са 280 страна на фином папиру, са тробојним пластифицираним корицама, богато илустрована са мноштво корисних и до сада непознатих података о српству у Боки Которској. Тираж је веома мали, а рекламна цијена 150 (стопедесет) динара плус поштански трошкови.

Испорука по пријему поштанске уплатнице.

„ШУМАДИЈА ПРОМЕТ“
ТРГОВИНСКА РАДЊА ЗА
ПРОДАЈУ АУТОМОБИЛА,
РЕЗЕРВНИХ ДЕЛОВА И
ПРИБОРА.

ЉИЉАНА ГРАЂАНИН
ВРЊАЧКА БАЊА, тел.

036/61-668

Ексклузивно! Невиђено!
Нечувено!

Шта хоће, ко је Вук
Драшковић?

Од родног Баната до своје
Херцеговине. Стазама и богазама
српским од дијаспора. Овде и тамо
далеко...

Од новинара до писца и
политичара.

Шта председник СПО мисли о
Србији и свом народу? Какву би
Југославију? Како ће Србија до
избора и када?

Ко је све од српских политичара
покрадао и прекрајао Вука
Драшковића? Зашто СПО чува
своје најјаче преизборне адуте?

СПО и економски програм? Како у
Европу и будућност?

Народ и Вук на промоцијама СПО у
Београду, Новом Пазару, Ужицу,
Чачку, Руми, Косову Пољу,
Шипову...

Сви одговори на специјалној видео
касети. Са Вуком Драшковићем
разговара Душко Богдановић,
новинар Телевизије Нови Сад.
Оно што забрањује и цензурише
званична српска телевизија: на
касети СПО—Видео—маркетинга

Поруџбине на адресу: Агенција Цер—траде,
Церска 77 или Булевар Црвене армије 3а,
Београд. Тел: 453-592, или 432-050.

Цена: 200 динара.

Пажња: преснимавање и пират—варијанте
губе на видео и аудио запису и готово су
неупотребљиве!

Са Српским народом и Српским покретом
обнове — до победе!

КЛАНИЦЕ СРБА ШИРОМ ЗЕМЉЕ

Сам Јосип Броз је саветовао Ђиласу
да „стреља свакога, па ма он био
и члан Покрајинског комитета
партије ако се колеба или
показује недостатак дисциплине“.

Југословенски комунисти нису само изазивали одмазде окупатора, приликом којих је долазило до масовног стрељања цивилног становништва — као у Краљеву и Крагујевцу — него су сами вршили масовни помор грађана. Тим масовним убијањем народа руководили су, поред Тита и његових генерала и други истакнути лидери КПЈ: Моша Пијаде, Благо Јовановић, Милован Ђилас, Слободан Пенезић, Александар Ранковић, Митја Рибичић и многи други. У Титовом „Председништву“ није било ниједнога члана који није овакве злочине наређивао или извршавао, а нарочито пред крај рата, пред само „ослобођење“. Едвард Кардељ је покушао те злочине да припише искључиво Миловану Ђиласу („Дело“, Љубљана, 01. V. 1974.), зато што више није седео у врху КПЈ!

МОШИНА СТРАХОВЛАДА

Један од мањих масовних злочина је масакрирање становника Колашина, по наређењу Моше Пијаде и његових потчињених

команданата. О томе догађају се много причало и писало. Овде износимо кратак извод из сећања једног од очевидаца те трагед — је нашег народа:

„...Наша и Лашићева група спајају се и Павле наређује поход на Колашин, 20. фебруара 1942. г. На територији среза колашинског — на фронту Планиница—Кључ, наишли смо на јак отпор, где нам гину, од моје уже групе, стари јунак пуковник Никола Булатовић и Јанко Шћепановић, наше прве жртве. Али, при свему, наш елан није било лако оставити, тако да смо на дан 23. фебруара после подне сатрли и последње остатке Мошиних банди и на Јуриш заузели Колашин...Становништво Колашина живело је под Мошином страховладом 49 дана, чији је резултат: убијене и масакриране 373 особе...“

У трагању за злочинима, сутрадан са групом наших људи, дођосмо до реке Таре поред самог града. Поред реке налази се једна баруштина без снега, на чијој се средини налазио побијени стуб у висини око три метра, на коме је стајала дрвена табла са натписом: „Пасје гробље“. Изнад табле на стубу налазило се обешено мртво псео. Око стуба по баруштини налазили су се унакажени људски лешеве на гомилама од 20—25. Комисија од два лекара и једни студентом медицине, поред броја других чланова почела је са увиђајем. Број убијених оба пола износио је 373, од којих нико не бијаше убијен ватреним оружјем, већ

„Пасје гробље“ Милована Ђиласа: родбина на сахрани побијених родољуба у Колашину

ЦРВЕНИ ТЕРОР

или маљем у главу, или заклан испод грла. Садки леш је био масакриран и унакажен. Очи извађене, зуби поломљени, нос отсечен, језик отсечен, стомак извађен, срце извађено и стављено у уста, итд. Ноге и руке без разлике бијашу свима жртвама поломљене и главе тупим предметом — маљем разбијене. Комисија је утврдила имена и број жртава, начин убијања, целате и наредбодавце, фотографисала скупа и наособ жртве и поднела извештај војводи Павлу...

Све је вршено по наређењу одозго, од врхушке. Сам Тито је саветовао Ђиласу, када га је у лето 1941. године слао у Црну Гору да организује герилске акције: „Стрељај свакога, па ма то био и члан Покрајинског комитета партије, ако се колеба или показује недостатак дисциплине“ (М. Ђилас, „Ратно доба“ — „Wartime“ — Harcourt Brace Jovanovich, Inc., 757 Third Avenue, New York, 1977).

ЛИКВИДАЦИЈА БЕОГРАЂАНА

Бомбардовање српских градова током, нарочито, последње године рата, такође спада у масовне злочине КПЈ над нашим народом. Да би изазвао мржњу српског становништва, према његовим традиционалним савезницима Енглезима и Французима, Тито и његов штаб тражили су од западних савезника (као тобожњу потпору партизанских „операција“) да бомбардују централне градове: Београд, Ниш, Лесковац, Подгорицу и друга српска места. У тим бомбардованима, нарочито с пролећа 1944. године, није погинуо ниједан немачки војник, а страдала је маса домаћег цивилног становништва.

У јесен 1944. године, када су партизани иза совјетских трупа ушли у Београд, Тито и његови руководиоци наредили су масовно стрељање грађана Југословенске престонице, тобоже „због сарадње са окупатором“. А познато је да је КПЈ сарађивала и са Немцима и са Италијанима, све до 22. јуна 1941. године, а да је током „револуције“ држала генерала Велебита, као представника Врховног штаба, код Хитлеровог главнокомандујућег генерала Велебита, као представника Врховног штаба, код Хитлеровог главнокомандујућег генерала Gleise von Horstenaу, у Заргебу (Walter Hagen, „Die geheime Front, str. 264). О партизанско—комунистичкој сарадњи са Немцима за време Другог светског рата, те о измени заробљеника међу којима се налазила и Титова бивша жена Херта Хас, сасвим опширно и из прве руке сведочи и Милован Ђилас, који је учествовао у преговорима са Немцима (М. Ђилас, „Ратно доба“, „Wartime“).

Испочетка грађани Београда ликвидирани су по „пресудама“ војног суда, а касније су „народни“ судови акламацијом слали људе на губилиште. Само у току једног јединог дана, према „Саопштењу војног суда Првог корпуса НОВЈ“, на смрт је осуђено и стрељано 105 лица, чија су имена била објављена у дневној штампи („Политика“, 27. XI. 1944.). Рачуна се да је у томе „чишћењу Београда од буржоазије“ пострадао до десет хиљада људи, а међу њима до 2.000 бивших официра.

Масовно стрељање Ваљеваца

Стрељања становништва, „ослобођеног“ из „канџи нацистичког завојевача“ вршена су и по другим крупнијим градовима земље. О таквим масовним злочинима комуниста—партизана крајем Другог светског рата, односно на почетку „ослобође-

ња“, зна се и у Југославији и у иностранству. О таквом једном злочину говори се и у дневнику Б. Карапанџића; чак се наводи и „неутрални“ сведок таквог злочина у Ваљеву:

„Бригадира Мак Лина сам лично посматрао из свог склоништа, када су 15. септембра 1944. године комунисти из Босне и Сандака упали у Србију. Ваљево је било прво место које су партизани освојили у Недићевој Србији. И у прва 24 сата своје крваве владавине у Ваљеву, комунисти су без икаквог ислеђивања и суђења побили две хиљаде Ваљеваца! То је био највећи масовни злочин, који је извршила комунистичка руља упадом у Србију. У време овог масовног стрељања Ваљеваца, бригадир Мак Лин се налазио у Ваљеву на челу своје Мисије...“ (Бор. М. Карапанџић, „Дневник једног емигранта“, стр. 76).

„Поред крвавих комунистичких главешина Сулејмана — Суље Филиповића и Пеке Дачевића, чије су две дивизије харале Ваљево“, Карапанџић каже да и Мак Лин „сноси и пред Богом и пред историјом одговорност за беспштедну смрт две хиљаде невиних Ваљеваца 15. септембра 1944. године“.

ЧИСТКЕ У ВОЈВОДИНИ

Од октобра 1944. до маја 1945. године, вршена су масовна стрељања и масакрирања становништва и у већим градовима Војводине, в све са циљем да се нврод обезглави и застраши. Комунисти су, с једне стране, своју борбу називали „народно—ослободилачка“, в с друге стране, налазили за преко потребно да над „ослобођеним“ народом врше покољ, односно дв га „застрашују“ свирепим убијањем његовог водећег слоја — интелигенције и официра.

У чисткама у Војводини нарочито су страдали Срби интелектуалци Новог Сада, Суботице и Сомбора. О томе је опширно писано („Кроз два пакла за једну ноћ“, „Искра“, 15. IX. 1970.) Један од тих Срба, који је сва мучења проживео и — пребациван из затвора у затвор и из града у град — својим очима гледао клања и убијања невиних. Обзиром да се тај сведок још увек налази у Југославији, име му није могло бити поменуто.

Одмах сутрадан по уласку совјетских трупа у Бачку, 20. X. 1944. године, — пише овај још живи сведок — домаћи комунисти и партизани почели су са хапшењем грађана већих градова. Људи нису питани ни ко су ни шта су, него су довођени у градску кућу, где су набијани као сардине у мале собе предстојништва полиције. Одатле су вођени у неку већу собу на „саслушања“. Њих нико није легитимисао, нити се интересовао за њихов идентитет, него су их по сву ноћ тукли: штаповима и воловским жилама, или им прсте на рукама разбијали гвозденим полугама. „Народни суд“ је само одређивао каквом ће муком ко бити уморен.

Као „иследник“ у Сомбору се нарочито истицао учитељ Мађар, по имену Фрањо Нађ. Председник „суда“ био је бивши студент онда партизански мајор, који је свакоме псовао Бога и Божију мајку (касније је поство „угледна личност“ и директор предузећа). А „народне судије“ били су Жарко, обућар сомборски, и неки утицајни комунист кога су звали „Стари“. Фрањо Нађ, будући ваљда педагог по струци, на лицу места је обучавао свињаре и говедаре бачких салаша целатском послу — батињању и клању.

Људи су били тако животињски изударани, да су личили на крваве кладе и нови, који су стално довођени са улица или од ку-

ћа, често и прве коњије и најбољи пријатељи, нису их могли онако изобличене препознати. Неког младића — и то сељака или радника а не интелектуалца — тако су избили штаповима, да се није знало које му је лице а које потиљак, а онда га, „да се не би мучио“, ножем заклали. Као његову кривицу целати су истицали: „Волео се са поповом ћерком!“

ЛАГАЛИ РОЂАКЕ УБИЈЕНИХ

Једно јутро, „судије“ из Сомборв покупили су све вктивне официре бивше Југословенске војске, натоварили их у камионе и отерали у Нови Сад. Тамо су их, после страховитог мучења, све покљали. Тако је завршио и стари коњички пуковник Цукавац, који је до последњег тренутка веровао да га „само прате у Београд“ на саслушање, како су га целати уверавали.

У мучењима и тучи изнемоглих жртава учествовале су и жене партизанке, и оне су се показале крвожедније него њихови другови, свињари и говедари, којима је недостајао партизански „стаж“.

На почетку саслушања људима су скидали одећу и обућу, остављајући их само у доњем рубљу. Одећу и, нарочито, мантиле, „судије“ и целати братски су делили међу собом. Велике гомиле овакве одеће овај сведок је видео и по сомборским затворима, као и касније у Новом Саду.

Рођацима убијених „судије“ су говориле како су они „одведени у Совјетски Савез“. Сличне вести проносили су комунисти и у другим крајевима, како би, можда, мржњу народа пренели са „народних ослободилаца“, нв совјетске комунисте. На исти начин ликвидирани су угледни људи у Банату. И њих су деца или родитељи дуго година очекивали да се „врате из Русије“, иако су били још октобра 1944. године пострељани и затрпани у јаму коју су сами морали да ископају.

У посебан Титов злочин над српским народом спада и слање необучене и слабо наоружане омладине Србије и Војводине у Срем, на клиницу. Услед такоређи општег слома на свим фронтима, а посебно офанзивом совјетске армије са Истока, такозвани Сремски фронт и није био толико важан по исход ратних операција, па ни по ослобођење наше домовине. Сам Тито је, током 1975. године, говорио како су га Бугари молили, и Совјети код њега због тога ургирали, да се и бугарској војсци дозволи учешће у ослобађању Југославије. Сем тога, хвали се СКЈ данас, да је у оно време имала око 800.000 бораца. Да ли је онда било потребно слати омладину у погибију? Свакако да није, али Јосип Броз је хтео да на овај начин „смањи број Срба“ у односу на „остале народе и народности“ у будућој држави. И стога је Тито, у истребљењу Срба, већи злочинац од Хитлера: он је раван Павелићу Анти!

ОСОБЕ УБИЈЕНЕ ОД ПАРТИЗАНА У ЦРНОЈ ГОРИ (3)

Милошевић Мајо, чиновник, стар 35 година, општина љеворечка, срез андријевички. Извадио му је срце и ставио у десну руку партизан Радовић Радуле. Љеш пронађен у близини Колашина.

Вешовић Босилка, домаћица, стара 18 година; општина љеворечка, срез андријевички. Одвео је партизан Јеврем

Бачен у јаму

ВАСО ПОПОВИЋ, бивши свештеник у Вучјем Долу, син Петра и Јованке рођене Шеровић, рођен је у Баошићу (Бока которска) 3. маја 1914. године. Као син врло сиромашних родитеља тешко се школовао, али је ипак завршио четири разреда гимназије и богословију на Цетињу са одличним успјехом. Оженио се и рукоположио у чин свештеника 1939. године и постављен за пароха у Вучјем Долу.

Пошто није одобравао разбојнички рад комуниста у Вучјем Долу, почетком мјесеца јануара 1942. године убијен је и бачен у јаму. Са губилишта је разјареним бежбожницима, хришћански довикнуо: „Платићете за ово пред Богом и људима!“ — и мученички завршио свој млади живот.

Тако је почивши поп Васо, вјеран син Светосавске цркве и свога српског народа, ушао у ред наших свештеносмученика. За собом је оставио незбринуту жену, нејако дијете и своје старе родитеље, који су све жртвовали да школују свога сина.

Милошевић са друштвом. Осудили је на смрт партизани: Шћепан Ђукић, Десанка Аџић и Поповић Момчило. Убили су је због тога што јој је брат пошао у четнике. Љеш пронађен у Колашину.

Чепић Ћ. Спасоје, земљорадник, стар 23 године; општина илинобрдска, срез пљеваљски.

Бајовић Петруша, домаћица, стара 83 године; општина илинобрдска, срез пљеваљски.

Кнежевић Т. Гавро, земљорадник, стар 48 година; општина илинобрдска, срез пљеваљски. Убијен пушчаним метком из засједе од стране партизана Чепераца Обрада и 10 другова, чија се имена не знаду.

Милићевић Томо, земљорадник, стар 34 године; општина илинобрдска, срез пљеваљски. Убијен из засједе од стране партизана: Божовића Милутина, Ковачевића Јова и Роћена Јагоша.

Јестровић Н. Петар, инжењерски п. поручник, стар 30 година; општина илинобрдска, срез андријевички. Одвели су га и убили партизани: Пејатовић Мирко, Коваљски Војислав, Караџић Момчило, Марићевић Бранко, Јоко Борота, Видојевић Жарко, Кнежевић Спасоје, Роћен Ђорђије, Тошић Радуле, Анђелић Вукман, Шиљак Раде, Мрдак Радоман, Шобић Јован, Попивода Блажо. Сломилу су му десну руку и избали га ножевима. Пронађен је у селу Адровићима, срез пљеваљски; у крчани го, послуже месец дана.

Дујовић Стојка, дијете старо 2 године; општина Мељак, срез пљеваљски.

Мрдак Младоје, земљорадник, стар 50 година; општина Мељак, срез пљеваљски.

Ђуричковић Р. Марко, земљорадник, стар 58 година; општина Загарац, срез даниловградски. Погинуо као националиста.

Чупић Спасоје, земљорадник, стар 55 година; општина Загарац, срез даниловградски.

Чупић С. Никола, земљорадник, стар 55 година; општина Загарац, срез даниловградски. Био у одреду пуковника Баја Станишића.

Ђуришић М. Крсто, земљорадник, стар 45 година; општина Загарац, срез даниловградски. Бацили су га у јаму партизани: Ичевић Т. Савић; Радуловић Г. Милосав; Лакићевић С. Петар. Пронађен у Дреновој Јели у Велестову.

Вујовић М. Радуле, земљорадник, стар 37 година; општина Загарац, срез даниловградски.

Миљанић О. Ђуро, жандармеријски наредник, стар 40 година; општина Загарац, срез даниловградски. Убили га партизани: Иван Л. Чупић и Марко М. Ђурич-

Није трпео бољшевице

ТОМО РАДОВ ВУКМАНОВИЋ из села Подгора, општина црмничка. Рођен је 1882. године, а убијен пред својом кућом од комунистичко-партизанске руке 23. марта 192. године, у 9. часова увече.

Као млад човек дуго се бавио у Монреалу, Сјеверна Америка. Носталгија за Отаџбином и љубав према својој браћи приморала га је да напусти угодан живот и своја добра у Монреалу и да последње дане свога живота проведе међу својима.

Иако се није бавио никаквом политиком нити био на сметњи никоме, него напротив користан за околину у којој је живео, комунисти су нашли за сходно да га лише живота, само зато што није одобравао њихову бољшевичку работу.

ковић, 9. XII-1941 год. Љеш није пронађен.

Жарић Милутин, наредник, стар 37 год.; општина спушка, срез даниловградски. Убијен мучки из засједе у Клисовику више манастира Ђелије. Убили су га партизани: Чагоровић К. Ђуро и Блажо Јовановић са још 20 комуниста.

Радуловић М. Радуле, тежак, стар 42 године; општина спушка, срез даниловградски. Убили су га из пушке сљедећи партизани: Илија Благотин Мартиновић; Јован Шћепановић, Војин Шћепановић,

Радуле Велимировић, Шпиро Секулић, Мирко Радуловић, Радуле А. Радуловић и Спасоје Радуловић. Љеш пронађен у Куновом Присоју-Штитари.

Радоњић С. Бранко, стар 13 година; општина команска, срез даниловградски.

Вуковић Муса, црногорски поручник, стар 52 године; општина команска, срез даниловградски. Убио га из засједе партизан: Станишић Никола. Љеш пронађен на мјесту погибије.

Јововић Марко, учитељ, стар 37 година; општина Косови-Луг, срез даниловградски; стријелан од стране партизана.

Бацили га у Морачу

Василије С. Божарић, рођен је 1888. године као син свештеника Сава и унук свештеника Тиодора Божарића. Пао је међу жртвама комунистичког терора 15. новембра 1941. године. Са њим је уништен један драгоцјен, тих, смирен и свуда поштован живот, који је својом ријечи, мудрим саветима и својим угледом, доносио утјеху, љубав и наду у боље дане и као прави Христов слуга радио на смирењу и спасу свога народа.

Безбожници, који себе називају комунистима, нијесу могли подносити хришћански рад и велики углед попа Васа. Сматрао им је у њиховом крволочном и рушилачком раду, зато су ријешили да га уклоне. Дана 15. новембра 1941. године, отишао је почивши поп Васо у Љешкопоље, село Горња Горица, да изврши обред сахране по својој свештеничкој дужности. Комунисти су дознали за његов одлазак и припремили му засједу: ухватили га, измрцварили и исјекли; затим су га опљачкали, а комаде његовог тијела пренијели у шаторском крилу и бацили у ријеку Морачу. На Бадњи-дан, његови остаци су пронађени и сахрањени пред црквом у селу Вуковцу; наравно без икаквог свештеничког обреда јер то партизани нијесу дозволили.

Љеш пронађен код „Пешукове јаме“ — Драговићи.

Шарановић Мирко, дјеловођа општине Косови Луг, стар 40 година; општина Косови-Луг, срез даниловградски. Убили га из засједе партизани: Вукотић Душан, Вукотић Димитрије, Мишковић Муса, Ковачевић Милоња, Зековић Зарије и Бабић Милосав. Љеш пронађен на мосту код Новог Села.

Брајовић Н. Златана, стара 32 године; општина Косови Луг, срез даниловградски.

Брајовић Н. Даринка, стара 7 година; општина Косови Луг, срез даниловградски.

Брајовић Н. Обрен, стар 2 године; општина Косови Луг, срез даниловградски.

Прелевић Вуко, земљорадник, стар 42 год.; општина затонска, срез бјелополски.

Шћекић Д. Милутин, бивши активни поручник, стар 30 год.; општина затонска, срез бјелополски.

Шећеровић Зито, тежак, стар 42 године; општина Бијело Поље, срез бјелополски. Убијен из пушке, у општини затонској, на мјесту званом „Ждријело“.

Хасић Јусуф, радник, стар 34 године; општина Бијело Поље срез бјелополски. Убијен из пушке. Љеш пронађен на мјесту званом „Рибаревина“.

Јоковић Зарије, жандармеријски наредник, стар 40 година; општина павинопољска, срез бјелополски. Завели га у потоку и убили из пушке партизани: Кмајевић Милош и Живковић Милован, тежаци из Павина Поља. Љеш пронађен у Тјешњу.

Хоџић Азис, земљорадник, стар 35 година; општина буковичка, срез пљеваљски. Заклао га партизан Крезовић Гојко. Љеш пронађен на Ифсару, срез фочански.

Бунгур Нурко, земљорадник, стар 40 година; општина буковичка, срез пљеваљски, убили га из пушке Машић Драго из села Трепиња, срез Чајнички, са друштвом.

Мрдак Милинко, земљорадник, стар 50 год.; општина Шаховићи, срез бјелополски. Убили га партизани; Вучинић Радош, Рабреновић Миле, Марковић Периша, Шпањевић Токо. Љеш није пронађен.

Јакшић В. Јово, рођен 1915. године; општина Шаховићи, срез бјелополски. Погинуо у борби против комуниста, као четник.

Потурак Вида, удова, стара 42 године; општина Шаховићи, срез бјелополски. Убијена хладним оружјем од непознатих партизана. Љеш пронађен, са још 7 лица, крај Мојковца, у потоку.

Павићевић В. Мијајло, стар 40 година; општина павковићка, срез даниловградски. Погинуо у Жупи никшићкој, 15 априла 1942. год.

Павићевић В. Саво, учитељ стар 35 година; општина павковићка, срез даниловградски. Одвели су га и убили партизани: Секулић Драго, Богићевић Недјељко, Пелевић Милош, Пелевић Сретен. Љеш пронађен у „Горње Столе“.

Павићевић Ш. Саво, тежак, стар 56

ЦРВЕТНИ ТЕРОР

Убијен из заседе

ШПИРО К. РАДУЛОВИЋ, полицијски чиновник из Комана срез даниловградски. Рођен је 15. априла 1903. године у Команима. Послије школовања одао се полицијској служби у којој је провео више година као исправан чиновник, добар друг и одличан пријатељ свију који су га познавали. Послије капитулације наше државе, повукао се у своје родно мјесто, вјерујући да је ту нашао кутак мира и сигурност за себе и своју породицу. Међутим, 15. децембра 1941. године, на путу за Никшић куда је пошао приватним послом, партизани су га ухватили, убили и бацили у неку од досад непознатих јама.

година; општина павковићка, срез даниловградски.

Павићевић К. Госпава, домаћица, стара 45 година; општина павковићка, срез даниловградски. Убили је тупим оруђем и бацили у бунар: Ђуровић Маринко, Ђуровић Радосав, Ђуровић Веселин, Богићевић Недјељко, Богићевић Милинко и Пелевић Саво, свршени филозоф.

Јоцовић Михаило, земљорадник, стар 65 година; општина пренђанска срез пљеваљски. Погинуо приликом бомбардовања на свом имању.

Максимовић Стана, домаћица, стара 70 година;

Максимовић Марица, домаћица, стара 30 година;

Максимовић Зорка, домаћица, стара 24 године;

Максимовић Милева, домаћица, стара 25 година;

Максимовић Божидар, дијете, стар 7 година; општина пренђанска, срез пљеваљски; сви погинули у својој кући.

ЦРВЕНИ ТЕРОР

Царић Илија, земљорадник, стар 23 године; општина оћевинска, срез пљеваљски. Убили га пушком у главу, партизани: Шилјак Драган, Шилјак Душан и Јовићевић Алекса. Љеш пронађен у Влаховиће, општина Косаничка.

Ђуровић С. Петар, земљорадник, стар 42 године; општина прибојска, срез прибојски. Измрцварен као четник из освете од стране партизана; Баковић Добрице и Шалипура Вукомана. Љеш пронађен на мјесту званом „Врела“.

Шалипур М. Риста, домаћица, стара 50 година; општина прибојска, срез прибојски. Измрцварена ножем од стране партизана: Баковић Добрице и Шалипура Вукомана. Љеш пронађен у Голешима 3. IV-1942. године.

Зорић М. Петар, земљорадник, стар 37 година; општина прибојска, срез прибојски. Одведен од куће и убијен. Љеш пронађен више куће Несторовића Милуна из Бање.

Попивода Л. Илија, пјешадијски наредник водник, рођен 16. V-1903. године; општина бјеличка, срез цетињски. Погиуо као националиста, у одреду генерала Поповића Крста.

Љуца Рамо, земљорадник, стар 18 година; општина бољанићка, срез пљеваљски. Убијен од непознатих лица.

Имшировић Насуф, земљорадник, стар 40 година; општина бољанићка, срез пљеваљски. Убијен из пушке. Љеш пронађен у мјесту званом „Лопате“.

Лекић Војин, земљорадник, стар 30 година; општина Шекуларска, срез андријевички. Љеш пронађен у селу Бистрици, срез колашински.

Браковчевић Вучета, земљорадник, стар 56 година; општина шекуларска, срез андријевички.

Воиновић Миросав, земљорадник, стар 30 година; општина равноречка, срез бјелополски. Одвели га и убили из пушке, партизани: Дуловић Гојко и Сошић Милоња. Љеш пронађен на 156 метара од куће.

Чуљковић Павле, стар 30 година; општина равноречка срез бјелополски. Убијен у борби. Љеш пронађен у јабучини.

Радовић Р. Малиша, земљорадник, стар 42 године; општина равноречка, срез бјелополски. Стријељали га као националисту, партизани: Ђуричковић Никола и Мугоша Симо, из среза даниловградског и подгоричког. Љеш пронађен у шуми Јеловици.

Раонић В. Саво, земљорадник, стар 42 године; општина равноречка, срез бјелополски. Љеш пронађен у Оклади.

Раонић М. Грубан, земљорадник, стар 27 година; општина равноречка, срез бјелополски.

Шћепановић Раде, земљорадник, стар 38 година; општина равноречка, срез бјелополски. Одвели га и убили партизани: Радоман Булатовић и Шћепановић Божидар.

Гогић А. Милош, земљорадник, стар

САВА МЕДЕНИЦА, новинар и публициста. Рођен у Колашину 17. јануара 1910. године, гимназију учио у Сарајеву, Сомбору и Жомбољу. Насније настањен у Новом Саду где је као новинар издавао лист „Експорт“, а доцније „Народну политику“, а био је дописник „Агенције Авала“ и сарађивао скоро по свима већим југословенским листовима.

Као члан Соколског друштва, Народне одбране, Матице српске и секретар Обласне ложе друштва тразвености, био је познат као велики родољуб и националиста.

У априлу 1941. године, позван је као војни обвезник на своју дужност, којој се одмах одазвао, а уједно је и породицу превео на своје имање у Колашину. 24. децембра 1941. године, комунисти су га ухватили на његовом имању Дријенак и спровели за Горњу Морачу. Сиртну пресуду изрекао му је злогласни партизански вођа Ђуро Меденица, а непосредни извршиоци били су Никола Мулевић, Лакић Симоновић и Милинко Вујисић. 18. априла 1942. године, његово мртво тијело, размрскане и унакажене главе, нађено је и сахрањено у манастиру Морачи.

Тако је мученички завршио свој жиаот један познати јавни радник, национални трудбеник и наш велики патриота.

38 година; општина готовушка, срез пљеваљски. Убијен пушчаном метком. Љеш пронађен и сахрањен у селу Крушеву, срез пљеваљски.

Ковачевић Вук, земљорадник, стар 29 година; општина готовушка, срез пљеваљски. Убијен од партизана приликом напада на Пљевља — у кући.

Радовић Р. Илија, резервни п. поручник, стар 55 година; општина петрушинска, срез даниловградски.

Вујовић Л. Радослав, шеф жељезничке станице Трубјела; општина петрушинска, срез даниловградски.

Алексић Димитрије, поручник, стар 35 година; општина петрушинска, срез даниловградски. Убијен и бачен у јаму од партизана: Савовића Сава и Ђуровића Кеше. Љеш пронађен у јами на Госпиљу.

Радовић М. Илија, наредник, стар 25 година; општина петрушинска, срез даниловградски. Погиуо од партизана у јануару 1942. године на Штитову. Јединац син у родитеља. Убице непознате. Љеш није пронађен.

Вујошевић Р. Милоња, земљорадник, стар 28 година; општина манастирска, срез берански.

Кораћ Д. Радоје, тежак, стар 35 год.; општина манастирска, срез берански.

Бјелић Марко, тежак, стар 35 год.; општина манастирска, срез берански.

Моћевевић Суљо, земљорадник, стар 33 год.; општина буковичка, срез пљеваљски. Пронађен заклан на Металци.

Моћевевић Дурмо, земљорадник, стар 38 год.; општина буковичка, срез пљеваљски. Избоден ножем — пронађен на Металци.

Моћевевић Мурат, земљорадник, стар 35 год.; општина буковичка, срез пљеваљски. Пронађен заклан на Металци.

Кржава Сахан, земљорадник, стар 36 год.; општина буковичка, срез пљеваљски. Пронађен заклан на Металци.

Касумовић Мунир, земљорадник, стар 45 год.; општина расовска, срез бјелополски. Убијен и опљачкан од непознатих партизана.

Чиндрак Иљаз, земљорадник, стар 34 год.; општина расовска, срез бјелополски. Ухватили су га и убили партизани: Драгићевић Милован из Затона и Чалтар Љубо из Корита, општине бјелополска.

Вељић М. Чедо, земљорадник, стар 19 год.; општина будимска, срез берански.

Митровић Р. Данило, тежак, стар 40 год.; општина будимска срез берански. Убијен из засједе. Пронађен и сахрањен.

Митровић Р. Гавро, земљорадник, стар 38 год.; општина будимска, срез берански.

Мишнич Јован, активни капетан II класе, стар 33 год.; општина мојковачка, срез бјелополски. Убијен од партизана: Видаковић Милана, Дацић Шпира, Јелић Милована, Ракоћевић Батрића. Бачен у јаму дубоку 30 м. Љеш пронађен у Дугом Долу, општина павинополска.

Радивојевић С. Ратомир, дијете, стар 2 године; општина полимска, срез андријевички.

Ђулафић Б. Милован, резервни п. наредник, стар 27 год.; општина полимска,

ЦРВЕТНИ ТЕРОР

НОВО Р. ВУЧИЋ, учитељ рез. капетан I класе и бив. посланик. Рођен у Шобајцима, срез даниловградски, године 1893;

ДАМЈАН

М. ВУЧИЋ дугогодишњи претседник општ. врањегрмске. Ноћу између 3. и 4. марта 1942. године, дошли су пред кућу учитеља Нова Вучића, партизани: Мироје Н. Миљевић, Војин Ш. Вуковић и Радивоје М. Јовановић и замолили учитеља да им отвори јер су озебли па желе да се огрију. Уједно хоће да му, као куму и комшији испричају нешто важно и поверљиво. Чим је учитељ отворио врата у кућу је упало још 17 партизана, док су двојица чували стражу пред вратима; зграбили су га и са његовим синовцем Дамјаном М. Вучићем одаели у правцу Бара Шумановића.

Ноћу, између 4. и 5. марта, обојицу Вучића партизани-комунисти бачили су живе у јаму више Слатине, срез даниловградски. Рањен и изломљен, учитељ је дозивао још и трећи дан: „Воде, воде!“ Наравно да се нико није смио приближити да му помогне.

Осим поменутих, у овом грозном злочину учествовали су: Грозданић Б. Драгутин, партизан из Подвараћа, Кадовић П. Сава, зајен. водника, из Шобајића, Кадовић Б. Милета, командир чете шобајићке, Кадовић Ђ. Милат, партизан из Шобајића, Кадовић Ђ. Милун, партизан из Шобајића, Кадовић Р. Мироје, партизан из Шобајића, Кадовић М. Миња, партизан из Шобајића, Јовановић Ш. Мимо, партизан из Бара Шумановића, Јовановић Ш. Милисав, партизан из Бара Шумановића, Поповић Б. Благоје, партизан из Бара Шумановића, Вуковић Ш. Радислав, партизан из Бара Шумановића, Вуковић Б. Вељко, партизан из Бара Шумановића, Грозданић Ф. Нико, партизан из Подвараћа, Миљевић Лазар, партизан из Подвараћа, Кадовић Н. Вуксан, водник из Шобајића, Радоњић Ђ. Бошко, комесар из Мијокусовића, Вијадиновић Б. Божо, вод. из Бара Шумановића, Перовић З. Милан, партизан из Борошине, Шундић П. Радован, партизан из Шобајића.

срез андријевички. Погинуо 26. III — 42. год.

Шаљић Леко, економ, стар 60 год.; општина полимска, срез андријевички.

Павличић Томна, домаћица, стара 65 год.; општина јеленачка, срез даниловградски.

Павличић П. Марко, стар 45 год.; општина јеленачка, срез даниловградски. Одвели га и убили партизани: Павличић Василије, Павличић Миливоје, Павличић Миладин. Убијен из револвера. Љеш пронађен.

Сарић Милић, земљорадник, стар 43 год.; општина Кањска, срез бјелополски. Љеш пронађен у Кућиштима; Поток.

Јевтовић Јевто, земљорадник, стар 26 год.; општина кањска, срез бјелополски.

Јевтовић Милован, земљорадник, стар 23 год.; општина кањска, срез бјелополски. Одведени и стрељани од партизана: Жижића Томаша, Ковачевића Радосава и Ковачевића Батрића. Љешеве пронађени на мјесту званом „Ријека Лопате“.

Вуковић Милан, учитељ, стар 35 год.; општина беранска, срез берански. Убијен од стране партизана.

Јоксимовић В. Милисав, шофер, стар 32 год.; општина беранска, срез берански. Убијен од стране партизана.

Цемовић Бранко, радник, стар 25 год.; општина беранска, срез берански. Убијен од стране партизана.

Цемовић Бранко, радник, стар 25 год.; општина беранска, срез берански. Убијен од стране партизана.

Бошковић Секуле, мајор у пензији, стар 75 год.; општина пољска, срез колашински. Убијен од стране пољског партизанског штаба по доказу: Рабреновић Живка, Смолковић Милорада, Ћировић Пауна, Грујић Милисав. Стријељан и бачен у Тару. Љеш пронађен у Мољу-Добриловина, општина пољска.

Вујисић Ј. Видна, стара 30 год.; општина прекобрдска, срез колашински. Убијена из пушке, од стране партизана: Јанкећића Милисав из Доње Мораче и Трипковића Новеле из Доње Мораче. Љеш пронађен у кући.

Грдинић Петар, свршени богослов, стар 24 год.; општина пољска, срез колашински. Одели га и убили партизани: Ракочевић Миле Ракочевић Милош, Ракочевић Ђоко, Ракочевић Милун, Ракочевић Мирко, Марковић Рајко, Вучинић Радош, Видаковић Јанко, Ракочевић Вук, Рабреновић Живко, Рабреновић Јеврем, Грдинић Ђорђевић, Вукадиновић Вељко, Рабреновић Мујо. Љеш пронађен у Добриловини, општина пољска.

Грдинић Павле, тежак, стар 20 год.; општина пољска, срез колашински. Одвели га и убили партизани: Ракочевић Миле, Ракочевић Милош, Ракочевић Ђоко, Ракочевић Милун, Ракочевић Мирко, Марковић Рајко, Вучинић Радош, Видаковић Јанко, Ракочевић Вук, Рабреновић Живко, Рабреновић Јеврем, Грдинић Ђорђевић, Вукадиновић Вељко, Рабреновић Мујо. Љеш пронађен у Добриловини, општина пољска.

Булатовић М. Вуксан, земљорадник, стар 30 год.; општина ровачка, срез колашински. Убијен од стране партизана, на звјерски начин, измрцварен и на комаде сјечен: језик отсјечен, доња вилица не постоји. Љеш пронађен код Манастира морачког.

Пековић Леко, тежак, стар 32 год.; општина Горња Морача. Стријељан од стране партизана: Вукасановић Здравка и Мијатовића Ивана. Љеш пронађен у Сињајевини.

Јовановић С. Радован, тежак, стар 33 год.; општина ровачка, срез колашински. Одвели га и убили партизани. Павловић Милан, Влаховић Т. Милинко, Влаховић П. Јовица. Мучен и убијен на звјерски начин: клат и касапљен.

Синђић М. Радован, тежак, стар 28 год.; општина Горња Морача, срез колашински. Стријељан као националиста, од стране партизана: Вујошевића Ђока и Муљевића Николе. Љеш пронађен у манастиру Морачи.

ПИТАЈТЕ КОГА ГОД ХОЋЕТЕ ОД ПАРТИЗАНА И ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА ЗА НЕДЈЕЛА И КРВОЛОШТВА ПОЧИЊЕНА ПО ЦРНОЈ ГОРИ И САНЈАКУ, — КАЗАЋЕ ВАМ ДА ЈЕ НЕВИН КАО ЈАГЊЕ ГОСПОДЊЕ! ОВУ ЖАЛОСНУ ПОВЈЕСНИЦУ ПИШЕ САМ НАРОД У ЊОЈ НЕМАМО ШТА ПРИДАТИ НИТИ ОДУЗЕТИ.

**НИКОЛА КАВАЈА
НАЈУПОРНИЈИ АТЕНТАТОР
НА ЈОСИПА БРОЗА (3)**

Од официра до атентатора: Никола Каваја као поручник ЈНА

**ОДМАЗДА
БРОЗОВИХ
УДБАША**

НИКАДА нисам био сигуран у тврдње попа Кајевића, да се УДБА-а неће усудити да са својим џелатима пређе Атлантик и отпочне са убиствима Титових противника, као што чини у Европи. Увек сам био спреман да се сретнем са тим зликовцима, па сам и мојим пријатељима и саборцима на то скретао пажњу, кад год би се за то пружила прилика. Да сам био у праву ускоро ће се сви и уверити, јер ће српска емиграција, поред толиких жртава у Европи, изгубити и овде, усред слободне Америке, незамењивог борца, антикомунисту и националисту, Дражу Кашиковића. Пре тог свирепог убиства стигло је упозорење да се нешто спрема.

Поп Стојиљко Кајевић, једног дана марта, обрео се у Њујорку, код Бошка Радоњића, без посебног разлога. Желео је само да нас види. Предвече су обојица дошли код мене. Решисмо да изађемо и посетимо онај усамљени ресторан, где смо се и раније састајали. Ту нас нико није ометао у разговорима. Кад смо заузели места добро загледах попа. Ни трага од мантије и оног човека. За столом је седео прави амерички каубој, са великим шеширом на глави. Био је помало комичан.

ПИШТОЉ ЗА ПОЈАСОМ

— ПОПЕ, сад си прави амерички каубој, само ти недостаје револвер за појасом, рецимо „Колт 44“?!

Поп се насмеја, дискретно показа припасан немачки „Валтер“ од 9 мм.

— Зато те, попе Кајевићу, комунисти у својим новинама и називају терористом, пецнух га. Нашироко пискарају да си наследио Андру Лончарића.

— За слободан свет, нити сам био, нити ћу бити терориста. Али, за комунисте бићу још и гори, само ако ми се пружи прилика. Запамтиће они кад почнем да их гањам Европом.

На Бошково инсистирање Кајевић је до танчина зборио о ономе што је чуо. Од једног старог Црногорца, Јована Ракочевића, капетана и изузетно поштеног човека, стигла је вест да је из Југославије у Америку пребачена група Титових удбаша и то Црногораца, која је добила задатак да побије неколицину Срба емиграната.

— Тај човек има 80 година — објашњавао је поп — али је још присебан, па му се може веровати. Међутим, није хтео да ми каже ко му је то јавио. А, све што ми је рекао, било је да га је из Канаде звао један пријатељ коме он верује, и известио га у поверењу. Још му је посебно нагласио да и ја то треба да знам.

Зато сам ти ја то и испричао, јер знам да водиш борбу против комуниста и можеш да се надаш најгорем. Јер УДБ-а је последњих година убила више од 50 емиграната, Срба и Хрвата, широм Европе. А чему се ви надасте у Америци, нагласио ми је Ракочевић.

Све нас је копкало: ко би могао то да јави Ракочевићу и да ли је то уопште тачно. Потом је разговор кренуо другим током. Поп је похвално рад „младића из Канаде“. Они су успешно обавили преузети задатак. Одушевљено сам слушао те похвале, јер су то били моји „војници“, лично сам их подучавао. Разговарали смо о напорима наших познатих људи из Чикага око подизања спо-

меника Дражи Михайловићу у Вашингтону, па смо пошли на починак. Бошко ме је одвезао до куће, а попа је повео у Њујорк, у један од његових станова. Заспао сам те ноћи размишљајући о весту коју је поп испричао о стром Јовану Ракочевићу, којег сам и лично познавао.

Два дана касније, 18. јула 1977. године, у Њујорк је навратио поп Кајевић. А, 19. јула (субота), нисам радио. Намеравао сам да останем у кући и поправам бојлер. То рекох и Бошку кад ме позвао телефоном да дођем до њега. Он то није уважио и тражио је да сасе оставим и кренем у Њујорк. Ускоро сам се обрео у његовом стану у 75. улици. Нисмо дуго били у стану, јер Бошко позва попу Кајевића. Пошли смо до његовог паркиралишта у Бронксу, ради заједничког посла. То је био само изговор да би могли на миру да поразговарамо са попом. Испоставило се да поп много путује, али још више комбинује.

ВЕСТ О МАСАКРУ

ОСТАО сам са њима све до седам сати увече. Договорили смо се да се опет видимо у понедељак. Тада поп треба да се врати у Вашингтон. Недељу остави за посету Лениној фамилији у Батлеру. Устао сам раније и поправио бојлер. Лену и децу затекао сам за доручком, у дворишту под вењакком. Нисам се придружио, јер сам већ презалогарио, па одох у кућу да прелистам новине. Било је око десет сати кад је зазвонио телефон. Дигох слушалицу мислећи да је Бошко. Изненадих се када чух глас Николе Животића из Чикага. Глас му је подрхтавао. Осећао сам да је не мало узбуђен. После неколико убичајених питања о здрављу и породици рече ми да су Драгиша Кашиковић и мала Иванка убијени у згради СНО у један сат ујутро. Следио сам се, па кад се повратих, замолих га за више детаља.

— Оно што сам до сада чуо могу и да ти поновим. Драгица, вереница Драгишина, када се вратила ујутро у четири сата са посла затекла је стравичан призор, а канцеларија у којој су лежали била је попрскана крвљу. Драгица је радила ноћу у ресторану Милета Радовановића, а становала је у згради СНО са Драгицом и малом Иванком. Када се те ноћи вратила таксијем, приметила је да су споредна врата отворена. Мислила је у први мах да их је Драгиша тако оставио због свежег ваздуха, јер је било топло. Помислила је како је то велика неопрезност, с обзиром на присуство Титових агента и убица. Дошла је до врата и неколико пута звонила Драгиши. Нико се није одазивао. То јој се, наравно, учинило сумњиво, јер је помислила да се само шале. За трен је застала, а затим ушла у зграду и запутила у канцеларију. Ту је застала, не мало престрашена и пренедржена. Драгиша је лежао на поду у локви крви, а недалеко од њега и њена ћеркица Иванка, избодена по грудима, у белој мајци са српским белим орлом и натписом „Живела Србија“. Драгица је ариснула и пала на Иванку, желећи изнад свега да је још у животу. Њен лелек и кукњава пробудили су комшије два блока унаоколо. Недавно затим зачуле су се и сирене полицијских кола. То је за сада све што знам о овом свирепом злочину.

Слушајући Животића, задрхтао од бола за најбољим пријатељем и дивном малом Српкињом, коју су заклали ни криву ни дужну комунистички злочинци, само зато што је препознала некога. Успео сам само да процедим:

— Долазим у Чикаго!

Спустио сам слушалицу. Остадох укочен неколико минута. Ћутао сам и покушавао да се савладам, а онда позвао Лену из дво-

ришта. Кад је ушла све јој рекох. Плакала је и проклињала убице. На брзину се спремих за Њујорк: Чим сам изашао на главну улицу стигне и такси. Возачу процедих да вози у 26-ту Улицу. Ту је наша црква Светог Саве. Сретох неке пријатеље и упитах за Бошка Радоњића. Рекоше ми да је у црквеном дому. Био је у друштву Ивана Лазаревића и још неких пријатеља. Пошто се поздрависмо, испричах шта се збило прошле ноћи у Чикагу. Сви занемеше у тренутку, а онда се неки растрчаше да обавесте учеснике пикника и да телефонирају у Чикаго.

У зграду погребне фирме, где је Драгиша са малом Иванком био наредног дана изложен, отишао сам са Бошком Радоњићем, свештеницима Стојиљком и Живком Кајевићем, Радомиром Скаутовићем, Андријом Димитријевићем, а били су и др Михаило Наумовић, Никола Животић и Радош Стевлић. Ту смо затекли наше људе а и остали су пристизали. Драгиша и Иванка били су у другој просторији. Већину присутних сам познавао. Сви су плакали, а Драгишина вереница ме је, по доласку загрлила и закукала из гласа.

— Убише ми Драгишу и моју јединицу Иванку! Убише их проклети Титови удбаши! Нисам могао у том тренутку да проговорим, грло ми се стегло, а у мом српском речнику нисам налазио праве речи утехе. Драгица ме је тако држала неколико тренутака, а очи су ми биле натопљене сузама.

ЗАКЛЕТВА НАД ОДРОМ

Много сам зла видео у жиаоту, али овакву трагедију, која је снашла Драгицу и читаоо Српство, нисам. Пришао сам Милану Николићу, оцу Драгицином, честитом Србину, који је малу Иванку волео као своје очи. Мајка Драгичина је ридала од бола. Нисам имао снаге да им помогнем. Плакао је све што је српског рода, и што се осећало Србином. Српско свештенство, махом старији људи, почели су Службу Божију, како би макар мало зауставили сузе, али ни то није помогло. Народ је пристизао, тужан и уплакан. У једном тренутку приђе ми Драгица и рече:

— Никола, брате мој! Ти ћеш чувати Драгишу и моју јединицу Иванку. Идемо сада у салу.

Антикомунисти и националисти: Никола Каваја (други с лева) у друштау својих идејних истомишљеника.

Лена Каваја — сулруга Николе Каваје

зла у Америку, нити је он ишао у Аустралију. Нас је упознао др Урош Сеферовић и приметио сам да много личи на свог брата Драгишу.

Из погребне фирме посмртни остаци Драгише и Иванке пребачени су у српски манастир у Либертивилу, у пратњи Срба и Српкиња. Поворка аутомобила отегла се километрима. На гробљу, код укопа носио сам тешки крст на коме је било уклесано — Драгиша Кашиковић, а Иванкин је носио ђак из њене школе. Драгишин ковчег носили су његови најближи пријатељи, а Иванку — ујаци и рођаци.

Преко двадесет српских свештеника, са Епископом америчко-канадске епархије, држало је службу за упокојене. Сваком Србину и Српкињи текле су сузе. Више од две хиљаде Срба дошло је да се опрости од Драгише Кашиковића и Иванке Милошевић и да им кажу последње збогом. После Свете Литургије, опроста од покојника, приђе ми поп Кајевић да придржи крст, да се и ја опростим. Затим се мали ђак Србин, са Иванкиним крстом и ја са Драгишиним, упутисмо ракам на манастирском гробљу. За нама свештеници, па фамилија покојника. Кад су се полагали ковчези сви заридаше углас. Свештеници су очитали последње молитве, а гробљем се разлегло нарицање Иванкине и Драгишине фамилије и врсна присутних Срба. Кад плач утихну, прочитао сам опрштајне говоре. Пре свих представници српских организација и удружења. Најпре је у име Српства говорио др Урош

Сеферовић, затим Видак Ђеловић, Алија Коњоцић и Миле Радовановић.

Радовановић је позвао присутне Србе да не плачу за Драгишом, већ да дају све од себе у борби против комунизма, а блиске пријатеље Драгишу и малу Иванку да освете. Прота, Живан Стефановић, опростио се дирљивим говором од мале Иванке. Он је био свештеник пре девет година, када је Иванка крштавана. Опрштајни говор одржала је учитељица, Американка.

Када је све било окончано, прота Милета Симиновић позвао је присутне у велику манастирску салу, на даћу за покој душа. Остао сам над отвореном раком да немим опрштајем кажем последње збогом највећем пријатељу Драгиши и малој Иванки.

Ускоро приметих да нисам сам. Поред мене — Богоје Панајотовић. Он је све време сахране носио кољиво (задушно жито).

— Ето, Каваја, како заврши наш Драгиша! Комунисти га убише на зверски начин, прозбори кроз сузе Богоје.

— Да Богоје! Говорио сам да се пази, јер је обелоданио злочиначки рад Тита и партије у Југославији, а посебно у свету.

Богоје као да није слушао. Понављао је: — Да, да Никола! Све ће нас комунисти поубијати овде у Америци и Европи.

— Богоје, комунисти ће покушати да побију оне који им сметају, али неће моћи све. Комунистима је помогао блиски, али лажни, Драгишин пријатељ.

ТАЈАНСТВЕНА ПОШИЉКА

БОГОЈЕ је само потврдно климиуо гласом. Хтео је нешто да каже, али нам приђоше Илија Лубарда и Иванкин ујак Ђорђе Николић. Ђорђе је хтео да слика Богоја, Илију и мене, ту уз гробове. Снимак је направљен, али је још једном поновљен, јер је Николић такође хтео да буде на фотографији. И ми се упутисмо у манастирски дом, остављајући гробове наших пријатеља. Богоје је плакао исто као за време погребња. Дан је био леп и сунчан. Успорили смо корак, док је Лубарда са Николићем одмицао на дому. Богоје је ишао поред мене ћутећи, али ме је мотрио и кришом гледао као да је желео нешто да каже. Коначно проговори.

— Оно, Каваја, што си послао по Кајевићу — стварно је одлично.

За тренутак застадох и уперих поглед у њега:

— Не знам Богоје о чему се ради.

— Слушај Каваја, чудно ме да немаш поверења у мене, а знамо се толике године. Ја сам оаде у Чикагу био најближи Драгиши Кашиковићу, а поп Стојиљко Кајевић нема бољег пријатеља од мене. Знаш за ону узреницу коју он често употребљава: „Шта зна Кајко, зна и Бонче, а шта зна Бонче то зна и Кајко“.

— Чуј Богоје, ја сам човек који не може тако лако да стекне поверење у људе, поготову не у оне које не срећем сваког дана. И зато не треба да се чудиш, живимо у најгорем времену. Него реци шта има да ми кажеш, јер хоћу да се прикључим пријатељима који седе под бором, крај манастира — рекох Богоју.

— Видео сам онај „томсон“ што си га послао по попу Кајевићу у Чикаго. То је одлична ствар и верујем да ћеш то употребити да осветиш Драгишу. Поп ми је, такође, рекао да си му дао и пиштољ са пригушивачем.

— Случај Богоје, не интересује ме што ти је рекао поп Кајевић, ја о томе ништа не знам.

— Добро Никола — процеди Богоје, нем ој о томе што сам ти рекао да говориш попу.

— Заборави Богоје те приче!

Код манастира, под бором, затекосмо попове — Кајевића и Скаутовића, затим

Ивана Лазаревића, Николу Живовића, из Канаде, Петра Буњевца, Радомира Панића и Павла Кљајића. Са овом тројицом из Канаде поздравих се и изљубих, јер раније због ношења крста нисам могао. У тој групи приметих и мог побратима Ђорђија Граховца, са неколико Срба из Јангстауна, па се и са њима поздравих, они нам направеше места, па Богоје и ја седосмо. Причали смо о Драгишиној погони, а поп Стојиљко Кајевић неколико пута понови како ће комунисти за све једном да плате.

Разговор прекиде група Срба из Канаде, који су читали књигу „Поручник Каваја“ и хтели лично да ме упознају. Једна девојка из те групе растурила је књигу у манастирском дому, па је хтела да је подели и друштву у којем сам и ја седео. Тако ме је упознала. Закључила је да не личим много на оног Кавају, са насловне стране. То је, дакако, изазвало смех међу присутнима. Неки јој објаснише да је покојни Драгиша, када је писао ту књигу, имао пред собом и слику и Кавају.

Касније смо сви отишли до манастирског дома, да би се видели са још неким пријатељима и познаницима. Поп Стојиљко Кајевић је, међутим, имао другу намеру. Припаднике СПО-а обавестио је о ноћашњој седници. Тако је, на своју руку, заказао састанак, на сам дан Драгишине сахране. Нисам то сматрао паметним. То му је у колима, на повратку у Чикаго, рекао Бошко Радоњић у присуству Ивана Лазаревића. Поп је, ипак, остао при своме.

— Ако сматрате да ће нас баш ноћас ФБИ имати на оку због освете за Драгишину и Иванкину смрт, то је погрешно. Они из ФБИ нас увек прате, па нека то чине и ноћас. Уосталом, поставићу страху. Мој брат Живко је старшина цркве и дома, а шта има необично у томе да се ми ту окупљамо?

Користили смо аутопут за Чикаго, јер је поп журно да стигне међу првима. Тако је и било. Дом је био затворен, али није требало дуго чекати на долазак попа Живка Кајевића, да га отвори. Док је Бошко, а са још неколицином попно коњак да се освежи, пристиглоше и други. Било нас је трдесет петорица. То је значило да имамо каорум.

Поп Стојиљко Кајевић је очитао молиту пре почетка рада, а затим је, приликом избора председавајућег, дошло до застоја. Присутни чланови из Канаде нису ни знали да је поп Кајевић, на састанку у Јунгстауну, изабран за председника СОПО-а за Америку, јер нису ни присуствовали том скупу. Наводно, нису добили позиве. Расправа је дошла мало оштрији тон када је Бошко Радоњић то оповргао, али се све, ипак, стишало одлуком да се избор председника обави сада. Поп Стојиљко је и на овом састанку добио већину гласова, па је после тога саопштен разлог овог ванредног састанка СОПО-а.

— Браћо — поче он — свакако да претпостављате разлог овом нашем вечерашњем састанку. Ово санрепо и мучно убиство једног од наших најбољих чланова и недужног детета, Иванке Милошевић, превршило је сваку меру. УДБ-а је, дакле, прешла Атлантик и почела да убија Србе, патриоте и антикомунисте и на овом континенту. Драгиша је био прави човек, а први на удару. За њим ће и други на ред. Обећање председника ФБИ-а да се то у Америци неће догодити не вреди много. Ето, догодило се убиство, тај крвави масакр. Желели су не само да нас заплаше, већ да утерају страх у кости свим Србима на североамеричком континенту. У Европи, удбашки терор однео је животе многих наших сарадника и пријатеља, међу којима су: Андра Лончарић (Париз), Саво Чубриловић (Шведска), Ратко Обрадовић и Јаша Љотић (Минхен), Јунак Бора Благојевић (Брисел), затим Петар Валић, Миодраг Бошковић и

Сахрана Драгише Кашиковића: Никола Каваја носи крст

Урош Миличевић (Брисел), Драгиша Кашиковић и Иванка Милошевић (Чикаго). Ова убиства су се догодила од 1969. године до 1979. То показује да УДБА на Западу неометано вршла. Пошто нас очигледно нико не штити, нама не остаје ништа друго него да ступимо у борбу против комуниста и њихових шпијуна. Ја ћу бити први камиказа на њихова представништва. И, то одмах. За овакву одлуку тражим да се сви ви овде појединачно изјасните. Хоћу да знам: да или не?

НА БРОЗОВУ АМБАСАДУ

У САПИ наста тајац. Људи су размишљали. Били су изненађени не толико поповим предлогом, колико његовом спремношћу на жртву. То је и од њих очекивао. Изгледа да је тумач већине био Бећо Ракочевић из Канаде, који се оградао од Кајевићевог савета и става.

— Ми смо тебе попе слушали. Сада твоје мишљење знамо. Али ја се не слажем о обавезном жртвовању живота. Нећу и не желим у смрт. Увек постоји могућност да могу да се осветим и нападнем комунисте, а и да изнесем живу главу. Затим ме још нешто интересује. Ти си, као што и сам рече, изгубио у Западној Европи многе пријатеље, па за њих не поста камиказа? Зар ниси био много бољи пријатељ са Андром Лончаревићем и Бором Благојевићем, него са Драгшом Кашиковићем? Па, ипак, ти се баш сада над још свежом Драгишином раком решаваш да идеш у освету, и сигурну смрт. Говорим у своје име, упозоравм да сам и ја за акцију против југословенских ко-

муниста и то ћу да радим са мојом групом људи. Али, твој план не подржавам.

У сали намах живну. Више присутних јавило се за реч. Већина је желела да пре свих чује Мому Радовановића, сталоженог човека и бившег новинара. Он се огласи јасним и смиреним гласом.

— Ми смо сви под депресијом због Драгишиног убиства, и то треба разумети. Сигуран сам да ћемо после извесног времена донети прецизније планове Драгишине освете. То треба да разуме и поп Стојиљко. Сваки напад на југословенска представништва био би самоубилачки акт, у стилу јапанских камиказа. Сва југословенска представништва су у овом тренутку под јаким осигурањем Титових удбаша и америчке безбедности.

Овако разложно мишљење Радовановића сви су пажљиво саслушали, али је расправа тек потом настављена. Људи су тражили освету и заустављање злочиначког деловања удбаша у Америци и Канади, али не на начин који је поп Стојиљко предлагао. Расправа је трајала неколико сати, а када су се сви, сем Ивана Лазаревића јавили за реч и рекли шта су имали, и ја стадох за говорницу:

— Браћо, трудићу се да будем што јаснији. Ја вас готово све познајем. Неког добро — неког из виђења. Ја сам тај Каваја што је говорио пријатељу попу Кајевићу да ће удбаши прећи на територију Северне Америке и ту наставити ликвидацију српских националиста. Упозоравао сам да се чува, јер ми је и сам често говорио да су му удбаши за петма и у Америци, и у Европи. Али, он је имао обичај да каже како

УДБ-а у Америци неће смети да отпочне свој крвави посао, јер су му ФБИ дали гаранцију да убиства од њихове стране овде неће бити. Сада је јасно да је ФБИ лагала, поготово ако су дали гаранцију. Хоћу да кажем сваком Србину, овде, а и попу Кајевићу, који је спреман да иде на југословенско представништво, да се дижем из ових стопа да му будем раме уз раме, а за Драгишу Кашиковића спреман сам и главу да дам.

Ту сам застао, а онда се обратио попу: — Попе Стојиљко Кајевићу, пошто смо добри пријатељи, ја сам ти на располагању да идемо, и то на Брозову амбасаду у Вашингтону. И да та говна смлатимо и све наше пријатеље осветимо.

Сви присутни чланови слушали су ме са највећом пажњом. Знали су да говорим истину, јер су познавали моју прошлост из Европе, а поготово из Југославије. Нисам човек који често и много говори. Поп Кајевић кратко одговори:

— Каваја, ја те изузетно ценим, јер знам да си поуздан и то када је најтеже. У то сам се одавно и небројено пута уверио.

Иван Лазарвић је говорио последњи, и напао Канађане. То је на све оставило мучан утисак, јер је као и увек претеривао. Било је и међу Канађанима људи који су учествовали у већим акцијама. Састанак је успешно завршен. Усвојена је одлука — свака група ради независно и задржава право на одговорност само вођи групе. Јасно је било да је њујоршка група СОПО-а најстабилнија и најјача, јер и ако није имала велико чланство, била је најактивнија и најискуснија, а уз то, располагала је и најмодернијим средствима.

НЕМАЧКА ОФАНЗИВА И ПЕТРОВДАНСКА БЛОКАДА У ЛЕТО 1943. ГОДИНЕ

ЧИЧА У НЕМАЧКОМ ОБРУЧУ

ПРВА немачка блокада и велика потеря за снагама Југословенске војске у отаџбини била је децембра месеца 1941. године. Тада су Немци, 7. децембра 1941. године на Равној Гори ухватили мајора Александра Мишића, сина војводе Мишића, и његовог начелника Штаба мајора Ивана Фрегла, као и неколико стотина његових војника, подофицира и официра. Да би заварао Немце, Мишић је истакао на видик према Немцима своју јединицу и белу заставу у знак предаје, у намери да за то време омогући Дражи извлачења из блокаде. Надао се да ће Немци поштовати међународно ратно право о заробљеницима и да ће с њима тако поступати.

Оба ова виша официра Југословенске војске одлично су знали немачки језик, јер је Мишићева мајка била Немца, а Фрегл је као Словенац одлично говорио немачки језик. Мишић је том приликом изјавио да је он Дража Михаиловић, што је Немце омело у хватњу Драже и омогућило му да се избави из блокаде.

ПОГИБИЈА МАЈОРА МИШИЋА

Када су Немци утврдили обману, констатујући да пред собом имају мајора Мишића, а не Дражу, подвргли су обојицу заробљеника свирепом мучењу, у чему су учествовали војници 342. дивизије, која је за овај задатак довучена из Француске. После седмодневног злостављања, сви официри и војници на челу са мајорима Мишићем и Фреглом стрељани су 14. децембра, 1941. године у артиљеријској касарни у Ваљевоу.

Одмах после стрељања мајора Мишића Немци су брзо стигли да изврше и другу одмазду — да запале и дом у коме се родио. У дому су затекли његову мајку, војвоткињу Лују, пореклом Немцицу и тражили од ње да напусти кућу, јер имају налог да је запале. Војвоткиња је то одбила рекавши СС официру да жели да буде спаљена заједно

У првој непријатељској блокади децембра 1941. на Равној гори ухваћени и после зверског мучења стрељани мајори Александар Мишић и Иван Фрегл. Осујеђено хватање Драже Михаиловића и чланова Врховног штаба у лето 1943.

са кућом, јер су погазили немачко витештво и стрељали заробљене војнике и официре. Немци су је онда заједно са фотељом изнели напоље а затим спалили кућу. По њиховом одласку Лујуза је пред окупљеним комшијама и пријатељима рекла да се више не осећа Немцицом, већ искључиво Српкињом и замолила их да је више не зову Лујуза већ српским именом — Марија.

По узору на блокаду из 1941. године, Немци су на исти начин извршили и блокаду 1943. године на простору Ваљево—Љиг—Горњи Милановац—Чачак—Пожега—преко Карана и Црнокосе на Косјерић—Ваљево. Наша обавештајна служба је првих дана месеца јуна 1943. године јавила да се у наведеним местима концентришу веће немачке, бугарске и љотићевске јединице са намером извођења акција против јединица Југословенске војске у отаџбини. Намера је била хватање Драже Михаиловића и Врховног штаба и њихово унишење. Податке су добијали од људи противника покрета ЧВУО, који су им јавили да се на том терену налази Врховни штаб, као и да у Прањанима постоји и припремљен аеродром оспособљен од стране инжењеријских јединица зв прихват транспортних савезничких снага.

Врховни штаб дао је налог да се аеродром маскира засађеним дрвећем, бусењем,

трњем, камењем како би се стекао привид његове неупотребљивости. Сељаци су овај налог савесно и свесрдно обавили, копајући рупе и садећи дрвеће као и разно трње, тако да Немци нису ни били свесни да се ту налазио аеродром.

ПО ЦЕНУ ЖИВОТА

ИЗВЛАЧЕЊЕ дела Врховног штаба извршио је пожешки корпус, на челу са мајором Милошем Марковићем и део црногорске бригаде, на челу са Филипом Ајдацићем. У то време Врховни штаб је боравио на падинама планине Субјела, на територији села Субјела и Душковаца. Први део Врховног штаба био је лако покретан и он је на челу са Чичом прошао правцем: Засеље—Каран—Бјелотићи—Узићи—Рого—Сврачково, где се задржао да би сачекао други део.

Командант групе бригаде, у чијем саставу сам се и ја налазио са својом јединицом, мајор Буга Бокић, позвао ме је у Штаб и издао наређење да одаберем мању, добро наоружану групу до 50 људи, са којом имам задатак да извучем из блокаде други део Врховне команде који је заостао за првим делом и да од Штаба групе бригада поведем са собом четири енглеска официра и подофицира који су радили на радио станицама енглеске војне мисије при Врховном штабу. Ови официри су се једва извукли са Равне горе изгубивши целокупну опрему заједно са коњима. Требало их је сада поново вратити у Врховни штаб. Мајор Бокић ми је поверио овај веома важан задатак, знајући да сам ту рођен и да добро познајем родни крај. Нагласио је да је задатак веома важан и да га по цену живота морам извршити, остављајући ми слободу да одаберем правац којим ћу извући део Врховног штаба и Енглезе које сам прихватио.

Други део Врховне команде налазио се на Околишту, пошумљеном терену Томети-

СВЕДОЧЕЊА

но Поље у Субјелу, заклоњен од немачких извиђача. Први део Штаба је отишао ноћу 10/11. јула, а ја сам се 11. јула по дану јавио другом делу Врховне команде и изложио задатак који сам добио. У другом делу Штабу били су пуковници Јеврем Симић и Тодоровић, мајори Певец (командант Службе везе) и Милан Узелац зв. „Тарас“, командант Интенданске службе Врховне команде. Моја појава их није одушевила, видели су пред собом младог официра кога је рат затекао у војној школи. Када сам им објаснио правац кретања нису правили питања. Објаснио сам им да су Црнокусу поселе бугарске јединице и да имају артиљерију. У први мрак 11. јула пребацили смо се са Околишта на Црнокусу која је добро пошумљена и ту преданили на 3—4 километра испод бугарског положаја, добро мотрећи на Бугаре који су залазили у село, тражећи додатан исхране у коношмама, јагњадима и прасадима са понеком чутуром ракије. Мештани су пратили све њихове покрете и стално нас о томе обавештавали.

У први сумрак саопштио сам делу Штаба да идемо истим правцем којима је отишао део пожешког корпуса са Дражом. Нису имали никаквих примедби. Ноћу смо се пребацили у пошумљени део села Засеља до саме границе са селом Караном. На том путу смо купили једног коња за Engлезе кога су на смену јахали. Engлези су се трудили да буду што ближе мени, верујући да ћу их извући из овог вртлога. Приметио сам да најстрији међу њима води и дневник, свакако да је и ове догађаје унео.

ЗЛАТО ЗА КОЊЕ

ДОК су се официри и остало особље Врховне команде одмарали, ја сам са једном патролом кренуо косом села Засеља према Отњу, ради рекогносцирања терена којим треба да прођемо. Двојица Engлеза су ме замолила да иду са нама да би негде купили још једног коња, што сам им дозволио. Дана, 13. јула увече пребацио сам их из Засеља у Отањ у фамилије Анђелић и Јеремић. Комора је била смештена у воћњацима и шумама да би се коњи нахранили и одморили. Када су официри са даљине од 3—4 километра видели увече осветљену Пожегу, напали су ме говорећи да је ово сулуда одлука и да их водим Немцима у руке. На то сам им одговорио — да је правац кретања моја одлука и да је мени најтеже, јер ако подухват не успе први ћу извршити самоубиство. Engлези су приметили да се нешто чудно дешава, али се нису мешали у наше расправе. Рекао сам официрима да имам добро стражарско и обавештајно обезбеђење са свих страна као и јаке заседе и да мирно у кућама могу да се одморе, иако смо близу града пуног непријатеља.

Отишли смо на спавање у куће проверених фамилија у које сам raspоредио и Engлезе, обежавши им да ћу им сутра набавити још једног коња. Преко сељака сам се испитао и дознао да Стаменко Бонцулић прихвата да им прода коња и седло. Кућа Стаменка Бонцулића је на самом путу којим су се кретале немачке и бугарске јединице у правцу Добриња, Жежевице и Душковца на Равној гори. Са једном добром патролом и двојицом Engлеза отишао сам у кућу Бонцулића, претходно пропустивши једну немачку колону која је отишла ка Равној гори,

а потом смо претрчали преко пута кући домаћиновом. Овај мој подвиг је одушевио Engлезе. За коња су му платили 2 фунте у злату а остало у Недићевом српском новцу.

Када је пала ноћ, саопштио сам официрима одлуку да ћемо пут Пожега—Здравчић прећи на три километра о Пожеге, где се Немци најмање надају. Официри су сматрали да је то веома опасно. Упозорио сам

их да ћу бити принуђен да их присилим на послушност ради кретања правцем који сам одредио. Када су видели да сам остао чврсто при својој одлуци, помирили су се са судбином и кренули за мном на одређеном прелазу. Застали смо пред прелазом, осмотрили пут и чули топоте коњских копита љотићевске патроле, која је протутњала у правцу села Тврдићи, где се налазила једна њихова јединица. Прошли су насом у нашој непосредној близини, не слутећи да пролазе поред дела Врховне команде. Наш задатак није био да их нападнемо, већ да само прођемо, па смо их пропустили на миру.

НАГРАДА — КАРАЂОРЂЕВА ЗВЕЗДА

ЧИМ су прошли, ми смо највећом брзином са по пет коња упоредо (а било их је око 40) прешли преко пута и нашли су сада између два пута: овога кога смо прешли и другог пута који од Пожеге преко Висибаве и даље Узића и Горјана води у Ужице. Господи официрима нисам саопштио да смо између два пута и у великој опасности да Немци не дођу са обе стране и похватају нас, већ сам тажио и настојао да што пре пређемо пут и пругу Пожега—Ужице. Пругу Пожега—Ужице—Вишеград су у том времену чувале бугарске трупе за рачун немачког окупатора. Спустили смо се преко Шеварица и Расне у Шенгољ.

Приликом преласка пруге, у тихој ноћи, одјекивали су звуци копита по шинама и камењу, и Бугари, који су чували тунел у Расни отворили су на нас ватру из аутоматског оружја. Сељаци који су нам сво време помагали у прелазу уплашили су се палбе и винули: „Бежите, изгинућемо!“ Ја сам им винуо „Боље останите где јесте, јер ћете иначе изгинути од нас, ми никога не дамо да вам се приближи, ничега се не бојте“. На бугарску палбу одговорили смо ватром из неколико аутомата иако смо знали да им не можемо нашкодити, пошто су били у бункерима.

Упутили смо им неколико тромблонских бомби и две бацачке мине. Бугари су то схватили као озбиљну опомену и прекинули палбу, вичући: „Не пуцај, братко, нећемо ни ми!“ Бугари су знали ко прелази пругу, па су нам довикивали: „Ако сте за Дражу, не пуцамо, ако сте за Тита, пуцамо“. Верујемо да су знали да се блокада врши против јединица Југословенске војске у отаџбини а не против партизана, којих тада у овом крају није ни било.

Прешли смо у Шенгољ и кренули ка селу Роге и Сврачково. Када смо одмакли око два километра, наредно сам да колона стане ради одмора. Том приликом сам потражио официре и саопштио им да смо сада на сигурном, ван блокаде. Први ми је прискочио мајор Певец и узвикнуо: „Нисам знао да је у теби таква храброст, чим дођем рећи ћу то Чичи“. И остала тројица официра су ме загрлили и радосно честитали. Engлези су ми, такође, стegli руку и честитали. Моја група јединица са сва четири виша официра ишла је са мном на зачељу колоне ради обезбеђења.

Те ноћи смо стигли у Сврачково, где се налазила Врховна команда. Дража је био смештен у једној кући близу школе у Сврачково. У присуству ове четворце официра рапортирао сам му о успешно обављеном задатку. После рапорта сам се одмакао, а сва четири официра су ми рекли да нису били сагласни правцем којим смо се кретали, али су признали да нису били у праву. Мајор Певец је рекао Дражи: „За ово мора бити награђен“. Дража се окренуо и рекао потпуковнику Лалатовићу „Узми му податке“. Награда — Карађорђева звезда.

Командант пожешког корпуса, мајор Милош Марковић, провео је раније Дражу

и налазио се у његовој непосредној близини. Они су се нешто договорили и позвали ме да дођем. Том приликом је Чича наредио команданту интендантске службе, мајору Узелцу, да ми да новца да купим две овце и нахраним изгладнелих 50 војника. Том приликом Дража издаје следеће наређење: „Када добијеш новац, вратите се назад десетак километара у село Роге, купите и испеците две овце, нахраните се и одморите. Вратите се поново на терен, ухватите везу са командантом групе бригаде“. Окренуо се потом Марковићу и рекао: „Не јавља нам се мајор Ђокић, не знамо шта је са њима. Врати се на терен, ухвати везу са Штабом бригада и поднеси извештај по курири-ма о ситуацији на терену, знадеш где смо!“. Новац смо примили, купили овце, нахранили се и одморили и вратили на терен да успоставимо везу са Штабом и извештамо шта се десило после нашег одласка са терена.

КУРШУМИ У РОДОЉУБЕ

НА терену смо сазнали да су попалене многе куће сељака и да је велики број људи похватан и спроведен у логор на Бањици.

Дана 14. јула 1943. године похватани су сељаци из Дружетића, Каменице, Гојне Горе и других околиних села и заселака и скупљени у Дружетићима, куће им попалене, а они спроведени на Бањицу и стрељани. Из извештаја, који сам послао корпусу и Врховној команди, навешћу имена стрељаних на Бањици: Недић Рајко, свештеник из Каменице, и ако се не варах син му Милош, Шуњеварић Александар, Рајчевић Милош, Рајчевић Драгослав, Рајчевић Живорад, Рајчевић Василије, Милисављевић Милољуб, Милисављевић Р. Милета, Гајевић Петко, Гајевић Петар, Симовић Миленко, Симовић Милутин, Станојевић Војин, Станојевић Милија, Станојевић Драгомир, Драган Петровић, Василије Петровић, Петровић Радојле, Петровић Милета, Јелић Драгиша, Обрадовић Станимир, Обрадовић Обрад, Чардачанин Миломир, Чардачанин Драгољуб, Крњић Владислав, Ђурђић М. Светомир, Јаковљевић Љубисав, Бабић Добривоје, Мићковић Глигорије, Крунић Владислав, Марић Константин, Петровић Милош, Јелић Љубиша (побегао), Крунић Новко, Влашковић Стојан, Познановић Милисав, Познановић Миодраг, Вуковић Властимир, Вуковић Драгомир, Вуковић Радиша, Вуковић Милољуб, Вуковић Миленко, Вуковић Миодраг, Вуковић Стојадин, Вуковић Радоје, Јевтовић Властимир, Тодосијевић Љубице, Милисављевић Владислав, Рајчевић Владимир, Мићковић Захарије, Јаковљевић Милољуб, Остојић Миодраг, Остојић Милан, и још неки, чија сам имена заборавио и нисам их нашао у мом списку.

Сви су они припадали територији пожешког корпуса Југословенске војске у отаџбини и били наше присталице. Извештај о побијенима са територије II Равногорског корпуса Врховној команди је послао командант II Равногорског корпуса капетан Звонко Вучковић.

Из свих наведених података може се видети да ли је Дража Михаиловић био сарадник окупатора или није, зашто би Немци покретали толику војну снагу за његово хватање, стрељали толике невинне људе и њихове домове попалили и вршили остала зверства над недужним становништвом, ако је Дража био њихов сарадник. То нека читалац одлучи.

ЈАСЕНОВАЦ У СЕНЦИ БУЦЕТА

БАНОВИНЕ!

У садашњој Србији још увек важи ненаписана забрана првог броја „Српске речи“ коју је писмено ослободио и Врховни суд Србије. Али, истина о генералу Дражи Михаиловићу и почетку српске трагедије у комунистичкој Југославији наћи ће пут до српског разума упркос заташкавању од стране садашњих властодржаца.

Данас, док хрватске власти без иједног разумног разлога хапсе српску децу пред очима свих Срба и пред очима целог света, студија „Страшни суд“ др Радоја Вукчевића наставља да нас подсећа на време када су погроми Срба у Хрватској називани „српским клеветима и измишљотинама“.

Те, 1942. године, у атмосфери југословенске емигрантске владе паралисане хрватским ветом, затекао се и генерал Дража Михаиловић.

Управо је закључен уговор о америчкој војној помоћи Михаиловићу. А онда је каирска афера или љубомора између две официрске клике сахранила цео споразум и судбину Србије ставила у руке Енглеза...

Оптужница без доказа: Дража Михаиловић на суду

Знатан део Михаиловићевих „издаја“ спојен је с радом југословенске владе ван отаџбине, у којој је формално носио титулу министра војног. По свом комунистичком моделу, свака некомунистичка влада мора бити „издајничка“, нарочито ако није пливала низ комунистичке воде. И да би везе или саучесништво били већи, комунистичка оптужница протегла се на шест најагилнијих чланова те владе. Ван сваке сумње, изоставила је све, који су сарађу с комунистима примили, или их помагали својим свесним, или несвесним поступцима, као што је то био случај с хрватским члановима свих тих „издајничких влада“.

Саучесништво у такозваном издајама између Михаиловића и владе оптужница доказује и једним писмом мајора Живана Кнежевића, разуме се без датума, иако то писмо значи леп прилог Михаиловићевом одбрани, и пред комунистичким судијама, и пред судом историје. Као шеф Кабинета министра војног, мајор Кнежевић искрено излаже понеке тешкоће, које је осетио у разговорима с британским обавештајним официрима, Бовином и Мастерсоном и то већ од децембра 1942, када су односи између комуниста и окупатора били прилично сумњиви...

Кнежевић скреће пажњу свом председнику владе на прокомунистички став ових британских обавештајаца и свакако сарадника црвеног мајора Клузмана, јер су према њима, „и Михаиловић и Неђић једнаки окупаторски агенти, и то први — италијански, а други — немачки“. Осећајући близину таласа комунистичке пропаганде, који ће тек 1943. ударити о стене, Кнежевић пише:

„Југословенска влада није ништа урадила да Енглезима објасни ситуацију у нашој земљи и изложи жртве од скоро милион душа“. Он скреће пажњу на злонамерну пропаганду од стране Дирекције за информације у Лондону и Информативног центра у Њујорку... обе против Михаиловића... клеветајући га за рачун комуниста... и то благодарећи фондовима југословенске владе, чији је најважнији члан сам он, Михаиловић.

АВАНТУРА ВОЈНОГ ПРЕВРАТА

У том писму читамс даље: „Имам утисак да је Енглезима мало стало до тога што ће српски народ бити потпуно истребљен, и то без икакве стварне користи, уз скупу цену насилног комунизација државе.“ Зато Кнежевић искрено подвлачи: „последњи је час да краљевска влада заузме недвосмислен став... по питању Михаиловића и његових одреда... јер га сервиси све више стављају у исти ред с Антонеском и Неђићем, а сутра ће и с Павелићем.“ А то ће Југоцентар у Њујорку, под упливом Шубашића и Радице, скорих дана и учинити.

У овом оправданом апелу, који само ко-

мунистичка правда може да инкриминише, крије се нешто труло у југословенској влади, што ради потпуније Михаиловићеве одбране, морамо и дотаћи и оценити.

Југословенска влада, која се нашла на челу државе приликом Хитлерове инвазије, била је по свом саставу једна од најрепрезентативнијих, али и најхетерогенијих влада, које је држава имала између два рата. У њој су биле заступљене све партије с кореном у народу и сва три народа која чине Југославију. Знатан број чланова били су и у ранијим владама, неки чак и на њиховом челу. Готово половина чланова владе били су и шефови политичких странака, поред најпознатијег правног теоретичара целе државе, као потпредседника владе. Из тих разлога, огромна већина народа веровала је да влада таквих људи зна шта ради, и да је помоћ Запада обезбедила пре него што је Немачку изазвала.

Разочарање је било поразно кад је истина, или утопистичка авантура војног преврата пукла пред очима, а Југославија без игде икога у свету постала плен нацифашистичких освајача, суседних лешинара и њихових хрватских савезника. У тим данима, и све до половине јуна 1941, Дунавом су безбрижно пловиле совјетске лађе, носећи пуне товари сировина немачким ратним арсеналима. Место настављања рата у планинама Западне Србије, Црне Горе и Херцеговине, где ће се ускоро појавити обе гериле, влада бежи из земље, остављајући народ у чељустима осовинских сила и њихових хрватских, нацистичких пандура, језивијих од свих освајача и целата света.

Таква влада, негда узданица три народа, а сада ратни бегунац без војске, наишла је на неочекивано лош дочек, чим се навратанос докопала слободног света. Чак и њени авиони који су је пренели до Египта, били су смешта конфисковани од стране британских савезника. Изненађење свих је утолико веће, што се ниједан једини британски авион није појавио на мутном југословенском небу, током свих једанаест дана трајања безнадног рата с две велесиле. Међутим, изненађење је било наговештено и у писмима Черчила Камбелу, британском посланику у Београду, нарочито у писму од 17. априла 1941.

Револт против такве капитулантске владе, која ће своје једине заслуге пронаћи у спасавању Совјета, а то јој у подвиге могу убројити и Черчил и Иди, смањило се у извесној мери, после доласка у Лондон. Нови британски посланик Рендел наводи: „Кад је југословенска влада долетела у Лондон, Југословени су дочекани као хероји усред преврата од 27. марта,“ а то значи не и усред ратних подвига, без којих је земљу напустила. Том дочеку „хероја“ нису присуствовали ни Черчил ни Иди, коме „хероји“ нису дозволили ни посету из Атине, када је намеравао да против Немачке и Италије уједини Балкан и Турску, без икакве турске жеље.“ Овај дочек, пун ентузијазма и узбуђење ошамутио је мало њихове главе... с толико много генерала, е с толико мало војника“ — наставља лорд Рендел.

Већ првих дана живота у слободном свету владу су почели да раздиру сукоби, у којима се на једној страни виде генерали без војске, а на другој сви остали чланови. У свим тим сукобима, према запажањима британског посланика, Лондон је увек био уз генерале. И док се раздор у влади све теже осећао, пуцовник Михаиловић, који владињу капитулацију није примио, подиже југословенску заставу из прашине, примајући на себе две тешке мисије. Прва је била да народ спрема за устанак против пет окупатора, без много наде у савезничку помоћ. А друга је била да по планинама спасава азиле избеглица, невиних жртава хрватских наци-терориста, чија је погромска држава и

Монтиран процес: Дража Михаиловић /први слева/ на оптуженичкој клупи.

Србе и Јевреје бацила ван закона, три месеца пре хитлеровских закона о националном или расном истребљењу.

Михаиловићева борба против окупатора, изван Хрватске, која се од Југославије отцепила пре њене капитулације, била је скоро парализована Хитлеровим законом од 6. септембра 1941. По том закону који оживљава старо тевтонско право с једне и закон Вилхелма Освајача, из једанаестог века, с друге стране, свака немачка глава плаћа се са стотину српских глава. А оправдање закона лежи у чињеници, што је југословенска влада капитулирала, те се после формалне капитулације свака побуна њених грађана кажњива по законима освајача, без икакве заштите међународног ратног права.

ПОСЛЕДИЦЕ ФАТАЛНОГ ВЕТА

Без икакве везе с владом у Лондону, Михаиловић већ 8. септембра 1941, помоћу неког примитивног радио-апарата, или станице, долази у везу са Малтом, а преко ове и са својом избеглом владом. Тада се већ народни устанак гасио по Црној Гори, а пламтео по западној Србији и Босни, док су се групе комуниста окупале у позадини, по националним селима и планинским насељима. И док се у држави воде борбе против окупатора, на живот и смрт, а у Хрватској језиви погроми гутају и децу на мајчином крилу, југословенска влада у Лондону препири се о два безначајна питања. Прво је питање буџета Бановине хрватске, који тражи бан Шубашић, ради посебне хрватске пропаганде у свету. А, друго је питање повишице плата официрима без војске, који су хтели и превласт, као да су рат-добили и све дипломатске повластице, као да су отаџнину задужили подвизима,

У вези првог питања отпочеће хрватска опструкција у влади, која се случајно развија паралелно с усташким погромима у земљи. Обе стране и Шубашићева и Павелићева сматрају да је то богомдано време за повлачење нових међа између Срба и Хрвате, слажући се прећутно и у питању граница, које је Хитлер повукао. Ова неочекивана опструкција извојеваће двојници хрватских министара у влади право вета, које ће по будућност Југославије бити фаталније од доцнијег совјетског вета, по мисију и циљеве Уједињених нација. „Све одлуке владе морају бити јединогласно донете“, тражио је хрватски представник Крњевић. А, Срби и Словенци у влади тај су ултиматум примили и тако своју отаџнину предели на милост једног тоталитарног шовинисте, који се у поамној мржњи дави и мржњу другима намеће.

Последице тог фаталног вета најтеже ће осетити Михаиловић и његов национални покрет. Њихова судбина, а преко њих и

судбина српског народа у судбоносном рату и хрватској издаји, која је прешла у погроме, зависиће од антисрпске мржње и антихришћанске биготије Крњевића, Шубашића, или Шутеја. Ова мржња ће расти све више, уколико расту и погромска гробља. Страх од освете Срба, и последица гажења свих позитивних југословенских закона и људских права, прећи ће у страх од ослобођене Југославије. Трагедији хрватског вета у влади придружиће се и трагедија официрске афере у Каиру, која ће једнако погодити и југословенску демократију и Михаиловићеву мисију.

Један од првих грехова Каираца, чак и пре експлозије њихове афере, везан је за савезничку агенцију Ројтер. Преко Бранка Денића у Јерусалиму, Јован Бонковић, као владин представник, закључио је с агенцијом уговор о објављивању свих вести из Михаиловићевог штаба. Међутим, генерал Илић, као министар војни, објављује „да се све операције у Југославији врше по плановима његове команде у Каиру“. Тим је славољубиви генерал хтео да своју генијалност нарочито истакне, како би је сви у свету видели и признали. Међутим, Ројтер је знао да је то неистина, те је дошло до жучних објашњења, а затим и до раскида целог споразума. Тако су Михаиловићеве борбе у тим данима, од септембра до децембра 1941, као и вест о побуни Црне Горе против Италије, остале без свог светског публицитета, скоро тајна за светску јавност. Тачно у тим данима комунистичка станица „Слободна Југославија“ из Тифлиса, под фирмом „негде у отаџбини“, разноси широм света „Титове победе по Србији“, дочим глас свемоћне агенције Ројтер прекиде генералова жеља да своју личност уздигне изнад истине и изнад свога побуњеног народа.

Вето који је српска већина поклонила хрватској мањини, неће ослабити само Михаиловићево дело у земљи, већ и владин углед на страни. Он ће страховито погоршати и судбину Срба и Јевреја у погромској Хрватској, 23 концентрациона логора смрти, далеко језивија и од Хитлерових и од Стаљинових логора. Место да хрватски чланови владе апелују или запрете својим погромљима, а то исто траже и од Америке и од хрватске заједнице у њој, они и погроме и све покоље у својој ужој домовини просто негирају као „српске клевете и измишљотине“. А што они неће, не може ни влада, услед вета. И, тако, увлачењем главе у песак, равно подсвесном ликованју, с једне и парализовањем владе путем вета, с друге стране, погромско зло се стално ширило и пустошило све страшније.

ЉУБОМОРА САХРАНИЛА СПОРАЗУМ

Тим путем у отворени амбис, југословенска влада спречава и самог Рузвелта да

правду пробуди и слободни свет обавести о хрватским погромима и издаји савезника. У том послу три утицајна Хрвата у слободном свету иду даље од своје владе, оспоравајући и издају и погроме, и све кржаве трагове нацистичке владе погромлија. Поред папе Пија Дванаестог Преверитеља и Павелићевог патрона, др Шубашић као бан Хрватске, био је најпозванија личност да свој народ упозори на природу и последице погрома. „Преклињиво сам хрватске министре да јасно и неопозиво осуде усташке злочине. Али они су одбили да буду и паметни и племенити“, жали се британски посланик код југословенског Краља и владе. Узалудне апеле и жалбе чини и Ситон Ватсон. Хрватски чланови владе, заклоњени иза вета и владиног става, не воде више бригу ни о саветима пријатеља, ни о последицама.

У таквој парализованој југословенској влади, која тоне под теретом хрватског вета и каирске афере, нашао се и Михаиловић, и то мимо своје воље. Док је ветирање сваке осуде погрома, крилатило комунисте, а подривало Југославију, каирска официрска „бура“ у чаши воде судбину Југославије полако преноси у британске руке. Све до те афере, Дановен, шеф америчке обавештајне службе, имао је намеру да Михаиловићев национални покрет укључи у америчку ратну машину и политику. Зато је у Каиро послао свог помоћника Франка Морана који је с генералом Мирковићем, као пуномоћником југословенске владе закључио уговор о америчкој помоћи Михаиловићу.

Помоћ се састојала у америчком ратном материјалу, који би до Михаиловићевих одреда преносила четири америчка бомбардера. С материјалом у Михаиловићев штаб долетали би амерички стручњаци и сарадници. Према томе, све везе између Михаиловићевог покрета и западних савезника, ишле би кроз америчке, а не кроз британске канале. Сав материјал, долазио би из америчких арсенала, не зависећи од британског проблематичног посредништва, а често и присвајања америчког материјала послатог Михаиловићу, или српским ратним заробљеницима. Са споразумом о помоћи Михаиловићу задовољни су били сви све док генерал Мирковић није постао главни јунак каирске афере, или ружне свађе између две завађене официрске клике, које су у своју провалију срозале и целу владу. Луди страх, да би амбициозни генерал Мирковић, који је споразум потписао, могао монополисати све везе с Михаиловићевим покретом и тим се уздићи изнад саме владе, изазвао је личне интриге и борбу о угрожене престиже. Две завађене групе, уздижући своје личне интересе и мотиве изнад заједничке целине и заједничке судбине, разочарале су и разоружале и америчке плодноносне планове и Михаиловићеве националне наде.

Делић те југословенске, или боље рећи српске трагедије, Константин Фотић, као југословенски посланик у Вашингтону, овако описује: „Обавештен сам од стране генерала Дановена, како је председник Рузвелт одлучио да пошаље 400 тона конзервиране хране, као први поклон генералу Михаиловићу, знак признања његове помоћи савезничкој ствари... Десет пакета, сваки од по 5 фунти биће обавијени у тробојну југословенску заставу, с Председниковим поздравом на њима. Како је обећано, тако је требало бити и урађено, отварајући нову, спасоносну еру и за Михаиловићев покрет и за будућност нове Југославије, повезане

са америчким, а не с британским — савезником и заштитником.

Каирска афера, или љубомора, сахранила је цео споразум. Тако су први амерички поклони, у Египту, лета 1942, покупљени од стране Енглеза и послати на њихова стоваришта на Малти, а то значи — отети. А ружна отимачина, правдана је тиме што није било ни владе, ни њеног представника, који би материјал од Америкаца примали и Михаиловићу уредно слали, примајући сваку одговорност, и за пошљке и за везу са земљом. Србија и Црна Гора биле су већ опустошене услед народног устанка и неједнаке борбе, од Јадранског мора до Дунава. Али баш у тим данима, лета 1942, Михаиловић је окупљао своје разбијене снаге по Црној Гори и Херцеговини, хватајући све јаче везе с Босном и западним крајевима. Долине обе Мораве и жељезничке пруге преко Ниша и Косова, биле су под контролом његових одреда или присталица, угрожавајући све више везу преко Солуна на афричком фронту.

СРАЧУНАТА ПРОВОКАЦИЈА

ТИ дани од пролећа до краја 1942, били су судбоносни за снабдевање Ромеловој армије у Африци. Препаци и саботаже на саобраћајним линијама у Србији, који ће Михаиловићу донети многа савезничка признања, били су тада у току и без и једне јединице комуниста на целом том позадинском попришту. Да у тим данима америчку помоћ није сахранила официрска свађа у Каиру, Михаиловићев положај у окупираној држави био би далеко лакши, а владин углед у слободном свету далеко већи и поред несхватљиве саботаже хрватског дела.

Америчко негодовање о раздору међу Југословенима у Америци Шубашић и Крњевић искористићавају на тај начин, што траже и декларацију о будућем уређењу државе, а то донекле значи и фластер преко програмске ран-ране, или нови услов за старе раздоре. Иако се радило о срачунатој

тој провокацији, до декларације је ипак дошло, мада јој није било време, нити је нешто слично у тим данима, имала и једна друга изабгличка влада.

У тој декларацији коју је 1. децембра 1942, а то је дан рађања Југославије, преко лондонске радио станице, читао Краљ, налазимо и ове најважније делове:

„Југославија као држава, биће обновљена, јер је то животно питање и интерес свих нас Срба, Хрвата, Словенаца. То је гаранција будућег мира у Европи...“

„Југославија ће добити нови устав, у сагласности са слободном вољом свих њених народа. Устав ће гарантовати посебне интересе ужих заједница, јачајући заједничке темеље“.

„Сви грађани Југославије, којој год вери или националности припадали, имаће исте политичке, економске и духовне могућности, и у раду и у животу, заснованим на једнаким правима за све“.

Ту беспрекорну прокламацију, с којом је и он био задовољан, амерички амбасадор својој влади спроводи као базу за успостављање међусобне сарадње свих емигрантских фактора у слободном свету, а преко њих и обе гериле у земљи.

Страх од такве и од сваке будуће Југославије, у којој би Срби са својим борбеним националним покретом могли опет одиграти улогу своје војске из 1918, а тим имали и пресудну реч у држави, ирачио је све теже и свест хрватских трибуна. Као што полуинтелигентне етничке групе у Америци, нарочито латинског и словенског порекла, сву своју елоквентност посвете „изради статута“, који их најчешће и заморе и растерају, тако и хрватски део владе тражи: да се сваки спор унапред расправи на папиру, како доцније не би било неспоразума на терену. Уосталом, борба о статуту, или о уставну декларацију најприкладније је средство за сваку саботажу, за коју су браћа Хрвати свој занат испекли и у бечком и у пештанском и у београдском парламенту, скоро

Изневерено пријатељство: члан енглеске војне мисије са официром равногорског покрета.

На крају рата: генерал Михаиловић и америчка мисија окружени народом једног планинског села 1944. године.

увек као опозиција, национална и борбена, а често и дисциплинована.

Краљевска декларација није умирала хрватске одметнике у влади. Још мање је неуксусни Краљ, с приличном дозом ниподаштавања искусних политичара, био у стању да заједно са њима пресеке југословенски Гордијев чвор, избацивањем саботера из владе, коју су потпуно паралисали. Пошто је огромна већина њихове гласачке војске на немачкој страни, чак и у рату са Западом, то би таква операција по Југославију била далеко мање зло од доцнијег избацивања из владе и Михаиловића, а с њим и свих представника и Србије и Црне Горе.

У години 1943. Шубашић је преко Радице и Југо-Центра, у којему још седи Чубриловић, тајни шпијун совјетског амбасадора Богомолова, дошао у везу с круговима „московских панслависта“ и америчких филозофа. Док Крњевић увек мисли на изазивања с новим декларацијама и километарским дискусијама, Шубашић све више верује „да је изношење питања будућих хрватских односа у вези Југославије пред међународни форум и решење“ најбоља солуција свих спорова. А међународни форум, од кога помоћ очекује, то је Совјетска Русија, Титоава стаарна отаџбина, чије мешање у спор може ићи само на штету и Срба и Михаиловића.

На штету Срба, ишла би по комунистичкој логици, која увек и најпре, крха најјачега, био то народ или личност. На штету Михаиловића и његовог огромног култа, по томе, што се ставио испред Тита и угрозио не само његову комунистичку победу, већ и његову личност бунтовника и државника.

Иза ове Шубашићеве солуције свих спорова са Србима, коју тражи онда, кад његова Хрватска плива у невини српској крви, стоји Литвинов у Вашингтону, или Мајски с Богомоловим у Лондону, јер су сви умешани у спор између две гериле, као што ћемо видети у другој вези. Шубашић у тим данима највећих признања Михаиловићевој мисији није ни слутио да ће ускоро и неочекивано проблем решити сам Черчил, благодарећи српској наивности и инфантилном ослањању на своје „савезнике“, били то браћа Хрвати у земљи или велике силе у свету.

На хрватским скуповима у Чикагу и Питсбургу, где су 1918. одјекивале оде Србији, чују се сада Шубашићеве харанге против Срба и „српског хегемонизма“, и поред строгог америчког закона, који забрањује сваку расну, верску или националну манифестацију мржње. Све до тих говора хрватског бана Шубашића, већи део хрватских

организација у Америци, па чак и комунисти пре појаве панслависта у августу 1942, с извесним симпатијама су пратили вести о Михаиловићевом покрету, а комунистички лист давао чак и новчане прилоге. Преокрет који Шубашић прави међу америчким Хрватима од преко 400.000 душа синхронизирани с комунистичком пропагандом, Крњевић преноси међу утицајне католичке кругове Лондона и то већином преко окретног др Илије Јукића, помоћника министра спољних послова Југословенске владе.

Интриге и кризе у влади једнако су погађале и Југославију и Михаиловићев покрет у њој, јер је Михаиловић био њен члан, без икакве могућности да утиче на њен став и њену политику. Крњевићеве „што горе то боље“ комунистичка пропаганда је савршено искоришћавала и Титов углед све више дизала, благодарећи југословенском хаосу и хрватском комплексу. Шубашићеве антијугословенски и антисрпски говори пред хрватским сународницима у Чикагу и у Питсбургу, не дотичу своје погромље и њихову страховладу, већ све стреле окрећу према Србима и српским жртвама у погромској земљи. На свом скупу у Чикагу, нападајући Југославију као српску творевину, Шубашић, у својој мржњи и конфузији, тражи од владе декларацију „да је за Југославију“, а то значи да није за Србију, разапету на три крста.

Том приликом, можда и ради више аплауза своје сабраће, у већини заведених људи, Шубашић подвлачи: „Погроми су српска претеривања ако уопште и постоје... За њих Хрвати нису криан“. А Србин Сава Косановић, чак и сестрић Николе Тесле, као члан владе, под упливом „обавештајног Бана“ још и додаје: „Погроми су фантазија српских шовиниста. Та фантазија помаже Хитлерове и Мусолинијеве приче... да Срби и Хрвати не могу живети у заједничкој држави.“ Ову „фантазију“ др Јукић тих дана још и погоршава, импутирајући још речима упућеним Черчилу: „Срби су балкански Пруси“.

Ако овакве декларације нису могле погрома збрисати с лица земље, нити из гроба дићи погромске жртве, оне су ипак све више скретале воде на комунистичким воденицама и Титовој слави. Тако њихов сарадник Стојан Прибичевић, син једног од највећих југословенских антикомуниста, овако свет обавештава о стању у земљи: „Масе се окрећу партизанима, који народу нуде све демократске слободe. А међу партизанима демократска интелигенција далеко је јача и утицајнија од комунистичке мањине.“ Све

ово либерална јавност верује и хвали, иако комунистички закони и терор глас демократске интелигенције не би никад дозволили, па и кад би га било.

Док „корисне будале“ обмањују свет, најутрајнији међу њима, Луј Адамич, отворено се хвали да је он, после покровитељства госпође Рузвелт, које га је довело до Беле куће 17. децембра 1942. оружје из комунистичких арсенала искористио и употребљено ради монтирања целе кампање против Михаиловића и против Срба. И тако, уз све ове ударе, који су америчку јавност припремали за капитулацију, дошле су и нове тешкоће у вези Краљеве женидбе. Српски део владе није је одобравао, али су је одобрили и поздравили хрватски чланови, с њима и словеначки. Необавештен о целом залеђу, ту женидбу поздравиће и генерал Михаиловић, једини национални члан владе српског порекла, који ће најтеже и осетити последице већ закљученог савеза између Краља и хрватске мањине.

Упознати с тим залеђем, питање женидбе постаје сада полуга свих интрига у влади, и честих сукоба између Краља и владе, без сваког парламента као посредника или судије. Женидбени проблем хрватска мањина искоришћавала као средство да би обезбедила Краљеву наклоност. Тражећи стално „владајну декларацију о будућем уређењу Југославије“ они се намерно преносе у будућност, како би се мање знало или чуло о садашњости.

Границе Хрватске које је Хитлер поставио ближе су им срцу од оних које су поставили они сами, путем споразума о бановини Хрватској. То све јасније постаје и српској већини у хетерогеној југословенској влади. Зато се Јовановић жали свој секретару Павловићу против неискрености својих хрватских сарадника: „Они су пред иностранством за Југославију, док су пред својим Хрватима у земљи за границе Независне Државе Хрватске“, коју је Хитлер стаорио и омеђио. Хрватским испадима придружује се и бивши председник владе, генерал Симоновић, којем су политичке интриге постале важније од народне судбине. Да би се у хаосу домогао неке власти и значаја, Симоновић тражи владу „неполитичких људи“. Поред тога, он, под покровитељством Ситона Ватсона, изазива српске политичаре, и то у данима Черчилових напада Белијевих интрига, у вези Михаиловићевог несрећног говора у Липову.

Сваку декларацију владе о будућем уређењу Југославије до које све више држе и хрватски чланови владе и њихово разорно британско залеђе, хрватска опозиција или саботажка није примала, јер су за циљ имали обарање Јовановићеве владе с Михаиловићем у њој, уз све веће ширење хаоса и анархије. Мандате за састав нове владе, која је имала бити свадбена влада, добили су прво Крњевић, а затим др Крек. Ови су мандате, а то значи свадбене поклоне, одбили, јер су знали да су у великој мањини, те тако и свака влада под њиховим вођством сасвим искључена. Обојица су предложила Грола за Јовановићевог наследника, али под условом да из своје владе искључи Михаиловића. И тако, по милости хрватских министара, Михаиловић постаје камен спотицања, иза кога се као циљ крију и српска већина и југословенска држава.

Мандат је поверен Јовану Бањанину, против кога су устали и демократи и радикали и српски земљорадници, свакако на своју, српску и југословенску штету и поред

ФЕЛТОН

Узалудни протести: амерички пилоти траже испред Стејт Департамента ослобађање генерала Драже.

осионе Бањанинове личности. Дошао је на ред и Милош Бобић, један од најпоштенијих људи политичара. Али поред тога што је искрен и велики радикал, њему су сваку помоћ одрекли водећи радикали, Нинчић и Трифуновић, на своју срамоту и српску трагедију. Учешће у Бобићевој влади одбио је и Крњевић, у име Хрвата, чије војске од 10. априла, а можда и до 27. марта 1941, и нема више испод југословенске заставе. „До сагласности ни не може доћи, јер Краљ хоће свадбено министарство, а на то не може ни један Србин пристати“, исповеда се Јовановић свом секретару. То исто потврђују и остали српски чланови његове владе. То смо децембра 1949. чули и од Бобића, на једном ужем састанку с пријатељима у Паризу.

На крају крајева, из нове буре у истој чаши воде, која траје од 17. до 26. јуна 1943, рађа се Трифуновићева влада, у којој ћемо видети Михаиловића, вођу анти-нацистичке силе и анти-комунистичке гериле, поред неурачуљивог Чубриловића, совјетског агента и измећара, по свом властитом признању и хвалисању. Будисављевић, представник самосталних демократа, одбио је улазак у нову владу, не због Крњевића и Чубриловића, већ због учешћа генерала Петра Живковића који је поред своје старе основице увек био и остао искрени Југословен.

СРПСКИ ПОКРЕТ ОБНОВЕ

ОБАВЕШТАВА ДА СЕ ВИДЕО
КАСЕТЕ СА ГОВОРИМА ВУКА
ДРАШКОВИЋА У ПОЖАРЕВЦУ,
НИШУ, ЛЕСКОВЦУ, ГРАЧАНИЦИ,
ШИПОВУ, ПРИБОЈУ, ВРШЦУ,
ЗРЕЊАНИНУ И ДРУГИМ МЕСТИМА
СРБИЈЕ, МОГУ НАРУЧИТИ
ПОУЗЕЊЕМ ПО ЦЕНИ ОД 200
ДИНАРА НА ТЕЛЕФОН
011/188-465, ИЛИ
ПОРУЧБЕНИЦОМ НА АДРЕСУ:
СПО, БРАНКОВА 24/1 11000
БЕОГРАД

Тога дана, 26. јуна 1943, Михаиловић је поново био у Србији. Хитлерова сила разбила је била његове одреде у Црној Гори и Херцеговини одводећи скоро половину преосталих у ропство, с другом половином повученом у високе планине. Борбе с Немцима вођене су све до тих дана између реке Таре и Горажде на Јадранском мору. А то су уосталом, били и дани између Хитлерове и Мусолинијеве пресуде на смрт обе југословенске гериле, с једне и уцене на посто хиљада златних марака за главе оба герилска команданта. А ова тешка уцена на Михаиловићеву главу није пала зато што је Михаиловић с окупаторима колаборирао, већ што се као њихов заклето непријатељ против њих борно до последње могућности.

Под истим хроничним проблемом будућег уређења Југославије почела је већ првог дана да посрће и Трифуновићева влада, иако се уставна питања, не решавају у рату и у изгнанству, већ у миру и на народним изборима или плебисцитима. Декларацију нове владе, која је била скоро идентична с декларацијом претходне, примили су и хрватски министри, дана 1. јула 1943, да би је већ сутрадан на Шубашићев миг, оспорили и напали. Тако већ 2. јула Крњевић, у име Хрвата категорички тражи да се речима „Југословенска политика“ из декларације додају и речи „шта значи политика базирана на стварној равноправности и сарадњи свију народа Југославије: Срба, Хрвата и Словенаца“.

Понављање ових истих речи у даљих петнаест реченица Крњевић тражи тачно четири пута, претварајући писмену декларацију у неписмени галиматијас, све у циљу свађе и хаоса, ради новог обарања нове владе и паралисања сваке југословенске активности. После дугих објашњења с Крњевићем и уношења додатка „израз сагласне воље Срба, Хрвата и Словенаца“, српски део владе намеравао је да Хрвате стави пред избор: примити или иступити из владе. Али тада на сцену излази Аспазиа Манос и њена лепа и млада кћер принцеза Александра. У створени хаос упада британски посланик лорд Рендел који, у име своје владе, све отвореније намеће Краљеву женидбу. Док се Трифуновићева влада женидби противи с више разлога Крњевић, у име хрватског дела истиче нове додатке или амандмане два пута примљене декларацији. И тако „буџет хрватске бановине“, претворене у погромска гробља, поново излази из прашине. Томе тражењу додаје и „признање споразума између Цветковића и Мачека о хрватској бановини, који није био ни споран, и актуелан, већ својевремено и примљен и спроведен.“

Проблем женидбе и британског притиска на српску опозицију јер је у питању ствар њихове утицајне сараднице, све више храни хрватске рушилачке претензије и потезе. Тако, после Јовановићеве владе, пред Крњевићеве ноге пада и Трифуновићева влада да би дошло до рахитичне владе др Божидара Пурића од 10. августа 1943. У овој влади с непознатима и ситним личностима, изузевши самог Пурића, остаје и Михаиловић да би немоћ такве чиновничке владе све теже осећао и сносио. Пурићев мандат за састав нове владе, треће по реду, у непуну два месеца био је условљен: без Михаиловића. Тако су тражили хрватски политичари. А тако су саветовали и британске дипломате. Тај захтев, који је и Краљ истицао по британском савету, Пурић није примио. Тако је Михаиловић и даље остао у влади с којом није имао ничега заједничког.

За време сваког потреса у влади, бан Хрватске нашао се увек близу иако му је домицил био у Америци. Тако се и дана 10.

јуна 1943. нашао у Лондону и то „по Краљеву жељи“ према тадашњој америчкој штампи, „како би узео учешћа у решавању кризе“, из ког се учешћа први пут и појавило питање свадбеног кабинета. У тим данима, Шубашић је Титовом делегату Велебиту одао своје тајне везе с Черчилем и његовом политиком, у вези линије Копаоника. Десет дана пре пада Јовановићеве владе, изјавио је отворено „да ће у сагласности с Енглезима, најдаље кроз две недеље образovati владу у којој неће бити ни једног Србијанца“.

Што је Шубашић тада обећао то ће благодарећи Черчилу и совјетском рушилачком залеђу урадити после непуне године дана. У његовој влади по споразуму између Черчила и Тита нема неколико недеља никог сем њега како би његово расуло и пометња створили услове за Титово устоличење. Кад је тек средином јула као апсолутни диктатор, чак и без Краљевог знања и интересовања, образовао своју „владу“, у њој нема више ни Михаиловића, ни никога из целе Србије. Није их ни могло бити, јер је Шубашић 16. јуна 1944. с острва Виса донео уговор с Титом који стварно значи предају целе државне власти у руке комунистичког шефа. Краља о уговору није ни обавестио али га је прено Черчила намораво да Михаиловића и његов покрет стварно стави ван закона, својом капитулантском прокламацијом од 12. септембра 1944, која је значила — издају отаџбине.

Све до Шубашићеве појаве Срби нису хтели ни једну владу без хрватских представника, макар били и Крњевићевог ранга, иако су ЈЕ тада лако могли имати и без Крњевића и без Шубашића, или с оним Хрватима који примају братску и лојалну сарадњу. Било би за светско јавност Америке и политику Вашингтона довољно да Шубашића оптуже пред светом као ранијег отвореног присталицу осовинског пакта и бана Хрватске, који ни једном речју погрме у својој Хрватској није осудио, а још мање своје бирачке масе упозорио на последице колективног лудила, и националне срамоте.

У свом пакту с Титом који ће му Титов штаб на Вису 16. јуна диктирати, а Стаљин у Москви допунити 16. новембра, укључено је и признање државног континитета у корист комунистичких диктатора. Та клаузула у праву значи тотално легализовање свих комунистичких издаја, покоља, декрета, злочина, од првог до последњег дана. Тим самим та иста клаузула у злочин претвара сваку радњу, неповољну по комунисте долазила она од ранијих влада, или Михаиловића, као њиховог члана или грађанина заједно са свим његовим присталицама. Тевтонски закон о стотини за једног који је Србима поклонила капитулација Симовићеве владе и Шубашићев поклон државног континитета и легалности самозваном маршалу Титу, уз државни благослов свих комунистичких покоља, значе два једнако тешка крста и два једнако срамна злочина. Под њима ће се срушити Југославија, с преломљеном кичмом српском, заједно са Михаиловићем и целим његовим покретом, а доцније и са Шубашићем и његовом Хрватском.

Шубашићеву мањину у заједничкој влади Тито неће поставити на оптуженичку клупу, јер су му својим антисрпским интригама и слепилом, уз несвесну помоћ недораслог Краља, поклонили Југославију, с ретроактивним дејством и легалитетом од 17. априла 1941. Та дискриминација, необична у праву цивилизованог света и то ретроактивно легализовање комунистичких злочина и велеиздаја, путем државног континитета, доказује двоје: хрватске везе с комунистима и њихову заједничку мржњу према Србима, изражену у Михаиловићеву судбини.

Капетан Радојица Рончевић

Иове године ће, поводом 20. октобра, дана ослобођења Београда, наша штампа, радио и ТВ подсетити на оно време. Поново ћемо читати и слушати сећања ветерана из Брозовог покрета, сведочиће историчари, на гробове палих црвеноармејаца и партизана биће положени венци, песници ће рецитовати по тргоима, градоначелнику Београда пристизати честитке...

СРПСКА РЕЧ, такође, одаје пошту погинулим за ослобођење наше престонице. Нико нема права да оптужује ни мртве партизане ни мртве црвеноармејце за све оно што су Београд, Србија и Српство доживели после 20. октобра 1944. године.

„Поздрављајући ослобођени Београд, Ја поздрављам све вас, драги моји Срби, Хрвати и Словенци, испуњен најдубљом захвалношћу према југословенској народноослободилачкој војци и маршалу Титу, према братској и савезничкој Црвеној Армији и њеном великом маршалу Стаљину, и одајем пошту херојима и жртвама за нашу слободу...”

Овај говор је 20. октобра 1944. одржао, преко радио Лондона, нико други до тадашњи Краљ Југославије, Петар Други Карађорђевић. Месец дана пре тога, одрекао се свог министра војног и команданта Југословенске војске у отаџбини, генерала Драже Михаиловића, и његовим војницима наредио да приступе војсци Јосипа Броза...

Краљ Југославије ће се, касније, правдати тиме да није знао — ко је маршал Југославије! А кад је сазнао, било је доцкан за кајање.

Да ли је, ипак, Његово краљевско величанство било толико необавештено?

СРПСКА РЕЧ објављује отворено писмо које је, тих далеких дана, своје Краљу упутио Михаиловићев капетан Радојица Рончевић. Ово потресно сведочанство мудрог војника и великог јунака до сада је скрићено од читалаца у Југославији. Писмо је такво да му никакав коментар ни појашњења нису потребни...

Ваше краљевско величанство! Господару!

ГОВОРИ И ИЗЈАВЕ

НАЈТЕЖА РАНА КАПЕТАНА РОНЧЕВИЋА

ЗАШТО ЈЕ КРАЉ ИЗДАО ДРАЖУ

ГОВОРИ И ИЗЈАВЕ

Ја сам коњички капетан I класе Радојица Рончевић, рођен 22. марта 1906. у Никшићу, где сам завршио гимназију да одатле завршим са 54. класом нижу школу Војне Академије у Београду.

Као коњички официр служио сам у многим гарнизонима Југославије. Рат ме је затекао у Нишу као командира једне противколоне батерије II коњичке дивизије.

СУКОБИО сам се са Немцима 9. априла 1941. код Нишке бање и пошто сам већи број непријатељских кола онеспособио, био сам обасут тешком ватром. Непријатељ је био на 150 метара од нас, а људство мало остало, тако да сам и сам преузео улогу нишанције на једном топу. Ту сам био рањен са пет непријатељских метака. Тако рањен успео сам да се довучем до својих кола и са осталима из батерије, свега 17 људи и десетак камонета, дођем до Алексинца, одакле се пред непријатељем повучем у Крагујевац. Надирање непријатеља поново ме натерало на повлачење, те дођем у Ужице. Из Ужица у Бијело Поље, где сам све до 20. маја лежао у болници, и по оздрављењу отпуштен.

Ваше Величанство!

Преко радио-Лондона, синоћ сам чуо говор за који ова станица тврди да је говор Вашег Величанства.

Не знам да ли је тако. И дао би Бог да овај говор није наш Краљ изговорио, већ да је други неко под његовим именом говорио. Штета од њега ће бити и овако и онако, али лакше ће поданицима вернима Вашем Величанству бити ако буду знали да оно њихов Краљ, њихова нада, њихова љубав, није говорио.

Слушао сам тај говор. Двадесет и седам рана, Величанство, ја имам на себи, али свих двадесет и седам ме нису овако заболеле. Јер, ових двадесет и седам рана добио сам у шест борби, у којима сам душоом својом веран Краљу и отаџбини, бранио њихове интересе. А, сад слушајући овај говор испада да ме Краљ сматра издајником.

ЗЛОУПОТРЕБА ИМЕНА

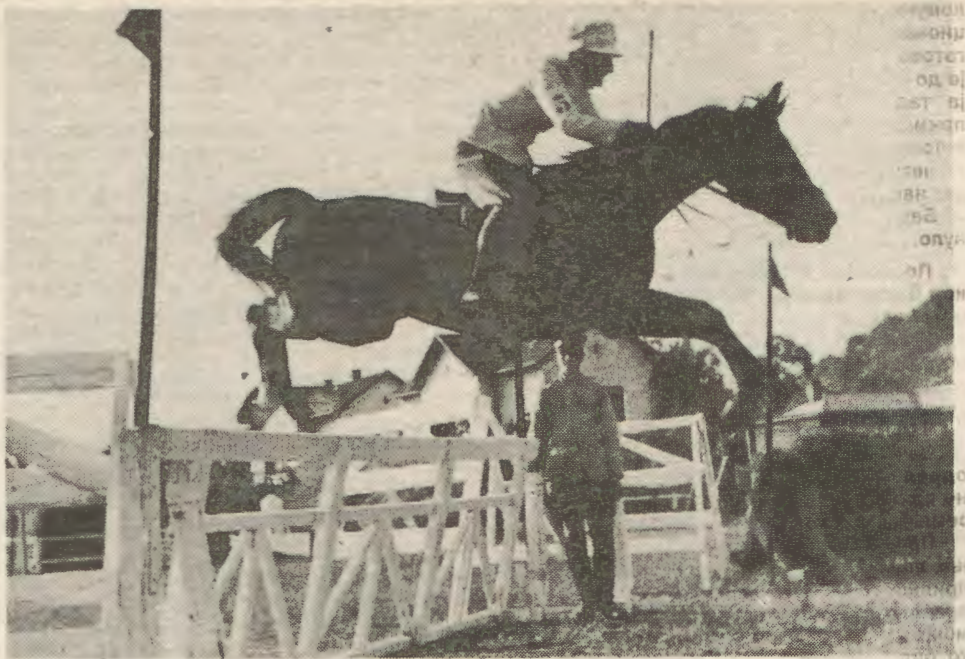
СЛУШАО сам тај говор и усудих се да се обратим Вашем Величанству, да видите какве се страшне злоупотребе чине, Вашим именом, према Вашем верном народу. Да видите и да поправљате, ако можете, а ако не можете, онда бар спречите, да се нове не чине, јер ће наш народ то сахранити.

Зато сам морао Вашем величанству претходно представити да би Ваше Величанство знало да пред њим не стоји никакав издајник и петоколонаш, већ веран официр, који је у априлу 1941. године обављао своју дужност и то краљу својом посведочио.

Опростите што о томе говорим, ако ми дозволите, али како друкчије Ваше Величанство да сазна истину, ако не изнесем свој случај, па да сагледате како је то српски народ дошао у сукоб са Титовим комунистичко-партизанским бандама, у које нас синоћни говор позива да се сви сврстамо.

Мој је случај — случај читавог Српског народа. Нисам признао капитулацију. Хтео сам борбу са окупатором и водио сам је. Ишао сам у тој борби заједно са комунистима. Па сам, ипак, ту заједници морао раскинути и почети борбу с њима, пошто је окупатор далеко мања несрећа од самог комунизма.

Ваше Величанство!

Радојица Рончевић на полигону коњичког пука

У болници у Никшићу мање су ме болеле ране, а бескрајно више ме је тиштило то што сам тако бедно изгубио своју слободу и целину. Нисам хтео да се покорим капитулацији коју је Врховна команда 15. априла 1941. године потписала, предајући нас у канџе окупатору. Не само да се нисам јавио ни за какву службу, него сам у болници сачинио план за даљу акцију.

У болницу су долазили људи с тешким ранама и причали невероватне ствари о започетом масовном истребљењу Срба од усташа и њихових помагача. Решио сам да идем право тамо да браним угрожено Српство, стварањем заштитних српских одреда, који ће стајати за вратом његовим непријатељима.

Али кад изађох из болнице, 20. маја 1941. године, мало се људства нашло за тај подухват, тако да намеру одложих. Међутим, 13. јула, Црна Гора поче устанак против окупатора, па и сам у томе учествовах. Али, устанак пропаде, а ја са довољном дружином, у којој је било и 60 комуниста пођох у августу месецу у Херцеговину да ту спречим даља зверства над Србима.

Моје друговање с комунистима у Херцеговини трајало је оно месец дана. Већ у септембру 1941. године био сам принуђен да ту заједничку работу прекинем, јер сам утврдио да комунисти борбу употребљавају ради комуницирања широких народних маса. Када сам им забранио да то чине, они су решили да ме убију. Чим сам то приметио, ја сам их позвао да се разиђемо и они су одмах отишли.

Иако их до тада нисам напао, они су престано слали своје потере да би ме убили. У њиховом Штабу, у Радовчи, нађено је њихово наређење — распис, који је, колико се сећам, гласио овако: коњички капетан Радојица Рончевић, налази се у Херцеговини. Ових дана долазио је у Белопавлиће. Организује неку народну војску, са којом води борбу против окупатора, усташа и њихових помагача. Па и ако ово ради, ова ће војска једног дана бити штетна по интересе наше партије. При првом сусрету капетана Рончевића ухватити и спровести у главни штаб. Буде ли се противно, поступити са њим по кратком поступку. Међутим, имао сам срећу да останем неповређен. Међутим, у борбама са усташама код Гацког и Бораче задобио сам нове четири ране, због којих нисам излазио из строја.

Пошто су се комунисти повукли, припремао сам напад на Борач. Нисам имао довољан број људи и оружја, за удар на Борач. Ступио сам у везу са мајором, почившим Бошком Тодоровићем, коме сам постао начелник штаба за Херцеговину и био сам све до његове смрти 20. фебруара 1942. године.

ДВА МЕТКА — ЧЕТИРИ РАНЕ

ПОКОЈНИ Тодоровић још није имао моје искуство са комунистима, још је веровао да је заједнички рад с њима могућ, за њега су то била браћа. Он се непрестано надао да ће моћи с њима некако да уреди односе. Његово убиство 20. фебруара 1942. године, које су комунисти извршили, практично је прекинуло живот једном јунаку.

Спознао сам да је борба против окупатора за комунисте само погодан изговор за остварење њихових комунистичких циљева.

Ни после тога се нисам помирио са окупацијом. Али окупација је мање зло од комуниста и комунизма. У окупацији је нација изгубила слободу, а породице и појединци је у знатном степену још уживају. Под комунизмом слободу губи нација, породица и јединка. Окупација је краткотрајна, а комунизам има претензију и могућност да обухвати жртве за векове.

Зато сам се вратио у Црну Гору 1. марта 1942. године решен да напустим борбу против окупатора и да се ставим на располагање оном националном покрету који се сада ствара у Црној Гори.

У том покрету рањен сам на Јаворку, код Никшића, 4. јула 1942. године. Са девет рана, остао сам на разбојишту, комунисти су ме свукли до голе коже. Од рана сам боловао годину дана.

Када сам мало прездравно, предузет је четнички поход против комуниста у Босни. Нисам активно могао да учествујем у походу, али сам ишао да посматрам борбу из близине. По повратку из Босне, од окупатора сам интерниран у Бар, одакле сам пуштен заједно са осталим интернирцима, после капитулације Италије.

Одмах сам се јавио на рапорт Букановићу и пуковнику Станишићу и они су ми наредили да створим нови Никшићки одред са којим бих се непрестано кретао па планинама и водио борбу против комуниста. Јер,

ГОВОРИ И ИЗЈАВЕ

комунисти су искористили интернирање националистичких вођа и поново завладали готово целом Црном Гором. Међутим дошло је до стварања Црногорске жандармерије и ја тада, по одобрењу претпостављених, примам команду над Барским жандармеријским батаљоном. У тој служби био сам по пети пут рањен — приликом комунистичког напада на једну колону камиона на путу за Бар. Тада је деветоро жена и деце изгинуло.

Последњи пут сам био рањен у борби код Вашег дворца у Милочеру са два метка и четири ране.

У Београд сам дошао на лечење и ту сам добио нове и најтеже ране, ако је истина да је мој Краљ и Господар изговорио оне речи које сам синоћ чуо.

Ваше величанство!

Ваши поданици знају да постоји мудра одредба Устава земаљског, по којој Краљ не врши власт краљевску, кад није у својој земљи.

Протумачили су ми људи, дакако од знања, да је то зато што Краљ треба да познаје прилике своје земље да би могао вршити власт. Претпоставља се с правом да их не може знати чим у својој земљи није, макар то било и за најкраће време. Ваше Величанство, изгинуло је преко 1.200.000, а то значи сваки пети. Да је само то, Величанство, па би морали знати да сте потпуно далеко од догађаја. А није само то, већ су се и многе промене догодиле: толики градови и села су — рушевине и згаришта. А није ни то само, већ су још дубље и далекосежније прилике, у души народној морале настати. Од свега тога Ваше Величанство је тако далеко да се мора с правом веровати да ни близу не познаје садашње стање свога народа.

ВЕРНИ И ПОСЛУШНИ

ПРОТУМАЧИЛИ су ми затим исти људи, да је ова одредба Устава и због тога што је Краљ суверен, неприкосновени Господар своје земље, а он је то само кад седи у свом Краљевском престолу. Кад иде у иностранство Краљ може бити слободан, а може то и не бити: може бити и заробљеник. Заробљени краљ не може вршити краљевску власт. Отуда: мудри уставотворци налажу Краљу да одреди заступника кад на пут у иностранство полази, а ако не одреди, онда му то сам Устав одређује.

Заједнички снимак у кругу касарне (Радојица Рончевић други с десна)

Правна ситуација је, дакле, јасна, Господару. Ми смо Вам сви верни, Величанство, а бићемо Вам и послушни. Кад да Бог да седнете поново у свој Краљевски престо. Нема, дакле, правног дејства синоћни говор макар да га је и само Ваше Величанство изговорио.

Али то није довољно. Говор који је синоћ до нас допро покушава да пресече грану на којој се држи престо не само Вашег Величанства, него и Српски народ са својом историјом и свим материјалним и моралним одредбама.

Из једног мог случаја се види како је српски народ дошао васцео до бробе против Титових банди.

Из говора који је под именом Вашег Величанства синоћ емитован види се да се цео народ позива да приђе под Титову команду.

То значи: српски народ треба да се одрекне свој трогодишњег искуства и да се преда ономе ко му је задао непосредно више зла, него сви остали непријатељи, и који ће му тек више зла задати ако успе да њим потпуно завлада.

Какава ли је сила морала бити, па да Ваше Величанство изговори те речи — ако их је изрекло. Јер, нико живи у Отаџбини не може да врује, да је Краљ наш, Карађорђевић, син Александров, а умук Петров, праунук Карађорђевић и Његошев, по слободној својој оцени могао изговорити оно што смо синоћ слушали.

Иако с правом претпостављамо да је будући Краљ више од три године изван земље, и не познаје прилике, опет морамо поверовати да их познаје толико да онакав одговор није могао држати као слободан. Мора бити да је голема нека принуда деловала на њега кад је Он оно (ако је он) изговорио. Али каква?

Мисао нам лута и ми се хватамо и за ову претпоставку:

У Лондону се води борба против владе Божидара Пурића. Краљ не попушта. Тада долази до бомбардовања Београда 16. и 17. априла (први и други дан Ускрса), Краљ опет попушта. Али 18. маја Београд је још теже бомбардован. Тог дана поподне Краљ отпушта Пурићеву владу.

Затим настаје затишје. Међутим, води се борба да Краљ стави свој народ под Титову команду. Краљ не попушта. Краљ чак не говори ни о свом рођендану. Али, зато 6. септембра Београд бива понова тешко бом-

бардован, као и низ српских градова, и то безобзирно, да би се опет и теже поновио 8. септембар. Краљ тада попушта и говори, — ако је заиста говорио.

Може бити, ма како паклено то изгледало, да је стварност још пакленија. Јер, мора да су паклене замке и паклене принуде да би до онаквог говора једног Краља дошло, све разумје се под претпоставком да је то заиста краљев говор.

НЕ ДАЈТЕ ЗАСТАВУ

У ТОМ говору се вели да је Краљевом дозволом Шубашић склопио корисне споразуме са Н.О.В. маршала Тита. Па, чија је то војска, Величанство? Ако је то војска Ваша, какав споразум прави Ваша влада с Вашом војском? А, ако није Ваша војска, онда како нам се може наређивати да у њу уђемо?

Јер, ми можемо ући само у војску Његовог Величанства Петра II и ничију другу не можемо по законима наше земље служити. Свако, дакле, наређење које би нас слало да служимо нечију другу војску, ма ко то наређио, ми морамо одбити, јер ћемо бити криви пред нашим законима ако бисмо дружије радипи.

Г. Черчил је у једном говору рекао да Срби неће да буду комунисти, јер су привржени својим имањима. Како је то далеко од истине! Један епископ српски рече једном: „Нисмо ми против комунизма због економике, већ због метафизике и етике. Шта ће нас учити Стаљин о комунизму економском, када је већина од нас старијих рођена и одњихана у задругама, где је по двадесет душа јело једном кашиком. Него Срби не могу бити комунисти, јер имају супротан поглед на свет: они су за Бога, Краља и Домаћина, а комунизам је против Бога, против Краља и против Домаћина.“

Али има и онај национални разлог. Титов је покрет антисрпски. Три године су били черечени, убијани, клани од разних непријатеља. Сви су они данас код Тита! Зато се данас баш Тито бадио на језгро Српства у Србији и Црној Гори.

Ето, зато су ми душу пробиле речи из синоћњег говора теже него сви хиџи које сам служећи с вером у Бога, Краља и Отаџбину, примио за ове три године, јер су те речи дошле у Краљево име — Ваше Величанство.

И шта сад?

Ако не примам речи Краљеве и не послушам их, прети ти жиг издајника и немилосрдна казна у Краљево име. Ако их примаш и послушаш их, издаћеш стварно и Бога и Краља и Отаџбину, и себе и све своје. Ваше Величанство!

Ту нема избора.

Не прихватам синоћни говор за Ваш. Није могуће да је мој Краљ све оно изговорио. Али ако је изговорио, није био слободан Краљ наш: одвојен од свог народа, он је у некој тешкој, голомој неслободи ако онако говори свом народу.

Неће српски народ приклонити главе своје пред Титом. Зна српски народ ко му је најтеже ране нанео за ове три године: рука која му је највише убода нанела маскирана на један начин, сад долази под другом маском да му докрајчи живот и тела и душе. Ваше Величанство!

Верно срце говори своје Краљу.

Не дајте заставу своју из својих руку! Не приклањајте се ни пред каквом принудом!

Ослободите се, Величанство, да се ослободимо.

Овај лажни демократа пише о прошлости али ништа што је главно не признаје. Он мисли, ако може да обмањује незналице и левичаре на Западу, може и нама Србима да протура своје марксистичке измишљотине. Милован Ђилас је заборавио да још има оних којима су познати животни пут и трагови његовог нечовешта.

ПОНАВЉАЊЕ неистине, која траје толико дуго и узело је такве размере, да већина наших људи, а о младима да и не говоримо, нема ни приближну представу о томе шта се стварно дешавало у Југославији за време и после рата.

Време нам је оставило Брозовог доглавника Милована Ђиласа, да нам бар делимично опише те судбоносне године. Да би се разумело оно што нам пише, а посебно оно што не пише, неопходно је да се укратко опишу главни узроци, прави наредбодавци и извршиоци, као и оно што је најбитније. Затим, оно што се избегавало и прећућивало преко 30 и 40 година; оно што је остало отворено и нерешено; оно што ће доћи главе данашњем иструлелом режиму, а то је Српско питање.

Почетак и кључ свега је одлука комунистичке интернационале, чије германско и бугарско вођство, заслелљено мржњом после изгубљеног Првог светског рата, наређује саом плаћеном агенту, Јосипу Брозу, да са Хрватима, Бугарашима, маџинама и српским одродима, не бирајући средства, смање снагу, утицај и права српског народа и тако доведу комунисте на власт у Југославији.

ЗАВЕРА ЧЕТИРИ КОЊАНИКА

ТАКО су четири коњаника наше српске Апокалипсе, Броз, Кардељ, Ранковић и Ђилас, добили главне улоге у великој међународној завери против нашег народа.

Чињеница је да су били туђински плаћеници и као такви непосредни организатори и наредбодавци Комунистичке партије, партизанских одреда и послератне комунистичке Југославије. Пошто су слепо извршавали одлуке и наредбе Коминтерне, ова четворница сноси злочиначку и историјско-издајничку одговорност за све наше несреће и све што је снашло појединце и нашу заједницу од 1941. до данас, са несagleдним последицама за српски народ у будућности.

Њихова завера је почела савезом свих непријатеља Срба и Југославије. Комунисти и усташе, бугарски терористи и арнаутски одметници, маџарони, остаџи Турака, отпадци Аустро-Угарске — сви заједно са новцем Коминтерне и благословом Ватикана, Хитлера и Мусолинија.

Комунистичка роварења и хрватска издаја су убрзали слом државе и помогли окупаторима да остваре антисрпску поделу Југославије. Наступили су страшни дани за Србе широм наше земље. Хрвати су поубијали на најгрозније начине преко 700.000 Срба, углавном жена и деце. Бугари су истребили или протерали Србе из Јужне Србије, као и из источних делова Србије. Маџари су покољима брисали Српско име и пустошили Српску Војводину. Турски најамници, Арнаути, и данас жаре и пале по Српском Косову. Окупаторске одмазде су неописиве. Комунистички партизани и усташе током целог рата воде борбе против Срба националиста. Најмање 200.000 Срба је погинуло у одбрани своје браће и сестара. Сви су били против Срба. Комунистима су

ПРОКЛЕТИ МИЛОВАН

Брозов доглавник: Милован Ђилас (други слева) са четворицом коњаника српске Апокалипсе

пришли и сви несрби, па и поред свега, они никад не би доšli на власт без Црвене армије. Српски народ није дочекао своју праву слободу, иако је дао милион и 500 хиљада жртава. На овај начин смањена је снага Србије и остварен први део ВЕЛИКЕ ЗАБЕРЕ.

Други део те завере, који траје и данас, био је смишљено планиран, да се на свим пољима смањи утицај Српског народа у Југославији. На удару су: српско име, српски језик, ћирилица, српска Православна Црква, српско презиме на „ић“, српска књижевност, српске песме, споменици, цркве и манастири, српска прошлост и њени великани. Све што је српско, пригушује се и умањује, а све што је везано за мањине, увеличава се и измишља.

Трећи део завере је био: смањити права српског народа. То је било постигнуто стварањем федеративне Југославије. Сама основа те државе је распарчаванье само српских земаља, исто онако како су то остварили окупатори. Хрватска је добила Далмацију, Кордун, Лику, Славонију, Банију и ораско Приморје јужно од Цетине.

Српски народ је покољима и протеривањем смањен на 600.000 душа и има мање народних права него под Аустријом. Српска Босна и Херцеговина је постала држава „Муслимана“ и Хрвата, као последица ГЕНОЦИДА над српским становништвом. Зеленаши и комунисти Црне Горе, која је дала преко 30.000 жртава, насилно је одвојена од њеног народног српског стабла, а Јужна Србија (Македонија) бугарском окупацијом и комунистичким вештачким мерама претворена у бугарашку републику. Сви виђени Срби су поубијани, а они који нису хтели да се одрекну свог српског презимена, протерани су. Аутономна Војводина је створена само да омогући владавини Мађара и мањина. Косово, колевка и срце Србије, данас је чисто арнаутска колонија. Терор започет 1941. траје и данас. Сви Арнаути, балисти, комунисти, са неколико стотина хиљада Арнаута из Албаније, прогоне остатке Срба у очекивању да се прикључе „Великој Албанији“.

То комунистичко и Биласово дело, такозвана СФР Југославија, са владавином крзана и мвњина и са феудалистичким самоуправљањем пример како је и колико може да се упропасти једна земаља. Од српских, поносних људи, они су лакими и страхом правили кукавице. Од домаћина и родољуба, створен је пакосни и себични печалбар. Затрвали су и одродили српску децу. Растурили су породицу и срзали и морал и част. Деца пуше и пију, побачаји малолетници су незапамћени, бела куга хара Србијом, само старци чувају напуштена огњишта. Градови су прљави, у мраку, редови и несташница, скупоће, незапосленост и беда. Не зна се ко горе живи: сељаци или радници, службеници или пензионери. Омладина се школује без наде, градиво и сведочанства су без вредности. Нема посла ни за преко милион људи који то чекају годинама. Нико не зна шта ће бити када се врате стотине хиљада гостујућих и извезених радника. Ничег солидног и трајног и поред 25 милијарди долара разних помоћи, преко 40 милијарди долара дуга иностранству и преко 60 милијарди унутрашњих дугова. У

Једном завршићем расулу, корупцији и грамзивој похлепи, да се што више укради пре краја, Брозови наследници траже начин, да продуже живот једном режиму на самрти.

ЛАЖНИ ДЕМОКРАТА

СВЕ је ово тачно и важно, а шта нам данас Милован Билас пише? Он само покушава да оправда нешто немогуће. Истина је

Аутор „пасјих гробља“: Милован Билас из партизанских дана

да је био на власти само до 1954, али је непобитна чињеница, да је сасе оно најгоре и што је овде описано — решено и урађено за време његове власти.

Имао је он и времена и услова да размисли о свему. Дешавало се да извршиоци великих злочина и грешака доживе духовно ослобођење са потпуним признањем и искреним кајањем, али то није случај писца књиге „Власт“, Милована Биласа.

Овај лакши демократа пише о прошлости, али ништа што је главно не признаје. Он мисли, ако може да обмањује незналице и левичаре на Западу, може и нама Србима да протура своје марксистичке измишљотине. Он је заборавио, да још има оних којима су познати и животни пут и трагови овог црвеног Гебелса.

Када се читају Биласове књиге и чланци, одмах се види комунистичка шкопа, јер он прескаче и бира шта и како да се пише и опише. Он изнесе нешто занимљиво, као оно о комунистичким и његовим преговорима са усташама и окупатором. Наравно да је то било негде обелодањено.

Коме он прича и наглашава, да се у Сарајеву и Загребу, углавном, преговарало о разменама заробљеника. Зна Билас, да је размена била већ уговорена у Бихаћу и Бања Луци, а да су главни разговори и споразуми били друге природе. Само тајни савез усташа и Брозових саучесника, може да објасни невероватна извлачења Врховног штаба и партизана из обруча многобројнијег окупатора. Како то да се они увек пробијају преко српских четничких крајева? Све зна овај главни преговарач; он је уговорио поделу улога у заједничкој борби против српског народа.

У вези са овим, зашто Билас не пише о усташким генералима и функционерима са којима је преговарао у Београду, јачетком 1945. године? Зна Билас шта је тада решено, као и за споразум који је закључио са њима. Он је примио архиве антикомунистичког одсека усташке полиције и све писмене трагове преговора и уговора између усташа и комуниста. Зна се да су им усташе обелодане ликвидацију Павла Ђуришића и његових црногорских четника. Било би корисно, да нам Билас призна шта су комунисти дали њима у замену. Вероватно заташкавање заједничких предатних тајни, или сакривање бројних, заједничких ратних злочина, као онај на Козари. Како то да ни један усташа није ни тражен ни изручен после рата?

Сви знамо комунистичке напоре и бригу да се дочепају сваког Србина националисте и зато само један споразум може да об-

ЕМИГРАНТСКА ШТАМПА

јасни случај попа Драганоаића. Овај окорели зликовац, не само да је учествовао у истребењу Срба за време рата, већ је био главни организатор са центром у Риму, за сакривање и пребацивање хиљаде злочинаца у Јужну и Северну Америку. Тај исти Драгановић је провео толике године без бриге у Сарајеву. Да додамо, да је почетком 1945. год. у Београду припремљена изложба усташких злочина у згради „Москве“. Та изложба је првог дана затворена по личном наређењу Милована Биласа. Није то забранио због оне тегсије у којој су испечена она три детета и због осталих примера хрватских злочина над Србима, већ он као шеф „Агитпропа“ није знао, нити је могао да објасни, шта раде бивше усташе у новој власти, или као Хебранг уз самог Броза.

Зашто нам овај бивши генерал мајор не пише, како је као избезумљен јурио по Србији, да не би неки Србин-недићавац избегао смртну казну. У то исто време, он је са Бакарићем, постројене усташе крволочне Бојне, говорима и петокраким звездама претварао у хрватске бригаде НОБЈ.

УБИЈАЊЕ БЕЗ САСЛУШАЊА

МИЛОВАН Билас би нам могао описати како је са Ранковићем кукавички убио и кроз прозор избацио српског генерала Милована Ђ. Недића. Али оно што је најбоље показује дволично и огавно лице и биће Милована Биласа је његово учествовање у мрцварењу и уморству Драже Михаиловића, уместо да прича којешта као: „чуо сам... тамо неки... одговорни руководиоци...“ и на крају „... али ми појединости нису познате...“

Билас описује страхоте нове народне власти, али само када се ради о информбировцима. Јадници, није им било лако, али није било смртних пресуда. Што УДБ-а изриче по две године затвора, и то по пет пута редом, то Билас назива правно срећеном и сигурном државом. За преко два милиона Срба који су прошли (многи се нису никад вратили) кроз разне Озине затворе и логоре, Билас нема много речи ни објашњења. Он описује своја „тамновања“, распреда о разним сплеткама и оговарањима, али је врло кратак о Кочевју и стрељању црногорских четника које је извршено по његовом наређењу. Наравно да Билас не пише о српској деци, коју је осудио на смрт од глади и зиме, јер им је неки „Бидо“ поубијао родитеље националисте.

Позната су његова упадања у затворе Озне и убијања ухапшених без саслушавања и суда. Црна Гора још памти његову свирепост, а из тих дана је остало: „Пути да си из Црне Горе, убиће те Билас!“

Може да се дода и невероватна чињеница, да у вековима српској и православној Црној Гори, само захваљујући Миловану Биласу данас крајем 1984. године, има више неверника од православних.

Зашто Билас не пише о драгоценостима црногорских манастира, које су покупили и однели његови лични пратиоци?

Где је завршила Благајна четничке Врховне команде са архивом коју је Пенезић лично предао Биласу?

Шта је било са златом и дијамантима немачког генерала Лера, које је предато Биласу „да покаже Леки и Старом“?

Зашто Билас нигде не спомиње свог старог познаника Анту Мимару, „власника“ једне уметничке збирке вредне преко мили-

МИГРАНТСКА ШТАМПА

Јарду долара, коју је овај, ту скоро, покло- нио „свом хрватском народу“. Зато што се ради о највећој пљачки српске имовине по- сле рата. Он и његова другарица Митра су поставили овог личног пријатеља Јосипа Броза, да буде делегат ДФЈ за истрагу и враћање уметничких дела однетих из Југос- лавије. Радило се у већини случајева о предметима из српских музеја, манастира и приватних предмета из Српских земаља. Мимара обматује савезничке комисије по Италији, Аустрији и Немачкој и сакрива не- познат број разних уметничких предмета. Пошто је Брозу, Ранковићу и Ђиласу дао оно што их је интересовало, друг делегат Мимара је једноставно са тим огромним благом нестало.

Пошто је око 20 година продавао и заме- њивао ову државну, у ствари, српску имо- вину, Мимара се дрско појављује у Загребу и поклања туђе и — ником ништа.

Ђилас је увек врло широке руке када је у питању српска имовина. Он је тај који је предложио да се Бугарској опросте ратне репарације и да се одустане од захтева за враћање црквених, манастирских и музеј- ских драгоцености, које су Бугари, као оку- патори, опљачкали по српским земљама. То је била награда за услуге у вештачком ства- рању Македоније.

БИО ЈЕ У ЗАТВОРУ КОЈИ ЈЕ САМ СТВОРИО

Био је то опет Ђилас који је предложио Мађарима да плате само трећину одређе- них репарација и то „ма шта, макар и ствари без вредности, јер смо ми сада на власти, све је то наше комунистичко“. Наравно, ка- да се радило о италијанским и немачким репарацијама, онда се пазило, јер су биле у питању и хрватске и словеначке ратне ште- те.

Са тим опрштеним и поклоњеним српским ратним штетама, са 400 милиона долара помоћи грчким партизанима, Ђила- сово друштво оштетило је Србију са преко две милијарде тадашњих долара.

Како Ђилас објашњава догађаје и како оправдава себе и своје саучеснике? Врло

Без гриже савести: Милован Ђилас — данас

једноставно, на стари начин, испробан то- лико пута од 1917. године. Понављати лажи, док изумру они који знају да није тако.

Али, да би избегао сваку опасност за се- бе, он стално и лукаво говори о „тамо не- ком“, „рекли су о томе“..., „мислим да је би- ло тако...“, „дознао сам случајно...“, тако да исплада да се све то само од себе дешава- ло, да нико није ништа лично урадио, па према томе, криваца нема. Партија и рево- луција су неке магловите више силе, где су послушни целати сенли главе, а судије не знају о чему се ради. Ако је и од Ђиласа, много је! Толики злочини, толике муке не- виђене, милиони упропашћених и разоре- них породица; отета имовина, избацавање из станова и смрт у највећој беди.

Хиљаде избеглица по целом свету, не- станак у хладној туђини са бескрајном ту- гом у срцу и души, то за заборавног Ђиласа није ништа.

Нема веће дрскости од покушаја да се Ђилас уплете у неке реформе за ослобође- ње поробљених народа.

Зар је то била нека казна што је провео неколико година по комунистичким затво- рима које је сам створио? Велика је штета што није пао у руке Лекине Озне, тамо не- где 1944. до 1950. године; тада би му друго- ви ознаши у најбољем случају, пребили ребра и бубреге.

Сваки Србин треба да зна, да је Мило- ван Ђилас завио Србију у црно.

Ко је био гробар српске Црне Горе?

Ко је био против да Босна буде у саста- ву Србије?

Ко је забранио повратак Срба у јужну Србију (Македонију)?

Ко је Арнаутима обећао српско Косово?

Ко је онемогућио аутономију Срба у Хрватској?

Ко је подржао Хебранга када је овај по- хапсио делегацију Далмације, која је тра- жила своју покрајину?

Ко је организовао сакривање хрватског геноцида над Србима?

Ко је забранио српску историју по шко- лама?

Ко је спречавао на све могуће начине грађење Храма Светом Сави у Београду за који је тек јуче добијена дозвола? У исто време сазидане су стотине католичких цркава и муслиманских џамија.

У свим неспрским подухватима, где год да се нешто радило против Срба, увек је у првом реду био Милован Ђилас. Цео његов живот је издајнички. Он је увек био са српским издајцима и непријатељима и стално и свуда био против трајних и живот- них интереса Српског народа.

Предугачак је и стравичан списак неде- ла и злочина овог српског одрода. Ђилас је толико заглибио у најдубљу и најпрљавију издају српског народа, да не постоје до- вољно строге и снажне речи да опишу, об- јасне или сперу толику српску крв и толике српске несреће и сузе.

Сви ми знамо да је Броз био пре свега Хрват, и да је водио хрватску политику. Зна- мо такође да је Кардељ био само Словенац и да је радио за Словенце и Словенију. Али потпуно сигурно знамо да би све било дру- гачије и много боље да са њима нису били Срби само по имену. Ранковић је био слуга без мозга, а Ђилас усрјана глава Агитпропа и као такав најодговорнији за све.

Може он да напише још сто књига и хи- љаду нових лажи, али његово доба и њего- ва апсолутна власт — када је његова реч значила СМРТ — било је најцрње време страховладе издајника и малоумнике у служби туђина и непријатеља Срба и Срби- је.

Зато ће Милован Ђилас остати и у исто- рији и у злој народној успомени као — ПРО- КЛЕТИ МИЛОВАН.

ПРИСТУПНИЦА

СРПСКОМ ПОКРЕТУ ОБНОВЕ (СПО)

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ

ЗАНИМАЊЕ

АДРЕСА

МЕСТО

ОПШТИНА

ГОДИНА РОЂЕЊА

ТЕЛЕФОН

ПОТПИС

Пристапнице слати на адресу: Секретаријат СПО Бранкова 24, стан 1, 11000 Београд, тел. 188-465

САВРЕМЕНЕ БАСНЕ

МИХАИЛО МАРКОВИЋ

Гладни Михаило Марковић опази у шупљини неког храста хлеб и комад меса, што су неки комунисти оставили, па уђе и све поједе. Пошто није могао изићи јер се прејео, стаде стењати и цвилети. Други марксиста који је туда пролазио чу његово стењање, приђе и упита шта му је. Кад сазна шта се догодило рече му:

„Треба ту да останеш док не постанеш онакав какав си био кад си ушао. Онда ћеш лако изићи“.

РАШКОВИЋ И ТУЋМАН

Бежећи од комуниста опази Рашковић Туђмана и замоли га да га сакрије. Туђман га посаветује да уђе у његову колибу и тамо се сакрије. Ускоро дођоше комунисти и упиташе Туђмана да ли је видео Рашковића да је туда прошао. Туђман је рекао да није видео, али је руком показивао где се Рашковић сакрио. Комунисти се нису обазирали на оно што је овај показивао, него су поверовали ономе што је рекао. Кад виде да су комунисти отишли Рашковић изиђе и поче се удаљавати без речи. Кад га Туђман поче прекоравати што му ни једном речју није захвалио што га је спасао, он му рече:

„Ја бих ти заиста захвалио да су дела твојих руку била у сагласности са твојим речима“.

ШЕКС И ШУВАР

Кад Шекс види ухваћеног Шувара, приђе ближе и почне га жестоко грдити. Шувар му тада одговори:

„Не грдиш ме ти него несрећа која ме је снашла“.

ТУЋМАН И МИЛОШЕВИЋ

Путујући заједно, Туђман и Милошевић се почну препирати око племенитог порекла. Кад су после дужег препирања дошли до једног места, Милошевић се обазре и гласно зајеца. Кад га Туђман упита за разлог, Милошевић му покаже надгробне споменике и рече:

„Како да не плачем кад гледам надгробне споменике слободњака и робова мојих предака“.

Овај ће му на то:

„Само лажи, јер нико од ових неће устати и порећи то“.

МИЛОШЕВИЋ И СТАМБОЛИЋ

Милошевић падне у бунар па је био принуђен да чека не знајући како да изађе. Кад Иван Стамболић, нагнан жеђу, дође до истог бунара и опази Милошевића, стаде га испитивати да ли је вода добра. Скривајући своју невољу, овај почне хвалити воду говорећи да је дивна, подстичући га да сиђе. Он сиђе јер је био жедан, а када је угасио жеђ, стаде с Милошевићем премишљати како да изиђе из бунара. Милошевић рече да је размислио нешто корисно за спас обојице:

„Упри предње ноге у зид и примакни рогове, па кад се ја попнем горе преко твојих леђа, извући ћу после и тебе“.

После дугог наговарања Стамболић пристане, овај скочи на његова плећа, стане на његове рогове, искочи из бунара и поче се удаљавати. Кад га Стамболић прекори што криши обећања, овај се окрене и рече:

„Драговићу мој, да си имао толико памети колико функција, ти не би ни сишао у бунар пре но што размислиш како ћеш изићи“.

ЧОВЕК И ШЕШЕЉ

Неки човек ухвати Шешелја, с којим је био у непријатељству, јер му је наносио штету. Већ дуго времена хтео му се осветити, па му привеже за реп кучине, наквашене маслиновим уљем, и потпали их. Шешелј, као да му је ђаво показивао пут, пође на њиву свога непријатеља, а било је управо време жетве. Човек је јачући јурио за њим, јер још није био пожњео.

РАДМИЛА АНЂЕЛКОВИЋ И ДРАГИША ПАВЛОВИЋ

Натовари Милошевић на магарца Недељка Шиповца, Рахмана Морину и Радмилу Анђелковић и пође у Европу. Пошто је Рада целим путем цвилела, чује је Драгиша Павловић и упита зашто само она цичи док остали мирно подносе. Она му упаде у реч:

„Не цвилим ја баш узалуд, јер добро знам да ће господар поштедети Шиповца, који му даје вуну и јагњад, а исто тако и Морину, због сира и јарића. Пошто од мене ништа не добију, свакако ће ме продати на кило“.

ТУЋМАН И РАЧАН

Рачан уграби месо и седе на високу функцију. Туђман га опази и желећи да се дочепа месо приђе и стаде га хвалити како је велики и леп. Највише му долику-

је да буде први међу свим антимилошевићевцима, а то би без сумње и могао бити кад би још имао и леп глас. Овај, пак, желећи да му докаже да има и леп глас, загатка што може јаче и испусти месо. Туђман притрча, испусти месо и рече:

„Мој Рачане, све имаш, само још памет да стекнеш“.

ЧОВЕК КОЈЕГ ЈЕ УЈЕО ШЕШЕЉ

Неки човек којег је ујео Шешелј ишао тражећи некога ко ће га залечити. Сустрете га један човек и кад сазнаде шта овај тражи рече „Драги пријатељу, ако желиш да се спасиш, узми комад хлеба, избриши њиме крв с ране, дај то Шешелју који те је ујео“.

Овај се насмеје и рече:

„Ако то учиним, тада ће ме сигурно сви четници у граду ујести“.

МИЛОШЕВИЋ И АНТЕ МАРКОВИЋ

Вребајући Анту Марковића, Милошевић зажели да га савлада. Зато му рече да је испекао Жикку Миновића и позове га на гозбу, мислећи да га савлада кад седне за сто. Марковић дође и кад опази много котлова и великих ражњева, а нигде Жике, рекавши речи пође да иде. Кад га је Милошевић почео прекоревати и питати зашто без разлога одлази, иако није ништа лоше доживео, Марковић рече:

„Не чиним ја то баш без разлога, јер видим припремљене судове, али не као за Жикку, него као за Анту“.

ВУК ДРАШКОВИЋ И САВКА ДАБЧЕВИЋ

Гладан Вук лутао је тражећи храну. Кад стиже до неке куће зачу како плаче Савка Дабчевић-Кучар, а Туђман јој говори:

„Престани плакати, ако нећеш одмах ћу те дати Вуку“.

Вук, мислећи да Туђман говори истину, стајао је дуго, чекајући тај час. Кад се спусти вече, слушао је опет Туђмана како тепа Савки и говори:

„Мила моја, ако дође овамо Вук, убићемо га“.

Кад је Вук то чуо, стаде се умиљавати говорећи:

„У овој кући једно говоре а друго раде“.

ВУК ДРАШКОВИЋ И ДУШАН МИТЕВИЋ

Једном се свидело Митевићу да спољним изгледом измени своју природу

ду, не би ли се домогао алибија за будућност. Огрне се, дакле, овчијом кожом и почне пасти заједно са стадом Вука Драшковића, преваривши тако и Вука својим лукавством. Кад се спусти ноћ, затвори Вук и Митевића и своју стају. Тада затвори улаз те то упропасти Митевића. Вук се, наиме, зажелео печења, те стога убије Митевића ножем мислећи да је овца.

БУВА И ЖИКА МИНОВИЋ

Једном стане бува испитивати Миновиха:

„Што подносиш муке робујући људима из дана у дан, кад си прилично велик и снажан. Ја, ах велике ли жалости, бодем твоје тело и пожудно испијам твоју крв“.

Жика тада рече:

„Нећу да будем незахвалан људском роду, јер ме људи цене и много ме воле, а и гладе ме често по челу и плећима“.

Бува ће на то:

„Мени је, пак, тужној, најјаднија смрт то твоје мило глађење кад га дочекам“.

ЗОРАН ТОДОРОВИЋ И ГРОЖЂЕ

Кад је Зоран Тодоровић опазио грождје у кабинету Слободана Милошевића зажелео је да га се дочепа, али су га онемогућили. Одлазећи у нафташе рекао је сам себи:

„Кисело је“.

СТИПЕ МЕСИЋ

Стипе Месић, којег је господар натерао да буде члан југословенског Врховништва, рече:

„Нисам смешан само кад сам члан, него и кад нисам“.

ЈОВАНКА И ТИТО

Гледајући Тита како ради, Јованка је сматрала да је он несрећан због умора. Кад, пак, дође време диференцијације Тита пуне, а Јованку ухвате да жртвују. Тито то виде, насмеја се и рече јој:

„Зато си беспосличила, драга моја, јер је требало да будеш жртвована“.

КОВАЧ И ЗОРАН СОКОЛОВИЋ

Био неки ковач који је имао Зорана Соколовића. Док је он ковао Соколовић је дремао, а кад је јео, био је будан. Ковач му баци кост говорећи:

„Бедни, поспани Соколовићу! Шта да учиним с леношћу која те је обузела? Кад по наковњу ударам уљушкујеш се у сан на свој поздеру, а кад само макнем зубима одмах се будиш и машеш ми репом“.

КЕРТЕС И ГРОЖЂЕ

На неком брежуљку Кертес јео грождје. Тада му лоза рече:

„Што ме оштећујеш? Не мисли да неће преостати младица. Ја ћу ипак дати толико вина, колико опозицији треба кад тебе закоље“.

ДЕМОКРАТА И СВЕТОСАВАЦ

Ратовали међусобно демократи и светосавци. Кад се борба увелико размахала, појави се Богдан Трифуновић и покуша да их измири. Један га демократа прекиде и рече:

„Боље нам је у међусобној борби изгинути, него трепети тебе као помирителја“.

СМИЉКОВИЋ И МИЛОШЕВИЋ

Смиљковић јахао на Милошевићу, који га је носио стреловитом брзином, те није више могао сићи с њега. Сусретне га Тахир Хасановић и упита:

„Куда идеш?“

Он одговори показујући на Милошевића:

„Куда се овоме свиди“.

ЧКРЕБИЋ И МИЛОШЕВИЋ

Стар и безуб Душан Чкребић није више могао као у младо доба нити да лови нити да плен држи у зубима. Зато га је Милошевић често тукао, док му овај једном не рече:

„Сурови и незахвални човече, што ме неправедно бијеш? Зашто се не сетиш моје прве службе и верности? Исту ону вољу и понизност имам и сада, али шта ћу кад немам ни праве снаге ни зуби“.

СНЕЖАНА АЛЕКСИЋ

Упадне Снежана Алексић у лонац са масном чорбом. Ту се добро нахрани. Кад је хтела да изађе, не може јер су јој отежале ноге. Поче махати крилима, али се и крила намоче. Што се више копрцала то је више тонула. Тада почне сама себи говорити:

„Ала сам, јадна, несрећна на овом свету. Кад сам се најбоље у животу најела, напила, окупала и насладила, зар баш сада морам погинути!“

МИЛОШЕВИЋ

Дошао Милошевић на реку да пије. Видевши своје рокове поче да их хвали због величине и лепоте, а затим видевши ноге, које су му се учиниле одвећ танке, поче да их куди. Уто опази Драш-

ковића, са СПО-овцима. Поче да бежи преко поља и остави их далеко за собом. Кад стиже у густу шуму рогови му се заплету, па га ови стигну и убију. Издишући, Милошевић рекне:

„Јадан ја, касно сам сазнао да су ми ноге биле много боље од рогова“.

МИТЕВИЋ И МИЛОШЕВИЋ

Митевић је завидљиво гледао како Милошевић милује малог Миновића, мислећи у себи:

„Ја се толико мучим, носим воду и дрва, а даје ми јести тек да не умрем од глади, а она мала поган се својим улагивањем баш науживао! Него, да се и ја улагујем, не би ли ми било боље“.

Кад је једном опазио Милошевића како у хладу дрема, привуче се лагано, наслони му главу поред уха, те затегне колико га грло носи:

„Хиааа! Хиааа!“

Милошевић се тргне, позове обезбеђење, ови спонаду који мотку који секиру и добро издеветају нашег певача.

МОМИР БУЛАТОВИЋ И Његова СЕНКА

Носећи парче меса Момир Булатовић пролазио поред реке. Угледа своју сенку и помисли да је то протукандидат с месом. Учини му се онај комад мало већи, залети се да га уграби, испусти свој комад, а вода му га однесе. Остаде Булатовић у чуду како то одједанпут пропадоше оба комада.

МИЛОШЕВИЋ И РУГОВА

Милошевић у неком стаду уграби овцу па пође даље од пастира и паса да је с миром поједе. Сретне га Ругова и отме му је. Онда Милошевић, стојећи подале, рекне Ругови:

„Неправедно отимаш моје! Бог ће те због тога казнити“.

Овај му одговори смејући се:

„А зар си је ти праведно стекао или добио од пријатеља на поклон?“

МИЛОШЕВИЋ И ПАВЛОВИЋ

Милошевић пио на једном извору. Нешто ниже низ поток дошао да пије и Драгиша Павловић. Кад га Милошевић спази викне на њега:

„Ту ли си дошао да ми мутиш воду, а?“

„Та вода, господару, тече од тебе к мени. Како ти је ја могу замутиш?“

„Ха, ха, по гласу те познајем, ти ли си онај што ми се прошле године ругао?“

„Али, мене тада није ни било на овом свету“.

„Видим ја да се ти правиш много па-метан, али то више не може проћи“.

Скочи и поједе га.

ПРОТЕСТНА СКУПШТИНА ДРУШТВА "ХРВАТСКА ЖЕНА"

Како се дознаје из редова наших родољубивих жена, организованих у друштву "ХРВАТСКА ЖЕНА" доскора би се имала одржати у Загребу велика протестна скупштине Хрватица из целе Хрватске, Босне и Далмације.

На овој скупштини родољубне Хрватице дићи ће свој глас против плана о диоби државе како је тај план замишљен у вођству Хрватског народног покрета.

Прочуло се наиме да би се према закључку вођства имала држава подијелити тако да би се све што је са оне стране ЈАЈЦА припало Хрватима, а што је преко ЈАЈЦА Србима. Тај закључак изазвао је код свих Хрватица тако огорчење, какво у нашој домовини није забележено од памтвијека.

Огорчене Хрватице енергично ће тражити од вођства хрватског народног покрета да се споменути закључак промени и то тако да Срби добију оно што је до ЈАЈЦА, а оно што је преко ЈАЈЦА апсолутно мора остати хрватско, јер ће иначе све Хрватице одказати своје даље деловање у Хрватском народном покрету.

Потпуно је несхватљиво како је уопште могло доћи до таквог закључка, рекла је једна угледна Хрватица у разговору са новинарима и истакла да се донекле може схватити овакав закључак с обзиром на поодмакло доба у коме се налази г. Мачек и некоји чланови хрватског народног покрета.

Осим тога та угледна Хрватица изјавила је још и следеће:
"Да ће све напредне Хрватице у поменутој протестној скупштини ставити свој енергичан захтев да им се додели СБЕ, како са оне стране ЈАЈЦА, тако и иза ЈАЈЦА" - јер на то полажу пуно право.

На даље хрватске жене нису споразумне ни са привредном политиком г. Мачека односно Господарске Слоге. - Оне су у главном поставиле три захтева, на којима ће најенергичније и најдостојније инсистирати и то:

- 1) ВИШЕ МЕСА - 2) ВЕЉА ЈАЈА - 3) ДУБЕ РАДНО ВРЕМЕ**

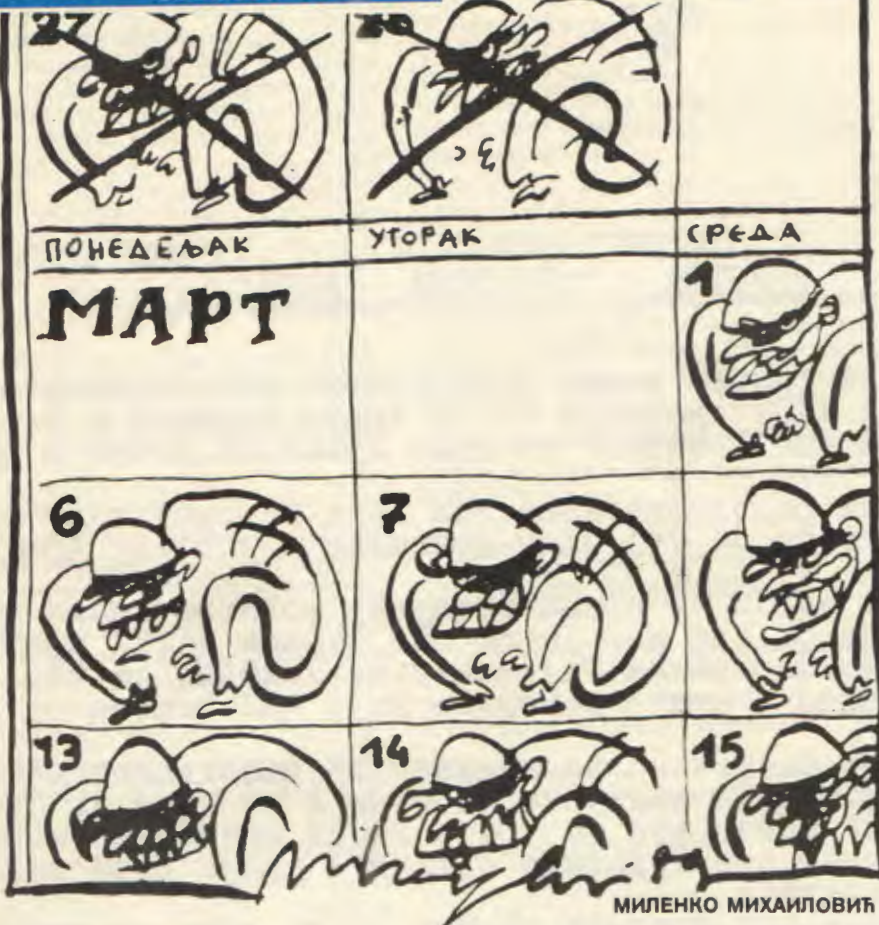
У Загребу листопада 1938 г

ПРЕТСЕДНИЦА:

ПОТПИС НЕЧИТАК.-

САТИРИКОН

Ерих Фрид СПАСАВАЊА

Као прво
треба да спасемо Лењина од Стаљина
Али Лењина можемо спасти од Стаљина само
ако прво Лењина спасемо од Лењина

Али Лењина не можемо спасти од Лењина
ако прво Маркса и Енгелса не спасемо од
њина
а Маркса и Енгелса можемо спасти од Лењина
само
ако Маркса и Енгелса спасемо од Маркса и
гелса

(и то не само Маркса
од касног Енгелса
већ на пример и Маркса
од касног Маркса)

ако спасемо њихово добро
од њиховог зла
њихову величину
од њихових ситничавости

њихову човечност
од њихове нечовечности
њихову борбу против отуђења
од њихове отуђености

њихова питања
од неких њихових одговора
њихове спознаје
од неких њихових претпоставки

њихове методе
од њихових метода и њихове
несавршености
од њихове савршености

С неумачког према
Николу ЦВЕТКОВИЋУ

АФОРИЗМИ

Једнопартијски систем има своје
предности. Тачно се зна ко је за све крив.
Из једне сумњиве песме:
„Ој, Другови, је л' вам жао,
растанах се примакао!“
Црвенимо пред светом,
Комунистима за љубав
Превасишли су срп и чекић,
Сада поседују виле.

Народ воли своју владу
из дна душе.
Влада губи главу дискретно,
а опозиција буквално.

Александар Баљак
Све је гласнији апел:
„Чувајмо шуму!“
Доста смо умнели за поробљене народе,
одмах ни је лакше,
Тврдите да је ово пустиња,
А где су оазе?
Судећи по Канну и Авету,
људи су ипак браћа.

Петар Ла...

Криво
Мило

КОМЕНТАРИ

У говору у Пироту, на отварању хидроелектране Слободан Милошевић је, између осталог, рекао и следеће: „Нису нема криви на Хрвати ни Словенци за огромне решкоће, нерад и инвестиционе промашаје!“ У праву је господин Милошевић. За такво стање су криви српски комунисти чији је он члан од 17. године, и то из убеђења како воли да се хвали светској јавности.

● Душан Митевић, десна рука свих властодржаца у Србији, ових дана би требало да се исели из стана у који се нелегално уселио уз помоћ ГК СК Београда и ССРН Србије. Иселивање из Телевизије Београд га тек очекује.

● Како се ближи 1997. година када КОНГ—КОНГ прелази у руке кинеске државе, нервоза и страх становника ове британске колоније постају све већи. Уместо саучешћа становницима Хонг-Конга поручујемо да се не плаше превише комунизма. У њему је тешко неколико деценија, а онда на ред долазе реформе у циљу стварања демократског социјализма.

● Пошто српска опозиција нема другог начина да се појави у листу „Политика“ преостаје јој једино да уплати средства за невредни препород комунистичке привреде.

Милутин МЛАЂЕНОВИЋ — ТИНЕ

Ту нема заједнице, иначе следе санкције.

Бора ЂОРЂЕВИЋ

ДВА ПЛЕДЛОЦИ-АКО БУДЕТЕ ДОБРИ-ИЗМЕРУ ДВЕ РЕКЛАМЕ ПУ ВАМ ПУСТИТИ ДА НАЛО ПЛЕДАТЕ ОБАВА...

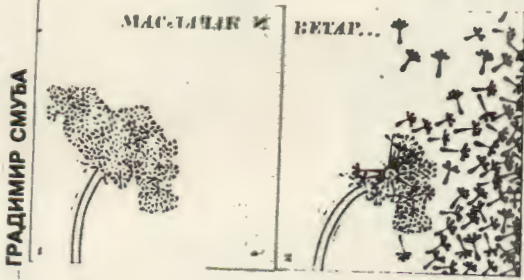

САТИРИКОН

УРЕЂУЈЕ: АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

ЈОВО БЕКИЋ

ЗДРАВО, ДРУЖЕ, ЈА САМ СЛОБОДАН!

М-ХММ... А ЈА ЈОШ РАДИМ НА ТОМЕ!

И НАШ ЖИВОТ БЕДНИ, ИЗА КАТАНАЦА, ТО ЈЕ БУДУЋНОСТ НАШИХ ПРАОТАЦА.

НАШ ВЕК БЕЗ ЦИЉА, НАДЕ, БЕЗ ВИДИКА ТО ЈЕ СВРХА ЖРТВЕ СВИЈУ МУЧЕНИКА.

И ДО ДАН—ДАНАС — СВЕ ОД ПАМТИВЕКА СРЕПНИЈУ БУДУЋНОСТ НИКО НЕ ДОЧЕКА.

АЛ СТИЋИ ЋЕ ОНА, НОЋУ ИЛИ ДАЊУ, У ЧАСУ КАД СВИ ИЗГИНЕМО ЗА ЊУ.

Д.Радовић и Матија Бећковић из драме „Че — трагедија која траје“

Читанка
са основним
појмовима
о језику

за I разред
основне школе

СЛОБОДАН

Од слободе и светлости дана
светли име сваког Слободана.

Он је рођен када и слобода,
а на понос целог људског рода.

Сви ти момци звани Слободани,
слободи су до смрти одани.

К'о што нема живота без воде,
Слободана нема без слободе.

Кад слободи дођу тешки дани,
браниће је њени Слободани.

Божидар ТИМОТИЈЕВИЋ